

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 426

Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı ile İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve İzmir Milletvekili Alaattin Yüksel'in; Elektrik Piyasası Kanunu ve Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, Antalya Milletvekili Osman Kaptan'ın; Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirler Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, Adana Milletvekili Ali Halaman'ın; Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun; Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 2 Milletvekilinin; Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları (1/724, 2/246, 2/427, 2/448, 2/815, 2/829)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/724 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	5
- Genel Gerekçesi	5
- Madde Gerekçeleri	6

• 2/246 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	21
- Genel Gerekçesi	21
- Madde Gerekçeleri	22
- Metni	23

• 2/427 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	24
- Genel Gerekçesi	24
- Madde Gerekçeleri	25
- Metni	26

• 2/448 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	27
- Gerekçesi	27
- Metni	28

• 2/815 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	29
- Genel Gerekçesi	29
- Madde Gerekçeleri	30
- Metni	31

• **2/829 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 32
- Genel Gerekçesi 32
- Madde Gerekçeleri 33
- Metni 34

• **Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu 35**

• **Muhalefet Şerhi 39**

• **Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Komisyonu Raporu 41**

• **Muhalefet Şerhleri 61**

• **Tasarı Metni 68**

• **Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 94**

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-505/5343

17/12/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 24/9/2012 tarihinde kararlaştırılan "Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/724)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Elektrik piyasası reformu 2001 yılında yapılmış olup, reformun ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun ana amaçlarının rekabetin mümkün olduğu sektör segmentlerinde bu rekabetin önündeki engellerin kaldırılması ve rekabetin oluşacağı bir piyasa yapısının ve kurallarının hüküm süreceği bir çerçevenin oluşturulması; rekabetin mümkün olmadığı sektör segmentlerinde ise tüm taraflara eşit yaklaşımı temin eden tarafsız bir düzenleme olduğu ve nihai amacın da bu şekilde tüketicilere en düşük maliyetli elektriği kullanma imkânı sağlanması ile arz güvenliğini garanti altına alacak bir yatırım ortamının temini olduğu gözönünde bulundurulduğunda; 4628 sayılı Kanunun mevcut haliyle ve içerdiği düzenlemeler ile piyasa aktörlerinin ve düzenleyici kurumların 2001 yılından beri kat ettiği bazı gelişmeleri kapsayamadığı görülmüştür. Ayrıca enerji konusunun Dünya gündemine oturduğu ve ülkemiz gündemindeki ağırlığını koruduğu son on yıl içinde, ülkemiz enerji ve özellikle elektrik piyasası büyük ve hızlı bir gelişme kaydetmiştir. Birincil düzenleme olması nedeniyle piyasa aktörlerine geleceğe yönelik yol gösterici olması ve ikincil mevzuata da dayanak teşkil etmesi gereken Kanunun reformun hedefleri doğrultusunda piyasa gelişmelerinin önünde olması gerektiği açıktır.

Diğer taraftan müktesebatını uyumlaştırmakla yükümlü olduğumuz Avrupa Birliği, mevcut Kanunun yürürlük tarihi olan 2001 yılından sonra üç defa yönerge çıkarmış, enerji ve özellikle elektrik piyasası mevzuatında yeni amaç ve hedeflere yönelen yeni bir piyasa yapılanması öngörmüştür. Bu çerçevede ulusal mükellefiyetlerin yerine getirilmesi hususundaki tereddütleri gidermek amacıyla bazı hususların kanunda düzenlenmesinde hem yatırım ortamının geliştirilmesi hem de hukuki belirlilik ilkesinin temini bakımından gereklilik olduğu değerlendirilmektedir.

Elektrik piyasasında yatırımların gerçekleştirilebilirliği bakımından mevcut Kanunda yer alan bazı hükümlerin yeniden düzenlenmesi ve kamu kurum ve kuruluşlarınca uygulanmasına aşına olunan önlisans ve benzeri uygulamaların elektrik piyasasında da düzenlenmesi yoluna gidilmiş, arz güvenliği teminine ilişkin bazı hükümler uygulamada edinilen tecrübe dikkate alınarak yeniden gözden geçirilmiş ve sektörün ihtiyaçları ile uygulamada karşılaşılan sorunlar dikkate alınarak bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılması Kanunun amacı olarak düzenlenmiştir.

Madde 2- Madde ile, Kanunun kapsamı, elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı, toptan veya perakende satışı, ithalat ve ihracatı, piyasa işletimi ile bu faaliyetlerle ilişkili tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülükleri olarak belirlenmiştir.

Madde 3- Madde ile, 4628 sayılı Kanunda yer alan “Dağıtım yönetmeliği”, “Dengeleme ve uzlaştırma yönetmeliği”, “Müşteri hizmetleri yönetmeliği”, “Şebeke yönetmeliği”, “Yan hizmetler yönetmeliği” tanımları tanımlar maddesinden çıkarılarak piyasa gelişmelerine paralel olarak yönetmelik ad veya kapsamlarında değişiklik yapılması gerekmesi hâlinde kanuni engel ile karşılaşılmaması hedeflenmiştir.

Üretim gelişim planı tanımı Kanun metni içerisinde ayrıntılı tanımlandığı için tanımlardan çıkarılmıştır.

Serbest tüketicinin karşıtı serbest olmayan tüketici için ayrı tanım yapmaya gerek olmadığından, tanımın daha sonra uygulamada yanlış anlam ve uygulamalara sebebiyet vermemesi için bu tanım da metinden çıkarılmıştır.

4628 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (40) numaralı alt bendinde bir arada tanımlanan bağlantı ve sistem kullanım anlaşmaları tarafları ve fonksiyonu birbirinden farklı iki anlaşmadır. Bu nedenle ayrı tanımlanmaları ve düzenlenmeleri gerektiği değerlendirilerek (a) bendinde bağlantı anlaşmaları tanımlanmıştır.

(d) bendi ile, 4628 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (28) numaralı alt bendinde dağıtım sistemi tanımında dağıtım şirketleri sistemin mülkiyetine sahip olmadığından eski düzenlemede yer alan “ve/veya sahip olduğu” ifadesi çıkarılarak söz konusu ibare yeniden tanımlanmıştır.

(f) bendi ile, dağıtım tesislerinin tanımına hem tüketim tesisleri ilave edilmiş hem de mevcut durum gözetilerek tesisler iki taraf sınırı dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu hükümlerle üretim ve tüketim tesislerinin bitim noktası dağıtım sisteminin başlangıç noktası olarak düzenlenmiştir. Ayrıca dağıtım sisteminin özellikle bireysel kullanıcı bakımından hangi noktaya kadar uzandığı belirlenerek dağıtım sistem operatörünün sorumluluk sahası netleştirilmiştir. Son olarak dağıtım şirketlerince tesis edilecek sayaçlar ile tarife kapsamında devralınacak sayaçlar da dağıtım tesisinin bir parçası olarak tanımlanmıştır.

(i) bendi ile, genel aydınlatma tanımı uygulamada kolaylık sağlaması bakımından tanımlar kısmına ilave edilmiştir.

(m) bendi ile, iletim tesisi tanımına TEİAŞ'ın asli görevi olan iletim sisteminin güvenli işletilmesini teminen görev sahası sınırlarının tanımı daha açık hâle getirilmesi için "üretim veya tüketim tesisi şalt sahasından sonraki nihayet direğinden" ifadesi eklenmiştir.

(t) bendi ile, merkezi uzlaştırma kuruluşu tanımlanmıştır. Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketinin faaliyetleri kapsamında piyasada oluşacak alacakların tahsili ve borçların ödenmesine ilişkin katılımcıların güvence altına alınması için geliştirilmiş olan teminat mekanizmasını işletecek yetkili kuruluşa veya bankaya ilişkin tanımlama getirilmiştir.

(u) bendi ile, 4628 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (8) numaralı alt bendinde "Mevcut sözleşmeler" tanımında yer alan "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten" ifadesi 4628 sayılı Kanunun yürürlük tarihini ifade ettiği için "20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten" şeklinde değiştirilmiştir.

(v) bendi ile, organize toptan elektrik piyasaları tanımlanmıştır. Piyasa tasarımı kapsamında yer alan piyasa bileşenlerine ek olarak, piyasa katılımcılarının uzun vadeli risk yönetimi yapmalarını sağlayacak, uzun vadeli fiyat sinyali oluşturacak ve doğru yatırım kararlarının alınması için uygun ortamı sağlayacak finansal piyasaların işlerlik kazanması amaçlanmaktadır.

(y) bendi ile, önlisans tanımlanmış olup, Türk idare teşkilatında izin-önizin uygulamasına paralel şekillendirilen önlisansın üretim faaliyeti göstermek isteyen kişilere yönelik ve lisans kapsamında yapılacak üretim tesisinin kurulması öncesi tüm idari ve bürokratik iş ve işlemlerin tamamlanması aşaması olarak tanımlanmasına özen gösterilmiştir.

(aa) bendi ile, piyasa tanımına piyasa faaliyeti olarak kabul edilen piyasa işletim faaliyeti eklenmiş, dağıtım sayaç hizmetine dönüşen perakende satış hizmeti metinden çıkarılmıştır.

(bb) bendi ile, serbest tüketici tanımlanmış olup, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğine Kanunla tanınan bu hak tanıma eklenmiştir.

(cc) bendi ile, sertifika sahibi denetim şirketi tanımı yapılmak suretiyle taşra teşkilatı bulunmayan Kurumun, ilgili madde de düzenlenmiş olan dağıtım yatırımlarının denetimi hususunda sertifika verebilmesine ilişkin hükümler açıklığa kavuşturulmuştur.

(çç) bendi ile, 4628 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (42) numaralı alt bendinde yalnızca "kontrol anlaşması" olarak yer alan ibare uygulamada kazanılan alışılmışlık ve kontrol anlaşması tabirinin şirketler hukukunda başka anlamlara da gelebilmesi nedeniyle "sistem kontrol anlaşması" olarak değiştirilmiş, yine mevcut Kanunda yer alan "amacıyla" ibaresi yerine anlaşma içeriğinin somutlaştırılmasına yönelik "sağlayacak hükümleri içeren ve" ibaresi kullanılmıştır.

(dd) bendi ile, üretim veya dağıtım şirketlerinin iletim veya dağıtım sistemini kullanmalarına yönelik imzalanacak olan sistem kullanım anlaşması tanımlanmıştır.

(ee) bendi ile, son kaynak tedariki tanımlanmış olup, bu kaynaktan sadece serbest tüketicilerin yararlanması ön koşul olarak benimsenmiş, serbest tüketici olduğu hâlde elektrik enerjisi veya kapasitesini bölgesinde bulunduğu dağıtım şirketince kurulan tedarik lisansı sahibi şirket dışında başka bir tedarikçiden fiili sebepler veya hukuki sebepleri de içeren herhangi bir sebeple tedarik edemeyen kişilere arazi olarak sağlanacak elektrik enerjisi tedarigi olarak düzenlenmiştir. Serbest

tüketici olup elektrik enerjisini bölgesinde bulunduğu dağıtım şirketince kurulan tedarik lisansı sahibinden temin edenlerin tercihlerini o şekilde kullandığı kabul edilecektir. Tedarikçi tercihini başkasından yana kullandığı hâlde ortaya çıkan nedenlerden dolayı elektrik veya kapasite temin edemeyen veya anlaşması olmasına rağmen fiili veya hukuki nedenlerle temin ilişkisi aksayan kişilerin son kaynak tedarikinden yararlanması düzenlenmiştir. Burada birden çok tarife düzenlenebilecektir.

(ğğ) bendi ile, tedarik kavramı tanımlanmıştır.

(hh) bendi ile, tedarikçi tanımında yapılan değişiklikle toptan satış ve perakende satış lisansı tedarik lisansı altında birleştiğinden tedarik lisansı ibaresi yazılmış, kaldırılan otoprodüktör ve otoprodüktör grubu lisansı tanımdan çıkarılmıştır.

(ıı) bendi ile, tedarik şirketi kavramı tanımlanmış ve bu şekilde serbest tüketici limitinin sıfır olması ile birlikte toptan ve perakende satış lisansı arasında haklar ve piyasada yürütebilecekleri faaliyetler bakımından fark kalmayacağı dikkate alınarak usul ekonomisi ilkesi gereği tedarik lisansı altında birleştirilmeleri öngörülmüştür.

(kk) bendi ile, tesis tanımlanmış, işlev yerine faaliyet ibaresi kullanılmış, ayrıca piyasada iletim ve dağıtım gibi alt segmentleri kapsamak üzere şebeke ifadesine yer verilmiştir.

(öö) bendi ile, uluslararası enterkonneksiyon tanımlanmış olup, 4628 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (53) numaralı alt bendinde uluslararası enterkonneksiyon şartı tanımında eski metne göre yapılan değişiklik ile ulusal elektrik sisteminin diğer ülkelere ait elektrik sistemleri ile yapılan bağlantıları için yurtdışında oluşturulacak izole bölge sistemi uygulamasına paralel olarak ülkemiz içerisinde oluşturulacak izole bölge de tanıma eklenmiştir.

Madde 4- Birinci fıkra ile, piyasada yürütülebilecek faaliyetler belirlenmiş ve piyasa işletim faaliyeti kapsama dâhil edilmiştir.

İkinci ve üçüncü fıkralarda yapılan düzenlemelerde 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan düzenlemeler mevcut haliyle korunmuştur.

4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan düzenleme kaldırılmış veya ilgili maddelere taşınmak suretiyle yeniden düzenlenmiştir.

Madde 5- Madde ile, lisansa ilişkin hükümler içerik olarak mevcut Kanunla aynı olacak şekilde korunmuştur.

Birinci fıkra ile, elektrik piyasasında faaliyet göstermek isteyen tüzel kişilerin Kanun hükümleri uyarınca lisans almak zorunda oldukları düzenlenmiş olup, lisansların verilmesi, yürürlüğü ve sona erdirilmesi esnasında uyulacak usullerin yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

İkinci fıkra ile, verilecek olan lisansların tabi olacağı esaslar düzenlenmiştir, (a) bendinde söz konusu faaliyetlerin birden çok tesiste yürütülecek olması hâlinde her bir tesis için ayrı alınacağı; (b) bendinde birden çok tesis için lisans almış olan tüzel kişilerin her bir tesis için ve her bir lisans kapsamında ayrı hesap ve kayıt tutacağı; (c) bendinde lisanslarda azami sürenin kır dokuz yıl, üretim, iletim ve dağıtım lisanslarında asgari sürenin on yıl olacağı; (ç) bendinde lisans sahibi tüzel kişilerin lisans alması, yenilenmesi, tadili, suret çıkarılması aşamalarında Kuruma bedellerini ödeyecekleri; (d) bendinde lisans sahibi tüzel kişilerin kurumca denetimleri esnasında ortaya çıkabilecek problemleri önlemek ve denetim sürecinin sağlığı açısından bu denetim esnasında ihtiyaç duyulabilecek her türlü bilgi ve belgenin Kuruma zamanında, tam ve doğru olarak sağlanacağı; (e) bendinde lisans almış olan tüzel kişilerin kendi faaliyet alanlarını ilgilendiren ve düzenleyen tüm diğer mevzuat hükümlerine de

uymakla sorumlu oldukları; (f) bendinde uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenmek üzere birden çok yapı veya müstemilatının yüzeylerinde tesis edilen aynı tür yenilenebilir enerji kaynağına dayalı üretim tesislerinin tek üretim lisansı kapsamında değerlendirilebileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümle yenilenebilir enerjinin desteklenmesi amaçlanmıştır.

Üçüncü fıkra ile, 4628 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan piyasa katılımcılarının ortaklık yapılarında değişiklik olması hâlinde Kurul onayına dair düzenlemenin çıkarılması sonucu piyasa payının takip edilmesinde ortaya çıkacak boşluğu doldurmak üzere, ortaklık yapılarında halka açık şirketlerde yüzde beş, diğerlerinde yüzde on veya daha fazla sermaye payı değişikliklerinin Kuruma bildirilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Böylece ortaklık yapılarının değişimine izin verilmesi yönteminden vazgeçilerek Kanunun amacı olan piyasada aşırı konsantrasyonu önleyecek bir yapının oluşmasının belirlenmesine yönelik daha etkili bir izleme yapısına geçilmesi hedeflenmiştir.

Dördüncü fıkra ile, özellikle tarifesi düzenlemeye tabi olan ve verdiği hizmet açısından diğer piyasa katılımcılarına göre daha farklı bir yere sahip olan tarifeleri düzenlemeye tabi olan dağıtım ve iletim faaliyeti gösteren şirketlerin tabi olacağı ve lisanslarında da yer alacak asgari hükümler düzenlenmiştir, (a), (b), (d), (e), (f) ve (g) bentlerinde 4628 sayılı Kanunda yer alan hükümler muhafaza edilmiştir, (c) bendinde serbest olmayan tüketici tarifelerinin yanında son kaynak tarifelerine de yer verilmiş; (ç) bendi yeniden düzenlenerek düzenlenmiş tarife kapsamında nihai tüketicilere satış yapan lisans sahibi tüzel kişilerin söz konusu tüketicilere temin edecekleri enerjinin alımlarını yaparken özellikle basiretli bir tüccar gibi davranma kriteri getirilmiş, böylece söz konusu alımların maliyetlerinin benzer alım maliyetlerinden daha fazla olmaması hüküm altına alınmış, ayrıca mevcut düzenlemenin pratikte denetlenmesi ve uygulanması zor olan en ekonomik kaynaktan alım yapmak ve bunu kanıtlamak kriteri yerine daha esnek bir kriter getirilmiştir.

Beşinci fıkra ile, Kurumun çalışmalarında şeffaflık ve öngörülebilirlik temin etmek üzere lisans başvurusu reddedilen tüzel kişilere bu reddin gerekçesinin tam ve açık olarak bildirilmesi hüküm altına alınmıştır.

Yedinci fıkra ile, üretim faaliyeti göstermekte olan tüzel kişilerden alınan teminatların hangi durumlarda ve koşullarda irat kaydedileceğine dair hükümler daha ayrıntılı olarak düzenlenerek bu konuda uygulamada ortaya çıkan ihtilafların önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Sekizinci fıkra ile, üretim lisansı verilmesi ve tadilinde piyasa gücünün dikkate alınacağı düzenlenmiştir.

Dokuzuncu fıkra ile, mevcut Kanunda yer alan hükme ilave yapılmış olup, “lisans iptal tarihinden önceki bir yıl içerisinde görevden ayrılmış olanlar dâhil” ibaresi eklenmiş ve mevcut hükümdeki muğlaklık giderilmiştir.

Onuncu fıkra ile, dağıtım lisansının verilme şartı düzenlenmiştir.

Onbirinci fıkra ile, lisans sahibi tüzel kişilerin Kuruma sunması gereken raporlara ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Onikinci fıkra ile, tüketicilere verilen hizmetin aksamaması açısından özel öneme sahip dağıtım lisanslarının uzatılmasına dair hususlar hüküm altına alınmıştır.

Madde 6- Madde ile, önlisans verilmesine ilişkin esaslar lisans maddesi kapsamında değil ayrı bir madde olarak düzenlenmiştir. Önlisans süreci özellikle üretim lisanslarında uzun zaman alan inşaat öncesi döneme mahsus olmak üzere bir önlisans verilmesini öngörmektedir. Önlisans sahibi bu süre içerisinde inşaatla başlamak üzere gerekli izin ve onayları tamamlamak ve üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde etmek zorundadır.

Söz konusu düzenleme ile varılmak istenen amaç bir yandan üretim lisansı almış olan şirketlerin uzunca bir süre projenin gerçekleşmesine yönelik gerçek bir çaba göstermeksizin anılan lisanslar üzerinden devir yoluyla rant sağlama çabalarının önüne geçilerek lisansların gerçek yatırımcı tarafından alınmasını temin etmek, öte yandan da önlisans almış olan şirketlere gerekli izinleri almak üzere diğer kamu kurumları nezdinde yapacakları başvurular için dikkate alınmalarını temin edecek bir belge verilmesini sağlamaktır.

Birinci fıkra ile, üretim faaliyetinde bulunmak üzere Kuruma başvuracak tüzel kişilerin öncelikle önlisans için başvurularının değerlendirileceği ve bu kapsamda tesis fiili olarak kurulmaya başlamadan önceki dönem içerisinde yerine getirilmesi gereken “mevzuattan kaynaklanan izin, onay, ruhsat ve benzeri belgeleri edinebilmesi ve üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde edebilmesi” gibi yükümlülükler açısından bir süre verileceğini ve önlisansa dair başvuru usul ve esasları, kim tarafından verileceği, kim tarafından ve nasıl tadil edileceği, süreleri, önlisans sahibi tüzel kişilerin hak ve yükümlülükleri, önlisansların süre uzatımı ve sahibi tarafından önlisansdan vazgeçilmesi hâlleri, önlisansın sona ermesi veya iptali, önlisans aşamasında alınması gerekli izin, onay, ruhsat ve diğer belgeler ile önlisans bedellerinin yönetmelikle düzenleneceği hususları hüküm altına alınmıştır.

İkinci fıkra ile, önlisans esnasında gerekli işlemleri tamamlayamayan tüzel kişilere lisans verilemeyeceği düzenlenmiştir.

Üçüncü fıkra ile, önlisans süresince şirketin ortaklık yapısında değişiklikler yapılması hâlinde verilen önlisansın hükümsüz olacağı belirtilmiştir. Böylece önlisans aşamasında söz konusu önlisansı alan tüzel kişilerin sadece gerekli işlemleri yapmaya konsantre olmaları ve hisse devri gibi konular ile süre kaybının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Ayrıca hisse devrinin önüne geçilmesi özellikle önlisans aşamasının özkaynak veya kredi ile finansmanını gerekli kılmakta bu sayede lisansların mali yeterliliğe sahip kişiler tarafından alınması veya teknik ve mali fizibilitesi finans kuruluşları tarafından kontrol edilerek kredilendirilmiş projelerin ayakta kalmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Dördüncü fıkra ile, önlisansın tabi olacağı bazı esaslar belirlenmeye çalışılmıştır.

(a) bendinde faaliyet birden fazla tesiste yürütülecek ise her bir tesis için ayrı önlisans alınacağı;

(b) bendinde önlisans alacak tüzel kişilerin gerekli bedelleri Kuruma ödeyecekleri ve (c) bendinde önlisans almış olan kişilerin Kurum tarafından istenen bilgi ve belgeleri görevli personele sunacakları hüküm altına alınmıştır.

Beşinci fıkra ile, önlisans süresine kısıtlama getirilmiştir.

Altıncı fıkra ile, önlisansın mücbir sebeplerden dolayı iptal edilmesi veya sona ermesine dair düzenleme yapılmıştır.

Yedinci fıkra ile, önlisansın hangi koşullarda kendiliğinden sona ereceğine dair düzenleme yapılmıştır.

Sekizinci fıkra ile, önlisans başvuruları için teminat alınacağına dair düzenleme yapılmıştır.

Dokuzuncu fıkra ile, aynı sahada farklı piyasaları (petrol, doğal gaz ve benzeri) ilgilendiren birden fazla faaliyet için verilecek lisanslara ilişkin başvurularda karışıklığa mahal vermemek için Bakanlık görüşünün alınması şartı getirilmiştir.

Madde 7- Birinci fıkrada 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendindeki hükümde yer alan otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarına yer verilmemiştir. Üretimin piyasaya arzı öngörülerek ekonominin arz-talep yaklaşımı esas alınmıştır. Bu kapsamda üretim faaliyeti gösterilen her türlü işletmede üretilen elektriğin olabildiğince kısıtsız ve engelsiz olarak piyasaya arz edilmesini sağlayan bir piyasa yapısı öngörülmüştür. Değişiklikle üretim faaliyetinin özel sektör üretim şirketleri ve bir kısım kamu üretim şirketleri eliyle yapılması ilkesi benimsenmiştir.

İkinci fıkrada 4628 sayılı 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan düzenleme esas alınmış, bir üretim şirketinin bir veya daha fazla üretim tesisi olabileceği; şirketin bu tesislerin mülkiyetine sahip olabileceği, kiralayabileceği, işletme hakkını devralabileceği veya finansal kiralama yoluyla bu tesisleri edinebileceği; bu tesislerde ürettiği elektriği toptan veya perakende satabilen özel hukuk hükümlerine tabi bir tüzel kişi olduğu hüküm altına alınmıştır.

(a) bendinde üretim şirketinin lisansı kapsamında tedarik şirketleri ile serbest tüketicilere elektrik enerjisi ve/veya kapasite satışı yapabileceği ayrıca serbest tüketicilere satış için özel direkt hat tesis edebileceği; (b) bendinde Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi tarafından organize edilecek organize toptan elektrik piyasalarında elektrik enerjisi ve/veya kapasite alım-satımı yapabileceği; (c) bendinde ise tedarik etmekle yükümlendiği elektrik enerjisi ve/veya kapasiteyi temin etmek için bir takvim yılı için lisansına derç edilen yıllık ortalama elektrik enerjisi üretim miktarını geçmemek şartıyla elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi alımı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

Üçüncü fıkra ile, lisansı kapsamındaki üretim tesisi Bakanlık tarafından yönetmelik ile belirlenecek değerler üzerinde verimi olan kojenerasyon niteliğinde olan üretim şirketlerinin sahip oldukları, finansal kiralama yoluyla edindikleri veya işletme hakkını devraldıkları tüketim tesislerinin ihtiyacını karşılamak için elektrik üretimi yapabilecekleri, bu kapsamda yapılan üretimin nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı olarak değerlendirilmeyeceği hususları düzenlenmiştir. Otoprodüktör ve otoprodüktör grup lisansları ortadan kaldırıldığı için kojenerasyon kapsamındaki üretim tesislerinin kullanımına yönelik kısıtların da ortadan kaldırılması öngörülmüştür. Böylelikle kojenerasyon faaliyetinin zarar görmesi önlenmek istenmektedir.

Dördüncü fıkra ile, verimlilik değerlendirmesine tabi tutulma öncesinde tesisin bağlanacağı sisteme bağlı olarak TEİAŞ veya ilgili dağıtım şirketinden uygun bağlantı görüşü alınması ilkesi benimsenmiştir. Böylelikle zaten sisteme bağlanması mümkün olmayan başvurular baştan elenmiş olacaktır. Kurum tarafından yapılması öngörülen mali yapı ve performans değerlendirmesi metinden çıkarılarak belirlenmiş verimlilik parametresinin üzerinde olan kişilerin TEİAŞ tarafından yapılacak ihaleye katılması öngörülmüştür. Bu ihalede, üretilen megavat başına bedel ödenmesi yerine toplam bir değerlendirme yapılması yolu benimsenmiş, böylelikle başvurular arasındaki en yüksek üretim yatırımı yapacak kişinin öne çıkması öngörülmüş ve ilgililer verimlilik ve araziyi kullanma bakımından da yarışmaya yönlendirilmiştir. Yarışmaya ve diğer hususlara ilişkin yönetmeliğin Kurum tarafından yürürlüğe konulması hüküm altına alınmıştır.

Beşinci fıkra ile, yeni oluşmakta olan bir piyasa olan elektrik piyasasında rekabetin aksak oluşmaması için piyasa payı kısıtlarının korunması yaklaşımı çerçevesinde mevcut Kanundaki piyasa payı kısıtı korunmaktadır.

Altıncı fıkra ile, Yenilenebilir Kaynaktan Elektrik Üretim Belgesi alınmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Madde 8- 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin birinci paragrafı esas alınarak düzenlenen birinci fıkra ile, iletim faaliyetinin lisans kapsamında tekel olarak TEİAŞ tarafından yürütüleceği öngörülmüştür. Fıkra TEİAŞ’ın sadece iletim faaliyeti yapabileceği öngörülmüş, ayrıca istisnalar da düzenlenmiştir. Bu kapsamda iletim kayıplarını karşılamak amacıyla enerji alması, kayıpları yönetebilen taraf olması nedeniyle benimsenmiştir. Bu yaklaşım hâlihazırda dinamik bir şekilde hesap edilen iletim kayıplarının, marjinal maliyetlerinin kesin olarak belirlenmesine olumsuz etkisini de ortadan kaldırmış olacaktır. Seçilen yöntem uyarınca TEİAŞ iletim sistem kayıplarını nakdi olarak enerji almak yoluyla karşılayacaktır.

4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin ikinci paragrafı esas alınarak düzenlenen ikinci fıkra ile, TEİAŞ’a gereken yatırımları planlamak ve gerçekleştirmek görevlerinin yanısıra iletim sistemini rekabet koşullarına uygun olarak işletme yükümlülüğü getirilmiştir.

Üçüncü fıkra ile iletim sisteminin mülkiyetinin ve işletmesinin TEİAŞ’a ait olduğu ve iletim sisteminin sisteme bağlantı yapılan noktada başlayacağı hüküm altına alınmıştır. Üretim veya tüketim tesisinin iletim sistemine bağlantısının bir başka üretim veya tüketim tesisine ait şalt sahası üzerinden yapılmasına ilişkin özel durum ayrıca düzenlenmiştir.

4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin dördüncü paragrafı esas alınarak düzenlenen dördüncü fıkra ile, TEİAŞ’ın uluslararası enterkonneksiyon görevlerine dair hükümler düzenlenmiştir.

Beşinci fıkra ile 4628 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ikinci paragrafında yer alan düzenleme tüketim de eklenerek geçici hüküm olmaktan çıkarılmıştır. Bu şekilde iletim sisteminde ihtiyaç duyulan yatırımların gerçekleştirilmesinde ve finansmanında geçici olarak kullanılan bir metodoloji kalıcı hâle getirilmiştir.

Altıncı fıkra ile daha iyi bir piyasa işletim faaliyetinin tesisi amacıyla elektrik sistemi işletimine yönelik bilgilerin toplanacağı, raporlanacağı ve yayımlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Elektrik enerjisinin güvenilir, kaliteli, sürekli, ekonomik ve çevreye uyumlu bir şekilde kullanıma sunulması için, hizmetlerin kurumsal iletişim altyapılarıyla yürütülebilir olması büyük önem arz etmektedir. Yedinci fıkra ile, elektrik iletim sisteminin işletilmesi için ihtiyaç duyulan ve koruma sinyalizasyonu ile ses ve veri iletiminde kullanılan iletişim sistemleri; enerji iletim hatları üzerinden çalışan taşıyıcı sistemler (kuran portör), telsiz sistemleri, fiber optik kablo altyapısı ve sistemlerinin de kurulabilmesi hususları hüküm altına alınmıştır.

Madde 9- Birinci fıkranın ilk cümlesi 4628 sayılı Kanunda da yer aldığı şekilde dağıtım şirketlerinin görev tanımını yapmaktadır. İkinci cümlede özellikle sayaç hizmetlerinin de görev alanları içerisinde bulunduğu vurgulanarak hâlen yaşanmakta olan sorunlara çözüm getirilmeye çalışılmıştır. Piyasada faaliyet gösteren diğer tüzel kişilerin dağıtım şirketine 4628 sayılı Kanun ile eskiden kontrol oluşturmaksızın izin verilirken bu düzenlemede “kontrol oluşturmaksızın” ibaresi çıkarılarak ortaklığa izin verilmiştir. Fakat gerçekleştirdiği şebeke faaliyeti nedeniyle dağıtım faaliyeti gösteren diğer bir tüzel kişi dışında başka tüzel kişilere iştirak etmesine izin verilmemiştir. Özellikle elektrik sektörü dışında yer alan bazı alanlarda (örneğin elektrik hatları üzerinden iletişim ve veri taşınması türünden ortak sinerji yaratabilecek alanlar) faaliyet göstermesine yönetmelikle düzenlenmek üzere izin verilmesi mümkün kılınmıştır. Dağıtım şirketlerinin yol, bulvar, cadde ve sokak aydınlatması ve kayıpların karşılanması için gerekli elektriği satın almalarına ve bu amaçla alınan elektriğin ihtiyaç fazlası olduğunun anlaşılması hâlinde bu elektriği satmalarına izin verilmiştir.

4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinin dördüncü paragrafı esas alınarak düzenlenen ikinci fıkra ile, dağıtım şirketlerinin kendilerine verilen görevi yerine getirirken uymaları gereken ilkeler düzenlenmiştir. Özellikle dağıtım sistemi işletiminin, üretim ve tedarik sahalarında var olan veya muhtemel rekabeti azaltacak veya önleyecek yönde yapılamayacağı hususu önem arz etmektedir.

Üçüncü fıkra 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinin beşinci paragrafında; dördüncü fıkra 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinin altıncı paragrafında; beşinci fıkra 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinin yedinci paragrafında yer alan hükümler muhafaza edilmiştir.

Altıncı fıkra 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinin sekizinci paragrafında yer alan hüküm esas alınmış ayrıca yatırım planlarının onaylanması hususu düzenlenmiştir.

Yedinci fıkra ile, dağıtım hizmetinin sağlıklı olarak verilmesinin devamını temin etmek üzere en önemli şartlardan biri olan dağıtım yatırımlarının yapılması garanti altına alınmaya çalışılmış, onaylı yatırımların yapılmaması yaptırım gerektiren durum olarak düzenlenmiştir.

Sekizinci fıkra ile, dağıtım sisteminin sınırları ve bu sınırlar içerisinde işletme ve bakım sorumluluğu tanımlanmıştır.

Dokuzuncu fıkra ile, dağıtım şebekesinin bütünlüğünün muhafazası açısından dağıtım şebekesine başka bir üretici veya tüketiciye ait şalt sahaları üzerinden veya tüketiciye ait bir hat üzerinden girdi çıktı yapılması hâlinde söz konusu tesislerin dağıtım şebekesine dâhil edilmek üzere dağıtım şirketleri tarafından devralınması gerektiği düzenlenmiştir.

Onuncu fıkra ile, hâlen muğlaklık arz eden sayaçların mülkiyeti hususuna açıklık getirilmiştir.

Onbirinci fıkra 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinin dokuzuncu paragrafında yer alan düzenleme korunmakla birlikte açıklık getirmek bakımından hükmün sonunda atıfta bulunulan anlaşmanın sistem kontrol anlaşması olacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

Onikinci fıkra ile, dağıtım şirketinin bölgesinde, genel aydınlatmadan ve bunlara ait gerekli ölçüm sistemlerinin tesis edilmesi ve işletilmesi ile ilgili sorumlulukları hüküm altına alınmıştır.

Onüçüncü fıkra ile, dağıtım şirketinin 154 kV gerilim seviyesinde dağıtım tesisi kurabileceği hususu düzenlenmiştir.

Madde 10- Birinci fıkra 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendinde yer alan hükme ilave olarak toptan ve perakende satış ifadeleri eklenmiştir.

İkinci fıkra ile, tedarik şirketlerinin bölge sınırlaması olmaksızın hem toptan hem de perakende satış faaliyeti yapabileceği hüküm altına alınmış, özellikle dağıtım şirketlerince kendi bölgelerinde faaliyet göstermek üzere kurulacak tedarik şirketlerinden başka tedarik şirketlerinin kendi bölgelerinde faaliyet göstermemeleri yönünde gelecek taleplerin önüne set çekilmek istenmiştir.

Üçüncü fıkra ile, ithalat ve ihracatın birer piyasa faaliyeti olduğu düzenlenmiştir.

Dördüncü fıkra ile, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte devam etmekte olan dağıtım şirketinin perakende satış faaliyetinin 2009 tarihli Strateji Belgesi gereği her dağıtım bölgesinde görevli dağıtım şirketince kurulan tedarik şirketi tarafından yerine getirilmesi benimsenmiştir. Böylece Avrupa Birliği düzenlemelerine uyumdan kaynaklanan hukuki ayrıştırma mükellefiyeti yerine getirilmiş olacaktır.

Beşinci fıkra ile, son kaynak tedarığının kapsamı düzenlenmiştir. Son kaynak tedarikçisinin bazı başka ülke uygulamalarına paralel olarak atanma yoluyla belirlenmesi yöntemi benimsenmiştir. Burada pazar için rekabet kuralına dahi yer verilmemesinin arkasında son kaynak tedarığının arızı durumlara yönelik, kısıtlı bir içerikte ve zaten pek de tercih edilmeyen daha çok piyasa gereği üstlenilen bir yükümlülük olarak görüldüğü değerlendirilmesi yer almaktadır.

Altıncı fıkra ile, son kaynak tedarığı konusundaki ikincil mevzuat ve uygulama sorunları konusunda piyasa düzenleyicisi olarak Kurum yetkilendirilmiştir.

Ex ante rekabet teorisi gereği henüz oluşmakta olan piyasalarda piyasa payı kısıtlarına yer verilmesi olumlu karşılanmaktadır. Özellikle elektrik ve benzeri şebekeli sektörler içeren piyasalarda başlangıç aşamasında kamu tekelinin özel tekele dönüşmemesi için bu tür kısıtlar işlevsel kabul edilmektedir. Bu nedenle yedinci fıkrafta tedarik lisansı sahipleri için piyasa payı kısıtı öngörülmüştür. Oranın 4628 sayılı Kanunda belirlenen orana göre artırılması toptan ve perakende satış faaliyetlerinin tedarik lisansı kapsamında birleşmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

Sekizinci fıkrafta özellikle küçük ve orta ölçekli tüketicilere satış yapılmasına imkân sağlayan dönemi müteakip perakende satış alanında olabilecek rekabetin gelişmesini önleyici davranışlara karşı önlem alınması amaçlanmıştır. Beklenebileceği gibi bu alanda rekabetin ilk ortaya çıktığı zamanda bölgede o zamana kadar faaliyet gösteren ve daha önce dağıtım şirketinin bir unsuru olan tedarik şirketi önemli bir avantajla başlayacaktır. Bu avantaja ek olarak söz konusu tedarikçi ile hâlen ortak mülkiyet altında bulunduğu dağıtım şirketi arasında yeni girecek bağımsız tedarikçiler aleyhine davranışların önlenmesi rekabetin oluşması ve gelişmesi bakımından önemlidir. Bu nedenle dağıtım şirketi ile tedarik şirketi arasında tam bir ayrışım sağlamak üzere söz konusu fıkra düzenlenmiştir.

Madde 11- Bilindiği üzere elektrik piyasa yapısı içerisinde rekabetin en kolay ve ilk olarak ortaya çıkabileceği ortamlar toptan satış piyasalarıdır ve bu piyasalar içerisinde de merkezi bir sorumlu tarafından organize edilen ve işletilen piyasalar özellikle şeffaf ve herkesçe izlenebilir bir fiyat oluşumunun ortaya çıkması açısından önemli role sahiptir. 4628 sayılı Kanun uyarınca bugüne kadar elektrik enerjisi satışına yönelik toptan piyasalar TEİAŞ bünyesinde Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi (PMUM) tarafından yürütülmektedir.

Bu şekildeki bir piyasa işletmeciliğinin mahzurları 2006 yılından bu yana geçen dönem içerisinde ortaya çıkmıştır. Bu mahzurlar arasında en önemlisi ise alternatif piyasa işletmeciliğine Kanunda yer verilmemesi ve TEİAŞ bünyesinde hâlen yürütülmekte olan piyasa işletim faaliyetinin TEİAŞ'ın diğer fonksiyonları olan sistem planlama ve inşaatı ile sistem işletim faaliyetinin gölgesinde kalması ve TEİAŞ içerisinde gerektiği öneme sahip olamamasıdır.

Bu yeni düzenleme ile piyasa işletmeciliği ayrı bir faaliyet olarak tanımlanmış ve Kurumdan lisans alınmak suretiyle yürütülecek ayrı bir elektrik piyasası faaliyeti olarak ortaya çıkmıştır.

Birinci fıkrafta piyasa işletim faaliyeti tanımlanmıştır.

İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda, EPİAŞ'ın Kurum tarafından kurulması, hisse yapısı ve ayrıca teşkilat yapısına ilişkin Yönetmeliğin Kurum tarafından çıkarılacağı hususları düzenlenmiştir.

Beşinci fıkra ile, TEİAŞ bünyesindeki mevcut PMUM'un rolünü üstlenmesi öngörülen Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPİAŞ)'nin, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ile Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından Kanun kapsamında işletilen piyasalar dışındaki organize toptan elektrik piyasalarını kendi görev ve faaliyet alanına giren hususlar bakımından işletebileceği düzenlenmiştir. Kurulması öngörülen EPİAŞ'ın kendi işleteceği gün öncesi piyasasının yanı sıra TEİAŞ tarafından işletilmeye devam edilecek olan dengeleme güç piyasası için gerekli olan mali

uzlaştırma hizmetlerini vermeye devam edeceği hükmü getirilmiştir. Böylece hem TEİAŞ dengeleme güç piyasası işletimi faaliyeti çerçevesinde yeni bir uzlaştırma birimi kurma külfetinden kurtulacak hem de EPİAŞ hâlen TEİAŞ bünyesinde yerine getirilen olduğu ve tecrübe edindiği mali uzlaştırma hesaplamalarının yapılması işini gerçekleştirmeye devam etme imkânı bulacaktır. Bu şekilde piyasa faaliyetleri, aksamadan TEİAŞ bünyesinden EPİAŞ'a transfer edilecek altyapı ve insan gücü ile yürütülmeye devam edecektir.

Altıncı fıkra 4628 sayılı Kanun hükmü ile aynı paralelde olup, kurulacak olan EPİAŞ'ın kendisine Kanunla verilmiş olan gün öncesi piyasası işletme ve mali uzlaştırma yapma fonksiyonunu yerine getirmesi için ihtiyaç duyduğu ve piyasa katılımcıları tarafından sağlanması gerekli olan bilgilerin EPİAŞ tarafından temin edilebilmesine imkân sağlanmıştır. Ayrıca bu bilgilerden bir kısmı katılımcılar açısından gizli tutulması gereken ticari önemi haiz olduğundan söz konusu bilgilerin EPİAŞ tarafından ne şekilde gizli tutulacağına veya paylaşılabileceğine dair bir düzenleme yapılarak piyasa katılımcıları nezdinde güven kazanılmasına yönelik bir düzenleme de gerekli görülmüştür.

Yedinci fıkra ile, kurulması öngörülen EPİAŞ'ın hak ve yükümlülükleri düzenlenmiştir. Böylece EPİAŞ gerek duyulması hâlinde yeni piyasaların kurulmasına dair hazırlık çalışması yapılması, Türkiye'nin komşularıyla enterkonneksiyon kapasitesinin artması ve senkron çalışma düzenine girmesi sonucu ortaya çıkabilecek ortak bir uluslararası piyasada EPİAŞ tarafından temsil edebilmesi ve EPİAŞ'ın kendi giderlerini karşılamak üzere öngörülen ve düzenlemeye tabi tarifeler arasında yer alan piyasa işletim tarifesine dair önerilerini Kuruma teklif edeceği hususları düzenlenmiştir. Ayrıca EPİAŞ'ın Kurum tarafından ihtiyaç görülmesi hâlinde elektrik piyasası dışında diğer enerji piyasalarına yönelik organize toptan piyasalar kurulmasına dair çalışmaları yapacağı ve Kurum ve/veya ilgili merciler tarafından yetkilendirilmesi hâlinde söz konusu piyasaları işleteceği hükme bağlanarak öncelikle doğal gaz piyasası olmak üzere diğer enerji piyasalarında ihtiyaç duyulan organize toptan satış faaliyetlerini yürütmesi planlanmıştır. Bu şekilde hâlihazırda var olan teknik bilgi ve deneyimin diğer enerji piyasalarında aktarılabilmesinin yanı sıra güçlü bir enerji borsasının oluşumu ve ortak pazar çalışmalarında Türkiye'nin elinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

Sekizinci fıkra EPİAŞ'ın piyasa işletim lisansı kapsamı dışında yapacağı diğer enerji piyasası faaliyetlerine ve emisyon ticaretine ilişkin hususların Bakanlık görüşü alınarak Kurum tarafından belirleneceği öngörülmüştür.

Dokuzuncu fıkra EPİAŞ tarafından işletilen piyasalarda önemli bir role sahip olması öngörülen ve dengeleme ve uzlaştırma yönetmeliği uyarınca belirtilen görevleri yerine getirmesi planlanan merkezi uzlaştırma kuruluşunun bu görevleri yerine getirmesi karşılığında EPİAŞ tarafından belirlenen ücretleri piyasa katılımcılarından talep edebileceği ve bu ücretin de piyasa katılımcıları tarafından ödeneceği düzenlenmiştir.

Onuncu fıkra sermaye piyasası aracı niteliğindeki standardize edilmiş spot elektrik sözleşmelerinin ve dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin işlem gördüğü piyasaların işleticisinin İstanbul Menkul Kıymetler Borsası olduğu hükme bağlanmıştır.

Onbirinci fıkra ile özellikle sağlıklı bir türev ürünü için gereklilik olan piyasa hacmi ve dolayısı ile çok defa el değiştirme hâlinde büyük ticaret engeli oluşturan damga vergisine muafiyet getirilmiştir.

Onikinci ve onüçüncü fıkralarda, EPİAŞ'ın faaliyete başlayacağı tarihe kadar ilgili piyasa işletim faaliyetinin TEİAŞ tarafından piyasa işletim lisansı almaksızın yürütülmesine devam edileceği hususu hükme bağlanmıştır. Böylece hâlen yürütülmekte olan piyasa işletme faaliyetlerinin EPİAŞ kurulup gerekli piyasa işletim lisansını alana kadar kesintiye uğramasının önüne geçilmiş olmaktadır.

Madde 12- Birinci ve ikinci fıkralarda yapılan düzenleme ile, öncelikle üretim şirketlerinin de ihracat yapabilmesinin önü açılmıştır. Hâlihazırda aynı zamanda piyasada tedarik faaliyetiyle uğraşabilen üretim şirketlerine ilişkin ihracat engeli kaldırılmıştır.

Üçüncü fıkra ile, sınırda yer alan illerde kurduğu üretim tesisinde ürettiği elektriği iletim veya dağıtım sistemine bağlantı tesis etmeden kuracağı özel direkt hat ile ihraç etmek isteyen tüzel kişilere, üretim lisansı almak kaydıyla Bakanlık görüşü doğrultusunda, Kurulca izin verilmesi hüküm altına alınmıştır. Bu şekilde söz konusu tesislerin kurulmasına imkân sağlanmış ancak hem Bakanlık görüşü istenilmesi hem de lisans almaları zorunlu tutularak Türkiye elektrik sistemine karşı yükümlülüklerinin düzenlenmesi esas alınmıştır.

Dördüncü fıkra ile, izole bölge besleme yöntemi ile ithalata yalnızca gereklilik durumunda ve geçici süreli olmak üzere izin verilmesine Bakanlık görüşü ve Kurul kararı şartı aranarak izin verilmiştir.

Beşinci fıkroda ithalat ve ihracat faaliyetlerine ilişkin usul ve esasların Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi hüküm altına alınmıştır.

Madde 13- Özellikle Türkiye'nin talep artış oranları dikkate alındığında arz güvenliği açısından önemli ve gerekli bir düzenleme olan ve 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendi esas alınarak düzenlenen birinci fıkroda elektriğin mümkün olduğunca üretildiği yerde tüketilmesinin sistem üzerindeki olumlu etkileri de dikkate alınacak olursa OSB'lerin bünyesinde kurulacak santrallerin önünün kesilmemesi yaklaşımı benimsenmiştir. Ancak OSB'lere sağlanan mali ve finansal ayrıcalıkların haksız rekabete yol açması endişesi varsa, söz konusu endişelerin ayrıcalıkların düzenlendiği kanunda yapılacak düzenleme ile giderilmesi uygun olacaktır.

İkinci fıkroda ise, dağıtım faaliyeti yürütme kabiliyeti veya isteğine sahip olmayan (hâlihazırda OSB'lerin çoğunluğu bu faaliyeti yürütme kabiliyetine sahip değildir) OSB'ler için dağıtım lisansı alma zorunluluğu kaldırılmış ancak söz konusu organize sanayi bölgelerinin, katılımcılarından dağıtım bedeli talep edemeyeceği, katılımcılarının serbest tüketici olmaktan kaynaklanan haklarını kullanmalarına ve elektrik piyasalarında faaliyet göstermelerine engel olamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Üçüncü fıkra 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin üçüncü paragrafında yer alan hüküm ikinci fıkra ile yapılan düzenlemeyle uyumlaştırılmış ve ifade düzenlenmiştir.

Dördüncü fıkra 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin üçüncü paragrafında ikinci fıkrayla yapılan değişiklikle uyumlaştırılmış ve fikanın sonuna dağıtım lisansı almayan OSB'lerin onaylı sınırları içerisindeki dağıtım faaliyetinin ilgili dağıtım şirketi tarafından yürütülmesi hüküm altına alınarak hizmetin devamlılığı temin edilmiştir.

4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin beşinci paragrafı esas alınarak düzenlenen beşinci fıkroda devir hükmünün uygulanabilirliğinin artırılması için bir süre belirlenmesi hüküm altına alınmıştır.

4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin ikinci paragrafı esas alınarak düzenlenen altıncı fıkroda organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğinin, katılımcılarının elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla tüketim miktarına bakılmaksızın serbest tüketici sayılması hüküm altına alınmıştır.

Madde 14- Birinci fıkranın (a) bendinde Kanuna imdat grupları eklenmiş ve ayrıca paralel çalışma ilkesi bağlantı yapmama olarak değiştirilmiştir. Böylece imdat grupları ve iletim ya da dağıtım sistemiyle bağlantı tesis etmeyen üretim tesisleri lisans alma yükümlülüğünden muaf tutularak şebekeye bağlanmayanlar yani başkalarını etkileme imkânı olmayanlara lisans muafiyeti getirilmektedir.

(b) bendinde lisanssız faaliyet gösterecek yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinin kurulu güç sınırları düzenlenmiştir.

4628 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin (3) numaralı alt bendi esas alınarak düzenlenen (c) bendinde, mikrokojenerasyon tesisi kuracak kişiler lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaf tutulmuştur.

İkinci fıkra arz güvenliği ilkeleri çerçevesinde, lisanssız yürütülebilecek üretim faaliyetlerinin kapsamı ve üretim kapasitesinin arttırılabileceğine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Üçüncü ve dördüncü fıkralarda üretim fazlası elektrik enerjisinin sisteme verilmesine dair usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Madde 15- Madde ile, Kurum, Bakanlık ve DSİ tarafından yapılacak denetimin usul ve esasları düzenlenmiştir.

Madde 16- Madde ile, Kurum tarafından uygulanacak yaptırımların usul ve esasları düzenlenmiştir.

Madde 17- Birinci fıkra ile, şimdiye kadar uygulanan tarife belirleme süreçlerindeki eksiklik ve süreç üzerinde muğlaklık yaratması nedeniyle, mevcut Kanunda yer alan hükme “Kurul, mevzuat çerçevesinde uygun bulunmadığı tarife tekliflerinin revize edilmesini ister veya gerekmesi hâlinde resen revize ederek onaylar.” ibaresi eklenerek Kurula düzenlemeye tabi şirket tarafından önerilen tarife önerilerinde resen revize yapma ve bu şekilde onaylama yetkisi verilmiştir.

4628 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci paragrafı anlaşılabilirliğin arttırılması açısından iki ayrı hüküm olarak düzenlenmiştir. İkinci fıkraya eklenen “onaylanan tarifeler kapsamında belirlenen fiyat formülleri mevzuatta belirtilen koşullarda tadil edilebilir” ibaresi ile onaylanan tarifeler kapsamında yer alabilecek olan fiyat formüllerinin lisans kapsamında yer alması zorunluluğu kaldırılmış olup, böylece her yıl mutata bir lisans tadili uygulamasından kaçınılmış olmaktadır.

Dördüncü fıkra ile, tarife kapsamında hizmet alan bir gerçek veya tüzel kişinin ödemelerini aksatması hâlinde bu hizmetten mahrum kalma durumu kaçınılmaz bir zorunluluktan çıkarılıp diğer seçenekler arasında uygulanabilecek bir alternatif hâline getirilmiştir.

Beşinci fıkra 4628 sayılı Kanunda yer alan hüküm korunmuş olup, tarife onayı gerektiren bir lisansın verilmesi ile birlikte, içinde bulunulan yıla ait tarifenin de Kurulca incelenerek onaylanacağı hükme bağlanmıştır.

Altıncı fıkranın (a) ve (b) bentlerinde 4628 sayılı Kanunda yer alan düzenlemeler korunmaktadır, (c) bendinde yapılan değişiklik ile, TETAŞ’ın ikili anlaşma ile enerji satışlarının düzenleme dışı aktivite olduğuna açıklık getirilmiştir, (d) bendi yeniden ele alınarak düzenlemeye tabii perakende satış tarifeleri, serbest olmayan tüketicilere dair perakende satış tarifi ve son kaynak tedarikine dair perakende satış şirketlerinin bölgesel yükümlülüğü ile beraber düşünölmek üzere bu kapsamda teklif edilecek ve onaylanacak perakende satış tarifeleri olarak ayrıma gidilmiştir. Böylece geçiş döneminin bitmesini müteakip, perakende satış piyasasının gelişmesini teminen serbest tüketiciler için Kurul onaylı perakende satış tarifi kaldırılırken, son kaynak tedarik yükümlülüğü kapsamında yer alan tüketicilerin en azından belli bir süre için bile olsa tedarik devamlılığının teminat altına alınması hedeflenmiştir, (e) bendinde ise kurulması öngörölen EPİAŞ tarafından yürütölecek organize toptan satış piyasalarında işlem yapacak piyasa katılımcıları tarafından bu hizmet karşılığında uygulanacak olan piyasa işletim tarifesine dair düzenleme yer almaktadır.

4628 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin birinci paragrafı esas alınarak düzenlenen yedinci fıkra, tüketicilerin desteklenmesi amacıyla yapılacak sübvansiyonlara ilişkin hususlar hüküm altına alınmıştır.

4628 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin birinci paragrafı esas alınarak düzenlenen sekizinci fıkra, elektrik enerjisinin kalitesizliğinden veya kesintilerinden kaynaklanan zarar ve hasarların ilgililerinden tazminine ilişkin usul ve esasların Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Dokuzuncu fıkra ile, özellikle özelleştirme sonrasında dağıtım şirketleri tarafından sıklıkla karşılaşılan ve bir maliyet artırıcı unsur olarak sistem kullanım tarifelerine yansıtılması istenen altyapı kazı ruhsat harcı ve zemin tahrip bedellerine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Yapılan düzenleme ile esas olarak, iletim ve dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından zorunlu olarak yapılması gereken bu altyapı çalışmaları esnasında belediye idareleri tarafından bir gelir kalemi olarak görülmek eğiliminde olan altyapı kazı ruhsat harcının alınmaması, bu altyapı çalışmaları esnasında meydana gelen zemin tahribatını tazmin etmek üzere de Çevre ve Şehircilik Bakanlığına belirlenen birim fiyatlar esas alınarak ödeme yapılması hususu hüküm altına alınmıştır.

Madde 18- Madde ile, TEDAŞ, EÜAŞ, bunların müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının özelleştirilmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 19- Madde ile, kamulaştırmaya ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 20- Madde ile, elektrik enerjisi arz güvenliğine ilişkin alınacak tedbirler ile görev ve sorumluluklar düzenlenmiştir.

Madde 21- Madde ile, Kanuna ilişkin yapılacak her türlü tebligata dair usul ve esaslar hüküm altına alınmıştır.

Madde 22- Madde ile, elektrik enerjisi üretim, iletim ve dağıtım faaliyeti gösteren tüzel kişilerin, gerekli hallerde üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin işletilmesi ve bakım onarım işlerini hizmet alımı yoluyla yaptırabilmeleri ve hangi faaliyetlerin hizmet alımı yoluyla yaptırılabilceğinin Kurul tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 23- Madde ile, uygun bağlantı görüşü verilmesine ilişkin bağlayıcı kriter olarak açıklanan beş yıl için kısa vadeli ve takip eden on yıl için uzun vadeli olmak üzere sistemlerine bağlanabilecek bölgesel üretim tesisi kapasitelerinin hazırlanması şartı getirilmiştir. Bu düzenleme ile yapılan çalışmaların (kapasite projeksiyonu ve açıklanan bölgesel üretim tesisi bağlantı kapasiteleri) birbiri ile tutarlı ve genel olarak anlamlı olması amaçlanmıştır. Ayrıca Kurum ve/veya Bakanlık tarafından talep edilmesi hâlinde TEİAŞ ve dağıtım şirketlerinin belirledikleri kapasiteleri ve bağlantı noktalarının sayısını sistem koşullarını dikkate alarak artıracak hükme bağlanarak arz güvenliği ve piyasada rekabetin geliştirilmesi için gereklilik olduğunda söz konusu limitlerin arttırılabileceği hususu düzenlenmiştir.

Madde 24- Madde ile, 4628 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesinde yer alan hüküm esas alınarak rölekasyona ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Madde 25- Madde ile, 4628 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesinde yer alan hüküm esas alınarak vergi ve harçlara ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Madde 26- Madde ile, EÜAŞ'ın hak ve yükümlülüklerine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 27- Madde ile, TETAŞ'ın hak ve yükümlülüklerine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 28- 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 128 inci maddesi ile 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa istinaden yapılmış ve yapılacak su kullanım hakkı anlaşmalarında DSİ tarafından tesislere harcanan meblağın TEFE/ÜFE ile güncellenmesi yönünde kanuni düzenleme yapılmış ancak, TEFE/ÜFE ile yapılan güncellemenin başlangıç tarihi belirlenmemiştir. Madde ile, bu hususa açıklık kazandırılmak suretiyle su kullanım hakkı anlaşmalarına dair kanun boşluğunun giderilmesi sağlanmıştır.

Madde 29- Madde ile, yürürlükten kaldırılan hükümler düzenlenmiştir.

Madde 30- Madde ile, 4628 sayılı Kanuna yapılan atıfların Kanuna yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Geçici Madde 1- Madde ile, geçiş dönemi 31/12/2015 tarihinde kadar uzatılmış ve geçiş dönemi süresince yapılacak uygulamalar düzenlenmiştir.

Geçici Madde 2- Madde ile, 4628 sayılı Kanunun geçici 11 inci maddesinde yer alan hüküm esas alınarak yap-işlet-devret sözleşmelerine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Geçici Madde 3- Madde ile, elektrik dağıtım ve üretim özelleştirilmeleri sürecinin devam ettiği dikkate alınarak, vergi muafiyetinin bu sürecin sonuna kadar devam etmesi amaçlanmış olup elektrik dağıtım şirketleri ile elektrik üretim tesis ve/veya şirketlerinin özelleştirilmesi çalışmaları kapsamında 31/12/2023 tarihine kadar yapılacak devir, birleşme, bölünme, kısmi bölünme işlemleriyle ilgili olarak ortaya çıkan kazançlar kurumlar vergisinden müstesna tutulmuştur.

Geçici Madde 4- Madde ile, ilk defa işletmeye girecek üretim lisansı sahibi tüzel kişilere sağlanacak teşvikler 31/12/2015 tarihine kadar uzatılmaktadır.

Geçici Madde 5- Madde ile, 4628 sayılı Kanunun geçici 15 inci maddesinde yer alan hüküm esas alınarak Elektrik Enerjisi Fonuna ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Geçici Madde 6- Madde ile, genel aydınlatmaya ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Geçici Madde 7- Madde ile, üretim lisansı kısmında yapılan değişikliğin uzantıları düzenlenmiştir. Elektrik piyasası reformunda otoprodüktör yaklaşımı Dünya uygulamasında olmamakla birlikte ülkemizde de serbestleşme sürecinin bir adımı olarak belli bir dönemde uygulanmış ve dönem dönem olumlu ve olumsuz sonuçları yaşanmıştır. Üretim kapasitesine katkıyı artırması bakımından olumlu bulunan otoprodüktörler satış limiti, satışlarının niteliği, satışlarına uygulanacak vergi ve benzeri yükümlülüklerin tespiti gibi diğer unsurlar bakımından her iki yaklaşımı destekler argümanlara sahiptir. Ancak piyasada üretim segmentinin yeni yapısı gereği üretimin satışa arz edilmesi ve teknik gereklilik oluşmadıkça üretim segmentinin bölünmemesi piyasa yapısının bir gereği olarak görülmektedir. Bu kapsamda teknik özellikleri nedeniyle kojenerasyon uygulamalarına Kanunda yer verilmiş, ancak hukuksal bir kategori olarak otoprodüktörlerin kaldırılması yoluna gidilmiştir. Bu tercih sonucunda mevcut otoprodüktörlerin önceki mevzuattan kaynaklanan haklarının korunarak üretim lisansı alacakları öngörülmüştür.

Geçici Madde 8- Özelleştirme işlemleri devam eden ve EÜAŞ tarafından işletilmekte olan üretim tesislerinin emisyon izni alabilmeleri için gerekli yatırımlar henüz tamamlanmamıştır. Dolayısıyla emisyon izinlerinin öngörülen sürede alınması mümkün görülmediğinden, söz konusu termik santrallerin özelleştirilmesi sürecinin zorlaştırılmaması ve olumsuz etkilenmemeleri, çevresel sorunların ortadan kaldırılamaması riskinin bertaraf edilmesi, ayrıca tesisleri devralan kişi veya kuruluşların yeni ve ikame yatırımları planlayabilmeleri ve yapabilmeleri amacıyla madde düzenlenmiştir.

Geçici Madde 9- Madde ile, mevcut lisans verilmesi uygulamasından önlisans ve sonrasında lisans uygulamasına geçişin hâlihazırda lisans sahibi olanlar için ne şekilde gerçekleştirileceği düzenlenmiştir.

Geçici Madde 10- Madde ile, sonuçlanmamış lisans başvurularının önlisansa dönüştürüleceği düzenlenmiştir.

Geçici Madde 11- 4628 sayılı Kanunda piyasa faaliyeti olarak öngörülen toptan satış faaliyeti için toptan satış lisansı, perakende satış faaliyeti için perakende satış lisansı öngörülmektedir. Madde ile, her iki faaliyetin tedarik lisansı altında yürütülebilmesi mümkün olduğundan mevcut lisans sahiplerine de tedarik lisansı verilmesi ve bu işlemten dolayı ilgililerinin bir mali yükümlülük üstlenmemesi amaçlanmıştır.

Geçici Madde 12- Madde ile, 31/12/2012 tarihine kadar ayrı tedarik şirketi kurmak zorunda olan dağıtım şirketlerinin, bu tarihe kadar bölgelerinde yer alan serbest olmayan tüketicilere düzenlenmiş tarife üzerinden satış yapmakla ve son kaynak tedarikçisi sorumluluğunu üstlenerek buna ilişkin görevleri yerine getireceği hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 13- Madde ile, kamu alım taahhüdünün ve söz konusu taahhütler için Hazine yatırım garantisi sağlanmasının kısıtlanmasına yönelik hususlar düzenlenmiştir.

Geçici Madde 14- Madde ile, arz güvenliğimize katkı yapılmasını teminen, üretim lisansı olarak belirli bir aşamaya gelmiş ancak lisansı çeşitli sebeplerle iptal edilmiş tesislerin ekonomimize kazandırılmasına yönelik olarak düzenleme yapılmıştır.

Geçici Madde 15- Madde ile, 4628 sayılı Kanun ile öngörülen hukuki ayırıştırma süresi korunmuştur.

Madde 31- Yürürlük maddesidir.

Madde 32- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektrik Piyasası Kanunu ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ektedir.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

M. Sezgin Tanrıkulu
İstanbul

Alaattin Yüksel
İzmir

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/246)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GEREKÇE

Anayasanın 73. Maddesinde belirtildiği üzere vergi, resim, harç gibi mali yükümlülükler ancak kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Ancak elektrik aboneleri olan yurttaşlardan kanuni dayanağı olmayan, dolayısıyla Anayasaya aykırı şekilde bir takım bedeller alınmaktadır. Elektrik faturalarında “Enerji Tüketim Tutarı” dışında yer alan bedeller şunlardır: “Kayıp/Kaçak Bedeli, Perakende Satış Hizmet Bedeli, Sayaç Okuma Bedeli, İletim Sistemi Kullanım Bedeli, Dağıtım Bedeli, Enerji Fonu, TRT Payı, Belediye Tüketim Vergisi, KDV”.

Sayılan bedeller içinde, Kayıp/Kaçak Bedeli ile Sayaç Okuma Bedelinin kanuni bir dayanağı yoktur. Dolayısıyla abonelere Anayasa’ya aykırı şekilde, kanuni bir dayanak olmaksızın mali yükümlülükler getirilmektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı her iki bedel için de dayanak olarak Elektrik Piyasası Kanunu’nu gösterse de Kanunda, söz konusu bedellerin, bu adlar altında alınmasını düzenleyen hiçbir hüküm bulunmamaktadır.

Öte yandan, elektrik abonelerinden alınan “TRT Payı”, bir kanuni dayanağa sahip olmakla birlikte elektrik kullanımıyla ilgisi olmayan, haksız bir bedel olarak tüketiciye yansıtılmaktadır. Zira evinde TRT’ye ait bir alıcısı olmayan, hatta TRT’yi izlemeyen bir vatandaşın TRT vergisi ödemesi adaletsiz bir uygulamadır.

Anayasanın 133’üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, “Devletçe kamu tüzelkişiliği olarak kurulan tek radyo ve televizyon kurumu ile kamu tüzelkişilerinden yardım gören haber ajanslarının özerkliği ve yayınlarının tarafsızlığı esastır” hükmü yer almaktadır. Fakat TRT bu hükümlere ve temel habercilik ilkelerine aykırı bir yayın politikası içine girmiş hatta bu yayınları nedeniyle yargıya taşınan davalar sonucunda tazminat cezaları almıştır. Sonuç olarak halk, belki de yayınlarını hiç izlemediği TRT’nin bir de sorumsuz ve taraflı yayınları nedeniyle aldığı tazminat cezalarının ödenmesine ortak edilmektedir.

Elektrik enerjisi gelirlerinden TRT'ye pay ayrılmasının sanayi sektörü ve hane halkı üzerinde yarattığı ekonomik baskı ve adaletsizlik iktidar temsilcileri tarafından da gündeme getirilmiş fakat gerekli adımlar atılmamıştır. 58. Hükümet'in Acil Eylem Planı'nda da yer alan bu uygulamanın kaldırılması konusu daha sonra 2009 ekonomik krizi sırasında gündeme gelmiş, Ekonomi Koordinasyon Kurulu, ekonomik krize yönelik alacakları önlemler içerisinde maliyetleri azaltmak amacıyla elektrik faturasındaki yüzde 2'lik TRT payının kaldırılması konusunda görüş birliğine varmış, fakat bugüne kadar bu yönde herhangi bir adım atılmamıştır.

Anayasanın 172. Maddesi, Devlete tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler almak, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik etmek görevlerini yüklemiştir.

23.2.1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'una göre "Hizmet: Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan mal sağlama dışındaki her türlü faaliyeti", "Sağlayıcı: Kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki faaliyetleri kapsamında tüketiciye hizmet sunan gerçek veya tüzel kişileri" ifade etmektedir. Dolayısıyla elektrik abonelerinin de bu kanun kapsamında bulunduğu açıktır.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 6. Maddesinde ise, "Satıcı veya sağlayıcının tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduğu, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşulları haksız şarttır. Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu her türlü sözleşmede yer alan haksız şartlar tüketici için bağlayıcı değildir." hükümleri yer almaktadır.

Görüldüğü gibi, elektrik abonelerinden tahsil edilen, kaçak/kayıp bedeli ve sayaç okuma bedeli kanuni bir dayanaktan yoksun olmanın yanında, "TRT payı" adı altında alınan bedelle birlikte Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile de aykırılık oluşturmaktadırlar.

Sonuç olarak, Türkiye genelinde 32 milyon civarında elektrik abonesi tüketiciden, 9 ayrı kalemde tahsil edilen bedellerin oranı yüzde 81,3 seviyesine kadar ulaşabilmektedir. Ayrıca, abonelerden değişik isimler altında haksız olarak alınan 8 kalem yükün her birinden ayrıca 9. kalem olmak üzere KDV alınması da büyük bir haksızlık yaratmakta, "verginin vergisi" denebilecek bir uygulama ortaya çıkmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. Bu, idarenin her türlü işleminin yargı denetimine açık olması yanında, tüm iş ve işlemlerin yasal bir dayanağa sahip olmasını gerektirir. Asıl olan bireylerin haklarıdır. Bu çerçevede bireylerin haklarını koruyan Anayasa hükümleri ve kanunlar mevcut olup, bunlara aykırı mevzuatın ve uygulamaların yürürlükten kaldırılması adaletin ve kamu yararının sağlanması açısından büyük bir önem taşımaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunda yer almadığı halde "Kaçak/Kayıp Bedeli" ve "Sayaç Okuma Bedeli" adları altında elektrik faturalarına yansıtılan ve abonelerden tahsil edilen bedellerin tüketicilerden alınmasını engellemek amacıyla 4628 sayılı kanunun "Tarifeler ve tüketicilerin desteklenmesi" kenar başlıklı 13'üncü maddesine bir hüküm eklenmektedir.

MADDE 2- Madde ile 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununda yer alan Elektrik Enerjisi hasılatından TRT'ye pay ayrılmasını düzenleyen bütün hükümlerin yürürlükten kaldırılması amaçlanmıştır. Söz konusu hükümlerin kaldırılmasıyla, ülkemiz sanayi üretiminin rekabet edebilirliği üzerindeki enerji maliyeti baskısının azaltılması ve toplumun yoksul ve korunmaya muhtaç kesiminin aile bütçeleri üzerindeki mali yükün ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU VE İZMİR MİLLETVEKİLİ
ALAATTİN YÜKSEL’İN; ELEKTRİK PİYASASI KANUNU VE TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON
KURUMU GELİRLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ (2/246)

**ELEKTRİK PİYASASI KANUNU VE TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU
GELİRLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin birinci paragrafına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kanunda yer almayan hiçbir tarife nedeniyle tüketiciden ödeme talep edilemez.”

MADDE 2- 4/12/1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun;

- 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi,
 - 4 üncü maddesinin (c) bendi,
 - 5 inci maddesinin (c) bendi,
- yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirler Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda değişiklik yapılması hakkındaki Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

07/03/2012

Osman Kaptan

Antalya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/427)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Elektrik tüketicileri gerek TRT'ye kesilen %2 paydan gerekse Kaçak/Kayıp ve Sayaç Okuma Bedeli adı altında alınan ücretlerden rahatsızdır.

Tüketicilerden, kanuni dayanağı olmayan veya kanuni dayanağı olduğu halde elektrik kullanımıyla ilgisi olmayan bir takım bedeller alınmaktadır. Enerji bedeli haricinde elektrik faturalarına yansıtılan Kaçak/Kayıp Bedeli, Sayaç Okuma Bedeli ve TRT Payı tutarlarının tüketicilerden haksız tahsili toplumda giderek artan tepkiye sebebiyet vermektedir. Bu konuda TBMM Dilekçe Komisyonuna çok miktarda dilekçe gönderilmektedir.

Anayasanın 172. Maddesi, Devlete tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbir almak, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik etmek görevini yüklemiştir. 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunu'nda yer alan "Hizmet: Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan mal sağlama dışındaki her türlü faaliyet", "Sağlayıcı: Kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki faaliyetleri kapsamında tüketiciye hizmet sunan gerçek veya tüzel kişileri" ifade etmektedir ki, sadece elektrik enerjisi satın alan tüketiciye herhangi bir hizmet sağlamayan TRT'ye bir bedel aktarılması bu kanuna aykırılık yaratmaktadır.

Anayasanın 73. Maddesinde "Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır" hükmü yer almaktadır. Elektrik faturalarında yer alan bedeller içinde yer alan Kayıp/Kaçak Bedeli ile Sayaç Okuma Bedelinin kanuni bir dayanağı yoktur. Dolayısıyla tüketicilere Anayasa'ya aykırı şekilde, kanuni bir dayanak olmaksızın mali yükümlülükler getirilmektedir.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu her yıl genel bütçeden pay alan kamu kurumudur. Ayrıca, elektrik enerjisi satış gelirinden TRT'ye ayrılan pay hem sanayi sektörü hem de hane halkı üzerinde ciddi oranda ekonomik baskı yaratmaktadır. Tüketicilerin elektrik faturaları üzerinden son 7 yılda TRT'ye ödediği %2'lik pay 2.5 milyar TL'yi aşarak astronomik rakamlara ulaşmıştır. Vatandaş TRT'ye TRT'de Hükümete çalışmaktadır.

Ülkemizde kayıp ve kaçak elektrik kullanım oranı ortalaması 2011 yılında %17 olarak gerçekleşmiş olduğu, bu oranın yaklaşık %7'sinin teknik kayıp, kalan %10'unun ise kaçak elektrik kullanımından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Kaçak elektrik kullanım oranı bazı bölgelerimizde %20'nin üzerine çıkmaktadır. Kayıp/kaçak elektrik bedeli altında bedel tahsilinin, kaçak elektrik kullanmayan ve iyi niyetle faturasını ödeyen tüketicilerden tahsil edilmesi doğru değildir ve bu uygulamanın kaldırılması gerekmektedir.

Sonuç olarak, elektrik tüketicilerinin gerek TRT'ye kesilen %2 paydan gerekse kullanmadığı halde Kaçak/Kayıp ve Sayaç Okuma Bedeli adı altında alınan ücretlerden kaynaklanan rahatsızlıklarını gidermek amacıyla gerekli yasal düzenlemenin yapılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile 3093 sayılı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirler Kanununda yer alan Elektrik Enerjisi satış bedelinden TRT'ye pay ayrılmasını düzenleyen bütün hükümlerin yürürlükten kaldırılması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Madde ile 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu dayanak gösterilerek "Kaçak/Kayıp Bedeli" ve "Sayaç Okuma Bedeli" adları altında tüketicilerden tahsil edilen bedellerin alınmasını önlemek amacıyla 4628 sayılı kanunun "Tarifeler ve tüketicilerin desteklenmesi" kenar başlıklı 13'üncü maddesine bir hüküm eklenmektedir.

MADDE 3- Elektrik abonelerinden haksız yere tahsil edilen TRT payı, Kayıp/Kaçak Bedeli ve Sayaç Okuma Bedeli tutarlarının belli bir kısmının tüketiciye iadesi ile, hem sanayi sektörü hem de hane halkı üzerinde yarattığı ekonomik baskının kısmi olarak telafisi amaçlanmıştır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

ANTALYA MİLLETVEKİLİ OSMAN KAPTAN'IN; TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU GELİRLER KANUNU VE ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ (2/427)

TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU GELİRLER KANUNU VE ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 04.12.1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun; 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi; 4 üncü maddesinin (c) bendi; ve 5 inci maddesinin (c) bendi, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 20.02.2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin birinci paragrafına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Kaçak/Kayıp ve/veya Sayaç Okuma Bedeli adı altında tüketicilerden ödeme talep edilemez. Ayrıca, bu kanunda yer almayan hiçbir tarife nedeniyle de tüketiciden tahsilat yapılamaz"

MADDE 3- 01.01.2012 tarihi ile bu kanunun yürürlük tarihi arasında elektrik abonelerinden TRT payı, Kaçak/Kayıp Bedeli ve Sayaç Okuma Bedeli adı altında tahsil edilen tutarlar, abonelerin tercihihine göre ya doğrudan parasal olarak aboneye iade edilecek ya da abonenin kanunun yürürlük tarihini izleyen elektrik faturalarından mahsubu ile iade edilecektir.

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ile gerekçesi ilişkitede sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ali Halaman
Adana

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/448)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	

GEREKÇE

Adana'da yaşanan olay sonrası Orman ve Su İşleri Bakanı denetim yapılmamasının nedenini Danıştay'ın yürütmeyi durdurmasına bağlamıştır. Ancak bu yanlıştır.

Mevcut yönetmeliğin yürütmesi ikinci kez durdurulmuştur. Durdurulma nedeni ise DSI'nin su yapılarının denetimini özel firmalara yaptırmak istemesi, bu da yetmiyormuş gibi yapımçı firmaların denetimi yapacak firmayı kendilerinin seçmesine yol açacak düzenlemelerde ısrar etmesidir.

Denetimin parasını verecek olan yapımçı firmanın denetim yaptıracığı firmayı seçmesi denetim mantığına aykırı bir düzenlemedir. Denetimin kamusal bir görev olduğu düşünüldüğünde özel firmalar eliyle denetim yaptırmak için de çeşitli sakıncalar barındırmaktadır.

Bizce denetim devredilemez bir kamusal görev olarak değerlendirilmelidir.

Bu nedenle hali hazırda kuruluş kanuna göre denetim yetkisini elinde bulunduran DSI'nin denetim yapması olmazsa olmazdır.

Bu nedenle Hidroelektrik Santrallerinin denetimi için bu kanun teklifi hazırlanmıştır.

ADANA MİLLETVEKİLİ ALİ HALAMAN'IN; ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ (2/448)

**ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "veya gerektiğinde yetkilendirilecek denetim şirketlerine yaptırılması sağlanır" ibaresi metinden çıkarılmış ve aynı bendin ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ektedir. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. M. Sezgin Tanrikulu
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/815)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GEREKÇE

Elektrik üretimi, iletimi ve dağıtımı ile ilgili etkinlikler kamu yararına dönük, toplumun ortak gereksinmesini karşılayan kamu hizmetlerindendir.

Ancak elektrik dağıtım hizmetlerinin özelleştirilmesi sürecinde yürürlüğe konan yeni tarifelerle şirketlerin mutlak olarak kâr etmesi garantiye alınırken, tüketicilerin hakları yok sayılmış ve kamu tekeli özel tekele dönüştürülmüştür. Elektrik dağıtımının özelleştirilmesiyle vatandaşlarımız tamamen özel şirketlerin insafına bırakılmıştır.

Özellikle haksız şekilde alınan kayıp/kaçak bedeli ve sayaç okuma bedelinin yarattığı mağduriyet tahammül edilemeyecek bir boyuta ulaşmıştır. Resmi rakamlara göre sadece 2011 yılında alınan kayıp/kaçak bedeli toplam 2,7 Milyar TL olmuştur, (eski parayla 2,7 Katrilyon) Sayaç okuma bedeli adı altında ise abonelerden 2011 yılında toplam 129 Milyon TL toplanmıştır. (129 Trilyon)

Bu ücretler haksızdır. Anayasanın 73. Maddesinde belirtildiği üzere vergi, resim, harç gibi mali yükümlülükler ancak kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Oysa Elektrik Piyasası Kanunu'nda bu ücretlerin alınabileceğine dair açık bir hüküm kesinlikle yer almamaktadır. Dolayısıyla bu ücretler elektrik abonesi olan yurttaşlardan kanuni bir dayanağı olmadan, Anayasaya aykırı şekilde alınmaktadır.

Nitekim Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri de Tüketici Mahkemeleri de bu konuda vatandaşların yapmış oldukları itirazları haklı bulmakta ve ilgili şirketlerin aldıkları paraların iadesine hükmetmektedirler. Mahkeme kararlarında, Anayasa'nın "Tüketicinin Korunması" başlıklı 172. Maddesi'nde yer alan "Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder" hükmü hatırlatılmakta ve şirketlerin kayıp/kaçak

nedeniyle oluşan zararlarını abonelerden alınan ücretlerle karşılması hukuka aykırı bulunmaktadır. Aynı şekilde "sayaç okuma bedeli" adı altında faturalara yansıtılan kesintilerin de hukuka aykırı olduğu, haksız şekilde tahsil edildikleri ve şirketler için sebepsiz zenginleşmeye yol açtıkları mahkemelerin verdiği kararlarla ortaya konmuştur. Zira Anayasamız "vergi, resim, harç gibi mali yükümlülükler ancak kanunla konulur..." demektedir; Elektrik Piyasası Kanunu'nda ise bu ücretlerden hiçbir şekilde söz edilmemektedir.

Elektrik dağıtım hizmetleri özelleştirildiği halde devlet tekeli mantığı sürdürülmektedir. Kayıpları azaltacak alt yapı yatırımlarını yapmak, kaçakla mücadele etmek özel şirketin sorumluluğunda iken bunların maliyetleri tüketiciler yüklenmektedir. Sayaç okumak ücretlendirmenin doğal bir gereği iken bu da vatandaşlardan alınmaktadır. Sonuç olarak, herhangi bir kanunda yer almadığı halde EPDK'nın bazı muğlak ifadelerle dayanarak, yoksul halkımızın sömürülmesi pahasına şirketlere mutlak kâr sağlamaya yönelik bu uygulamalarının bir an önce ortadan kaldırılması ve halkımızdan bu şekilde alınan ücretlerin iade edilmesi gerekmektedir.

Bu ücretlerin haksız, kanunsuz ve Anayasaya aykırı olduğu Mahkeme Kararlarıyla sabit olduğuna göre, 30 milyon civarındaki elektrik abonesinin tek tek mahkemelere başvurarak Yargının yükünü artırmasına gerek yoktur.

Öncelikli görevi Anayasa'nın amir hükümlerini hayata geçirecek kanuni düzenlemeleri yapmak ve halkın sorunlarını çözmek olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin mahkemelerin tüketici lehine vermiş olduğu bu kararları genel bir kural haline getirmesi gerekir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunda yer almadığı halde "Kaçak/Kayıp Bedeli" ve "Sayaç Okuma Bedeli" adları altında elektrik faturalarına yansıtılan ve abonelerden tahsil edilen bedellerin tüketicilerden alınmasını engellemek amacıyla 4628 sayılı kanunun "Tarifeler ve tüketicilerin desteklenmesi" kenar başlıklı 13'üncü maddesine bir hüküm eklenmektedir.

MADDE 2- Madde ile tüketicilerden kayıp/kaçak bedeli ve sayaç okuma bedeli adı altında 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren tahsil edilen ücretlerin herhangi bir başvuru aranmaksızın iade edilmesi düzenlenmektedir. Bu ücretlerin tüketicilere iade edilmesine ilişkin usul ve esaslar, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından 30 gün içerisinde hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenecek ve ücret iadeleri bu kanunun yayımından sonra en geç 90 gün içerisinde gerçekleştirilecektir.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU'NUN; ELEKTRİK PİYASASI
KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ (2/815)

**ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin birinci paragrafına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Tüketicilerden kayıp/kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli gibi adlar altında bu kanunda açık şekilde düzenlenmemiş hiçbir tarife nedeniyle ödeme talep edilemez."

MADDE 2- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 18- Tüketicilerden kayıp/kaçak bedeli ve sayaç okuma bedeli adı altında 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren tahsil edilen ücretler herhangi bir başvuru aranmaksızın iade edilir. Bu ücretlerin tüketicilere iade edilmesine ilişkin usul ve esaslar, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından 30 gün içerisinde hazırlanacak yönetmelikle belirlenir. Ücretlerin tüketicilere iadesi en geç bu kanunun yayımından sonraki 90 gün içerisinde gerçekleştirilir."

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ektedir. Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Bihlun Tamaylıgil
İstanbul

Umut Oran
İstanbul

Dr. Sezgin Tanrıkulu
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/829)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GEREKÇE

Elektrik üretimi, iletimi ve dağıtımı ile ilgili etkinlikler kamu yararına dönük, toplumun ortak gereksinmesini karşılayan kamu hizmetlerindendir.

Ancak elektrik dağıtım hizmetlerinin özelleştirilmesi sürecinde yürürlüğe konan yeni tarifelerle şirketlerin mutlak olarak kâr etmesi garantiye alınırken, tüketicilerin hakları yok sayılmış ve kamu tekeli özel tekele dönüştürülmüştür. Elektrik dağıtımının özelleştirilmesiyle vatandaşlarımız tamamen özel şirketlerin insafına bırakılmıştır.

Özellikle haksız şekilde alınan kayıp/kaçak bedeli ve sayaç okuma bedelinin yarattığı mağduriyet tahammül edilemeyecek bir boyuta ulaşmıştır. Resmi rakamlara göre sadece 2011 yılında alınan kayıp/kaçak bedeli toplam 2,7 Milyar TL olmuştur, (eski parayla 2,7 Katrilyon) Sayaç okuma bedeli adı altında ise abonelerden 2011 yılında toplam 129 Milyon TL toplanmıştır. (129 Trilyon)

Bu ücretler haksızdır. Anayasanın 73. Maddesinde belirtildiği üzere vergi, resim, harç gibi mali yükümlülükler ancak kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Oysa Elektrik Piyasası Kanunu'nda bu ücretlerin alınabileceğine dair açık bir hüküm kesinlikle yer almamaktadır. Dolayısıyla bu ücretler elektrik abonesi olan yurttaşlardan kanuni bir dayanağı olmadan, Anayasaya aykırı şekilde alınmaktadır.

Nitekim Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri de Tüketici Mahkemeleri de bu konuda vatandaşların yapmış oldukları itirazları haklı bulmakta ve ilgili şirketlerin aldıkları paraların iadesine hükmetmektedirler. Mahkeme kararlarında, Anayasa'nın "Tüketicinin Korunması" başlıklı 172. Maddesi'nde yer alan "Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder" hükmü hatırlatılmakta ve şirketlerin kayıp/kaçak

nedeniyle oluşan zararlarını abonelerden alınan ücretlerle karşılaması hukuka aykırı bulunmaktadır. Aynı şekilde "sayaç okuma bedeli" adı altında faturalara yansıtılan kesintilerin de hukuka aykırı olduğu, haksız şekilde tahsil edildikleri ve şirketler için sebepsiz zenginleşmeye yol açtıkları mahkemelerin verdiği kararlarla ortaya konmuştur. Zira Anayasamız "vergi, resim, harç gibi mali yükümlülükler ancak kanunla konulur..." demektedir; Elektrik Piyasası Kanunu'nda ise bu ücretlerden hiçbir şekilde söz edilmemektedir.

Elektrik dağıtım hizmetleri özelleştirildiği halde devlet tekeli mantığı sürdürülmektedir. Kayıpları azaltacak alt yapı yatırımlarını yapmak, kaçakla mücadele etmek özel şirketin sorumluluğunda iken bunların maliyetleri tüketiciler yüklenmektedir. Sayaç okumak ücretlendirmenin doğal bir gereği iken bu da vatandaşlardan alınmaktadır. Sonuç olarak, herhangi bir kanunda yer almadığı halde EPDK'nın bazı muğlak ifadelerle dayanarak, yoksul halkımızın sömürülmesi pahasına şirketlere mutlak kâr sağlamaya yönelik bu uygulamalarının bir an önce ortadan kaldırılması ve halkımızdan bu şekilde alınan ücretlerin iade edilmesi gerekmektedir.

Bu ücretlerin haksız, kanunsuz ve Anayasaya aykırı olduğu Mahkeme Kararlarıyla sabit olduğuna göre, 30 milyon civarındaki elektrik abonesinin tek tek mahkemelere başvurarak Yargının yükünü artırmasına gerek yoktur. Öncelikli görevi Anayasa'nın amir hükümlerini hayata geçirecek kanuni düzenlemeleri yapmak ve halkın sorunlarını çözmek olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin mahkemelerin tüketici lehine vermiş olduğu bu kararları genel bir kural haline getirmesi gerekir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunda yer almadığı halde "Kaçak/Kayıp Bedeli" ve "Sayaç Okuma Bedeli" adları altında elektrik faturalarına yansıtılan ve abonelerden tahsil edilen bedellerin tüketicilerden alınmasını engellemek amacıyla 4628 sayılı kanunun "Tarifeler ve tüketicilerin desteklenmesi" kenar başlıklı 13'üncü maddesine bir hüküm eklenmektedir.

MADDE 2- Madde ile tüketicilerden kayıp/kaçak bedeli ve sayaç okuma bedeli adı altında 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren tahsil edilen ücretlerin herhangi bir başvuru aranmaksızın iade edilmesi düzenlenmektedir. Bu ücretlerin tüketicilere iade edilmesine ilişkin usul ve esaslar, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından 30 gün içerisinde hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenecek ve ücret iadeleri bu kanunun yayımından sonra en geç 90 gün içerisinde gerçekleştirilecektir.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU VE 2 MİLLETVEKİLİNİN;
ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ (2/829)

**ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin birinci paragrafına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Tüketicilerden kayıp/kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli gibi adlar altında bu kanunda açık şekilde düzenlenmemiş hiçbir tarife nedeniyle ödeme talep edilemez."

MADDE 2- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 19- Tüketicilerden kayıp/kaçak bedeli ve sayaç okuma bedeli adı altında 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren tahsil edilen ücretler herhangi bir başvuru aranmaksızın iade edilir. Bu ücretlerin tüketicilere iade edilmesine ilişkin usul ve esaslar, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından 30 gün içerisinde hazırlanacak yönetmelikle belirlenir. Ücretlerin tüketicilere iadesi en geç bu kanunun yayımından sonraki 90 gün içerisinde gerçekleştirilir."

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

9/1/2013

Esas No: 1/724

Karar No: 20

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Başkanlığınıza sunulan 1/724 Esas Numaralı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı 25 Aralık 2012 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. 4847 sayılı Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Kanununun “Komisyonun görevleri” başlıklı 3’üncü maddesinde hükme bağlandığı üzere, Komisyonumuz, kendisine havale edilen kanun tasarısı ve tekliflerinin Avrupa Birliği Mevzuatına uygunluğunu inceleyerek, esas komisyona görüş sunmaktadır. Bu bağlamda, 1/724 Esas Numaralı Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı Komisyonumuzun 9 Ocak 2013 tarihli 11’inci toplantısında, İzmir Milletvekili Mehmet TEKELİOğLU başkanlığında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner YILDIZ ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarının temel amacı; rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının sağlanmasıdır.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner YILDIZ tasarıya ilişkin yapmış olduğu takdim konuşmasında, Avrupa Birliği’ne tam üyelik sürecinde enerji sektörünün daha liberal bir piyasa haline gelmesini öngördüklerini, bu değişim sürecinde Türkiye’nin büyümeye devam ettiğini, on yıl öncesine oranla kurulu gücün iki katına çıkarılmış olduğunu ve piyasada özel sektörün payını artırıcı yönde işlemler yapıldığını belirtmiş, Türkiye’de on yıl önce elektriğin %38’inin özel sektör tarafından üretildiğini bugün ise bu oranın %61 olduğunu, orta vadede bu oranın %75 civarına çıkarılmasının öngörüldüğünü, buna karşılık tüketimin son on yıl içerisinde yaklaşık %100’lük bir artış gösterdiğini ve bu oran ile Türkiye’nin son on yıl içerisinde OECD ülkeleri arasında elektrik tüketimi en fazla artış gösteren ülke olduğunu ifade etmiştir.

Avrupa Birliği’ne tam üyelik müzakereleri sürecinde 15. başlık olan Enerji başlığının siyasi gerekçelerle henüz açılmamış olduğunu ifade eden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner YILDIZ, buna rağmen Türkiye’nin çalışmalarını sürdürmekte olduğunu, Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısının da bu çalışmaların önemli bir parçası olduğu ve bu Tasarısı ile Avrupa Birliği mevzuatına daha fazla uyum sağlanacağını belirtmiştir. Buna ilave olarak Sayın YILDIZ, bu uyumun temelinde elektrik üretim ve dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesinin ön planda olduğunu, tedarikçilerin çeşitlerinin artırılmasının önem arz ettiğini ve Tasarısı ile tüm tüketicilerin 2015 yılının sonuna kadar serbest tüketici olacağını yani tüm tüketicilerin tedarikçisini seçme hakkı elde edeceğini belirtmiştir. Elektrik üretimi belirlenen düzeyin üzerinde olan tüketicilerin serbest tüketici olarak tedarikçilerini seçebildiklerine ve bu yolla serbest olmayan tüketicilerden %10-15 daha ucuza elektrik kullanabildiklerine dikkat çeken Sayın YILDIZ, serbest tüketici çerçevesinin genişletilmesi gerektiğini belirtmiş, Türkiye’deki yaklaşık 32 milyon abonenin tümünün serbest tüketici haline getirilmesini hedeflediklerini de sözlerine eklemiştir. Müzakerelerde enerji başlığı açılma da açılmasa da Bakanlık olarak yol haritalarında bir değişiklik olmayacağını belirten Sayın YILDIZ, bu Taslağın piyasaya daha fazla hitap eden, çevreyi daha fazla kollayan, çevreye rağmen değil çevreyle beraber proje geliştirici bir işlev göreceğini ifade ederek sözlerine son vermiştir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner YILDIZ'dan sonra söz alan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcisi tarafından, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun sektörde yapılan reformlar için mihenk taşı niteliğinde olduğu, özelleştirmeye ilişkin süreçte ve piyasaya özel sektörün katılımı için gerekli hususların düzenlenmesine ilişkin bir kanun olduğu, kanunun çıkarıldığından beri sekiz kez değişikliğe uğradığı ve uygulamada ortaya çıkan sorunlardan kaynaklı olarak bazı muğlak ifadelerin ve yanlış anlaşılmaların önüne geçilmesini teminen yeni bir kanuna ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir. Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi'nin (TEİAŞ) iletim hatlarının yapılmasından, bakımından ve sistemin genel olarak dengelenmesinden sorumlu olduğu, bu manada hem sistem işletmecisi hem de piyasa işletmecisi olduğu, gelişmiş piyasalarda bu iki işletmecinin farklı kurumlar olduğu, bundan dolayı Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPİAŞ) adı altında yeni bir şirket kurulmasına ilişkin Tasarıda hüküm bulunduğu belirtilmiştir. EPİAŞ'ın piyasa işletmecisi olacağını ve enerji borsası işlemlerini İMKB ile beraber EPİAŞ'ın yürüteceğini ve EPİAŞ'taki kamu payının %15 civarında olmasının öngörüldüğünü dile getirmiştir.

Tasarıda genel aydınlatmaya ilişkin yeni bir düzenlemeye gidildiği, buna göre genel aydınlatma yapılan park, bahçe, yol vb. yerlerde tüketilen elektriğin bedelinin %80'inin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, %20'sinin ise belediyeler tarafından karşılanacağını hükme bağlandığı belirtilmiştir. Piyasa faaliyeti olarak adlandırılan üretim, iletim, dağıtım, toptan satış, perakende satış hususlarına ilişkin olarak faaliyette bulunmak isteyen tüm tüzel kişiler EPDK'dan lisans almak zorunda olduğu ve Tasarıda bu konuya ilişkin "ön lisans" uygulamasının getirildiği dile getirilmiştir. Buna göre EPDK'dan üretim lisansı almak isteyenlere öncelikle ön lisans verildiği, başvurularda iki yıl içerisinde idari ve bürokratik işlemler, ÇED raporu, kamulaştırma gibi hususları tamamladıktan sonra lisans verileceği ifade edilmiştir. Mevcut uygulamada ve Tasarıda "serbest tüketici" kavramına yer verildiği, EPDK tarafından her yıl belirlenen miktarın üzerinde elektrik tüketen tüketicinin serbest tüketici sayıldığı ve tedarikçisini seçme hakkına sahip olduğu, serbest tüketici sınırının her sene tedricen düşürüldüğü belirtilmiştir. Hâlihazırda Avrupa Birliği ülkelerindeki bütün tüketicilerin 2007 yılından beri serbest tüketici olduğu dile getirilmiş ve Türkiye'de 2015 yılına kadar bütün tüketicilerin serbest tüketici olmasının hedeflendiğine dikkat çekilmiştir. Tüm tüketicilerin serbest tüketici olması durumunda toptancı ile perakendeci arasında bir fark kalmayacağından bunların şimdiden tedarik lisansı adı altında birleştirildiği ifade edilmiştir.

Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletlerinde de uygulaması bulunan lisanssız elektrik üretimi ile ilgili hükümlere Tasarıda yer verildiği, buna göre üretilen elektrik 1 megavat veya altındaysa EPDK'dan üretim lisansı almaya gerek olmadığı, bu durumun enerjinin verimli kullanılmasını ve tüketilmesini sağladığına dikkat çekilmiştir. Elektrik alanında yatırım yapanlara çevresel tesisat yapımında belli bir süre için muafiyet getirildiği, bu sayede Çevre Bakanlığının santrallere ceza kesmesinin veya santralleri kapatmasının belli bir süre önüne geçileceği ifade edilmiştir.

Serbest tüketici olduğu hâlde enerjisini tedarik şirketlerinden temin edemeyen tüketicilere de elektrik sağlanmasını temin etmek üzere Tasarıda "son kaynak tedarikçisi" güvencesine yer verildiği ve buna göre elektrik borcunu ödeyememe vb. sebeplerle bir kişiye elektrik verilmemesinin önüne geçildiği belirtilmiştir. Elektriğe ulaşma hakkının bir kamu hakkı olduğu gerçeğinden hareketle, pahalı bir tarifieden de olsa bu durumda olan tüketicilere elektrik verilmesinin zorunlu kılındığı belirtilmiştir. Kendi tesislerinin ihtiyacını karşılamak üzere elektrik üretenlerin otoprodüktör olarak adlandırıldığı ve hâlihazırda uygulamada otoprodüktör kavramının olduğu, bunların ürettikleri elektriğin en fazla %40'ını piyasaya satma hakkına sahip oldukları, Tasarı ile otoprodüktör uygulamasının kaldırılacağı ancak otoprodüktör lisansına sahip olanların bu haklarının devam edeceği dile getirilmiştir.

Tasarıda düzenlenen denetime ilişkin hususlarda yaptırım uygulama yetkisinin EPDK'da olduğu, özel denetim şirketlerinin yaptırım uygulayamayacakları, bu şirketlerin sadece denetim raporunun hazırlanması ve birtakım tespitlerde bulunmakla görevli oldukları belirtilmiştir. Özel sektör için yapılan kamulaştırmalarda bedellerin bu şirketler tarafından ödenmesinin Tasarıda hükme bağlandığı, sadece kamu kuruluşları için yapılan özelleştirmelerin bedelsiz olmasının öngörüldüğü dile getirilmiştir.

Kırılan ve zayıf tüketici olarak tanımlanan tüketicilerin haklarının korunmasına ilişkin olarak "son kaynak tedarikçisi" kavramının önemli olduğu, dağıtım şirketlerinin tüm tüketicilere elektrik vermekle yükümlü olduğu ifade edilmiş; tüketici haklarına ilişkin hususların ikincil düzenleme konusu olduğu, bu konuda EPDK tarafından Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği çıkarıldığı belirtilmiştir. Çevre yatırımlarına ilişkin muafiyetin yeni kurulacak tesisler için geçerli olmadığı, bu muafiyetin elektrik arz güvenliğinin tehlikeye düşmesini önlemek amacıyla kamuya ait elektrik santrallerinin özelleştirilmesine yönelik olarak getirildiği dile getirilmiştir.

Özel ticari şirketlerin piyasa mantığı çerçevesinde hareket etmeleri ve özel hukuk hükümlerine göre kurulmuş olmaları göz önünde bulundurularak; ilerde ortaya çıkabilecek sorunların özel hukuk kuralları çerçevesinde çözümlenmesinin Tasarıda hükme bağlandığı belirtilmiştir.

Avrupa Birliği Bakanlığı temsilcisi tarafından, Tasarıda yer verilen tanımların Avrupa Birliği mevzuatı ile paralellik içinde olmasının önem arz ettiği, tüketicinin korunmasına ilişkin yönetmelik çıkarılacağına dair bir hükmün Tasarıda yer almasının faydalı olacağı, serbest tüketici kavramına Avrupa Birliği mevzuatına paralel olarak Tasarıda yer verildiği ancak Türkiye'de piyasanın henüz hazır olmaması nedeniyle uygulamanın ertelendiği ifade edilmiştir. Direktiflerde önemle üzerinde durulan çapraz sübvansiyonların kaldırılması noktasında, çapraz sübvansiyonların varlığının Tasarıda geçici madde ile düzenlendiği ancak bu düzenlemenin geçici olduğunun anlaşıldığı ve önümüzdeki yıllarda tamamen ortadan kaldırılmasının öngörüldüğü ifade edilmiştir.

Direktiflerde değinilen temel kurallardan olan üçüncü taraf erişimi ile ilgili olarak hükümlere Tasarıda yer verildiği, elektrik iletimi, tedariki ve dağıtımı yapan işletmelerin ayrıştırılması hususuna da Tasarıda yer verilmesinin olumlu mütalaa edildiği dile getirilmiştir. Ayrıca Avrupa Birliği'nde enerji verimliliği, akıllı sayaçlar, akıllı şebekeler hususlarına önem atfedildiği ancak henüz bu konuda bir zorunluluk olmadığı, fayda-maliyet analizi çerçevesinde dikkate alındığı belirtilmiştir. Direktiflerde yer verilen temel ilkelere bakıldığında, Tasarının bu ana ilkeleri karşıladığı değerlendirilmesinde bulunulmuştur.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler esnasında Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu temsilcisi tarafından Avrupa Birliği elektrik direktiflerinin genel hatlarıyla piyasanın daha liberal bir yapıya kavuşmasını sağlamaya yönelik olduğu ve 1996, 2003 ve 2009 yıllarında yayımlandığı belirtilmiş, bu kapsamda 2001 yılında yürürlüğe giren ve halen yürürlükte olan 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 2003'ten önce çıkmasına rağmen direktiflerle büyük oranda uyum içerisinde olduğu ifade edilmiştir. Tasarıda yer verilen tanımların direktiflerde yer alan tanımlarla eş baza getirilmesinde fayda olduğu belirtilmiş, bölgesel tarifeden ulusal tarifeye geçilerek çapraz sübvansiyonların kaldırılması ve tüketicilere gönderilen faturalarda detaylara yer verilmesinin direktiflerde ön görüldüğü ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler esnasında bazı Komisyon üyelerimiz tarafından Tasarının "Denetim" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Bakanlık ve kurum, denetim yükümlülükleriyle ilgili olarak bağlayıcı olmayacak şekilde inceleme, tespit ve raporlama yapmak üzere yetkilendirecekleri şirketlerden hizmet satın alabilir" hükmü ile ilgili olarak bağlayıcı olmayacağı öngörülen birtakım düzenlemelerin zaman içinde bağlayıcı bir hal aldığı dikkate alınarak bu konuda EPDK gibi yetkilendirilen bir kurumun olabileceği belirtilmiştir.

Komisyon üyelerimiz tarafından belirtilen bir başka husus da Tasarının tüketici haklarının gözetilmesi noktasında birtakım eksikliklerinin olduğudur. Bu bağlamda bakanlıkların ortak çalışma yürüterek tüketici lehine düzenlemelere daha çok yer verilmesinin yerinde olacağı mütalaa edilmiştir. Avrupa Birliği ülkelerinde günümüzde kullanılan sistemlerin gelecekte enerji talebini karşılayamayacağı öngörüsüyle yenilenebilir enerji kaynaklarının temel alındığı ve akıllı şebeke teknolojisine yönelim olduğu, ancak Tasarıda bu konuya yer verilmediği ifade edilmiştir. Bunlara ek olarak Tasarıda “Uygulamada yaşanabilecek aksaklıklar özel hukuk kurallarıyla çözülür” hükmüne yer verildiğini ancak yüksek voltaj, uzun süreli kesinti gibi beşeri, ekonomik veya güvenlikle ilgili sorunlar karşısında sorumluluğun kim tarafından üstlenileceğinin belirtilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından Tasarının maddelerine geçilmeyerek, tasarı üzerindeki görüşmenin tümü üzerindeki görüşmelerle sınırlı tutulması ve tasarının tümü üzerindeki uygunluk görüşünün Komisyonumuzda ortaya çıkan görüşlerle birlikte esas komisyona bildirilmesi kararlaştırılmıştır.

Tasariya ilişkin muhalefet şerhi Raporumuza eklenmiştir.

Raporumuz, Esas Komisyon olan Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu’na sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Üye
<i>Mehmet Tekelioğlu</i>	<i>Nazmi Haluk Özdalga</i>	<i>Zühal Topcu</i>
İzmir	Ankara	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Şahin</i>	<i>Ayşe Eser Danışoğlu</i>	<i>Halide İncekara</i>
Gaziantep	İstanbul	İstanbul
	(Muhalifim,	
	muhalefet şerhi eklidir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Yıldırım Mehmet Ramazanoğlu</i>	<i>Cem Zorlu</i>	<i>Afif Demirkıran</i>
Kahramanmaraş	Konya	Siirt
Üye		Üye
<i>Mehmet Kasım Gülpınar</i>	<i>Abdulkadir Emin Önen</i>	
Şanlıurfa	Şanlıurfa	

KARŞI OY YAZISI

1. AB MEVZUATINA BAKIŞ

Elektrik Piyasası Kanununun doğrudan AB Uyum Süreci çerçevesinde düzenlenmesi gerekmektedir. Avrupa Komisyonu, 2009/72/EC sayılı Elektrik İç Piyasası Direktifi ve 2001/77/EC sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Elektrik Üretimi Direktifi ile elektrik piyasasının düzenlenmesi hakkındaki hükümleri belirlemiştir. Hazırlanan Kanun Tasarısı ve bu Direktifler arasında uyumsuzluklar mevcuttur. Ayrıca bu Kanun Tasarısının Avrupa Rekabet Politikaları kapsamında da ele alınması uygun olacaktır.

2. İÇERİK YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME

Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısının maddeleri incelendiğinde, Avrupa Komisyonu Direktifleri doğrultusunda yeniden düzenlemesi gerektiği görülmektedir.

Nüfusun ve üretimin arttığı, kaynakların azaldığı bir dünya düzeni içerisinde çevrenin korunması ve sürdürülebilirliği öncelikli meselelerdir. Elektrik İç Piyasası Direktiflerine göre, devlet ve sektör sürdürülebilir çevre ve çevrenin korunmasından sorumludur. İlgili Kanun Tasarısında sürdürülebilir çevre ve çevrenin korunması ile ilgili ilkeler açıkça belirtilmelidir. Tasarıda çevre ile ilgili yönlendirme sadece Çevre Mevzuatı ile uyum sağlanması olarak ele alınmış ancak sürdürülebilir çevre ve kamu yararı net ifadelerle güvence altına alınmamıştır. Çevre Mevzuatına uyum için tanınan süre 2018 yılı olup, bu süre geri dönüşü olmayan çevre tahribatına sebep olabilecek uzun bir süredir. Bu Tasarı, ilgili düzenlemeler yapılmadığı sürece doğanın tahrip edilmesine göz yuman bir yasa olacaktır.

Elektrik İç Piyasası Direktifi, bağımsız bir düzenleyici kurum tayin edilmesi şartını getirmekte ve tayin edilen bu kurumun görev ve sorumluluklarına ilişkin ayrıntılı hükümler içermektedir. Tasarıda “Piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılması Kanunun amacı olarak düzenlenmiştir” denilmekte ancak Tasarı içinde düzenleyici kuruma ilişkin tanımlar ve ifadeler yer almamaktadır. AB Direktifleri doğrultusunda, düzenleyici kurumun bağımsızlığı net ifadeler ile tanımlanmalıdır.

Direktifler ülkelerarası ortak bir piyasa oluşturulması ve enerji verimliliği ile ilgili hükümler içermektedir. AB Müktesebatına uyum çerçevesinde düzenlenecek Kanunun, şayet AB iç piyasası ve diğer enerji ağları ile bütünleşme öngörüldüyse bu açıdan yeniden düzenlenmesi uygun olacaktır.

Tasarıda, Direktifte de şart koşulduğu gibi, yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik verilmelidir. Aksi takdirde, yenilebilir enerjinin yatırım maliyetinin yüksek oluşu ve fiyat dengeleme politikalarından ötürü sektörde yer edinmesi zorlaşacaktır.

Direktifte tüketiciler arasında ayırım yapılmamaktadır ve tüm tüketiciler tedarikçilerini seçme ve 3 hafta içerisinde değiştirme hakkına sahiptir. Ancak ilgili Kanun Tasarısında, Türkiye için 2015 yılına kadar tüketiciler arasında serbest tüketici ve serbest olmayan tüketici ayrımı yapılmıştır. Kanun Tasarısında, geçiş sürecini takiben tüketiciler arasındaki farkın kaldırılacağı güvence altına alınmalıdır.

Direktif, kamu hizmeti yükümlülükleri ve tüketicinin korunması ile ilgili şartları net bir şekilde belirtmiştir. Direktifte “incinebilir gruplar” (vulnerable customers) olarak tanımlanan, haklarının ihlal edilmemesi için tedbir alınması gereken sosyal ve ekonomik gruplar ülkemiz nüfusu içinde önemli bir yer tutmaktadır. Kanun tasarısı Direktifin de öngördüğü şekilde, incinebilir grupları da dikkate alarak bu grupların yoksulluğunu ve yoksunluğunu arttırmayacak düzenlemeler içermelidir. AB Bakanlığı’nın görüşünde de belirtildiği üzere, “genel hizmet yükümlülüğü, erişimi uzak bölgelerdeki tüketicinin korunması, zayıf/kırılgan tüketicilerin haklarının düzenlenmesi ve tüketicilerin bilgilendirilmesi” ile ilgili konular, hak ihlaline meydan verilmemesi için Kanun Tasarısında açık bir şekilde maddelendirilmelidir.

Direktifte yer alan tüketici, tedarikçi, iştirakçi, nakil, iletim, kontrol gibi tanımlar ile Kanun Tasarısı içinde kullanılan son tedarikçi, nihai tüketici, iştirak vb. tanımlar arasında bütünlük sağlanamamaktadır. Bu açıdan, Kanun Tasarısı metnindeki tanımların Direktif doğrultusunda yeniden düzenlenmesi kavram karışıklığını ortadan kaldıracaktır.

Direktifte lisans faaliyetleri üretim, iletim ve dağıtım olmak üzere ayrı ayrı tanımlanmış, Tasarıda ise bu faaliyetler ayrı ayrı ele alınmayıp tek bir başlıkta toplanmıştır. Lisans faaliyetleri ile ilgili ilkelerin daha açık olması bakımından ayrı ayrı düzenlenmelidir ve AB Direktifinin öngördüğü şekilde şeffaf, nesnel ve ayrımcılık yapmayan yapıda olması açıkça belirtilmelidir.

Direktif ihale süreçlerini düzenlemiştir. Aynı şekilde, ihale süreçlerine ilişkin tüm ilkeler Kanun Tasarısı içerisinde açıkça belirtilmelidir.

Fiyat dengeleme politikalarındaki çapraz sübvansiyon ve tarifeler dâhil olmak üzere alınacak tüm tedbirlerin, Direktiflerin de öngördüğü üzere ayrımcı bir nitelik taşımaması gereklidir. Direktif net olarak, rekabeti engelleyici tüm hususlar ve çapraz sübvansiyonun engellenmesini hükme bağlamıştır. Avrupa Komisyonu, Kanun Tasarısı Geçici Madde 4’te düzenlenen teşvikleri, rekabeti bozucu teşvikler olarak değerlendirmektedir. Söz konusu maddenin, AB Rekabet Politikaları dikkate alınarak tekrar düzenlenmesi uygun olacaktır.

3. SONUÇ

Bu Kanun Tasarısı, Avrupa Komisyonu Elektrik İç Piyasası ve Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Elektrik Üretimi Direktifleri doğrultusunda yeniden düzenlenmelidir. Yukarıda öne sürülen eleştiriler çerçevesinde Komisyon’un çoğunluk görüşüne katılmam mümkün olmamıştır. Genel Kurul’un bilgisine saygıyla sunarım.

14 Ocak 2013

Ayşe Eser Danışoğlu

İstanbul

**Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu**

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

22/2/2013

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

Esas No: 1/724, 2/246, 2/427, 2/448, 2/815, 2/829

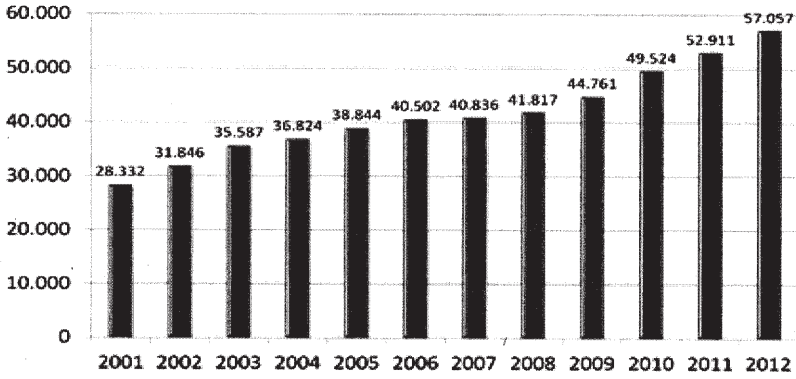
Karar No: 10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca, 17/12/2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 25/12/2012 tarihinde tali komisyon olarak Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 1/724 esas numaralı “Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı”; Komisyonumuzun 23, 24, 29, 30, 31 Ocak 2013 ve 5, 6, 12, 13, 14 Şubat 2013 tarihlerinde Hükümeti temsilen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, EPDK, Kalkınma Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, DSİ, Gelir İdaresi Başkanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, TÜRKOTED, TÜSIAD, PETFORM, Elektrik Üreticileri Derneği, Elektrik Ticareti Derneği, Sermaye Piyasası Kurulu, TOBB, ELDER, İC İÇTAŞ Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş., Enerji Federasyonu, TEİAŞ, TETAŞ, EÜAŞ, TEDAŞ, OKMAN Enerji, SOYAK Enerji, RESYAD, ERDEMİR Grubu, İMKB, ELDER, OSBÜK ve TESAB temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı, 24 üncü Dönem 3 üncü Yasama Yılıının 13 ila 22 nci Birleşimlerinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, 11/1/2012 tarihinde havale edilmiş bulunan 2/246 esas numaralı İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU ile İzmir Milletvekili Alaattin YÜKSEL’in, “Elektrik Piyasası Kanunu ve Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi”; 19/3/2012 tarihinde havale edilmiş bulunan 2/427 esas numaralı Antalya Milletvekili Osman KAPTAN’ın, “Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi”; 27/3/2012 tarihinde havale edilmiş bulunan 2/448 esas numaralı Adana Milletvekili Ali HALAMAN’ın “Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”; 1/10/2012 tarihinde havale edilmiş bulunan 2/815 esas numaralı İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU’nun “Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi”; 1/10/2012 tarihinde havale edilmiş bulunan 2/829 esas numaralı İstanbul Milletvekilleri Mustafa Sezgin TANRIKULU ve 2 Milletvekilinin, “Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi”, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 35 inci maddesi gereğince birbirleri ile ilgili görülerek birleştirilmek ve görüşmeler sırasında Tasarı metni esas alınmak suretiyle incelenip görüşülmüştür.

Ülkemiz, dünyada 2002 yılından bu yana elektrik ve doğalgazda Çin’den sonra en fazla talep artış hızına sahip ikinci büyük ekonomiye sahiptir. 2002 yılında 129,4 milyar kWh olan elektrik üretimimiz, 2012 yılı sonu geçici rakamlarına göre 242 milyar kWh’a çıkmıştır. Türkiye, OECD ülkeleri içerisinde geçtiğimiz 10 yıllık dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke durumundadır. Bu yüksek talep artış trendinin önümüzdeki dönemde de devam etmesi öngörülmekte ve bu bağlamda da yüksek yatırım ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Elektrik üretim ve dağıtım faaliyetlerine ilişkin yatırımların özel sektör tarafından yapılması öngörülmektedir. Bu yatırımların yapılabilmesi için özel sektöre; güven duyabileceği, şeffaf, iyi işleyen ve tam rekabetçi bir pazar ortamının sunulması gerekmektedir.

Türkiye’de Kurulu Gücün Gelişimi (MW)

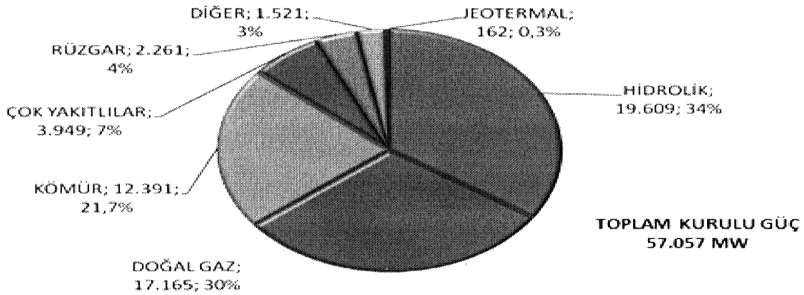

Kaynak: TEİAŞ

Ülkemiz elektrik üretiminde, 2002 yılında %38 olan özel sektör payı 2012 yılı sonu itibarıyla % 61 seviyesine ulaşmıştır.

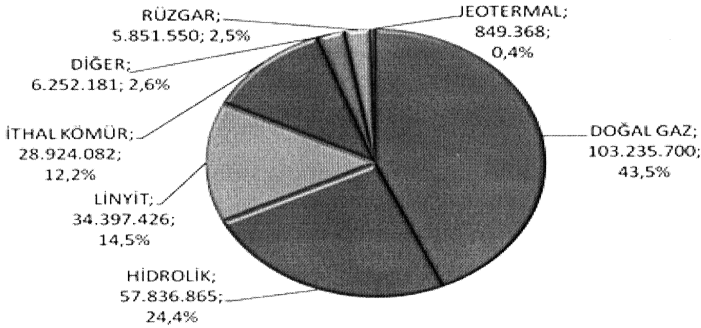
Elektrik piyasasında reform niteliğinde düzenleme 2001 yılında 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile yapılmış ve sektördeki yeniden yapılanma çalışmaları başlamıştır. Bu Kanunun temel amacı; rekabetin mümkün olduğu sektör segmentlerinde bu rekabetin önündeki engellerin kaldırılması, rekabetin oluşacağı bir piyasa yapısının ve kurallarının hüküm süreceği bir çerçevenin oluşturulması, rekabetin mümkün olmadığı sektör segmentlerinde ise tüm taraflara eşit yaklaşımı temin eden tarafsız bir düzenleme yapılması ve bu surette tüketicilere en düşük maliyetli elektriği kullanma imkânı sağlanması ile arz güvenliğini garanti altına alacak bir yatırım ortamının teminidir.

Türkiye’de Kaynaklara Göre Kurulu Güç (MW,%)

Kaynak: EİGM

Türkiye’de 2012 Yılı Elektrik Üretiminin Birincil Kaynaklara Göre Dağılımı (MWh,%)

Kaynak: TEİAŞ

Gündemindeki ağırlığını son on yıl içinde arttıran ülkemiz enerji ve özellikle elektrik piyasası büyük ve hızlı bir gelişme kaydetmiştir. Elektrik Piyasasını düzenleyen kanunların piyasa aktörlerine ve geleceğe yönelik yol gösterici olmasının ayrıca piyasa gelişmelerinin önünde olmasının gerekliliği açıktır. Avrupa Birliği müktesebatında, 2001 yılından sonra üç yönerge çıkarılmış, enerji ve özellikle elektrik piyasası mevzuatında yeni amaç ve hedeflere yönelen yeni bir piyasa yapılanması öngörmüştür.

4628 sayılı Kanun, piyasa aktörlerinin ve düzenleyici kurumların 2001 yılından beri katettiği gelişmeleri kapsayamamıştır. Bu durum, özellikle sektöre yeni girmek isteyen yatırımcılar ve bunlara proje finansmanı temin eden finans kurumları açısından caydırıcı veya riski dolayısıyla kredi maliyetlerini artırıcı bir unsur oluşturmaktadır. Ayrıca, AB müktesebatındaki gelişmelere paralel ulusal mükellefiyetlerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Açıklanan gerekçelerle bazı hususların kanunda düzenlenmesinde hem yatırım ortamının geliştirilmesi hem de hukuki belirlilik ilkesinin temini ile ilgili olarak düzenleme yapılması amacıyla sektörün ihtiyaçları ile uygulamada karşılaşılan sorunlar dikkate alınarak düzenleme yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının amaçlandığını,

- Elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı, toptan veya perakende satışı, ithalat ve ihracatı, piyasa işletimi ile bu faaliyetlerle ilişkili tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerin düzenlenmesinin,

- Elektrik piyasasında faaliyet göstermek isteyen tüzel kişilerin Kanun hükümleri uyarınca lisans almak zorunluluğunun ve piyasa faaliyetlerinin birden çok tesiste yürütülecek olması halinde her bir tesis için ayrı lisans alınmasının,

- Elektrik piyasasında, lisans almak koşuluyla üretim, iletim, dağıtım, toptan satış, perakende satış, piyasa işletim, ithalat ve ihracat faaliyeti yürütülebilmesinin,

- Piyasada faaliyet gösterecek özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilerin, anonim şirket veya limited şirket olarak kurulmasının,

- Üretim, iletim ve dağıtım lisansları için asgari on yıl olmak üzere lisansların, en çok kırk dokuz yıl için verilmesinin,

- Üretim lisansı almış olan şirketlerin projenin gerçekleşmesine yönelik gerçek bir çaba göstermeksizin alınan lisanslar üzerinden devir yoluyla rant sağlama çabalarının önüne geçilerek lisansların gerçek yatırımcı tarafından alınmasının temin edilmesi amacıyla önlisans uygulamasının,

- Üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiye öncelikle, üretim tesisi yatırımına başlaması için mevzuattan kaynaklanan izin, onay, ruhsat ve benzeri belgeleri edinebilmesi ve üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde edebilmesi için Kurum tarafından belirli süreli önlisans verilmesinin,

- Önlisansın süresinin, mücbir sebep hâlleri hariç, yirmi dört ayı geçmemesi, ancak Kurul'un, kaynak türüne ve kurulu güce bağlı olarak bu süreyi yarısı oranında uzatabilmesinin,

- Üretimin piyasaya arzının öngörülerek üretim faaliyeti gösterilen her türlü işletmede üretilen elektriğin olabildiğince kısıtsız ve engelsiz olarak piyasaya arz edilmesini sağlayan bir piyasa yapısının oluşturulmasının,

- Üretim faaliyetinin özel sektör üretim şirketleri ve bir kısım kamu üretim şirketleri eliyle yapılması ilkesinin benimsenmesinin,

- Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi tarafından organize edilecek organize toptan elektrik piyasalarında elektrik enerjisi ve/veya kapasite alım-satımının yapılabilmesinin,

- Yeni oluşmakta olan bir piyasa olan elektrik piyasasında rekabetin aksak oluşmamasını teminen piyasa payı kısıtlarının korunmasının,

- Üretim faaliyetinin, lisansları kapsamında kamu ve özel sektör üretim şirketleri ile organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği tarafından yürütülebilmesinin,

- İletim faaliyetinin lisans kapsamında tekel olarak TEİAŞ tarafından yürütülmesinin ve TEİAŞ'ın sadece iletim faaliyeti yapabilmesinin,

- Dağıtım şirketinin, dağıtım faaliyeti dışında bir faaliyetle iştigal edememesinin,

- Tedarik lisansı sahibi özel sektör tüzel kişilerinin üretim ve ithalat şirketlerinden satın alacağı elektrik enerjisi miktarının, bir önceki yıl ülke içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisini geçmemesinin,

- Piyasa işletim faaliyetinin, organize toptan elektrik piyasalarının işletilmesi ve bu piyasalarda gerçekleştirilen faaliyetlerin mali uzlaştırma işlemleri ile söz konusu faaliyetlere ilişkin diğer mali işlemlerden oluşmasının,

- Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi, Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPİAŞ) ticaret unvanı altında bir anonim şirket kurulmasının,

- EPİAŞ'taki kamu kuruluşlarının ve kamu sermayeli şirketlerin doğrudan ve dolaylı toplam sermaye payının, Borsa İstanbul Anonim Şirketi hariç %15'i aşamamasının,

- 4562 sayılı Kanuna göre kurulan organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerinden Kurumun belirleyeceği şartları sağlayanların, şirket kurma şartı aranmaksızın onaylı sınırları içerisinde, Kurumdan üretim ve/veya dağıtım lisansı alarak üretim ve/veya dağıtım faaliyetlerinde bulunabilmesinin,

- İmdat grupları ve iletim ya da dağıtım sistemiyle bağlantı tesis etmeyen üretim tesisleriyle kurulu gücü azami bir megavatlık yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri ve mikrokojenerasyon tesislerinin lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaf faaliyetler olmasının,

- Elektrik enerjisi üretim, iletim ve dağıtım faaliyeti gösteren tüzel kişilerin, gerekli hallerde üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin işletilmesi ve bakım-onarım işlerinin hizmet alımı yoluyla yaptırılmasının,

- Otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere, mevcut lisanslarındaki hakları korunarak 31/12/2012 tarihine kadar resen ve lisans alma bedeli alınmaksızın üretim lisansı verilmesinin,

- Düzenlemenin yürürlüğe girmesi ile birlikte Kurumca henüz sonuçlandırılmamış üretim lisansı başvurularının, önlisans başvurusu olarak değerlendirilmesinin,

- Toptan satış ve perakende satış lisansı sahibi tüzel kişilere, mevcut lisanslarındaki hakları korunarak resen ve bedel alınmaksızın tedarik lisansı verilmesinin,

- Tedarik şirketlerinin bölge sınırlaması olmaksızın hem toptan hem de perakende satış faaliyeti yapabilmesinin,

- İthalat ve ihracatın birer piyasa faaliyeti olmasının,

- Avrupa Birliği düzenlemelerine uyumdan kaynaklanan hukuki ayrıştırma mükellefiyetinin yerine getirilmesi amacıyla Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte devam etmekte olan dağıtım şirketinin perakende satış faaliyetinin, her dağıtım bölgesinde görevli dağıtım şirketince kurulan tedarik şirketi tarafından yerine getirilmesinin,

- Son kaynak tedarikçisinin kapsamı ve son kaynak tedarikçisinin atanma yoluyla belirlenmesi yönteminin benimsenmesinin,

- Sermaye piyasası aracı niteliğindeki standardize edilmiş spot elektrik sözleşmelerinin ve dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin işlem gördüğü piyasaların işleticisinin İstanbul Menkul Kıymetler Borsası olmasının,

- Piyasada tedarik faaliyetiyle uğraşabilen üretim şirketlerinin ihracat yapabilmesinin,

- Kurum, Bakanlık ve DSİ tarafından yapılacak denetime ve yaptırımlara ilişkin usul ve esasların belirlenmesinin,

- İlk defa işletmeye girecek üretim lisansı sahibi tüzel kişilere sağlanacak teşviklerin 31/12/2015 tarihine kadar uzatılmasının,

- Otoprodüktörler ve otoprodüktör grupları tanımının kojenerasyonla sınırlandırılarak yürürlükten kaldırılmasının ve mevcut otoprodüktörlerin önceki mevzuattan kaynaklanan haklarının korunarak üretim lisansı almalarının,

- 4628 sayılı Kanunun yürürlük döneminde sonuçlanmamış lisans başvurularının önlisansa dönüştürülmesinin,

- Arz güvenliğimize katkı yapılmasını teminen, üretim lisansı alarak belirli bir aşamaya gelmiş ancak lisansı çeşitli sebeplerle iptal edilmiş tesislerin ekonomimize kazandırılmasına yönelik düzenlemelerin yapılmasının,

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

2/246, 2/427, 2/448, 2/815 ve 2/829 esas numaralı kanun teklifleri ve gerekçeleri incelendiğinde;

- Elektrik aboneli olan vatandaşlardan, enerji tüketim tutarı dışında; kayıp/kaçak bedeli, perakende satış hizmet bedeli, sayaç okuma bedeli, iletim sistemi kullanım bedeli, dağıtım bedeli, enerji fonu, TRT payı, belediye tüketim vergisi ve KDV tahsil edilmektedir. Bu bedellerden, kayıp kaçak bedeli ile sayaç okuma bedeli kanuni dayanağı bulunmadığından Anayasa'nın 73 üncü maddesine ve % 2 oranında alınan TRT payının ise kanuni dayanağı olmasına rağmen haksız uygulama olması ve Anayasa'nın 172 nci maddesi hükmüne aykırı olması nedeniyle,

- Anayasa hükümlerine aykırı olarak abonelerden haksız tahsil edilen uygulamaların kaldırılmasının ve bu surette Ülkemiz sanayi üretiminin rekabet edilebilirliği üzerindeki enerji maliyeti baskısının azaltılmasını, toplumun yoksul ve korunmaya muhtaç kesimlerinin aile bütçeleri üzerindeki yükün kaldırılmasını teminen, 4628 sayılı Kanun ve 3093 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununda değişiklik yapılmasının,

- 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren tahsil edilen kayıp kaçak bedeli ve sayaç okuma bedelinin başvuru şartı aranmaksızın iade edilmesinin,

- Su yapılarının denetiminin özel firmalara yaptırılmasının istenmesinin, denetimin devredilemez kamusal görev olması gerektiği düşünüldüğünden, hidrolik santrallerin denetiminin DSİ tarafından yapılmasının,

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Kanun Tasarı ve Teklifinin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Ülkeler için "enerji"nin en önemli gündem maddesi olduğu,
- Elektrik sayaçlarının Türkiye'de serbest pazar ekonomisine göre imal edilmesini ve rekabet ortamında imal edilmesinin sağlanması gerektiği,
- İMKB piyasalarında 3,5 trilyon dolarlık işlem hacmi bulunduğu, PMUM'un ise aylık 2 milyar TL'lik bir işlem hacmi olduğu,
- Tasarıyla öngörülen kamunun payının gittikçe azalmasının ve Enerji Ticareti Derneğine üye olan katılımcıların artmasının piyasadaki işlem hacmini de artıracığı,
- Borsanın en iyi fiyatın oluşabileceği bir mekân olduğu, Tasarının kanunlaşması ile tüketici, üretici ve aynı zamanda aracılık edenler için gerçek fiyata ulaşma imkânının oluşacağı ve altı ay sonraki elektriğin fiyatı önceden öngörebileceğinden riskin de minimize edileceği,
- Tüketicilerin enerji verimliliği ve çevre konularında bilinçlendirilmesi ve alışkanlıklarının bu yönde teşvik edilmesi gerektiği,
- Türkiye genelinde 32 milyon civarında elektrik aboneli tüketiciden, 9 ayrı kalemden tahsil edilen bedellerin oranının yüzde 81,3 seviyesine kadar ulaşabildiği,
- Otoprodüktör lisansı ile sanayicinin yüzde 20-25'e kadar indirimli elektrik kullandığı, burada bir ticaretten ziyade kendi sanayi tesisinin daha rekabetçi ortamda faaliyet göstermesinin sağlandığı,
- Tasarıyla getirilen düzenlemenin sektörü olumsuz etkilememesi için otoprodüktör ve otoprodüktör grubu düzenlemesinin muhafaza edilmesi gerektiği,
- Tasarıdaki, elektrik üretiminin artırılmasını teşvik edici ve tüketici haklarını koruyucu hükümlerin daha da artırılması gerektiği,
- Kayıp-kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli ve TRT payı gibi tüketiciden alınan haksız ödemelerin kaldırılması gerektiği,
- Kayıp-kaçak kullanımı önlemek için devletin gerekli tedbirleri alması gerektiği, Tasarıyla uygulanma süresi uzatılan ulusal tarife uygulamasına devam edilmesi yönündeki hükmün kayıp kaçağı destekler mahiyette olduğu,

• Abonelerin mülkiyetindeki sayaçların dağıtım şirketlerine devredilerek bir çok yerli sayaç üreticisinin mağdur edileceği,

• Lisans sahibi kişilerin lisansları kapsamındaki faaliyetlerinin de ilgili hizmet alımı yapabilmeleri sağlanarak elektrik piyasasında taşeronlaşmanın önünün açılacağı ve bu durumun pek çok mağduriyeti de beraberinde getireceği,

• Üretim tesislerinin çevre mevzuatı ile uyumlu hale getirilmesine yönelik düzenlemeler için tanınan sürenin AB direktifleriyle çatıştığı,

• Lisansları iptal edilmiş ancak üretim tesisi yatırımının geri dönülemez bir noktaya geldiği tespit edilen ve kamu yararı görülenlere lisanslarının geri verilmesine ilişkin geçici 14 üncü maddenin, yargı kararı ile lisansları iptal edilenler için uygulanmaması gerektiği, aksi durumun yargı kararlarını hiçe saymak anlamına geleceği,

• Elektrik üretim ya da dağıtım firmalarının ülke genelinin en fazla %20'si kadar paya sahip olmasının öngörüldüğü, beş firmanın ülkenin üretim ya da dağıtımı gerçekleştirerek oligapol haline gelebileceği, bu sebeple bu oranın %10'a çekilmesi gerektiği,

• Ülkemizde enerji talebinin yerli üretimle karşılanma oranının gittikçe azaldığı, elektrik üretiminin %43,5'inin doğalgazdan, %12,2'sinin ithal kömürden, fuel oil gibi diğer ithal kaynaklarda dahil tüm elektrik üretimimizin %60'ının ithal girdilerden gerçekleştiği ve bu kaynakların ülkeye maliyetinin 36 milyar olduğu,

• Teknolojik gelişmeler ve dünyadaki enerji fiyatlarındaki artış nedeniyle yerli kömüre dayalı termik santrallerin rantabil hale geldiği, Tasarı ile kısmen sağlanan desteğin daha da arttırılması gerektiği, çevre duyarlılığına dikkat edilmesi koşulu ile enerji sektörümüze linyit kaynaklarının da dahil edilmesinde yarar olduğu,

• Enerji arz güvenliğimiz için doğalgaz ve petrolede yaşanacak krize karşı gerekli hazırlıkların yapılması gerektiği, bu sebeple yenilenebilir kaynaklara dayalı rüzgar, güneş ve jeotermal enerji kaynaklarının yanında biyogaz ve dalga enerji üretimlerine uygulanan AR-GE ve yatırım teşviklerinin artırılması gerektiği,

• Tasarıyla enerji, enerji ihtiyacı ve kullanımına dağıtım şirketleri perspektifi ile bakıldığı,

• Kullandığı enerjiyi günü gününe ödeyen sanayici ve diğer abonelerin kayıp kaçak bedelini de ödemek zorunda bırakıldığı ve bu durumun enerji maliyetlerini arttıran bir unsur olduğu, gerekirse kayıp kaçak bedelinin bakanlığa tahsis edilen bir bütçe ile sübvansede edilmesi gerektiği,

• Üretim ve dağıtım tesisleri ile görevli tedarik şirketlerinin her türlü hisse yapısı değişikliğinde Kurumdan izin alma zorunluluğu getirilmesinin doğru olmadığı, izin mekanizması yerine bilgilendirme yapılmasının daha uygun olacağı,

• Tasarı ile öngörülen son kaynak tedarikinde zor durumda kalmış tüketiciye pahalı fiyattan ürün satmanın önünün açılacağı, bu sebeple gerek sanayici gerekse diğer aboneleri korumak için son kaynak tedarik tarifesine bir üst limit konulması gerektiği,

• Son 30 yıldır sanayinin kendi ihtiyacını karşılamak için otoprodüktör tesislerinin teşvik edildiği, Türkiye'de 262 otoprodüktörün yılda 40 milyar kWh üzerinde elektrik ürettiği; ancak Tasarı ile otoprodüktörlere üretim lisansı verilmesinin öngörüldüğü,

• Tasarıyla, kojenerasyon tesislerinin kurulmasının zorlaştırıldığı ve ürettiği elektriğin en fazla %20'sinin sisteme verilmesinin öngörüldüğü, bu oranın %40'a yükseltilmesi gerektiği,

• Tasarı ile Kuruma ve Kurula, lisans iptalini gerçekleştirecek yetkiler verildiği, reel sektörün sürekli lisans iptali tehdidi ile karşı karşıya bırakılmasının doğru olmadığı,

• Önlisans için Tasarıyla öngörülen sürelerin özellikle KOBİ boyutundaki iyi niyetli yatırımcıları uzaklaştıracağı, önlisans süresinin 40 aya yükseltilmesi gerektiği,

• Önlisans süresinde alınması öngörülen teminat mektubunun, yapılacak olan tesisin gücüne göre belirlenmesi gerektiği,

• Tasarıyla sayaçların mülkiyetinin bakım masrafları karşılığı dağıtım şirketlerine bırakıldığı; ancak sayaçların değiştirilmesinin yatırım bedeli altında vatandaşlardan tahsil edilmeye devam edeceği, mülkiyeti dağıtım şirketlerine ait olacağına göre sayaçların bedelinin de şirket tarafından ödenmesi gerektiği,

• Tasarı'nın 10 uncu maddesi ile dağıtım şirketlerinin elektrik ithal etmesinin önünün açıldığı, elektrik gibi stratejik bir konuda ithalatın serbest bırakılmasının yerli yatırımcıyı zor durumda bırakabileceği,

• Tasarıyla, hidroelektrik santrallerin su tutma alanında kalan demiryolu güzergahlarının kamulaştırma bedeli alınarak değiştirilmesinin öngörüldüğü ancak bu olumlu yaklaşımın rüzgar, güneş, jeotermal ve kömüre dayalı termik santrallerde ve karayolu içinde uygulanması gerektiği,

• Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı enerji kaynağı yatırımlarının maliyetleri karşılama süresi diğer kaynaklara göre daha uzun sürdüğü gerçeği de dikkate alınarak bu kaynaklara ve yerli kömüre dayalı termik santrallere yatırımı artırabilmek için iletim sistemi kullanma bedelinin ilk on yıl boyunca indirimli alınması gerektiği,

• Cemevlerinin aydınlatma giderinin de Diyanet bütçesinden karşılanması gerektiği,

• Tasarının geçici 8 inci maddesinin, çevre düzenlemeleri ile Anayasa'nın 56 ncı maddesi uyarınca sağlıklı çevrede yaşama hakkına aykırı olduğu ve ayrıca AB direktifleriyle çeliştiği,

• Aydınlatma giderlerinin yüzde 80'inin Bakanlık bütçesinden, yüzde 20'lik kısmının da ilgili belediye veya il genel meclisi veya il özel idaresi payından kesilerek karşılanması hükmünün kabul edilmesiyle özellikle kırsal kesimde % 20 oranını karşılanamayacağı ve bu durumun yeni sorunlara yol açacağı, bu payın % 10 gibi sembolik bir değere düşürülmesinin daha doğru olacağı,

• Arz güvenliğine ilişkin uygulanması öngörülen teşviklerin uygulanma süresinin yerli kaynaklara dayalı elektrik üretimi yapan tesislerde 2 kat artırılması gerektiği,

• Spot piyasaların EPİAŞ bünyesinde işlem görmesinin, gün öncesi ve ileride açılacak olan gün içi piyasaların EPİAŞ'ta işlem görmesinin ve türev piyasaların ise Borsa İstanbul'da işlem görmesinin uygun görüldüğü,

• Şebekelerin akıllı olması konusunda verimliliği artırmak ve maliyetleri düşürmek için tüm dünyada bir çalışma olduğu; akıllı şebekenin en temel ihtiyaçlarından birisi olan veriyi doğru, zamanında ve hatasız olarak şebeke yönetim merkezlerine iletebildiği

şeklindeki görüş, öneri ve eleştirileri müteakip, Hükümet tarafından yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

• 2012 yılı itibarıyla toplam tüketimimizin 242 milyar kWh olduğu, önümüzdeki on yıl içerisinde bu miktarın iki katına çıkmasının öngörüldüğü, bu tüketimin karşılanabilmesi için Ülkemizin minimum 100 milyar dolar civarında bir enerji yatırımına ihtiyacı olduğu,

▪ 2015 yılında serbest tüketici limitinin sıfıra indirilmesiyle beraber toptan ve perakende satış lisanslarının tedarik lisansı altında birleştirileceği,

▪ Elektriğin depolanamadığı için üretildiği kadar tüketilmesi veya tüketildiği kadar üretilmesi gerektiğinden anlık olarak dengelenmesinin gerektiği, TEİAŞ'ın elektriğin fiziksel olarak dengelenmesine ve mali olarak uzlaştırılmasına ilişkin faaliyetleri yürüttüğü,

▪ Tasarı ile TEİAŞ'ın sistem işletmecisi olarak faaliyetlerine devam edeceği ve %100 kamu uhdesinde kalacağı, EPIAŞ'ın ise, enerji borsası olarak yatırımcılara uzun vadeli fiyat sinyali verecek şekilde piyasa işletmeciliği yapacağı ve EPIAŞ'taki kamu payının %15'i geçemeyeceği, ancak Borsa İstanbul A.Ş'nin bunun istisnası olduğu,

▪ Ulusal tarife uygulamasına bir süre daha devam edileceği,

▪ PMUM'un EPIAŞ'la birlikte çalışarak bu piyasaları büyüteceği ve günlük işlem hacminin türev artı spot üç yıl içerisinde günlük 1,5 milyar dolar civarına gelmesinin öngörüldüğü,

▪ Tasarıyla, ürettiği elektriği iletim veya dağıtım sistemine çıkmadan kullanması kaydıyla bu ürettiği elektriğin enerji satışı olarak değerlendirilmeyeceğine ilişkin bir düzenleme bulunduğu, otoprodüktör kavramı dışarı çıkartılarak satış amaçlı elektrik üretiminin tamamının lisans kapsamında düzenlenmesine matuf bir anlayışla Tasarının hazırlandığı, otoprodüktörlükten kaynaklanan hakların ortadan kaldırılmadığı,

▪ Otoprodüktör lisanslarının toplam gücünün, 2002 yılında 4.541 MW iken 2012 yılı sonu itibarıyla bu güç 3.204,4 MW'a düştüğü, kurulu güç içerisindeki paylarının da % 5,6 olduğu; toplam 178 adet santralin “otoprodüktör lisansı” adı altında faaliyette bulunduğu,

▪ Otoprodüktör lisansı sahiplerinin, fazla üretimlerinin ne kadarını piyasaya satabilecekleri konusunda her yıl EPDK tarafından belirlenen oranlara tabi olduğu; kendi ihtiyaçlarının üzerindeki üretimlerini satma konusunda önemli kısıtlarla karşı karşıya bulundukları, Tasarıda yer alan düzenlemeler kapsamında, sanayi tesislerinin kendi ihtiyaçları için elektrik üretim tesisi kurmalarının önünde herhangi bir engel bulunmadığı,

▪ Geçiş dönemi anlaşmalarının süresi 31/12/2012 tarihinde sona ereceğinden, EÜAŞ ve TETAŞ'a ellerindeki enerjiyi ikili anlaşmalarla piyasaya satma hakkının getirildiği, böylece daha liberal piyasa yapısına yönelik önemli bir adım atılmasının ve TETAŞ'a organize elektrik piyasalarında faaliyette bulunma imkanının sağlandığı,

▪ Genel aydınlatmanın kapsamının ve metodolojisinin, uygulamadaki aksaklıklar da göz önünde bulundurularak yeniden düzenlendiği,

▪ “Çantacı” diye tabir edilen araçları ortadan kaldırmak ve gerçek yatırımcıyı korumak amacıyla önlisans uygulamasının getirildiği, ön lisans sahiplerinin bu süre içerisinde inşaata başlamak üzere gerekli izin ve onayları tamamlamak ve üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde etmek zorunda olmasının öngörüldüğü,

▪ “Tedarik Lisansı” uygulaması getirildiği, EPDK'nın serbest tüketici limitini her yıl düşürmekte olduğu,

▪ Yeni piyasa tasarımında Tasarıyla toplam piyasanın üç ana kısma bölündüğü; birinci kısımda Borsa İstanbul A.Ş'nin yapacağı türev piyasaların, ikinci kısımda EPIAŞ tarafından işlem yapılacak spot piyasaların ve üçüncü kısımda TEİAŞ tarafından yürütülecek dengeleme güç piyasasının ve yan hizmetler piyasasının bulunduğu,

▪ 2015 tarihinden sonra toptan ve perakende satış lisansı arasındaki haklar ve piyasa faaliyetleri bakımından fark kalmayacağından toptan ve perakende satış lisanslarının tedarik lisansı altında birleştirileceği,

▪ Yenilenebilir kaynakların kullanımının artırılması, elektriğin tüketileceği yerde üretilmesinin temini ve böylelikle verimliliğin artırılması hedefleri kapsamında, söz konusu kurulu güç sınır değerinin 1 MW’a çıkarıldığı, ayrıca Bakanlar Kuruluna bu üst sınırı kaynağına göre artırma yetkisi de verildiği,

▪ Dağıtım şirketinin ortaklarınca aynı kontrol yapısıyla kurulan tedarik şirketlerinin, serbest tüketici olduğu halde başka bir tedarikçiden elektrik enerjisi temin edemeyen tüketicilere, son kaynak tedarikçisi sıfatıyla elektrik enerjisi sağlamakla yükümlü olacakları,

▪ Özelleştirme işlemleri devam eden ve EÜAŞ tarafından işletilmekte olan özellikle kömür yakıtlı elektrik üretim tesislerinin emisyon izinlerinin öngörülen sürede alınması mümkün görülmediğinden, söz konusu termik santrallerin özelleştirilmesi sürecinin olumsuz etkilenmemesi ve ayrıca tesisleri devralan kişi veya kuruluşların yeni ve ikame yatırımları planlayabilmeleri ve yapabilmeleri amacıyla belirli bir süre sağlanması amacıyla termik özelleştirmelerinde çevre yatırımı için yatırımcıya süre tanındığı,

▪ Tasarıyla teknik özellikleri nedeniyle sadece kojenerasyon uygulamalarına Kanunda yer verilerek düzenlendiği ve otoproduktör uygulamasının kaldırıldığı,

▪ Tedarik lisansı kavramının getirildiği, 2015 yılında serbest tüketici limitinin sıfıra indirilmesiyle beraber toptan ve perakende satış lisanslarının tedarik lisansı altında birleştirileceği,

▪ Lisansa tabi olmayan üretim paylarının limitinin artırılarak 1 MW çıkarıldığı ve Bakanlar Kurulu kararıyla yetkinin 2,5 MW’a kadar çıkartılmasının öngörüldüğü,

▪ Tasarıyla denetim yetkisinin devredilmediği, üçüncü kişinin denetim yetkisini kullanan değil inceleme ve araştırma yapan ve buna ilişkin rapor düzenleyen şirket olduğu, bu raporun bağlayıcı nitelikte olmayacağı,

▪ 3096 sayılı Kanun’un uygulanmasıyla ilgili, araştırma, geliştirme, etüt, proje, denetim faaliyetleriyle, kurulacak tesislere finansman yönünden destek sağlanması amacıyla 2001 yılında kurulduğu ve bu fonun beklenmedik maliyet artışlarının dengelenmesi amacıyla kullanıldığı,

▪ Fondan, 1995 yılından itibaren yapılan ödemelerin -kamulaştırmalar için- hidrolik santrallerde 463 milyon TL civarında olduğu; kuraklık nedeniyle, yap-işlet-devret, yap-işlet santrallerindeki su gelirinin az olmasından dolayı yapılan ödemelerin 45 milyon dolar düzeyinde olduğu, doğalgazda ikinci el yakıt kullanımından dolayı ödenen miktarın 185 milyon dolar olduğu,

▪ Aydınlatma bedellerinin 2015 yılı sonuna kadar Hazine bütçesi yerine Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bütçesine konulacak bir ödenekten ödenmesinin öngörüldüğü, ancak aydınlatma bedellerinin maliyetinin hızla yükselmesi ve belediyelerle birtakım sorunların yaşanıyor olmasından dolayı paylaşımcı modelin ortaya konulamadığı,

▪ Tasarıyla, aydınlatmanın kapsamının değiştirilerek, daha önce dağıtım şirketleriyle belediyeler arasında yaşanan “şu bölge genel aydınlatma içindedir, bu bölge genel aydınlatma dışındadır, fatura edilemez, edilir.” tarzında bir tartışmanın da önüne geçilmesinin amaçlandığı; kamuya açık, aydınlatılması öngörülen her türlü yerin aydınlatılmasının kapsam içine alındığı,

• Müslim-gayrimüslim diye bir ayırım söz konusu olmaksızın, “ibadethane” kavramı kullanıldığı, ibadethanelerin cami, sinagog, kilise, havra gibi ayrı ayrı sayılmadığı, bu tür bir düzenlemenin ibadethane tanımının yer aldığı mevzuatta yapılarak daha genel bir hak sağlanmasının amaçlandığı,

• Bir kısım enerji yatırımları, yatırımların önemli bir kısmı tamamlandıktan sonra birtakım kararlarla yatırımın ciddi ölçüde sekteye uğraması yanında, söz konusu yatırımla sağlanacak üretimin de gecikmesine neden olduğu ve ciddi finansal yükler getirdiği,

• Rôlekasyonla ilgili hükme “kara yollarının” da ilave edilmesinin sisteme öngörülemeyen büyük bir yük getireceği,

• Teknik olmayan kayıp meselesinin sadece kaçaklardan ibaret olmadığı, sistemin başka alanlarındaki aksaklıklardan da kaynaklanan durumlar bulunduğu, bunu dağıtım şirketlerinin zaten tarifelerine yansıttıkları,

ifade edilmiştir.

Tasarı ve tekliflerin tümü üzerindeki görüşmeleri müteakip Tasarı metni esas alınarak maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

➤ 1 inci ve 2 nci maddesi aynen,

➤ 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının,

• (f) bendinde yer alan “giriş noktalarına kadar” ifadesinden sonra gelmek üzere, dağıtım şirketinin mülkiyetindeki şebekenin bina içlerine girmesinin önüne geçilmesi amacıyla, “bina giriş ve sayaç arası hariç” ifadesinin eklenmesi,

• Gerek mevzuat tekniği bakımından kolaylık sağlanması gerekse hukuki ayrıştırması kapsamında kurulan tedarik şirketinin piyasaya girebilecek diğer tedarik şirketlerinden farklılaştırılması ve kolayca anlaşılmasının sağlanması amacıyla (i) bendinden sonra gelmek üzere, (i) bendi olarak “Görevli tedarik şirketi” tanımının maddeye eklenmesi ve diğer bentlerin teselsül ettirilmesi,

• Takasbank’ın TEİAŞ ile yapmış olduğu işbirliği çerçevesinde; elektrik piyasasında gün öncesi piyasasının kurulması ve takasının günlük olarak, zamanında, hatasız gerçekleştirilmesi, teminatlı bir yapının kurulması sağlanmış ve kurulan alt yapı ile Merkezi Takas Kuruluşu olan Takasbank, Enerji Borsası’nda gerçekleşen işlemlerden kaynaklı tüm nakit işlemlerini, teminat yönetimini en etkin şekilde yapabilme imkânına sahip olmuştur. Tüm bu işlemlerin, merkezi takas kuruluşu nezdinde gerçekleşiyor olmasının hem operasyonel açıdan kolaylık sağlayacağı, maliyetlerin düşeceği, işlemlerin hızı, güvenliği, izlenmesi ve denetlenebilirliğine katkı sağlayacağı hem de piyasalar arasındaki entegrasyona bağlı olarak piyasaların etkinliğini artıracığından (t) bendinin bu yönde değiştirilmesi ve yapılan teselsül sebebiyle (u) bendi olarak,

• (u) bendinin “mevcut sözleşmeler” tanımında yer alan “mülga” ibaresi, 4628 sayılı Kanun henüz mülga edilmediğinden bend hükmünden çıkarılması ve yapılan teselsül sebebiyle (ü) bendi olarak,

• Mikrokojenerasyon tesislerinin sunduğu imkanlardan daha geniş kesimlerin faydalanmasını ve kojenerasyonların yaygınlaşmasını teminen (ü) bendindeki “Mikrokojenerasyon tesisi” tanımında yer alan “50 kilovat” ibaresi “100 kilovat” olarak değiştirilmesi ve yapılan teselsül sebebiyle (v) bendi olarak,

• EPİAŞ ile Borsa İstanbul Anonim Şirketi arasında oluşabilecek ihtilafları önlemek için ve yeni Sermaye Piyasası Kanununda bu kavramın bulunmaması ve bu piyasalar denetime tabi olmadığından manipülasyona açık olacağından (v) bendinin “organize toptan elektrik piyasaları” tanımında yer alan “spot” ibaresi ve “tezgah üstü” ibaresinin tanım bendinden çıkarılması ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile Borsa İstanbul Anonim Şirketi kurulduğundan, “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası” ibaresi “Borsa İstanbul Anonim Şirketi” olarak değiştirilmesi ve yapılan teselsül sebebiyle (y) bendi olarak,

• Tasarı metninde yer almadığından (cc) bendindeki “Sertifika sahibi denetim şirketi” tanımı ile metin içeriği dikkate alındığında “TEAŞ” tanımına gerek kalmadığından (gg) bendindeki “TEAŞ” tanımı madde metninden çıkarılması ve diğer bentlerin teselsül ettirilmesi,

• Tedarik lisansı sahibi tüzel kişilerin, lisansları kapsamında yürütülen toptan satış faaliyeti çerçevesinde, elektriğin yanında kapasitenin de toptan olarak ticaretini yapabilmelerine imkân tanınması ve böylece rekabetçi piyasa yapısının güçlendirilmesi amacıyla (mm) bendinin “Toptan satış: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin tekrar satışı için satışını,” olarak değiştirilmesi suretiyle ve yapılan teselsül sebebiyle (ll) bendi olarak,

➤ 4 üncü maddesi redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 5 inci maddesinin,

• Birden çok yapı veya müstemilatın yüzeylerinde tesis edilen veya edilecek olan yenilenebilir enerji kaynağına dayalı üretim tesis alanlarının coğrafi olarak birbirine yakın olmalarının sağlanmasını teminen (2) numaralı fıkrasının (f) bendinde yer alan “üretim tesisleri” ifadesinden sonra gelmek üzere “sisteme aynı noktadan bağlanmak kaydıyla” ifadesinin eklenmesi,

• Üretim lisansı için ön lisans başvurusunda bulunan tüzel kişilerin ön lisans başvurusu aşamasında sadece ön lisans kapsamında sunulması gereken oranda teminat sunmaları, üretim lisansı başvurusu için gerekli olan teminatın ise ancak ön lisans kapsamındaki yükümlülüklerin tamamlanmasından sonra sunulmasının sağlanması ve bu surette yatırımcıların gereğinden fazla teminat yükü altında kalmalarının önlemek amacıyla, (7) numaralı fıkrasında yer alan “üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiden” ifadesinden sonra gelmek üzere “ön lisans yükümlülüklerinin yerine getirilmesini müteakiben” ifadesinin eklenmesi; mücbir sebep hallerinde üretim tesisinin lisansında belirlenen sürede tamamlanması durumunda teminat mektubunun lisans başvurusu yapan tüzel kişiliğe iade edilmesini teminen (7) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinin başına “Mücbir sebep halleri dışında” ifadesinin eklenmesi,

• (8) numaralı fıkrası, Tasarının 7 nci maddesi ile üretim lisansı sahipleri için yüzde yirmi piyasa gücü sınırlaması düzenlemesi ile bu hükme gerek kalmadığından madde metninden çıkarılması ve diğer bendlerin teselsül ettirilmesi suretiyle,

➤ 6 ncı maddesi;

• (1) numaralı fıkrasında yer alan “belirtilenler” ifadesinin “belirtilen” olarak redakte edilmesi,

• Önlisans iptaline ilişkin olarak uygulamada aksaklık yaşanmamasını teminen, (3) numaralı fıkrasında yer alan “işlemlerin yapılması ve” ifadesi “işlemlerin yapılması veya” olarak değiştirilmesi,

• Tasarının diğer bentlerinde kullanılan ifadelerle paralellik sağlanması amacıyla (6) numaralı fıkradaki “önlisans sahibinden” ibaresi “önlisans sahibi tüzel kişiden” olarak değiştirilmesi; (2) numaralı fıkrasında piyasaya giriş yasağı olmadığından, (6) numaralı fıkrasının sonunda yer alan “ve ikinci fıkrada belirlenen piyasaya giriş yasağı hükümleri uygulanmaz” ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

➤ 7 nci maddesi;

• Tanımlar maddesinde yer aldığından (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin madde metninden çıkartılması,

• Üretim lisansı sahibi tüzel kişilerin kendi tüketim tesisleri için ihtiyaç duydukları elektriği, daha ucuz olarak temin etmelerinin sağlanması ve bu surette üretim yatırımlarının teşvik edilmesi amacıyla (3) numaralı fıkrasının değiştirilmesi,

• Trafo merkezi haricinde hatlara girdi-çıkı olarak bağlantı şekilleri de mevcut olduğundan, (4) numaralı fıkranın (ç) bendinde yer alan “trafo merkezine” ifadesi “bağlantı noktasına ve/veya aynı bağlantı bölgesinde” olarak değiştirilmesi,

• Elektrik üretim piyasasında daha gerçekçi bir piyasa gücü sınırlaması getirilmesi ve yenilenebilir enerji kaynaklarından üretim yapan lisans sahiplerinin desteklenmesi amacıyla üretim lisansı sahiplerinin piyasa payı sınırlamasına ilişkin oranın tespitinde sahip olunan veya kontrol edilen kurulu güç yerine üretilen toplam elektrik enerjisi miktarının esas alınmasının sağlanmasını teminen (5) numaralı fıkrasının değiştirilmesi,

• Rüzgar enerjisine dayalı üretim kapasitesini artırmak amacıyla, mevcut Kanunda da tanımlanan kurulu güç artırımlarında, aynı şartlarda güç artırımına izin verilmesi ve aynı saha içerisinde başka başvurular olması hâlinde yeni kapasitelerin ilave edilmesi konusunda bir yarışmaya tabi olmasını öngören hükmün maddenin sonuna (7) numaralı fıkra olarak eklenmesi suretiyle,

➤ 8 inci maddesi;

• Rutin denetim yerine, mevzuat ihlali niteliği taşıyabilecek uygulama ve işlemlerin ayrıntılı olarak incelenmesinin sağlanmasını teminen (2) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan “denetimleri” ifadesinin “incelemeleri” olarak değiştirilmesi,

• Madde metninde belirtilen teçhizatların işletme ve bakımının TEİAŞ tarafından ilgili üretim veya tüketim tesisi sahibi kişilere, ancak bedeli mukabilinde gördürebilmesini teminen (3) numaralı fıkrasının son cümlesinin değiştirilmesi,

• Hukuk terminolojisine uygunluk bakımından (7) numaralı fıkrasının son cümlesinde yer alan “başkalarına” ifadesinin “üçüncü kişilere” olarak değiştirilmesi suretiyle,

➤ 9 uncu maddesi;

• Uygulamada, dağıtım şirketlerinden bazılarının, yatırım programına alınan dağıtım tesisleri için gerekli projeleri hazırlamadan yatırıma başladıkları ve bu durumun bazı sıkıntılara yol açtığı görüldüğünden, bu uygulamaların önüne geçilmesini teminen (5) numaralı fıkrasının değiştirilmesi,

• Dağıtım yatırımların gerçekleştirilmemesi halinde uygulanacak yaptırımlar konusunda (6) ve (7) numaralı fıkralarda öngörülen düzenlemeler arasındaki çelişkinin giderilmesi ve uygulanacak yaptırımlar hakkında hukuki belirliliğin sağlanması amacıyla (6) numaralı fıkrasının değiştirilmesi,

• (6) numaralı fıkra yapılan değişiklik doğrultusunda (7) numaralı fıkrasının madde metninden çıkarılması ve diğer fıkraların teselsül ettirilmesi,

• Dağıtım şirketinin işletme sınırının 3 üncü maddede yer alan “Dağıtım tesisi” tanımı ile belirlendiğinden ayrıca bu fıkra hükmünde belirtmeye gerek duyulmamış ve ayrıca, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut kullanıcıların mülkiyetinde olan sayaçların, işletme ve bakım hizmetleri karşılığı kullanıcılardan izbedelle devralınmasını teminen (8) numaralı fıkrasının değiştirilmesi ve (7) numaralı fıkranın madde metninden çıkarılması suretiyle yapılan teselsül nedeniyle (7) numaralı fıkra olarak,

• Dağıtım gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin sayaçlarının mülkiyetinin bedelsiz olarak devralınmaması teminen (10) numaralı fıkrasında yer alan “bedelsiz” ifadesinin madde metninden çıkarılmasını ve yapılan teselsül nedeniyle (9) numaralı fıkra olarak,

• 154 kV niteliğindeki hatların tesisinde TEİAŞ’ın uygun görüşünün alınması sağlanarak, şebeke işletimi ve güvenliğinde bir bütünlük sağlanmasını teminen (13) numaralı fıkrasında yer alan “ayrıca belirtilmesi” ifadesinden sonra gelmek üzere, “ve TEİAŞ’ın uygun görüşünün alınması” ifadesinin eklenmesi ve “dağıtım tesisi” ifadesinin “tesis” olarak değiştirilmesi ve yapılan teselsül nedeniyle (12) numaralı fıkra olarak,

• Bir kısım üretim veya tüketim tesislerinin, bulundukları dağıtım bölgesindeki bağlanabileceği bağlantı noktasına oranla, komşu dağıtım bölgelerinde daha yakın bağlantı noktaları olabildiğinden bu gibi durumlarda söz konusu bağlantı taleplerinin başka bir dağıtım bölgesince karşılanabilmesini teminen bir hükmün maddenin sonuna (13) numaralı fıkra olarak eklenmesi suretiyle,

➤ 10 uncu maddesi;

• Görevli tedarik şirketi dışındaki tedarik şirketlerinin serbest olmayan tüketicilere satış yapamayacağı hususunun daha açık bir şekilde belirtilmesini teminen (2) numaralı fıkrasında yer alan “sınırlaması olmaksızın” ifadesinden sonra gelmek üzere, “serbest tüketicilere” ifadesinin eklenmesi,

• Diğer maddelerde yapılan düzenlemelere paralel olarak, hukuki ayırıştırma kapsamında kurulan tedarik şirketinin görevli tedarik şirketi olarak değiştirilmesi ve böylece anlam kolaylığı ile mevzuat tekniğine uygunluk sağlanması amacıyla (4) numaralı fıkrasında yer alan, “ilgili dağıtım şirketinin ortaklarınca aynı kontrol yapısıyla kurulan” ifadesinin, “görevli” olarak; aynı fıkra da yer alan “bu kapsamda kurulan” ifadesinin “Görevli” olarak değiştirilmesi,

• Anlam ve düzenleme bütünlüğünün sağlanması bakımından, (5) ve (6) numaralı fıkralarının birleştirilmesi,

• (5) numaralı fıkra da belirtilen değişiklik doğrultusunda (6) numaralı fıkrasının madde metninden çıkarılması ve diğer fıkraların teselsül ettirilmesi,

• Görevli tedarik şirketlerinin piyasada düzenlemeye tabi olmayan ikili anlaşmalarla da serbest tüketicilere satış yapabilmesi mümkün olduğundan, görevli tedarik şirketinin bağımsız iktisadi işletme olmasının sağlanmasına ilişkin hususlar ile tekerrür oluşturmaması için (8) numaralı fıkrasının değiştirilmesi suretiyle ve yapılan teselsül nedeniyle (7) numaralı fıkra olarak,

➤ 11 inci maddesi;

• (4) numaralı fıkrasının, “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası” ifadesi “Borsa İstanbul Anonim Şirketi” olarak değiştirilmesi ve EPİAŞ’taki kamu kuruluşlarının ve kamu sermayeli şirketlerin doğrudan veya dolaylı toplam sermaye payının Bakanlar Kurulu tarafından artırılmasına sınırlama getirilmesi ve yönetmelikle belirlenecek hususlara açıklık getirilmesi amacıyla değiştirilmesi,

• EPİAŞ’ın 6362 sayılı Kanun kapsamında diğer borsa ve piyasa işleticileri ile işbirliği içinde bulunabilmesini teminen, (5) numaralı fıkrasının sonuna “Kurum ve Sermaye Piyasası Kurulunun görüşleri doğrultusunda EPİAŞ, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 65’inci maddesi kapsamındaki anlaşmaların tarafı olabilir” ifadesinin eklenmesi,

• EPİAŞ’ın yapacağı diğer enerji piyasası faaliyetleri ile emisyon ticaretine ilişkin hususlarda Sermaye Piyasası Kurulunun görüşünün alınmasını teminen (8) numaralı fıkrasında yer alan “Bakanlık” ifadesinden sonra gelmek üzere “ve Sermaye Piyasası Kurulu” ifadesinin eklenmesini,

• Tasarının 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (v) bendinde yer alan tüm piyasaların bu kapsama alınması için (10) numaralı fıkrasında yer alan “spot” ibaresinin 3 üncü maddede yapılan değişiklik doğrultusunda fıkra metninden çıkarılması,

• (11) numaralı fıkrası Tasarının 3 üncü maddesinin (v) bendi kapsamında yer alan piyasaların tamamının bu kapsama alınması amacıyla değiştirilmesi suretiyle,

➤ 12 nci maddesi; ihracatın ithalata benzer şekilde daha esnek bir ifadeye bağlanmasını teminen, (1) numaralı fıkrasında yer alan “yapılır” ibaresi “yapılabilir” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

➤ 13 üncü maddesi aynen,

➤ 14 üncü maddesi;

• Belediyelerin katı atıklarının ve arıtma tesis çamurlarının bertarafında kullanacağı enerji tesislerinin lisans kapsamı dışına çıkartılmasını teminen (1) numaralı fıkra (c) bendi olarak eklenmesi; mikrokojenerasyon tesisi kuracak kişiler ile kendi ihtiyaçlarını karşılamak, iletim ve dağıtım sistemine vermeden kullanmak kaydıyla, yenilenebilir kaynaklarına dayalı üretim, lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaf tutulmasını teminen (ç) ve (d) bendi olarak eklenmesi,

• Arz güvenliği ilkeleri çerçevesinde, lisanssız yürütülebilecek üretim faaliyetlerinin kapsamı ve üretim kapasitesinin artırılacağına ilişkin hususların (2) numaralı fıkra olarak metne eklenmesi,

• Üretim fazlası elektrik enerjisinin sisteme verilmesine dair usul ve esaslar (3) ve (4) numaralı fıkra olarak metne eklenmesi,

• Küçük kapasiteli hidroelektrik tesislerin belediye uhdesindeki tesisler aracılığıyla yapılarak ekonomimize kazandırılmasına yönelik bir hükmün (5) numaralı fıkra olarak metne eklenmesi suretiyle,

➤ 15 inci maddesi; elektrik üretim tesislerinin su yapılarıyla ilgili denetiminin de dağıtım ve diğer elektrik üretim tesislerinin denetimine benzer şekilde yapılabilmesini teminen, maddenin değiştirilmesi suretiyle,

➤ 16 ncı maddesi;

• (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin sonunda yer alan “verilebilir” ibaresinin “verilir” olarak değiştirilmesi, basım hatası olarak (e) bendinde yer alan “o beş gün” ifadesinin “on beş gün” olarak değiştirilmesi,

• Cezaların tekerrüründe kademeli olarak lisans iptaline giden yol zaten açık olduğundan üçüncü fıkrası madde metninden çıkarılması ve diğer fıkraların teselsül ettirilmesi,

• Dağıtım şirketinin dağıtım faaliyetlerini, Kurul tarafından çıkarılacak belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde yönetmelik hazırlanması ve maddeye uygulama kabiliyeti kazandırılması amacıyla (4) numaralı fıkrasının birinci paragrafının değiştirilmesi ve yapılan teselsül sebebiyle (3) numaralı fıkra olarak,

• Görevli tedarik şirketlerinin yükümlülüklerinin ağır şekilde ihlal etmeleri hâlinde uygulanabilecek yaptırımları düzenleyen bir hükmün (3) numaralı fıkradan sonra gelmek üzere metne eklenmesi ve diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesi,

➤ 17 nci maddesi;

• (2) numaralı fıkrasındaki “aylık enflasyon” ibaresinin “aylık enflasyon değişimi” şeklinde değiştirilmesi,

• TETAŞ ve EÜAŞ’ın serbestçe ve rekabet ortamında toptan satış yapabilecekleri öngörülmüş olduğundan (6) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan “eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin” ifadesinin madde metninden çıkartılmasını ve aynı fıkranın (d) bendinde yer alan, “tedarik şirketi” ifadesinin, “görevli tedarik şirketi” şeklinde değiştirilmesi,

• (9) numaralı fıkrasındaki “ve” bağlacı “veya” olarak redakte edilmesi suretiyle,

➤ 18 inci maddesi;

• Dağıtımla ilgili piyasa payı oranı getiren düzenleme, uygulamada bazı sıkıntılara yol açabilecek nitelikte olması, özellikle herhangi bir devralma söz konusu olmaksızın bir gerçek veya tüzel kişinin kontrolünde olan bölgelerde yeni abonelik veya tüketim artışlarına bağlı olarak, dağıtılan elektrik enerjisi miktarının %30’un üzerine çıkması hâlinde, hüküm önemli sorunlara yola açabileceğinden, (3) numaralı fıkrasının madde metninden çıkarılması ve diğer maddelerin teselsül ettirilmesi suretiyle,

➤ 19 uncu maddesi;

• AB ve ABD uygulamaları dikkate alındığında, regülasyon kurumlarının elektrik ve doğal gaz piyasalarında kamulaştırma işlemlerini bizzat yapmadıkları görülmektedir. Ayrıca, elektrik üretim kurulu kapasitesinin önümüzdeki yıllarda önemli ölçüde artabileceği, buna bağlı olarak da kamulaştırma işlemlerinin yoğunlaşacağı öngörülmektedir. Bu durum, EPDK’nın kamulaştırma işlemlerinin 4628 sayılı Kanun kapsamındaki şekliyle yürütmeye devam etmesi halinde, asıl görevi olan ilgili piyasaların regülasyonu işlevini tam olarak yerine getirmesini engelleyebilir. Oysa, kamulaştırma işlemlerinin bu konuda daha tecrübeli ve uzmanlaşmış olan kurumlara bırakılması gerekmektedir. Bu kapsamda, üretim faaliyeti için gerekli olana kadar kamulaştırma işlemlerinin Maliye Bakanlığınca, dağıtım faaliyeti için gerekenlerin ise TEDAŞ tarafından yapılmasını teminen (1) numaralı fıkrasının değiştirilmesi,

• (7) numaralı fıkrasında bulunan “Maliye Bakanlığınca” ifadesinin, “üretim faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri için Maliye Bakanlığınca dağıtım faaliyetlerinde bulunan lisans sahipleri için TEDAŞ tarafından” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

➤ 20 nci maddesi;

• Tasarı çerçevesinde serbest olmayan tüketiciler ile son kaynak tedariki kapsamındaki serbest tüketicilere satış yapma yükümlülüğü görevli tedarik şirketine verildiğinden (1) numaralı fıkranın (b) bendinde yer alan “Son kaynak tedarik şirketleri ve serbest olmayan tüketicilerin elektrik enerjisi ve kapasitesi talebini karşılamakla yükümlü olan tedarik lisansına sahip şirketler” ifadesinin, “Görevli tedarik şirketleri” şeklinde değiştirilmesi ve (c) bendinde yer alan ve gelişen piyasa yapısı çerçevesinde uygulama imkânı kalmadığından (c) bendinin madde metninden çıkarılarak diğer bentlerin buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle,

➤ 21 inci maddesi aynen,

➤ 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesi faaliyetlerin tek tek sayılması yerine lisans sahibi tüzel kişiler ifadesi ile genelleme yapılması amacıyla alınacak hizmetlerin lisans devri anlamına gelmeyeceğine ilişkin bir hükmün birinci cümleden sonra gelmek üzere metne eklenmesi suretiyle,

- 23 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki “kısa vadeli” ve “için uzun vadeli” ibareleri anlam bozukluğu ve karmaşaya meydan vermemesi amacıyla fıkra metninden çıkarılması suretiyle,
- 24 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan “mülga 4628 sayılı Kanun” ifadesi “bu Kanun” olarak değiştirilmesi suretiyle,
- 25 inci maddesi aynen,
- 26 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan TEAŞ ifadesi 3 üncü maddede yapılan değişiklik doğrultusunda “Türkiye Elektrik Üretim İletim Anonim Şirketi” olarak değiştirilmesi suretiyle,
- 27 nci maddesi; dağıtım ve perakende faaliyetlerinin hukuken ayrıştırılmasına bağlı olarak, düzenlemeye bağlı tarifeler çerçevesinde tüketicilere perakende satış yapma görevi, görevli tedarik şirketine verilmiş, dağıtım şirketlerinin ise sadece kayıp ve kaçak enerji miktarını temin etmeleri öngörüldüğünden, (3) ve (4) numaralı fıkralarında yer alan “dağıtım” ibaresinin “görevli tedarik” olarak değiştirilmesi; TETAŞ’ın alım garantileri sürelerine bağlı olarak, portföyü giderek daralacağından, söz konusu madde kapsamında TETAŞ ancak bulunması halinde görevli tedarik şirketine satış yapabileceğinden (5) numaralı fıkra da yer alan “en az yarısını” ifadesinin “Kurul tarafından her yıl belirlenecek oranı kadarını” ifadesinin eklenmesi suretiyle,
- Hidrolik kaynaklar için üretim lisansı almak maksadı ile su kullanım hakkı anlaşması imzalamak üzere yapılan başvurularda, su kullanım hakkı anlaşması imzalanacak tüzel kişiyi belirlemeye ve EPDK’ya bildirmeye DSİ’nin yetkili olmasına dair yeni bir maddenin 28 inci maddeden sonra gelmek üzere yeni madde 29 olarak Tasarı metnine eklenmesi ve diğer maddelerin teselsül ettirilmesi suretiyle,
- 29 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrası 4628 sayılı Kanunun Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna ilişkin hükümlerinin yürürlükte kalmasını teminen 4628 sayılı Kanunun adının “Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” şeklinde değiştirilmesi öngören bir hükmün (1) numaralı fıkra olarak eklenmesi, (1) numaralı fıkra da yapılan değişikliğe paralel olarak Kanunun amaç maddesinin yeniden düzenlenmesini öngören bir hükmün (2) numaralı fıkra olarak eklenmesi; 4628 sayılı Kanunda yürürlükten kaldırılan hükümlerin yer aldığı bir hükmün (3) numaralı fıkra olarak madde metnine eklenmesi; eklenen yeni fıkralar sebebiyle (2) numaralı fıkranın (4) olarak teselsül ettirilmesi ve (3) numaralı fıkranın metninden çıkarılması ve (4) numaralı fıkranın yapılan teselsüller nedeniyle (5) numaralı fıkra olarak metne eklenmesi suretiyle ve yapılan teselsül sebebiyle 30 uncu madde olarak değiştirilmesi suretiyle,
- 30 uncu maddesi 29 uncu maddede yapılan değişikliklere paralel olarak 4628 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümlerine yapılan atıfların bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmasını teminen değiştirilmesi ve yapılan teselsül sebebiyle 31 inci madde olarak,

- Geçici 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası dağıtım ve perakende faaliyetlerinin hukuki ayrıştırılması çerçevesinde anlam kolaylığı ve mevzuat tekniğine uyum sağlanması amacıyla “10 uncu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca kurulan tedarik şirketleri” ifadesi “görevli tedarik şirketleri” olarak değiştirilmesi ve (4) numaralı fıkrası Bakanlar Kuruluna süre uzatımına ilişkin yetkinin sınırlanması amacıyla değiştirilmesi suretiyle,
- Geçici 2 nci maddesi aynen,
- Geçici 3 üncü maddesinin madde başlığı “Vergi düzenlemeleri olarak değiştirilmesi” ve 4628 sayılı Kanuna göre yapılması gereken ayrıştırma işlemlerinin vergiden istisna edilmesini sağlayan bir hükmün (3) numaralı fıkra olarak madde metnine eklenmesi ve maddenin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,
- Geçici 4 üncü maddesi madde başlığının içeriğe uygun olarak “Arz güvenliğinin sağlanmasına yönelik düzenlemeler olarak değiştirilmesi”; Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin sınırlandırılması amacıyla birinci fıkrasında yer alan “bu sürenin” ifadesinden sonra gelmek üzere “beş yıla kadar” ifadesinin madde metnine eklenmesi; 5546 sayılı Kanun kapsamında yenilenebilir tesisler için yer alan teşviklerin 3213 sayılı Maden Kanununun 2 nci maddesinin IV. GRUP (b) bendi kapsamında yer alan madenlerin girdi olarak kullanıldığı elektrik üretim tesislerine de uygulanması ve ayrıca yenilenebilir kaynaklara yönelik teşvik süresinin uzatılması amacıyla birinci fıkradan sonra gelmek üzere üç fıkranın madde metnine eklenmesi suretiyle,
- Geçici 6 ncı maddesi ilgili daha açık ve net olmasını teminen “31/12/2015 tarihine kadar” ibaresi birinci fıkranın başına alınması ve madde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,
- Geçici 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2012 tarihine kadar” ibaresi bu süre dolduğundan otoproduktör lisanslarının üretim lisansına dönüştürülmesi için nihai süre, uygulamada aksaklık yaşanmamasını teminen, “Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde” olarak değiştirilmesi; (2) numaralı fıkranın ikinci cümlesinin başındaki “lisans sahipleri” ibaresinden önce gelmek üzere fıkranın yalnızca özelleştirilen tesisleri kapsadığının daha açık bir şekilde ifade edilmesi amacıyla “bu kapsamdaki” ibaresinin eklenmesi suretiyle,
- Geçici 8 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında Bakanlar Kuruluna verilen sürenin kısıtlanması amacıyla “üç yıla kadar” ibaresinin eklenmesi suretiyle,
- Geçici 9 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki “bir ay” ibaresi madde metninde belirtilen işlemlerin EPDK tarafından yerine getirilmesi için yeterli bir süreye yükseltilmesini teminen “üç ay” olarak değiştirilmesi,
- Geçici 10 ve 11 inci maddesi aynen,
- Geçici 12 nci maddesi 4628 sayılı Kanunun uygulanması çerçevesinde, mevcut sözleşmesi kapsamındaki üretim tesisleri veya projeleri için henüz lisans alamayan tüzel kişilere, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde lisans verilmesini teminen maddenin başlığı ile birlikte değiştirilmesi suretiyle,
- Geçici 13 üncü maddesi, Hazine yatırım garantisi verilemeyecek yatırımlara ilişkin sektörlerin, Tasarının amaç ve kapsamına uygun olarak elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı ve ticareti olarak sınırlanmasını teminen değiştirilmesi suretiyle,

- Geçici 14 üncü maddesi madde başlığının içeriği yansıtabak şekilde değıştirilmesi amacıyla “İnşaatına başlanmış tesislere yeni lisans verilmesi” olarak değıştirilmesi; (1) ve (2) numaralı fıkralardaki düzenlemelerin arasındaki anlam ve kapsam bütünlüğünün korunması amacıyla (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin başına “birinci fıkra kapsamında” ifadesinin eklenmesi ve anlam bozukluğunun giderilmesini teminen “başvuru sahipleri” ibaresinin cümleinin başına alınması ve redaksiyona tabi tutulması, (2) numaralı fıkrasındaki “diğer ruhsat ve izin gibi işlemler” ibaresi “izin ruhsat gibi diğer işlemler” olarak redakte edilmesi”; (3) numaralı fıkrasında yer alan “düzenlenir” ifadesinden önce gelmek üzere “çıkartılacak bir yönetmelikle” ibaresinin eklenmesi suretiyle,
- Geçici 15 inci maddesi, dağıtım ve perakende faaliyetleri 1/1/2013 tarihinden itibaren ayrı tüzel kişilikler altında yürütölmeye başlandığından düzenlemeye ihtiyaç kalmaması sebebiyle Tasarı metninden çıkarılması ve diğer maddelerin yapılan değışiklik doğrultusunda teselsöl ettirilmesi suretiyle,
- Atıl durumdaki hidroelektrik tesislerin sistem içerisine dahil edilmesi suretiyle yerli ve yenilenebilir kaynakların değerdendirilmesini sağılayan bir hükmün geçici madde 15 olarak Tasarı metnine eklenmesi suretiyle,
- Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce başlamış olan kamulaştırma işlemlerine ilişkin olarak yetkili merci konusunda oluşabilecek tereddütlerin önlenmesi ve başlamış kamulaştırma işlemlerinin aksamamasını sağılayan bir hükmün yeni geçici madde 16 olarak metne eklenmesi suretiyle,
- Yapılan teselsöl sebebiyle yürürlük maddesini düzenleyen 31 inci maddesi 32 nci madde olarak ve yürütme maddesini düzenleyen 32 nci maddesi 33 üncü madde olarak aynen, kabul edilmiştir.

Tasarının tamamı, yapılan değışiklikler de dikkate alınarak, kanunların yapılmasındaki esas ve usullere uygunluğun sağılanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmuştur.

Ayrıca, İctüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Tasarının Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonun temsil edilmesi amacıyla Gaziantep Milletvekili Halil MAZICIOĞLU ve İzmir Milletvekili İlknur DENİZLİ özel sözcü olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mahmut Mücahit Fındıklı</i>	<i>Hüseyin Üzölmez</i>	<i>İbrahim Halil Mazıcıoğlu</i>
Malatya	Konya	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Kâtip	Üye	Üye
<i>İlknur Denizli</i>	<i>Ümit Özgümüş</i>	<i>Osman Aydın</i>
İzmir	Adana	Aydın
(İmzada bulunamadı)	(Muhalefet şerhim vardır)	(İmzada bulunamadı,
(Bu raporun özel sözcüsü)		muhalefet şerhi ektedir)

Üye <i>Bahattin Şeker</i> Bilecik (İmzada bulunamadı, muhalefet şerhi ekli)	Üye <i>Ali Ercoşkun</i> Bolu	Üye <i>Mustafa Öztürk</i> Bursa
Üye <i>Hüseyin Filiz</i> Çankırı	Üye <i>Emin Haluk Ayhan</i> Denizli (İmzada bulunamadı, muhalefet şerhi ektedir)	Üye Mehmet Galip Ensarioğlu Diyarbakır (İmzada bulunamadı)
Üye <i>Kemal Değirmendereli</i> Edirne (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Mehmet Erdoğan</i> Gaziantep	Üye <i>Orhan Karasayar</i> Hatay
Üye <i>Ünal Kacır</i> İstanbul	Üye <i>Metin Külünk</i> İstanbul	Üye <i>Nureddin Nebati</i> İstanbul
Üye <i>Mehmet Ali Susam</i> İzmir (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Durdu Özbolat</i> Kahramanmaraş (İmzada bulunamadı, muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Soner Aksoy</i> Kütahya
Üye <i>Alim Işık</i> Kütahya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Hasan Ören</i> Manisa (İmzada bulunamadı, muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Ahmet Erdal Feralan</i> Nevşehir
Üye <i>Ömer Selvi</i> Niğde		Üye <i>İbrahim Binici</i> Şanlıurfa

MUHALEFET ŞERHİ

Enerji, temiz su ve gıdayla birlikte önümüzdeki yıllarda, hakkında savaşların çıktığı, en stratejik ürün olma noktasındadır. Türkiye zengin enerji kaynaklarına sahip olmamasına karşın, bir yandan dünyanın kanıtlanmış petrol ve doğalgaz rezervlerinin dörtte üçüne sahip olan Ortadoğu, Orta Asya ve Kuzey Afrika ile diğer yandan enerjiyi en yoğun biçimde kullanan Avrupa'yla komşu durumdadır.

1973 yılında dünyada toplam enerji tüketiminde petrolün oranı yüzde 48 seviyesindeyken aradan geçen 30 yılda, enerji kaynaklarını çeşitlendirmeye yönelik onlarca çabaya karşın bu oran yüzde 40'ın altına indirilememiştir. Yapılan bütün projeksiyonlarda petrol ve doğalgazın kullanım oranını önümüzdeki yıllarda koruyacağı ortaya konulmaktadır. Uluslararası Enerji Ajansı'nın tahminlerine göre bu bölgeler arasındaki enerji ticareti 2030 yılına kadar mevcut hacmin iki katını aşacaktır.

Buna göre Türkiye eşsiz coğrafi konumu sayesinde Avrupa'nın arz güvenliğini sağlamada önemli bir yere sahip olmaya, jeopolitik önemini -önümüzdeki dönemde de- sürdürmeye devam edeceği açıktır. Dünyada sınırların yeniden çizildiği bu dönemde Türkiye, üreten ve tüketen pazarlar arasında bir enerji koridoru noktasına dönüşmeli, dahası uluslararası enerji ticaretinde enerji fiyatının oluştuğu bir merkez (hub) olmayı hedeflemelidir.

Türkiye enerji arzını sağlamada ticaretin yanı sıra enerji üretimine ve verimliliğine de önem vermelidir. Bu çerçevede yerli kaynaklarına dayalı, çevreyle barışık, sürdürülebilir bir enerji üretimini gerçekleştirmelidir.

Ancak ne yazık ki bugün enerji, Türkiye'nin yumuşak karnı noktasındadır. Kendi enerji kaynaklarını yeterli ve verimli biçimde kullanamadığı için toplam ithalatının yaklaşık yüzde 24'ünü oluşturmakta, dış ticaret açığının yükselmesine neden olmaktadır. Elektrik üretiminde yerli kaynakların etkisinin son derece kısıtlı olması, elektrik fiyatının aşağı çekilememesinde en önemli etkenlerin başında gelmektedir.

Son 10 yılda Türkiye, dünyada finansman açısından bolluğun yaşandığı, Meclis'te büyük çoğunluğuyla tek parti iktidarının olduğu elverişli bir dönemi kaçırmış; vergi ve sosyal güvenlikle reform yapamamıştır. Bu nedenle vergi gelirlerinin yüzde 60'a yakını, başta enerji ürünleri üzerindeki olmak üzere, dolaylı vergilerle toplanmaktadır.

Türkiye'de sanayide 11 Avro sent ve evlerde 13 Avro sent'e ulaşan elektrik fiyatları, küresel rekabet ortamında üreticilerin elinin zayıflatacak niteliktedir. Elektrik ham fiyatları üzerine bölgeye göre yüzde 8-12 kayıp-kaçak, yüzde 2 TRT payı, yüzde 5 belediye tüketim vergisi, yüzde 1 enerji fonu payı ve yüzde 5 elektrik tüketim vergisinin yanı sıra dağıtım bedeli, perakende satış hizmet bedeli, sayaç okuma bedeli, iletim ek ücreti eklenmekte; sonra hepsinin üzerine yüzde 18 KDV alınmaktadır.

Ülkemizde enerji talebinin yerli üretimle karşılama oranı gittikçe azalmaktadır. 1990'da yüzde 48,1 olan talebin yerli üretimle karşılama oranı 2009 yılında yüzde 29,5'e, 2010 yılında yüzde 28,5'e, 2011 yılında ise yüzde 27,6'ya düşmüştür.

Türkiye elektrik üretiminin yüzde 43,5'i doğalgazdan, yüzde 12,2'si ithal kömürden gerçekleşmektedir. Fuel oil gibi diğer ithal kaynakları da sayarsak tüm elektrik üretimimizin yaklaşık yüzde 60'ı ithal girdilerle gerçekleşmektedir. Bu kaynakların ülkeye maliyeti 36 milyar doları bulmuştur.

Türkiye'nin hızla kendi kaynaklarına dönmesine, ekonomimiz için adeta bir kara deliğe dönen enerji ithalatını minimuma indirmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu amaçla Türkiye'nin fosil kaynaklardan konvansiyonel enerji üretim kapasitesini mutlaka arttırmaya ihtiyacı vardır. Bu çerçevede, geç kalınmış olan, Karadeniz ve Akdeniz'in güneyindeki petrol ve doğalgaz aramalarına hız verilmelidir.

Öte yandan teknolojiadaki gelişmeler ve dünyada enerji fiyatlarındaki artış nedeniyle, yerli kömüre dayalı termik santraller daha rantabl hale gelmiştir. Bu çerçevede bu kanunda da kısmen sağlamış olduğumuz desteklerin arttırılmasına, linyit kaynaklarımızın ülke ekonomisine, çevre duyarlılığına da dikkat edilmek koşuluyla, kazandırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Ancak bu kaynaklar son derece önemli olmasına karşın, ne yazık ki ülkemizin önümüzdeki on yılları planlamada yeterli değildir. Türkiye en kötü durum senaryosuna hazırlıklı olmalı, petrol ve doğalgaz üreticisi ülkelerle yaşanabilecek bir kriz durumunda da arz güvenliğini sağlayabileceği kaynaklarını hazırlamalıdır.

Bu çerçevede yenilenebilir enerji kaynaklarına büyük ağırlık verilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla Karadeniz Bölgesindeki onlarca küçük dereye yüzlerce küçük Hidroelektrik Santrali (HES) yerine, daha büyük kapasitelere sahip daha büyük ölçekli tesisler özel sektöre kurdurulmalı, gerekirse kamunun bu alanda yatırım yapması sağlanmalıdır.

Teknolojisi hızla gelişen rüzgar enerjisi santralleri (RES) güneş enerjisi santralleri ve jeotermal enerji santrallerinin yanı sıra biyogaz, dalga enerjisi gibi henüz emekleme döneminde olan enerji üretim yöntemlerine AR-GE'den başlayarak yatırım yapılmalıdır. Türkiye güneş, rüzgar ve jeotermal enerjide dünyanın önemli kaynaklarına sahip olduğundan, Türkiye'nin enerji geleceği bu kaynaklarda saklıdır.

Bu çerçevede gerek yerli kömüre dayalı kaynaklardan, gerekse rüzgar ve güneş enerjisinden elektrik üreten santrallerin ülke içinde üretilmesine; bu santrallerin daha verimli hale getirilmesi amacıyla teknolojilerinin geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Türkiye'de bu alanda yapılacak her türlü araştırma geliştirme ve ürün geliştirme faaliyetini şiddetle teşvik etmelidir. Diğer ülkelerde de gelişme aşamasında olan bu teknolojileri verimli hale getirebilen ülke, önümüzdeki yüzyılın en önemli ülkeleri arasına girecektir.

Elektrik santrallerindeki türbinlerin yerli üretiminin sağlanması ve gelişmesi için kamu eliyle üniversitelerde ve onlarla iş birliği içinde özel sektörün yürüteceği AR-GE çalışmalarının tamamına 6. Bölge teşvikleri sağlanmalıdır.

CHP Grubu olarak amaç bölümünde "...elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması..." yazan bir kanundan; Türkiye'nin enerji politikasına yön vermek, enerji üretimini arttırmak, arz güvenliğini garanti altına alacak hamleler yapmak gibi beklentilerimiz bulunmaktaydı. Ancak ne yazık ki hükümetin hazırlayarak önümüze getirmiş olduğu metin, bir enerji kanunundan çok bir piyasa kanunu içeriğindedir.

Kanunun kapsamı enerji piyasası, borsası ve opsiyon borsasını oluşturarak paradan para kazanma devrini başlatmak ve dağıtım şirketlerinin ihtiyaçlarını çözmekle sınırlı kalmıştır. Enerji, enerji ihtiyacı ve enerji kullanımına tamamen dağıtım şirketleri perspektifiyle bakılmış sanayicinin ve son kullanıcının, başta daha ucuz enerji olmak üzere, beklentileri karşılanamamıştır.

Bakanlığın kanuna gerekli ciddiyeti göstermediği ve yeteri kadar hazırlanmadığı bir gerçektir. Tasarının hazırlığı aşamasında konuyla ilgili paydaşlarla, özel sektörle ve sivil toplum kuruluşlarıyla yeterli istişare yapılmamış, bunun bir sonucu olarak çok sayıda değişiklik ihtiyacı 20'nin üzerinde kurumun temsilcisi tarafından komisyon üyelerine sunulmuştur.

Tasarı, Meclis Başkanlığı'na 17 Aralık 2012'de 48 Madde olarak gönderilmiştir. Hükümet, yaklaşık 1 ay sonra 23 Ocak'ta başlanan görüşmelere tasarının hemen her maddesini değiştiren 36 önergeyle gelmiştir. Hükümet özensizliği nedeniyle kendi tasarısının 34 maddesini bir ay içinde değiştirmek ve düzeltmek zorunda kalmıştır.

Kaldırılacağı Sayın Bakan tarafından da defalarca söylenen yüzde 2'lik TRT payı ve kayıp-kaçak bedelinin tüketiciden tahsil edilmesi anlayışı yine korunmuş, hükümetin bu alanda samimi olmadığı bir kez daha ortaya çıkmıştır. TRT payının kaldırılmasına ve kaçak maliyetinin vatandaştan tahsil edilmemesine yönelik önergelerimiz reddedilmiştir.

Kaçak enerji kullanımı, ülkenin kanayan bir yarasıdır. Bu amaçla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın kaçak enerji kullanımını önlemek için 'beddua etmek' ve 'kul hakkı yiyorsunuz' demek dışında, devlet ciddiyetine yakışan, tedbirleri almaya ihtiyacı vardır.

Komisyon görüşmeleri sırasında, kayıp ve kaçak bedelinin kullandığı enerjinin bedelini günü gününe ödeyen sanayicinin ve vatandaşın sırtından alınması gerekliliğini sık sık dile getirdik. Zaten yüksek olan enerji maliyetini iyice arttıran bu anlayışa son vermek amacıyla gerekli tedbirlerin süratle alınması noktasının altını çizmenin yanı sıra, kayıp ve kaçak bedelinin hükümetin ilgili bakanlığa tahsis edeceği bir bütçeyle sübvansede edilmesi de dahil olmak üzere her türlü tedbirin alınması teklif edilmiştir.

Bugün her elektrik faturasından belirli oranda kesildiği için ölçüsü tam olarak anlaşılmayan kayıp ve kaçak bedelinin büyüklüğü, bakanlık bütçesinden tek elden ödenmeye başlandığında ekonomiye vurduğu darbe daha iyi anlaşılacaktır. Ayrıca hükümetin gerekli sosyal, ekonomik ve cezai tedbirleri almaktaki başarısı, bakanlık bütçesindeki bu kalemin sayesinde tüm vatandaşların bilgi ve takdirine açık olacaktır.

Elektrik Piyasası Kanunu, Geçici 14. Maddesiyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin mehabetine uygun olmayan, adrese teslim bir düzenlemeyi gerçekleştirmektedir. Mevcut haliyle Genel Kurul'dan geçmesi durumunda ikinci Cargill vakası olacak olan düzenlemeyle Samsun'da tarım arazisi üzerine enerji santrali yapmış bir firma kurtarılmak istenmektedir.

İlgili maddeyle herhangi bir sebeple lisansı iptal edilmiş ancak inşaatı geri dönülemeyecek bir noktaya gelmiş tesislere yeniden lisans verilmesi amaçlanmaktadır. Belirli bir kurumu kurtarmaya yönelik bir düzenleme yapmaya çalışmanın yanlışlığının yanı sıra madde metninde 'herhangi bir sebeple' ifadesi bulunması nedeniyle; Türkiye'nin dört bir yanında yargı kararlarıyla durdurulmuş HES'ler ya da çevreyi kirlüten termik santrallere yeniden lisans verilmesinin önü açılmaktadır.

İlgili madde yargı kararlarını hiçe sayacak, yargının üstünlüğünü ve halkın adalet duygusunu zedeleyecek niteliklerinin yanı sıra Anayasa'ya da aykırılık içerdiğinden, çok geç olmadan geri çekilmeli ve Yüce Meclisin saygınlığına gölge düşürülmemelidir.

Tasarıda elektrik üretim ya da dağıtımda bir firmanın ülke genelinin en fazla yüzde 20'si kadar paya sahip olması öngörülmektedir. Bu koşullarda beş firma ülkedeki üretim ya da dağıtımı gerçekleştirerek oligopol piyasa oluşturabilir. Özellikle KOBİ boyutundaki firmaların bu sürece dahil olmasının önünün açılması noktasında bu oranları yüzde 10 düşürmeye ihtiyaç bulunmaktadır. Bu alanda vermiş bulunduğumuz önergeler ne yazık ki reddedilmiştir.

Tasarıyla 'Son kaynak tedariki' kavramı hayatımıza girmektedir. Serbest kullanıcılar, herhangi bir yerdeki dağıtım firmasıyla yaptığı anlaşma çerçevesinde enerjisini tedarik edebilecektir. Ancak elektrik satın aldığı kurumla bir anlaşmazlık yaşadığında elektriksiz kalmamasını temin etmek adına, kendi bölgesinde bulunan son kaynak tedarikçisi lisansına sahip firma, bu serbest tüketiciye enerji temin etmek zorundadır. Ancak bu durumda 'son kaynak tedarik tarifesi' adı altında ve mevcut uygulamalara göre 6 ay süreyle piyasa fiyatının yüzde 15 üzerinde bir fiyattan elektrik satılacaktır.

Tasarının genelinde üretim ya da dağıtım tesisleri ile görevli tedarik şirketlerinin her türlü hisse yapısında ya da işleminde Kurumdan izin alma zorunluluğu getirilmiştir. Özel sektörün dinamizmi içinde bu türden izin mekanizmaları yerine işlemle ilgili bilgilendirilmesi yoluna gidilmesi yeterli olmalıdır.

Son kaynak tedariki, zor durumda kalmış serbest tüketiciye pahalı fiyattan ürün satmanın önünü açan bir uygulamadır. Orta vadede serbest tüketici limitinin sifıra kadar indirilmesi hedeflendiğinden, herkesin bir dağıtım şirketiyle anlaşması, anlaşamazsa son kaynak tedarik tarifesı adı altında yüksek fiyattan elektrik almak zorunda kalması gibi bir durum oluşacaktır.

Gerek sanayiciyi gerekse vatandaşı böyle zor bir durumda bırakmamak adına son kaynak tedarik tarifesine piyasadaki en yüksek tarifeden daha yüksek olmaması gibi bir üst limit konulmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Ancak bu yönde yaptığımız çalışmalar olumsuz karşılanmış, verdiğimiz önergeler reddedilmiştir.

Tasarının tanımlar maddesindeki "Organize toptan elektrik piyasalarının" tanımı yapılırken, tezgah üstü piyasalar da kapsama alınmıştır. Ancak Türkiye'de 'tezgah üstü piyasa' diye bir kavram bulunmamaktadır ve bununla ilgili mevcut bir yasa da yoktur. Bu ifade, geçmişte olduğu gibi yeniden banker facialarını ortaya çıkarabileceğinden, 'tezgah üstü piyasa', ibaresinin kaldırılarak maddenin tekrar düzenlenmesi amacıyla bir önerge sunduk ve önergemizle madde bu yönde değiştirildi.

Tasarının getirdiği önemli yeniliklerden biri de otoprodüktör lisansının kaldırılmasıdır. Son 30 yılda sanayinin kendi enerji ihtiyacını karşılamak adına otoprodüktör tesisleri teşvik edilmiştir. Türkiye'de 262 otoprodüktör yılda toplam 40 milyar kilovat saatin üzerinde elektrik üretmektedir. Bu tesisler işletmenin enerji ihtiyacını karşılamakta, fazladan üretimi de sisteme vermektedir. Ancak yapılan düzenlemeyle mevcut otoprodüktörlere üretim lisansı verilecek, yeni otoprodüktör lisansı da üretim lisansı kapsamında değerlendirilecek.

İşletmede kullanılan atık ısıyla elektrik üretilmesi anlamına gelen kojenerasyon yöntemi yüzde 94 verimlilik ve yılda 5 milyar metreküp doğalgaz tasarrufu sağlayarak ülke ekonomisine her yıl 2 milyar dolar tasarruf ettirmektedir.

Bu tesislerin sayısının artırılması gerekirken üretim lisansı sürecine dahil edilerek kojenerasyon tesislerinin kurulması zorlaştırılmaktadır. Ayrıca bu tesislerin fazla ürettiği elektriğin en fazla yüzde 20'sini sisteme verme hakkı tanınmaktadır. Bu hakkın yüzde 40'a yükseltilmesi, ülke ekonomisine bu kadar büyük katkıda bulunan tesislere ilgiliyi canlandırabilecek tir.

Tasarının 16. Maddesi lisans iptaline neden olacak konuları ve cezaları düzenlemektedir. Buna karşın tasarı genelinde Kurula ya da Kuruma lisans iptalini gerçekleştirebilecek sınırları belirsiz yetkiler tanınmıştır. Bu yetkiler kimi zaman rekabetçi piyasa oluşmasını engelleme, kimi zaman arz güvenliğini sağlama gibi birbirinden çok farklı konularda olmuştur. Kanunda lisans iptalin yalnız ve ancak ilgili maddede belirlenen koşullara bağlamak, reel sektörü sürekli lisans iptali tehdidiyle karşı karşıya bırakmamak gerekmektedir.

Tasarının 6. Maddesi önlisans aşamasını düzenlemektedir. Önlisans, üretim sürecine bu kanunla girmektedir. Olumlu yönleri olan önlisans sürecinde 'çantacı' tabir edilen kişilerin sistemden çıkartılması amacıyla izin süreleri kısa tutulmuştur. Ancak süreler, özellikle KOBİ boyutundaki iyi niyetli yatırımcıları uzaklaştıracak kadar kısa tutulmuştur.

Tasarının görüşmeleri sırasında özellikle kamu kurumlarından alınacak izinler konusunu gündeme getirerek, başvurunun yapılması ancak kurumdan yanıt alınma süresinin uzamasının mücbir sebep kabul edilmesi yönündeki önergelerimiz reddedilmiştir. Özellikle yenilenebilir enerji alanındaki yatırımları etkileyen bu durum, Yüksek Planlama Kurumu'nun "Türkiye'nin toplam enerji üretiminin üçte birinin yenilenebilir kaynaklardan yapılması" hedefine sekte vuracak niteliktedir.

Özellikle finansal darboğaz dönemlerinde yatırımcının ihtiyacı olan kaynağı bulmak zaman alabilmektedir. Diğer yandan yenilenebilir enerjiyle ilgili tesisler, üretimin doğası gereği, arazide gerçekleştiğinden, bu bölgelerde çevreyle, ormanla, su kullanımıyla hatta kuşların göç yolları ya da bölgede yaşayan vahşi hayvanların yaşam alanı olup olmadığının değerlendirilmesi bile ayları bulabilmektedir.

Yenilenebilir enerjiye yatırımı teşvik etmek ve KOBİ düzeyindeki yatırımcıların daha yaygın olarak sürece dahil olmasını sağlamak amacıyla sürelerin 40 aya uzatılmasına ihtiyaç duyulmaktadır ama bu yöndeki önergelerimiz reddedilmiştir.

Diğer yandan önlisans sürecinde yatırımcıyı yatırımını yapmaya yöneltmek amacıyla teminat mektubu alınmakta, yatırımın gerçekleşmemesi durumunda mektup irat kaydedilmektedir. Teminat mektubunun yapılacak olan tesisin gücüne göre belirlenmesi ve KOBİ niteliğindeki firmalardan gücü nispetinde mektup talep edilmesini temin etmek amacıyla 50 megavata kadar tesislerde teminat mektubunun 100 bin lirayla sınırlandırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Tasarının 9. Maddesiyle elektrik sayaçlarının mülkiyeti, bundan sonraki bakım masrafları karşılığında dağıtım şirketlerine bırakılmıştır. Ancak sayaçların değiştirilmesi, 'yatırım bedeli' adı altında vatandaştan tahsil edilmeye devam edilecektir. Vatandaş, mülkiyeti kendisine ait olmayan sayaçların parasını ödemeye devam edecektir. Mülkiyeti dağıtım şirketlerine ait olacağına göre, sayaçların bedelinin şirket tarafından ödenmesine yönelik önergelerimiz reddedilmiştir.

Tasarının 10. Maddesiyle dağıtım şirketlerinin elektrik ithal etmesinin önü açılmıştır. Elektrik gibi stratejik bir konuda, ithalatın serbest bırakılması yerli yatırımcıyı zor durumda bırakabilir. Böyle ürünlerde belirli ölçüde maliyete katlanılması gerekse bile yerli üretimin artırılması sağlanmalıdır. Aksi durumda önümüzdeki on yılların en stratejik ürünü olan elektrik üretiminde dünyanın gerisinde kalınabilir. Bu çerçevede ithalatın kamu eliyle yapılması anlayışının sürdürülmesi gerekmektedir.

Aynı maddenin 8. Fırkasında ise Kurula görevli tedarik şirketinin piyasada rekabeti bozacak ya da iktisadi işletme olarak çalışabilmesini sağlayacak tedbirleri almak adına şirketin kontrol yapısını değiştirme, yönetim kurulu üyelerinden bazılarının ya da tamamının görevini bırakmasını isteme hakkı tanınmaktadır. Son derece sübjektif ve sınırları belirsiz olan bu kadar büyük bir yetkinin doğru kullanılmasını temin etmek üzere Rekabet Kurumu'na görev verilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Tasarının 14. Maddesiyle yenilenebilir enerji tesislerinde lisans sınırı 500 kilovattan 1 megavata yükseltilmiştir. Ancak bu tesislerin sayısının arttırılmasını sağlamak amacıyla sınırın 2,5 megavata çıkartılması daha doğru olacaktır.

Tasarının 23. Maddesinde TEİAŞ ve dağıtım şirketlerinin yıllık, beş yıllık ve on yıllık projeksiyonlarla sisteme bağlanabilecek kapasitelerin belirtileceği belirlenmiş, bunun dışındaki kapasitelerle ilgili görüş verilmeyeceği ifade edilmiştir. Ancak önlisans koşullarını sağlayan rüzgar ve güneş enerjisi tesisleriyle ilgili başvuruların Kurum tarafından sürekli alınması gerekmektedir. Bu yönde verilen önergemiz geri çevrilmiştir.

Tasarının 24. Maddesinde inşa edilecek hidroelektrik santrallerinin su tutma alanında kalan demiryollarının güzergahının, kamulaştırma bedeli alınarak değiştirilmektedir. Ancak olumlu bu yaklaşımın rüzgar, güneş, jeotermal ve yerli kömüre dayalı termik santrallerde ve kara yolları için de uygulanmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

3093 sayılı TRT Gelirleri Kanunu, TRT'nin evrensel tarafsız yayın ilkelerinden uzaklaşarak hükümetin çalışma ve anlayışlarından başka bir konuyu gündemine almamasına, diğer televizyon kanallarıyla haksız rekabet yürütmesine neden olmaktadır. Tasarının 'Yürürlükten kaldırılan hükümler' kenar başlıklı 29. Maddesinde bu haksız uygulamaya son vermek amacıyla vermiş olduğumuz önerge reddedilmiştir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının yatırım maliyetlerini karşılama süresi, diğer kaynaklara göre daha uzun sürdüğünden bu kaynaklara ve yerli kömüre dayalı termik tesislere ilgiyi arttırmak amacıyla iletim sistemi kullanma bedelinin ilk on yıl boyunca indirimli alınması yönündeki önergemiz reddedilmiştir.

Tasarıyla ücretsiz girilen ibadethanelerin aydınlatma giderleri Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından karşılanırken; Alevi vatandaşlarımızın ibadet ettiği Cemevleri'nin bu kapsam dışında bırakılması, devletin her dini inanişae eşit mesafede olması zorunluluğuna aykırı olmuştur.

Tasarının Geçici 8. Maddesiyle üretim tesislerinin çevreyle uyumlu hale getirilmesi zorunluluğu 2018 yılına bırakılmıştır. Düzenleme Anayasa'nın 56. Maddesiyle güvence altına alınan 'Her vatandaşın sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı' ve Avrupa Birliği direktifleriyle çelişmektedir. Bu amaçla süreyi 2015'e kadar kısaltan önergemiz reddedilmiştir.

Bu sebeplerle tasarıya muhalefet şerhimiz olduğunu bildiririz.

Ümit Özgümüş

Adana

Osman Aydın

Aydın

Kemal Değirmendereli

Edirne

Mehmet Ali Susam

İzmir

Durdu Özbolat

Kahramanmaraş

Hasan Ören

Manisa

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzda görüşülerek kabul edilen "Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısına" ilişkin Komisyon Raporuna aşağıda belirtilen gerekçelerle muhalifiz.

Kanun tasarısı, genel olarak elektrik piyasasının köklü değişikliklerle yeniden düzenlenmesini amaçlamakla birlikte elektrik üretimini teşvik eden ve tüketicilerin haklarını koruyan düzenlemelerden uzaktır.

Tasarı görüşmeleri sırasında tüm abonelerden alınan kayıp-kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli, TRT payı vb. gibi ek ödemelerin kaldırılmasına yönelik önergelerimiz AKP'li komisyon üyeleri tarafından reddedilmiş ve bu konuda muhalefet partilerine mensup milletvekillerinin verdikleri Kanun Teklifleri hükümet tasarısına eklenmemiştir.

Hükümetin 2015 yılına kadar tekrar uzattığı ve Bakanlar Kurulu kararıyla 5 yıl daha uzatma yetkisi verilen düzenlemeyi yasalaştırmasıyla kayıp-kaçak bedellerinin dürüst vatandaşlara da yüklenmesi gerçekleştirilmiş, bu yolla bazı elektrik dağıtım bölgelerinde oldukça yüksek olan kaçak elektrik kullanım oranı adeta teşvik edilmiş, bu haksızlığın giderilmesine yönelik önerilerimiz ise reddedilmiştir.

Elektrik abonelerinin mülkiyetinde olan sayaçların mülkiyeti mal sahibinin muvafakatine gerek duyulmaksızın izbedelle dağıtım şirketlerine devredilerek birçok yerli sayaç üreticisinin mağduriyetine yol açacak bir düzenleme yapılmıştır.

Lisans sahibi kişilerin lisansları kapsamındaki faaliyetlerle ilgili hizmet alımı yapabilmeleri sağlanarak elektrik piyasasında da taşeronlaşmanın önü açılmıştır. AKP hükümetleri döneminde bazı alanlarda birçok çalışanın mağduriyetine yol açan bu uygulama ile yeni mağduriyetlerin yaşanmasına yasal zemin oluşturulmuştur.

Üretim tesislerinin çevre mevzuatıyla uyumlu hale getirilmesine yönelik düzenlemeler için 2018 yılına kadar süre tanınmış, bu sürenin üç yıla kadar uzatılması için Bakanlar Kurulu yetkilendirilmiştir. Bu düzenleme ülkemizi bu konudaki AB direktiflerine karşı sıkıntıya sokacak bir düzenlemedir.

Tasarının Geçici 14. Maddesi ile bazı şirketlere özel imtiyaz tanınarak bu alanda verilmiş yargı kararları hiçe sayılmıştır. Söz konusu madde "yargı kararları hariç" tutulacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Belirtilen nedenlerle Komisyon Raporuna muhalefet ediyoruz. Saygılarımızla. 20.02.2013

Alim Işık
Kütahya

Emin Haluk Ayhan
Denizli

Bahattin Şeker
Bilecik

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

ELEKTRİK PİYASASI KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının sağlanmasıdır.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun; elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı, toptan veya perakende satışı, ithalat ve ihracatı, piyasa işletimi ile bu faaliyetlerle ilişkili tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini kapsar.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bağlantı anlaşması: Bir üretim şirketi, dağıtım şirketi ya da tüketicinin iletim sistemine ya da dağıtım sistemine bağlantı yapması için yapılan genel ve özel hükümleri içeren anlaşmayı,
- b) Bakan: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanını,
- c) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- ç) Dağıtım: Elektrik enerjisinin 36 kV ve altındaki hatlar üzerinden naklini,
- d) Dağıtım sistemi: Bir dağıtım şirketinin, lisansında belirlenmiş dağıtım bölgesinde işlettiği elektrik dağıtım tesisleri ve şebekesini,
- e) Dağıtım şirketi: Belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımı ile iştigal eden tüzel kişiyi,
- f) Dağıtım tesisi: İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğinden, alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktalarına kadar elektrik dağıtımı için teçhiz edilmiş tesis ve teçhizat ile dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da devralınan sayaçları,
- g) DSİ: Devlet Su İşleri, Genel Müdürlüğünü,
- ğ) EPİAŞ: Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketini,
- h) EÜAŞ: Elektrik Üretim Anonim Şirketini,
- ı) Genel aydınlatma: Otoyollar ve özelleştirilmiş erişme kontrollü karayolları hariç, kamunun, genel kullanımına yönelik bulvar, cadde, sokak, alt-üst geçit, köprü, meydan ve yaya geçidi gibi yerler ile halkın ücretsiz kullanımına açık ve kamuya ait park, bahçe, tarihî ve ören yerlerinin aydınlatılması ile trafik sinyalizasyonunu,
- i) İkili anlaşma: Gerçek ve tüzel kişiler arasında özel hukuk hükümlerine tabi olarak, elektrik enerjisi ve/veya kapasitenin alınıp satılmasına dair yapılan ve Kurul onayına tabi olmayan ticari anlaşmaları,
- j) İletim: Elektrik enerjisinin gerilim seviyesi 36 kV üzerindeki hatlar üzerinden naklini,
- k) İletim ek ücreti: İletim tarifesini üzerinden Kurum adına tahsil edilebilecek ücreti,

1) İletim sistemi: Elektrik iletim tesisleri ve şebekesini,

m) İletim tesisi: Üretim veya tüketim tesislerinin 36 kV, üstü gerilim seviyesinden bağlı olduğu üretim veya tüketim tesisi şalt sahasından sonraki nihayet direğinden itibaren iletim şalt sahalarının orta gerilim fiderleri de dâhil olmak üzere dağıtım tesislerinin bağlantı noktalarına kadar olan tesisleri,

n) İmdat grupları: Can ve mal kaybını önlemek amacıyla sadece elektrik enerjisi kesilmelerinde kullanılan elektrojen gruplarını,

o) İştirak: Kamu iktisadi teşebbüsü olanlar hariç olmak üzere; doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya başka şirket ve şirketler veya gerçek kişi ve kişilerle birlikte piyasada faaliyet gösteren herhangi bir tüzel kişiyi kontrol eden şirket veya doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte, başka herhangi bir şirket ve şirketler veya gerçek kişi ve kişiler tarafından kontrol edilen, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişiyi ve bu şirketlerin ve/veya piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin birinin diğeriyle veya birbirleriyle olan doğrudan veya dolaylı ilişkisini,

ö) Kojenerasyon: Isı ve elektrik ve/veya mekanik enerjinin aynı tesiste eş zamanlı olarak üretimini,

p) Kontrol: Bir tüzel kişi üzerinde ayrı ayrı ya da birlikte, fiilen ya da hukuken belirleyici etki uygulama olanağını sağlayan hakları, sözleşmeler veya başka araçlarla ve özellikle bir tüzel kişinin malvarlığının tamamı veya bir kısmı üzerinde mülkiyet veya işletilmeye müsait bir kullanma hakkıyla veya bir tüzel kişinin organlarının oluşumunda veya kararları üzerinde belirleyici etki sağlayan hakları veya sözleşmelerle meydana getirilen hakları,

r) Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,

s) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,

ş) Lisans: Tüzel kişilere piyasada faaliyet gösterebilmeleri için bu Kanun uyarınca verilen izni,

t) Merkezi uzlaştırma kuruluşu: Piyasa katılımcıları arasındaki ilgili yönetmelikle belirlenecek olan mali işlemleri yürütmek üzere kullanılan bankayı veya yetkili kuruluşu,

u) Mevcut sözleşmeler: Mülga 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce, 4/12/1984 tarihli ve 3096 sayılı Kanun, 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Kanun, 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Kanun, 21/1/2000 tarihli ve 4501 sayılı Kanun hükümleri ve ilgili yönetmeliklere göre imzalanan sözleşmeleri, imtiyaz sözleşmelerini ve uygulama sözleşmelerini,

ü) Mikrokojenerasyon tesisi: Elektrik enerjisine dayalı kurulu gücü 50 kilovat ve altında olan kojenerasyon tesisini,

v) Organize toptan elektrik piyasaları: Elektrik enerjisi, kapasitesi veya perakende alış satışının gerçekleştirildiği ve piyasa işletim lisansına sahip merkezi bir aracı tüzel kişilik tarafından organize edilip işletilen gün öncesi piyasası, gün içi piyasası, tezgâh üstü piyasaları ile sermaye piyasası aracı niteliğindeki standardize edilmiş spot elektrik sözleşmelerinin ve dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin işlem gördüğü ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından işletilen piyasaları ve Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından organize edilip işletilen dengeleme güç piyasası ve yan hizmetler piyasası gibi elektrik piyasalarını,

y) Önlisans: Üretim faaliyetinde bulunmak isteyen tüzel kişilere, üretim tesisi yatırımlarına başlamaları için gerekli onay, izin, ruhsat ve benzerlerinin alınabilmesi için belirli süreli verilen izni,

z) Perakende satış: Elektriğin tüketicilere satışını,

aa) Piyasa: Üretim, iletim, dağıtım, piyasa işletimi, toptan satış, perakende satış, ithalat ve ihracat faaliyetleri ile bu faaliyetlere ilişkin iş ve işlemlerden oluşan elektrik enerjisi piyasasını,

bb) Serbest tüketici: Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimi bulunduğu veya iletim sistemine doğrudan bağlı olduğu veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi,

cc) Sertifika sahibi denetim şirketi: Dağıtım lisansı veya üretim lisansı sahibi tüzel kişilerin bu Kanun, 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca denetlenmesi için Kurul tarafından Bakanlık görüşü alınmak kaydıyla belirlenen usul ve esaslara göre sertifika verilen şirketi,

çç) Sistem kontrol anlaşması: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi veya dağıtım şirketi ile özel direkt hattın mülkiyet sahibi veya işletmecisi olan özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişi arasında, iletim ve dağıtım sistemlerinin kararlılığının ve işletme bütünlüğünün korunmasını sağlayan hükümleri içeren ve özel hukuk hükümlerine göre yapılan anlaşmaları,

dd) Sistem kullanım anlaşması: Bir üretim şirketi, tedarik lisansı sahibi şirket veya tüketicinin iletim sistemini ya da dağıtım sistemini kullanımına ilişkin genel hükümleri ve ilgili kullanıcıya özgü koşul ve hükümleri içeren anlaşmayı,

ee) Son kaynak tedarigi: Serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde elektrik enerjisini, son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen tedarik lisansı sahibi şirket dışında bir tedarikçiden temin etmeyen tüketicilere elektrik enerjisi tedarigini,

ff) Tarife: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitenin iletimi, dağıtımı ve satışı ile bunlara dair hizmetlere ilişkin fiyat, hüküm ve şartları içeren düzenlemeleri,

gg) TEAŞ: Türkiye Elektrik Üretim İletim Anonim Şirketini,

ğğ) Tedarik: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitenin toptan veya perakende satışını,

hh) Tedarikçi: Elektrik enerjisi ve/veya kapasite sağlayan üretim şirketleri ile tedarik lisansına sahip şirketi,

ıı) Tedarik şirketi: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin, toptan ve/veya perakende satılması, ithalatı, ihracatı ve ticareti faaliyetleri ile iştigal edebilen tüzel kişiyi,

ii) TEDAŞ: Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketini,

jj) TEİAŞ: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketini,

kk) Tesis: Elektrik enerjisi üretimi, iletimi veya dağıtımı faaliyeti yürütülen veya yürütülmeye hazır tesis, şebeke veya teçhizatı,

ll) TETAŞ: Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketini,

mm) Toptan satış: Elektriğin tekrar satış için satışını,

nn) Tüketici: Elektriği kendi kullanımı için alan kişiyi,

oo) Türev piyasalar: İleriki bir tarihte teslimatı veya nakit uzlaşması yapılmak üzere elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin, bugünden alım satımının yapıldığı piyasaları,

öö) Uluslararası enterkonneksiyon: Ulusal elektrik sisteminin diğer ülkelere ait elektrik sistemi ile senkron paralel; asenkron paralel, ünite yönlendirmesi veya izole bölge yöntemlerinden birinin kullanılmasıyla işletilmesini esas alan enterkonneksiyonu,

pp) Üretim: Enerji kaynaklarının, elektrik üretim tesislerinde elektrik enerjisine dönüştürülmesini,

rr) Üretim şirketi: Sahip olduğu, kiraladığı, finansal kiralama yoluyla edindiği veya işletme hakkını devraldığı üretim tesisi ya da tesislerinde elektrik enerjisi üretimi ve ürettiği elektriğin satışıyla iştigal eden özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişiyi,

ss) Üretim tesisi: Elektrik enerjisinin üretildiği tesisleri,

şş) Yan hizmetler: İletim sistemine veya dağıtım sistemine bağlı ilgili tüzel kişilerce sağlanan, iletim veya dağıtım sisteminin güvenilir şekilde işletimini ve elektriğin gerekli kalite koşullarında hizmete sunulmasını sağlamak üzere ilgili yönetmelikte ayrıntılı olarak tanımlanan hizmetleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Elektrik Piyasası Faaliyetleri ve Lisanslar

Elektrik piyasası faaliyetleri

MADDE 4- (1) Piyasada, bu Kanun hükümleri uyarınca lisans almak koşuluyla yürütülebilecek faaliyetler şunlardır:

- a) Üretim faaliyeti.
- b) İletim faaliyeti.
- c) Dağıtım faaliyeti.
- ç) Toptan satış faaliyeti.
- d) Perakende satış faaliyeti.
- e) Piyasa işletim faaliyeti.
- f) İthalat faaliyeti.
- g) İhracat faaliyeti.

(2) Piyasada faaliyet gösterecek tüzel kişilerin faaliyetlerinde uymaları gereken usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(3) Piyasada faaliyet gösterecek özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilerin, ilgili mevzuat hükümlerine göre anonim şirket veya limited şirket olarak kurulması ve anonim şirketlerin sermaye piyasası mevzuatına göre borsada işlem görenler dışındaki paylarının nama yazılı olması şarttır. Bu şirketlerin ana sözleşmelerinde bulunması gereken hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Lisans esasları

MADDE 5- (1) Lisans, bu Kanun hükümleri uyarınca üzerinde kayıtlı piyasa faaliyetlerinin yapılabilmesi için tüzel kişilere verilen izin belgesidir. 11 inci maddenin onuncu fıkrasında belirtilen piyasalara ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, lisanslara ilişkin olarak aşağıdaki hususlar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

a) Başvuru ve değerlendirme usul ve esasları ile lisansların verilmesi, tadili, sona erdirilmesi, iptali, süreleri, süre uzatımı, yenilenmesi ve lisans kapsamındaki hak ve yükümlülüklerin belirli bir süre askıya alınmasına ilişkin usul ve esaslar.

b) Faaliyetin türü ve işin niteliğine göre belirlenecek lisans bedelleri.

c) Lisans sahibi tüzel kişilerin lisansları kapsamında sahip oldukları hakları, yükümlülükleri, görevleri, sermaye yeterlilikleri, istihdam edilmesi gereken nitelikli personele ilişkin hükümler ile tarifesi düzenlemeye tabi lisans sahiplerinin haklarının temlikine ilişkin usul ve esaslar.

(2) Bu Kanun kapsamında verilecek lisansların tabi olacağı ve lisans sahiplerinin uymakla yükümlü olduğu esaslar şunlardır:

a) Bu Kanundaki istisnalar hariç piyasa faaliyetleri ile iştigal edecek tüzel kişiler, faaliyetlerine başlamadan önce, her faaliyet için ve söz konusu faaliyetlerin birden fazla tesiste yürütülecek olması hâlinde, her tesis için ayrı lisans almak zorundadır.

b) Tarifesi düzenlemeye tabi faaliyet gösteren tüzel kişiler, tarifesi düzenlemeye tabi her faaliyet ve bu faaliyetin lisansı kapsamında sınırlandığı her bölge için ayrı hesap ve kayıt tutmakla yükümlüdür.

c) Lisanslar, en çok kırkdokuz yıl için verilir. Üretim, iletim ve dağıtım lisansları için geçerli olan asgari süre on yıldır.

ç) Tüzel kişiler, Kurul tarafından belirlenen lisans alma, lisans yenileme, lisans tadili, lisans sureti çıkartma ve yıllık lisans bedellerini Kuruma ödemek zorundadır.

d) Lisans sahibi tüzel kişiler; tesislerini, yasal defter ve kayıtlarını Kurum denetimine hazır bulundurmak, Kurum tarafından talep edildiğinde denetime açmak ve Kurumun faaliyetlerini yerine getirebilmesi için ihtiyaç duyacağı her türlü bilgi ve belgeyi zamanında, tam ve doğru olarak Kuruma vermek zorundadır.

e) Tüzel kişiler lisans almanın yanı sıra faaliyet alanlarına göre mevzuatın gereklerini yerine getirmekle yükümlüdür.

f) Birden çok yapı veya müstemilatının yüzeylerinde tesis edilen aynı tür yenilenebilir enerji kaynağına dayalı üretim tesisleri tek üretim lisansı kapsamında değerlendirilebilir. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.

(3) Piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin aşağıda belirtilen işlemleri Kurul iznine tabidir. Kurul izni alınmasına dair usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

a) Halka açık şirketlerde yüzde beş, diğerlerinde yüzde on ve üzerindeki sermaye payı değişiklikleri.

b) Kontrol değişikliği sonucunu doğuracak her türlü işlem.

c) Tesislerin mülkiyetinin veya kullanım hakkının değişmesi sonucunu doğuran iş ve işlemler.

(4) Tarifesi düzenlemeye tabi lisans sahibi tüzel kişiler için aşağıda belirtilen hususlara ilişkin hükümler Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikte yer alır.

a) Lisans kapsamında hizmet verilecek gerçek ve tüzel kişiler ile yürütülecek faaliyet türlerini belirleyen hükümler.

b) Bir dağıtım ya da iletim lisansı sahibinin, gerçek ve tüzel kişilere, eşitler arasında ayırım gözetmeksizin sisteme erişim ve sistemi kullanım imkânını sağlayacağına dair hükümler.

c) Bu Kanunda yer alan fiyatlandırma esaslarını tespit etmeye, piyasa ihtiyaçlarını dikkate alarak son kaynak tedariki kapsamında ve/veya serbest olmayan tüketicilere yapılan elektrik satışında uygulanacak fiyatlandırma esaslarını tespit etmeye ve bu fiyatlarda enflasyon dâhil ihtiyaç duyulacak diğer ayarlamalara ilişkin formülleri uygulamaya dair yöntemler ve bunların denetlenmesine dair hükümler.

ç) Lisans sahibinin Kuruma tam ve doğru bilgi vermesini ve tüketicilere yapılan satışlar açısından; elektrik enerjisi veya kapasite alımlarını basiretli bir tacir olarak yapmasını sağlayacak hükümler.

d) Hizmet maliyetlerinin yansıtılmasına dair kurallar ile teknik ve teknik olmayan kayıpları asgariye indirecek önlemlerin uygulanmasına dair esasları içeren hükümler.

e) Lisans sahibinin Kurum tarafından verilen tüm talimatlara uyma yükümlülüğüne ilişkin hükümler.

f) Lisans kapsamında, Kuruldan izin alınmaksızın yapılabilecek faaliyetlere ilişkin hükümler.

g) Hizmetin teknik gereklere göre yapılmasını sağlayacak hükümler.

(5) Lisans başvurusu reddedilen tüzel kişilere ret gerekçesi tam ve açık biçimde bildirilir.

(6) Lisans, süresinin bitiminde kendiliğinden, lisans sahibi tüzel kişinin iflasının kesinleşmesi, lisans sahibinin talebi veya lisans verilmesine esas şartların kaybedilmesi hâllerinde ise Kurul kararıyla sona erer.

(7) Üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiden, üretim tesisinin lisansında belirlenen inşaat süresi içerisinde kurulmaması hâlinde irat kaydedilmek üzere, kurulmak istenen üretim tesisinin niteliğine ve büyüklüğüne göre yönetmelikle belirlenen miktarda teminat mektubu alınır. Üretim tesisinin lisansında belirlenen inşaat süresi içerisinde kurulmaması veya kalan süre içerisinde kurulamayacağına tespit edilmesi hâllerinde lisans iptal edilir ve teminat mektubu irat kaydedilir.

(8) Üretim lisansının verilmesinde ve tâdilinde rekabetin geliştirilmesi amacıyla iletim ve dağıtım kısıtları ile ilgilinin sahip olduğu veya olacağı piyasa gücü de dikkate alınır.

(9) Lisansı iptal edilen tüzel kişi, bu tüzel kişilikte yüzde on veya daha fazla paya sahip ortaklar ile lisans iptal tarihinden önceki bir yıl içerisinde görevden ayrılmış olanlar dâhil, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, lisans iptalini takip eden üç yıl süreyle lisans alamaz, lisans başvurusunda bulunamaz, lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamaz, yönetim kurullarında görev alamaz.

(10) Dağıtım lisansı, başvuru sahibinin bu Kanun uyarınca öngörülen yükümlülükleri yerine getirmesi ve ilgili dağıtım sisteminin işletme hakkını tevsiki hâlinde verilebilir.

(11) Lisans sahibi tüzel kişilerden talep edilen bildirim, rapor ve diğer evrak, yönetmeliklerde, düzenlenen usul ve esaslara uygun olarak Kuruma sunulur.

(12) Kurum tüketicilerin korunması ve piyasa faaliyetlerinin aksamaması için lisansların sona erdirilmesi veya iptali durumlarında gerekli, tedbirleri alır.

Önlisans esasları

MADDE 6- (1) Üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiye öncelikle, üretim tesisi yatırımına başlaması için mevzuattan kaynaklanan izin, onay, ruhsat ve benzeri belgeleri edinebilmesi ve üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde edebilmesi için Kurum tarafından belirli süreli önlisans verilir. Önlisansa ilişkin aşağıda belirtilenler hususlar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

a) Başvuru, değerlendirme ve teminat mektubu usul ve esasları ile önlisansın verilmesi, tadili, sona ermesi, iptali, süresi ve süre uzatımı hâllerinde uygulanacak usul ve esaslar.

b) Önlisansın iptali ve sona ermesinin hüküm ve sonuçları.

c) Önlisans sahibi tüzel kişilerin önlisansı kapsamında sahip oldukları haklarına, yükümlülüklerine, sermaye yeterliliklerine ilişkin usul ve esaslar.

(2) Önlisans süresinde; gerekli izin, onay, ruhsat veya benzeri belgeleri alamayan, üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde ettiğini tevsik edemeyen, Kurum tarafından belirlenen yükümlülükleri yerine getirmeyen tüzel kişiye lisans verilmez.

(3) Lisans alınıncaya kadar veraset ve iflas nedenleri dışında önlisans sahibi tüzel kişinin ortaklık yapısının doğrudan veya dolaylı olarak değişmesi, hisselerinin devri veya hisselerin devri sonucunu doğuracak iş ve işlemlerin yapılması ve Kurum tarafından belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda önlisans iptal edilir.

(4) Bu Kanun kapsamında Kurul tarafından verilecek önlisansların tabi olacağı ve önlisans sahiplerinin uymakla yükümlü olduğu esaslar şunlardır:

a) Bu Kanundaki istisnalar hariç üretim faaliyetiyle iştigal edecek tüzel kişi, faaliyeti birden fazla tesiste yürütecek olması hâlinde, her tesis için ayrı önlisans almak zorundadır.

b) Tüzel kişiler, Kurul tarafından belirlenen önlisans alma, tadili, suret çıkartma ve diğer bedelleri Kuruma ödemek zorundadır.

c) Önlisans sahibi tüzel kişi; Kurumun faaliyetlerini yerine getirebilmesi için ihtiyaç duyacağı her türlü bilgi ve belgeyi istenilen zamanda Kuruma vermek zorundadır.

(5) Önlisansın süresi mücbir sebep hâlleri hariç yirmidört ayı geçemez. Kurul, kaynak türüne ve kurulu güce bağlı olarak bu süreyi yarısı oranında uzatabilir.

(6) Önlisansın, önlisans sahibinden kaynaklanmayan bir nedenle iptal edilmesi veya sona ermesi hâlinde, ilgilisinin teminatı iade edilir ve ikinci fıkrada belirlenen piyasaya giriş yasağı hükümleri uygulanmaz.

(7) Önlisans, süresi uzatılmadığı takdirde süresinin bitiminde, önlisans sahibi tüzel kişinin talebi veya iflası hâlinde kendiliğinden sona erer.

(8) Önlisans için başvuran tüzel kişiden, önlisans süresinde yerine getirmesi gereken yükümlülükleri ikmal etmemesi hâlinde irat kaydedilmek üzere, kurulmak istenen üretim tesisinin niteliği ve büyüklüğüne göre yönetmelikle belirlenecek miktarda teminat mektubu alınır.

(9) Lisans başvurusuna konu üretim tesisinin tesis edileceği yerde faaliyet göstermek üzere petrol veya doğal gaz piyasası faaliyetleri için ayrıca lisans başvurusunun yapılması durumunda öncelik verilecek lisans başvurusuna Bakanlık görüşü alınarak Kurul tarafından karar verilir.

Üretim faaliyeti

MADDE 7- (1) Üretim faaliyeti, lisansları kapsamında kamu ve özel sektör üretim şirketleri ile organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği tarafından yürütülebilir.

(2) Üretim şirketi; sahip olduğu, kiraladığı, finansal kiralama yoluyla edindiği veya işletme hakkını devraldığı üretim tesisi ya da tesislerinde elektrik enerjisi üretimi ve ürettiği elektriğin satışıyla iştigal eden özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişidir. Üretim şirketi, lisansı kapsamında aşağıda belirtilen faaliyetleri yapabilir.

a) Tedarik şirketlerine, serbest tüketicilere ve özel direkt hat tesis ettiği kişilere elektrik enerjisi veya kapasitesi satışı.

b) Organize toptan elektrik piyasalarında elektrik enerjisi veya kapasite ticareti.

c) Tedarik etmekle yükümlendiği elektrik enerjisi veya kapasiteyi teminen, bir takvim yılı için lisansına derç edilen yıllık elektrik enerjisi üretim miktarının, Kurul tarafından belirlenen oranını aşmamak kaydıyla organize toptan elektrik piyasalarından elektrik enerjisi veya kapasitesi alımı.

(3) Üretim tesisi Bakanlık tarafından yönetmelik ile belirlenen değerin üzerinde verimi olan kojenerasyon niteliğinde veya yenilenebilir kaynaklara dayalı olan üretim şirketinin ya da lisanssız üretim yapan gerçek veya tüzel kişinin; söz konusu tesiste ürettiği enerjiyi iletim veya dağıtım sistemine çıkmadan kullanması kaydıyla sahip olduğu, kiraladığı, finansal kiralama yoluyla edindiği veya işletme hakkını devraldığı tüketim tesislerinin ihtiyacını karşılamak için gerçekleştirdiği üretim, nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı olarak değerlendirilmez.

(4) Rüzgâr veya güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi kurulması için yapılan önlisans başvurularının değerlendirilmesi aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır.

a) Üretim tesisinin kurulacağı sahanın maliki tarafından başvuru yapılması durumunda, aynı saha için yapılan diğer başvurular dikkate alınmaz.

b) Başvurularda, tesisin kurulacağı saha üzerinde son üç yıl içinde elde edilmiş en az bir yıl süreli standardına uygun rüzgâr veya güneş ölçümü bulunması zorunludur. Bu konuya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

c) TEİAŞ veya ilgili dağıtım şirketi tarafından, kullanılacak teknolojilerin şebeke bakımından etkileri de dikkate alınarak uygun bağlantı görüşü verilen başvurular değerlendirmeye alınır.

ç) Değerlendirmede aynı trafo merkezine bağlanmak için birden fazla başvurunun bulunması hâlinde başvurular arasından ilan edilen kapasite kadar sisteme bağlanacak olanları belirlemek için TEİAŞ tarafından, işletmeye girdikten sonra en fazla üç yıl içerisinde ödenmek üzere birim megavat başına en yüksek toplam katkı payını ödemeyi teklif ve taahhüt edenlerin seçilmesi esasına dayanan yarışma yapılır. Yarışmaya ve yarışma sonunda belirlenen katkı payının ödenmesine ilişkin usul ve esaslar TEİAŞ tarafından teklif edilen ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Rüzgâr ve güneş enerjisi lisans başvurularının teknik değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(5) Herhangi bir gerçek kişinin ya da özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği üretim şirketleri aracılığıyla sahip olacağı, toplam elektrik enerjisi kurulu gücü, bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi kurulu gücünün yüzde yirmisini geçemez.

(6) Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı olarak elektrik enerjisi üretimi yapan tüzel kişiler, ürettikleri elektrik enerjisinin kaynağının yenilenebilir kaynak olduğuna dair Bakanlıktan Yenilenebilir Kaynaktan Elektrik Üretim Belgesi alabilir. Söz konusu Belgenin verilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

İletim faaliyeti

MADDE 8- (1) Elektrik enerjisi iletim faaliyeti, lisansı kapsamında münhasıran TEİAŞ tarafından yürütülür. TEİAŞ, bu Kanunda belirlenen faaliyetler dışında bir faaliyetle iştigal edemez. İletim faaliyetiyle birlikte yürütülmesi verimlilik artışı sağlayacak nitelikteki piyasa dışı bir faaliyetin yürütülmesi Kurumun iznine tabidir. İletim sistemi teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak amacıyla ve yan hizmetler piyasası kapsamında elektrik enerjisi veya kapasitesi satın alınması veya kiralanması ile iletim sistemi teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak için sözleşmeye bağlanan enerjinin, gerçekleştirmeler nedeniyle fazlasının satışı bu hükmün istisnasıdır.

(2) TEİAŞ'ın görev ve yükümlülükleri şunlardır:

a) Kurulması öngörülen yeni iletim tesisleri için iletim yatırım planı yapmak, yeni iletim tesislerini kurmak ve iletim sistemini elektrik enerjisi üretimi ve tedarikinde rekabet ortamına uygun şekilde işletmek ve gerektiğinde iletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yatırımı yapmak.

b) Bu Kanun kapsamında yürüttüğü faaliyetlere ilişkin tarife tekliflerini Kurumun belirlediği ilke ve standartlar çerçevesinde hazırlamak ve Kurumun onayına sunmak.

c) Şebeke, dengeleme ve uzlaştırma ve yan hizmetler hakkındaki yönetmeliklerin uygulanmasını gözetmek, bu amaçla gerekli denetimleri yapmak, sonuçları hakkında Kuruma rapor sunmak ve gerekli tedbirlerin alınmasını talep etmek.

ç) Yük dağıtımı ve frekans kontrolünü gerçekleştirmek, piyasa işletim lisansı kapsamında yan hizmetler piyasasını ve dengeleme güç piyasasını işletmek, gerçek zamanlı sistem güvenilirliğini izlemek, sistem güvenilirliğini ve elektrik enerjisinin öngörülen kalite koşullarında sunulmasını sağlamak üzere gerekli yan hizmetleri belirlemek ve bu hizmetleri ilgili yönetmelik hükümleri doğrultusunda sağlamak.

d) İletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yapmak.

e) Bakanlığın kararı doğrultusunda uluslararası enterkonneksiyon çalışmalarını yapmak, iletim sistemine bağlı veya bağlanacak olan serbest tüketiciler dâhil tüm sistem kullanıcılarına şebeke işleyişine ilişkin mevzuat hükümleri doğrultusunda eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin iletim ve bağlantı hizmeti sunmak.

(3) TEİAŞ'ın mülkiyet ve işletme sınırı, iletim sistemine yapılan bağlantı noktasında başlar. Üretim veya tüketim tesisinin iletim sistemine bağlantısının; bir başka üretim veya tüketim tesisine ait salt sahası üzerinden yapılması hâlinde; bağlantı yapılan fiderin kullanım hakkı, işletme ve bakımı TEİAŞ'a aittir. Ancak, TEİAŞ bu tür teçhizatların işletme ve bakımını ilgili üretim veya tüketim tesisi sahibi kişilere gördürebilir.

(4) TEİAŞ, Bakanlığın uygun görüşü alınarak uluslararası enterkonneksiyon hatlarının ulusal sınırlar dışında kalan kısmının tesisi ve işletilmesini yapabilir ve/veya bu amaçla uluslararası şirket kurabilir ve/veya kurulmuş uluslararası şirketlere ortak olabilir ve bölgesel piyasaların işletilmesine ilişkin organizasyonlara katılabilir.

(5) Üretim ve tüketim tesislerinin sisteme bağlantısı için yeni iletim tesisi ve bu tesisin-sisteme bağlanabilmesi için yeni iletim hatlarının yapılmasının gerekli olduğu hâllerde; bu tesislerin yapımı için TEİAŞ'ın yeterli finansmanının olmaması veya zamanında yatırım planlaması yapılamaması durumlarında, söz konusu yatırımlar, bu tesise bağlantı talebinde bulunan tüzel kişi veya kişilerce müştereken yapılabilir veya finanse edilebilir. Yapılan yatırımın tutarı ilgili tüzel kişi veya kişiler ile TEİAŞ arasında yapılacak bir tesis sözleşmesi ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmaları çerçevesinde geri ödenir. Geri ödeme süresi üretim ve tüketim tesisleri için en fazla on yıldır. Bu konuya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(6) TEİAŞ elektrik sistemi işletimine yönelik Kurulca düzenlenen usul ve esaslara uygun olarak bilgileri toplar, raporlar ve 10/11/2005 tarihli ve 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu hükümleri çerçevesinde yayımlar.

(7) TEİAŞ iletim sisteminin işletilmesi için ihtiyaç duyulan telsiz sistemi de dâhil her türlü iletişim ve bilgi sistemleri altyapısını kurar ve işletir. Fiber optik kablo altyapısının bir kısmını, kendi faaliyetlerini aksatmayacak şekilde ilgili mevzuat çerçevesinde Kurum görüşleri doğrultusunda başkalarına kullandırabilir.

Dağıtım faaliyeti

MADDE 9- (1) Dağıtım faaliyeti, lisansı kapsamında, dağıtım şirketi tarafından lisansında belirlenen bölgede yürütülür. Dağıtım şirketi, lisansında belirlenen bölgede sayaçların okunması, bakımı ve işletilmesi hizmetlerinin yerine getirilmesinden sorumludur. Piyasa faaliyeti gösteren tüzel kişiler bir dağıtım şirketine ve dağıtım şirketi piyasa faaliyeti gösteren tüzel kişilere doğrudan ortak olamaz. Dağıtım şirketi, dağıtım faaliyeti dışında bir faaliyetle iştigal edemez. Dağıtım faaliyetiyle birlikte yürütülmesi verimlilik artışı sağlayacak nitelikteki piyasa dışı bir faaliyetin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Genel aydınlatma, dağıtım sistemi teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak amacıyla kullanılmak üzere elektrik enerjisi satın alınması ile sistem teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak için sözleşmeye bağlanan enerjinin gerçekleşmeler nedeniyle fazlasının satışı bu hükmün istisnasıdır.

(2) Dağıtım şirketi, lisansında belirtilen bölgedeki dağıtım sistemini elektrik enerjisi üretimi ve satışında rekabet ortamına uygun şekilde işletmek, bu tesisleri yenilemek, kapasite ikame ve artırımı yatırımlarını yapmak, dağıtım sistemine bağlı ve/veya bağlanacak olan tüm dağıtım sistemi kullanıcılarına ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin hizmet sunmakla yükümlüdür.

(3) Dağıtım şirketi, ilgili yönetmelik hükümleri doğrultusunda yan hizmetleri sağlamakla yükümlüdür.

(4) Dağıtım lisansında belirlenen bölgelerde talep tahminlerinin hazırlanması ve TEİAŞ'a bildirilmesi görevi dağıtım şirketine aittir. Kurul bu talep tahminlerini onaylar ve tahminler TEİAŞ tarafından yayımlanır.

(5) Kurul tarafından onaylanan talep tahminleri doğrultusunda yatırım planlarının hazırlanması ve Kurul onayına sunulması, onaylanan yatırım planı uyarınca yatırım programına alınan dağıtım tesislerindeki gerekli iyileştirme ve kapasite artırımı yatırımlarının yapılması ve/veya yeni dağıtım tesislerinin inşa edilmesi görevi ilgili dağıtım sistemini işleten dağıtım şirketine aittir.

(6) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde yapılan özelleştirme sonrası elektrik dağıtım tesislerinin iyileştirilmesi, güçlendirilmesi ve genişletilmesi için yapılan yatırımların mülkiyeti kamuya aittir. Özelleştirilen elektrik dağıtım tesis ve varlıklarına ilişkin her türlü işletme, ile yatırım planlaması ve uygulamasında onay ve değişiklik yetkisi Kurula aittir. Kurul, hizmetin verilmesini sağlayacak yatırımların teklif edilmemesi hâlinde talep eder ve onaylanmış yatırımlar gerçekleştirilmediği takdirde lisans iptal edilerek yeniden ihale yapılır.

(7) Dağıtım hizmetinin bu Kanunda öngörülen nitelikte verilmesini sağlayacak yatırımların yapılması esastır. Kurum dağıtım faaliyetlerini yönlendirir, izler ve denetler. Kurul tarafından onaylanmış yatırımlar, belirlenen sürede ve nitelikte gerçekleştirilmediği takdirde 16 ncı madde hükümleri uygulanır.

(8) Dağıtım şirketinin işletme sınırı, dağıtım sistemine bağlantı yapılan noktada başlar ve ayrıca dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da işletme ve bakım hizmetleri karşılığı kullanıcılardan mülkiyeti bedelsiz devralınan sayaçları kapsar. Dağıtım tesisleri ile dağıtım sisteminin işletme ve bakım sorumluluğu dağıtım şirketine aittir.

(9) Üretim veya tüketim tesisinin dağıtım sistemine bağlantısının; bir başka üretim veya tüketim tesisine ait şalt sahası üzerinden veya bir dağıtım hattına girdi-çıkıtı şeklinde yapılması hâlinde, müştereken kullanılan veya girdi-çıkıtı yapılan şalt sahası veya iki ayrı dağıtım tesisine iki ayrı hat ile bağlanan üretim veya, tüketim tesisine ait şalt sahası dağıtım sisteminin bir parçasıdır. Ancak, bu fıkra kapsamındaki dağıtım tesislerinin işletme ve bakımı, ilgili üretim veya tüketim tesisi sahibi kişilere gördürülebilir. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(10) Dağıtım gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin sayaçlarının kurulumu, işletilmesi ve bakımı ile mevcut sayaçların bir program dâhilinde mülkiyetinin bedelsiz devralınması dağıtım şirketi tarafından yapılır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(11) Dağıtım şebekesi dışında, dağıtım sistemi için geçerli standartlara uygun olan ve üretim faaliyeti gösteren tüzel kişinin lisansı kapsamındaki üretim tesisi ile müşterileri veya iştirakleri veya serbest tüketiciler arasında, direkt hat tesis edecek tarafların mülkiyetindeki saha üzerinde özel direkt hat tesisi, dağıtım şirketi ile üretim şirketi arasında yapılacak sistem kontrol anlaşması ile mümkündür. Özel direkt hat tesis edilmesi, serbest tüketicilerin tedarikçilerini seçebilmelerine engel teşkil etmez. Bu fıkarda bahsedilen üretim tesisinin iletim sistemine bağlı olması durumunda, sistem kontrol anlaşması yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(12) Dağıtım şirketi, dağıtım bölgesinde, genel aydınlatmadan ve bunlara ait gerekli ölçüm sistemlerinin tesis edilmesi ve işletilmesinden sorumludur.

(13) Dağıtım şirketi, dağıtım faaliyetlerinde kullanılmak üzere, sorumlu olduğu dağıtım bölgesinde, Kurulca onaylanan yatırım planında ayrıca belirtilmesi kaydıyla 154 kV gerilim seviyesinde dağıtım tesisi kurabilir.

Toptan ve perakende satış faaliyetleri

MADDE 10- (1) Toptan ve perakende satış faaliyetleri, üretim şirketleri ile tedarik lisansı kapsamında kamu ve özel sektör tedarik şirketleri tarafından, bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmelikler uyarınca yürütülür.

(2) Tedarik şirketleri, herhangi bir bölge sınırlaması olmaksızın toptan veya perakende satış faaliyetlerinde bulunabilir.

(3) Tedarik şirketleri, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelerden veya ülkelere, Kurul onayı ile elektrik enerjisi ithalatı ve ihracatı faaliyetlerini yapabilir. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(4) Dağıtım şirketi tarafından yürütülmekte olan perakende satış faaliyeti, ilgili dağıtım şirketinin ortaklarınca aynı kontrol yapısıyla kurulan tedarik şirketi tarafından yerine getirilir. Bu kapsamda kurulan tedarik şirketi, ilgili dağıtım bölgesinde bulunan serbest tüketici olmayan tüketicilere Kurul tarafından onaylanan perakende satış tarifeleri üzerinden elektrik enerjisi satışı yapar.

(5) Dördüncü fıkra kapsamında kurulan tedarik şirketi, serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde başka bir tedarikçiden elektrik enerjisi temin etmeyen tüketicilere, son kaynak tedarikçisi sıfatıyla elektrik enerjisi sağlamakla yükümlüdür. Bu şirketin son kaynak tedarikçisi sıfatıyla faaliyet göstereceği bölge, ilgili dağıtım bölgesidir ve bu husus tedarik lisansına derç edilir. Son kaynak tedarikçisi sıfatıyla sağlanacak elektrik enerjisi tarifeleri, Kurul tarafından belirlenir. Son kaynak tedarik yükümlülüğü bulunan tedarik şirketinin lisansının sona ermesi veya iptali hâlleri ile perakende satış piyasasının gelişimi doğrultusunda Kurulca gerekli görülmesi hâlinde, ilgili bölge veya bölgeler için son kaynak tedarik yükümlüsü tedarik şirketi Kurul tarafından yetkilendirilir.

(6) Son kaynak tedarikçisinin yetkilendirilmesine, son kaynak yükümlülüklerine, son kaynak tedarik tarifelerine, tedarik süre, sınır ve şartlarının belirlenmesine ve son kaynak tedariki uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(7) Tedarik lisansı sahibi özel sektör tüzel kişilerinin üretim ve ithalat şirketlerinden satın alacağı elektrik enerjisi miktarı, bir önceki yıl ülke içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisini geçemez. Ayrıca, söz konusu özel sektör tüzel kişilerinin nihai tüketiciye satışını gerçekleştireceği elektrik enerjisi miktarı da bir önceki yıl ülke içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisini geçemez.

(8) Dağıtım şirketi tarafından kurulan tedarik şirketinin piyasada rekabeti kısıtlayıcı veya engelleyici davranış veya ilişkilere girmemesini teminen ilgili tedarik şirketinin, bağımsız bir iktisadi işletme olarak çalışabilmesini sağlayacak tedbirler yönetmelikle düzenlenir. Dağıtım şirketi tarafından kurulan tedarik şirketinin piyasada rekabeti kısıtlayıcı veya engelleyici etki doğuran davranış veya ilişkilerinin tespiti hâlinde ilgili tedarik şirketi, bağımsız bir iktisadi işletme olarak çalışabilmesini teminen Kurulca öngörülecek tedbirlere uymakla yükümlüdür. Kurul, bu tedarik şirketinin yönetiminin yeniden yapılandırılması veya dağıtım şirketiyle sahiplik ya da kontrol ilişkisinin belli bir program dâhilinde kısıtlandırılmasını ya da sonlandırılmasını da içeren tedbirleri almakla yükümlüdür.

Piyasa işletim faaliyeti ve EPİAŞ'ın kuruluşu

MADDE 11- (1) Piyasa işletim faaliyeti, organize toptan elektrik piyasalarının işletilmesi ve bu piyasalarda gerçekleştirilen faaliyetlerin mali uzlaştırma işlemleri ile söz konusu faaliyetlere ilişkin diğer mali işlemlerdir.

(2) Bu Kanun ile kuruluş ve tescile ilişkin hükümleri hariç olmak üzere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi, Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi ticaret unvanı altında bir anonim şirket kurulur. EPİAŞ, bu Kanun ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine aykırı olmayacak şekilde Kurum tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde hazırlanacak ana sözleşmenin ticaret siciline tescil ve ilanı ile faaliyete geçer.

(3) EPİAŞ'ın teşkilat yapısı ile çalışma esasları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından işletilecek piyasaları ilgilendiren hususlarda Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınır.

(4) EPİAŞ'taki kamu kuruluşlarının ve kamu sermayeli şirketlerin doğrudan ve dolaylı toplam sermaye payı, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası hariç yüzde onbeşi aşamaz. Bakanlar Kurulu bu oranı değiştirmeye yetkilidir. EPİAŞ'a hissedar olan kamu kuruluşları, kamu sermayeli şirketler ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, EPİAŞ'ın yönetiminde temsil edilir.

(5) EPİAŞ, piyasa işletim lisansı kapsamında, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ile TEİAŞ tarafından bu Kanun kapsamında işletilen piyasalar dışındaki organize toptan elektrik piyasalarının işletim faaliyetini yürütür. EPİAŞ, TEİAŞ tarafından piyasa işletim lisansı kapsamında işletilen organize toptan elektrik piyasalarının mali uzlaştırma işlemleri ile birlikte gerekli diğer mali işlemleri de yürütür.

(6) EPİAŞ tarafından lisansı kapsamında işletilmekte olan veya piyasa faaliyetlerine ilişkin mali uzlaştırma ile mali işlemleri yürütülmekte olan organize toptan elektrik piyasalarında faaliyet gösteren tüzel kişiler, ilgili yönetmelik hükümlerine göre mali uzlaştırma işlemlerinin yürütülebilmesi için gerekli verileri TEİAŞ'a ve EPİAŞ'a vermekle yükümlüdür. Sağlanan verilerin gizli tutulması ve kamuoyu ile paylaşılmasıyla ilgili usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(7) EPİAŞ'ın hak ve yükümlülükleri şunlardır:

a) Piyasanın gelişimi doğrultusunda görev alanına giren organize toptan elektrik piyasalarında yeni piyasalar kurulmasına yönelik çalışmaları yapmak ve Kuruma sunmak.

b) Bakanlıkça uygun görülmesi hâlinde; görev alanına giren organize toptan elektrik piyasalarının işletilmesi amacıyla oluşturulan veya ileride oluşturulabilecek uluslararası elektrik piyasalarına taraf olarak katılmak, bu amaçla kurulan uluslararası elektrik piyasası işletmecisi kuruluşlara ortak veya üye olmak.

c) Kurumun belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde piyasa işletim tarifelerini belirleyerek Kuruma sunmak.

(8) EPİAŞ'ın piyasa işletim lisansı kapsamı dışında yapacağı diğer enerji piyasası faaliyetlerine ve emisyon ticaretine ilişkin hususlar Bakanlık görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

(9) EPİAŞ tarafından işletilen veya mali uzlaştırma ile diğer mali işlemleri yürütülen organize toptan elektrik piyasalarında faaliyet gösteren tüzel kişiler, ilgili yönetmelik uyarınca merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından verileceği belirlenen hizmetlerin yerine getirilmesi karşılığında, EPİAŞ tarafından belirlenecek bedelleri merkezi uzlaştırma kuruluşuna öder.

(10) Sermaye piyasası aracı niteliğindeki standardize edilmiş spot elektrik sözleşmelerinin ve dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin işlem gördüğü piyasaların işleticisi İstanbul Menkul Kıymetler Borsasıdır. Bu piyasalara ilişkin lisanslama ile piyasaların çalışma esaslarının tespiti, bu piyasalarda işlem görecektir sermaye piyasası aracı niteliğindeki elektrik sözleşmeleri ile dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin standartlarının belirlenmesi, bu piyasalardaki uzlaştırma işlemleri, işletim tarifeleri, ilgili kişi ve kuruluşların yükümlülükleri, gözetim ve denetime ilişkin usul ve esaslar Kurum ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından müştereken çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

(11) Piyasa işletim lisansı çerçevesinde işletilen organize toptan satış piyasasındaki bu Kanun kapsamındaki işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.

(12) EPİAŞ kurulmasından itibaren altı ay içerisinde Kurumdan gerekli piyasa işletim lisansını alarak piyasa işletim faaliyetlerini yürütmeye başlar.

(13) EPİAŞ piyasa işletim lisansı alana kadar, ilgili piyasa işletim faaliyetinin TEİAŞ tarafından piyasa işletim lisansı alınmaksızın yürütülmesine devam edilir.

İthalat ve ihracat faaliyetleri

MADDE 12- (1) Elektrik enerjisi ve/veya kapasitenin uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelere ihracatı, tedarik lisansı sahibi şirketler ve üretim şirketleri tarafından, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda, bu Kanun ve ikincil mevzuatı uyarınca Kurul onayıyla yapılır.

(2) Elektrik enerjisi ve/veya kapasitesinin uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelerden ithalatı, tedarik lisansı sahibi şirketler tarafından, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda, bu Kanun ve ikincil mevzuatı uyarınca Kurul onayıyla yapılabilir.

(3) Sınırdaki yer alan illerde kurduğu üretim tesisinde ürettiği elektriği iletim veya dağıtım sistemine bağlantı tesis etmeden kuracağı özel direkt hat ile ihraç etmek isteyen tüzel kişilere, üretim lisansı almak kaydıyla Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda Kurulca izin verilebilir.

(4) Sınır bölgelerinde elektrik enerjisinin temini amacıyla, teknik gereklilik doğması hâlinde geçici olarak izole bölge yöntemiyle elektrik ithalatına Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda Kurulca izin verilebilir.

(5) İthalat ve ihracat faaliyetlerine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Organize sanayi bölgelerince yürütülebilecek faaliyetler

MADDE 13- (1) 12/4/2000 tarihli ve 4552 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa göre kurulan organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerinden Kurumun yönetmelikle belirleyeceği şartları sağlayanlar 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre şirket kurma şartı aranmaksızın, onaylı sınırları içerisinde, Kurumdan üretim ve/veya dağıtım lisansı alarak üretim ve/veya dağıtım faaliyetlerinde bulunabilir.

(2) Dağıtım lisansı sahibi olmayan organize sanayi bölgesinin onaylı sınırları içindeki dağıtım faaliyeti, ilgili dağıtım şirketi tarafından yürütülür. Bu durumdaki organize sanayi bölgeleri, katılımcılarından dağıtım bedeli talep edemez, katılımcılarının serbest tüketici olmaktan kaynaklanan haklarını kullanmalarına ve elektrik piyasalarında faaliyet göstermelerine engel olamaz.

(3) Dağıtım lisansı sahibi organize sanayi bölgesi katılımcılarından serbest tüketici sınırını aşan tüketiciler, tedarikçilerini seçme hakkını, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğine dağıtım bedeli ödemek kaydıyla kullanabilir.

(4) Organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğinin üretim veya dağıtım lisansı alması için sağlaması gereken özel şartlar, lisans alınmasına ilişkin usul ve esaslar, ürettiği veya serbest tüketici sıfatıyla temin ettiği elektrik enerjisinin; katılımcılarının kullanımına sunulmasına, dağıtım bedellerinin belirlenmesine, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğinin bu madde kapsamında gerçekleştirebileceği faaliyetlere ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(5) Dağıtım lisansı sahibi, organize sanayi bölgesinin onaylı sınırları içerisinde olup, bedelsiz olarak veya sembolik bedelle TEDAŞ'a devredilen dağıtım tesislerinin mülkiyeti ve işletme hakları Kurul tarafından belirlenecek süre içerisinde devir tarihinden itibaren yapılan yatırım tutarlarının finansal maliyetlerinin eklenmesiyle bulunacak olan bedelle ilgili organize sanayi bölgesine devredilir.

(6) Organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği, katılımcılarının elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla tüketim miktarına bakılmaksızın serbest tüketici sayılır.

Lisanssız yürütülebilecek faaliyetler

MADDE 14- (1) Lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaf faaliyetler şunlardır:

- a) İmdat grupları ve iletim ya da dağıtım sistemiyle bağlantı tesis etmeyen üretim tesisi.
- b) Kurulu gücü azami bir megavatlık yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denetim ve Yaptırımlar

Denetim

MADDE 15- (1) 11 inci maddenin onuncu fıkrası uyarınca ilgili piyasaların işleticisi olan İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına ilişkin düzenlemeler saklı olmak üzere, elektrik piyasası faaliyetleri ile lisanssız faaliyet gösteren kişilerin bu Kanun kapsamındaki inceleme ve denetimi, denetim hizmeti masrafları ilgililerine ait olmak üzere Kurum tarafından yapılır. Bu Kanun kapsamında tanımlanan elektrik dağıtım şirketlerinin her türlü denetimi, denetim hizmeti masrafları ilgililerine ait olmak üzere Bakanlık tarafından yapılır. Bakanlık elektrik dağıtım şirketlerinin denetimini, bu konuda ihtisas sahibi olan kamu kurum ve kuruluşlarına yetki devri suretiyle yaptırabilir. Bakanlık ve Kurum denetim yükümlülükleri ile ilgili olarak, bağlayıcı olmayacak şekilde inceleme, tespit ve raporlama yapmak üzere yetkilendirecekleri şirketlerden hizmet satın alabilir.

(2) Yetkilendirilen şirketlerin nitelikleri, yetkilendirilmesi, yetkinin kapsam ve süresi belirlenmesi ve yetkili şirketler ile denetlenecek şirketlerin hak ve yükümlülükleri, ödenecek bedellerinin tespiti ile diğer usul ve esaslar, ilgisine göre Bakanlık ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

(3) Birinci ve ikinci fıkra kapsamında düzenlenecek denetim raporları Kuruma bildirilir. Denetim raporu sonucuna göre gerekli yaptırım ve işlemler Kurul tarafından karara bağlanır.

(4) Bu Kanun ve su kullanım hakkı anlaşması çerçevesinde elektrik enerjisi üretmek maksadıyla yapılacak olan üretim tesislerinin su yapısıyla ilgili kısımları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılacak baraj, gölet ve regülatör gibi su yapılarının inşasının inceleme ve denetimi zorunludur. Denetim hizmeti masrafları ilgililerine ait olmak üzere DSİ tarafından yapılır veya DSİ tarafından yetkilendirilecek Türk Ticaret Kanununa göre kurulmuş şirketlerden DSİ tarafından müşavirlik hizmeti satın alınarak yaptırılır.

Yaptırımlar ve yaptırımların uygulanmasında usul

MADDE 16- (1) Kurul, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilere aşağıdaki yaptırım ve cezaları uygular:

a) Kurul tarafından bilgi isteme veya yerinde inceleme hâllerinde; istenen bilgilerin yanlış, eksik veya yanıltıcı olarak verildiğinin saptanması veya hiç bilgi verilmemesi ya da yerinde inceleme imkânının verilmemesi hâllerinde, onbeş gün içinde bilgilerin doğru olarak verilmesi veya inceleme imkânının sağlanması ihtar edilir. Yapılan yazılı ihtara rağmen aykırı durumlarını devam ettirenlere, beşyüzbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

b) Bu Kanun, ikincil mevzuat veya lisans hükümlerine, Kurul kararlarına ve talimatlara aykırı hareket edildiğinin saptanması hâlinde, aykırılığın niteliğine göre aykırılığın otuz gün içinde giderilmesi veya tekrarlanmaması ihtar edilir ve yapılan yazılı ihtara rağmen aykırı durumlarını devam ettiren veya tekrar edenlere beşyüzbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

c) Bu Kanun, ikincil mevzuat veya lisans hükümlerine aykırılık yapılmış olduktan sonra niteliği itibarıyla düzeltme imkânı olmayacak şekilde aykırı davranılması durumunda ihtara gerek kalmaksızın beşyüzbin Türk Lirası idari para cezası verilebilir.

ç) Lisans müracaatında veya lisans yürürlüğü sırasında, lisans verilmesinde aranan şartlar konusunda, gerçek dışı belge sunulması veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya lisans verilmesini etkileyecek lisans şartlarındaki değişikliklerin Kurula bildirilmemesi hâlinde; sekizyüzbin Türk Lirası idari para cezası verilir. Anılan gerçek dışı belge veya yanıltıcı bilgi veya lisans şartlarındaki değişikliğin düzeltilmesinin mümkün olmaması veya otuz gün içinde düzeltilmesi için yapılacak yazılı ihtara rağmen aykırı durumlarını devam ettirenlerin, lisansı iptal edilir.

d) Lisans süresi boyunca iştirak ilişkisi yasağına aykırı davranışta bulunulması hâlinde, otuz gün içinde iştirak ilişkisinin düzeltilmesi ihtar edilir. Yazılı ihtara rağmen aykırı durumlarını devam ettirenlere, dokuzyüz bin Türk Lirası idari para cezası verilir.

e) Piyasada lisans kapsamı dışında faaliyet gösterildiğinin saptanması hâlinde, o beş gün içinde kapsam dışı faaliyetin veya aleyhte faaliyetin durdurulması ihtar edilir. Yapılan yazılı ihtara rağmen aykırı durumlarını devam ettirenlere, bir milyon Türk Lirası idari para cezası verilir.

f) Lisans verilmesine esas olan şartların lisansın yürürlüğü sırasında ortadan kalktığının veya bu şartların baştan mevcut olmadığının saptanması hâlinde lisans iptal edilir.

g) Bu Kanuna göre yapılan talep ve işlemlerde kanuna karşı hile veya gerçek dışı beyanda bulunulduğunun tespiti hâlinde lisans iptal edilir.

(2) Yukarıdaki para cezalarını gerektiren fiiller için Kurul, fiilin niteliğine göre ihtar sürelerini farklı uygulayabilir. Söz konusu para cezalarının uygulanmasını takiben para cezasına konu fiilin; verilen ihtar süresi içerisinde giderilmemesi veya tekrarlanması hâllerinde para cezaları, her defasında bir önceki cezanın iki katı oranında artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idari para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz. Ancak, aynı fiilin iki yıl içinde tekrar işlenmesi hâlinde artırılarak uygulanacak para cezasının tutarı, cezaya muhatap tüzel kişinin bir önceki mali yılına ilişkin bilançosundaki gayrisafi gelirinin yüzde onunu aşamaz. Cezaların bu düzeye ulaşması hâlinde Kurul, lisansı iptal edebilir.

(3) Bu maddenin birinci fıkrasının (b) veya (ç) bentlerinde sayılan ihlallerde Kurul, fiilin ağırlığına göre idari para cezası uygulamaksızın lisansı doğrudan iptal edebilir.

(4) Bir dağıtım bölgesinde lisansı kapsamında faaliyet gösteren dağıtım şirketinin, mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetini öngörülen usul ve esaslara uygun biçimde yerine getirmesini kabul edilemeyecek düzeyde aksattığının, mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetinin niteliğini ya da kalitesini kabul edilemeyecek düzeyde düşürdüğünün, mevzuata aykırılıkları itiyat edindiğinin, acze düşmesi ya da acze düşeceğinin Kurul kararıyla belirlenmesi durumunda aşağıdaki yaptırımlar ayrı ayrı veya birlikte uygulanabilir.

a) Lisans sahibi tüzel kişinin yönetim kurulu üyelerinin bir kısmına veya tamamına görevden el çektilerikler yerlerine Kurul tarafından atama yapılır.

b) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından tarife kapsamında yerine getirilmesi gerekirken getirilmeyen hizmetlerin ve yatırımların mali karşılıkları öncelikle şirketin diğer faaliyetlerinden elde ettiği gelirlerden, yetmemesi hâlinde mevcut ortakların temettü gelirlerinden ve nihayet hisseleri nama yazılı ortakların malvarlıklarından temin edilir.

c) Dağıtım sistemini işletme hakkına sahip tüzel kişinin tespiti için gereken iş ve işlemler 18 inci maddenin birinci fıkrası çerçevesinde gerçekleştirilir.

ç) İlgili dağıtım sistemini işletme hakkını elde ettiğini tevsik eden ve bu Kanun uyarınca öngörülen yükümlülükleri yerine getiren tüzel kişiye yeni lisans verilir.

d) Kurum tarafından tüketicilerin korunması ve hizmetlerin aksamaması için, lisansı sona erdirilen dağıtım bölgesi için başka bir tüzel kişiye dağıtım lisansı verilene kadar her türlü önlem alınır.

(5) Dağıtım lisansı sahibi organize sanayi bölgesinin mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetini öngörülen usul ve esaslara uygun biçimde yerine getirmesini kabul edilemeyecek düzeyde aksattığının, mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetinin niteliğini ya da kalitesini kabul edilemeyecek düzeyde düşürdüğünün, mevzuata aykırılıkları itiyat edindiğinin, acze düşmesi ya da acze düşeceğinin Kurul kararıyla belirlenmesi durumunda lisansı iptal edilir ve dağıtım faaliyeti ilgili dağıtım şirketince yürütülür.

(6) Kurum dördüncü fıkra kapsamındaki iş ve işlemlerin yapılması hususunda diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir veya gerçek ya da özel hukuk tüzel kişilerinden ilgili mevzuat hükümlerine göre hizmet satın hizmet alabilir. Bu hükümlerin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(7) Kurulca dağıtım şirketlerinin yönetim kurullarına atanan üyeler aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılan davalar, atamayı yapan ilgili merci olan Kurum aleyhine açılmış sayılır ve bu davalarda husumet Kuruma yöneltilir. Yargılama sonucunda Kurum aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi sebebiyle Kurumun ödeme yapması hâlinde bu meblağ ilgililerinden, kusurlu olduklarına dair mahkeme kararının kesinleşmesi hâlinde, kusurları oranında rücu edilir. Dördüncü fıkra kapsamındaki iş ve işlemlerin yapılmasında görev alan Kurum personeli 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna tabidir.

(8) Bu maddede düzenlenen tüm idari para cezaları hiçbir şekilde ilgili cezayı ödeyen tüzel kişi tarafından hazırlanacak tarifelerde maliyet unsuru olarak yer almaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tarifeler, Tüketicilerin Desteklenmesi, Özelleştirme, Kamulaştırma ve Arz Güvenliği

Tarifeler ve tüketicilerin desteklenmesi

MADDE 17- (1) Bu Kanun kapsamında düzenlenen ve bir sonraki dönem uygulanması önerilen tarifeler, ilgili tüzel kişi tarafından Kurul tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre hazırlanır ve onaylanmak üzere Kuruma sunulur. Kurul, mevzuat çerçevesinde uygun bulmadığı tarife tekliflerinin revize edilmesini ister veya gerekmesi hâlinde resen revize ederek onaylar. İlgili tüzel kişiler Kurul tarafından onaylanan tarifeleri uygulamakla yükümlüdür.

(2) Lisans sahibinin, her yıl uygulayacağı tarifelerde yapacağı aylık enflasyon ve lisansında belirtilen diğer hususlarla ilgili ayarlamalar Kurul tarafından onaylanır. Onaylanan tarifeler kapsamında belirlenen fiyat formülleri mevzuatta belirtilen koşullarda tadil edilebilir.

(3) Onaylanan tarifeler içinde, söz konusu tüzel kişinin piyasa faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan hiçbir unsur yer alamaz. İletim ek ücreti bu hükmün istisnasını oluşturur.

(4) Kurul onaylı tarifelerin hüküm ve şartları, bu tarifelere tabi olan tüm gerçek ve tüzel kişileri bağlar. Bir gerçek veya tüzel kişinin tabi olduğu tarifiede öngörülen ödemelerden herhangi birisini yapmaması hâlinde, söz konusu hizmetin durdurulabilmesini de içeren usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(5) Tarife onayı gerektiren bir lisansın verilmesi ile birlikte, içinde bulunulan yıla ait tarife de Kurulca incelenerek onaylanır.

(6) Kurulca düzenlemeye tabi tarife türleri şunlardır:

a) Bağlantı tarifeleri: Bağlantı tarifeleri, ilgili bağlantı anlaşmasına dâhil edilecek olan bir dağıtım sistemine bağlantı için eşit taraflar arasında ayırım yapılmaması esasına dayalı fiyatları, hükümleri ve şartları içerir. Bağlantı tarifeleri, şebeke yatırım maliyetlerini kapsamaz; bağlantı yapan kişinin namına oluşan masraflar ile sınırlıdır.

b) İletim tarifesi: TEİAŞ tarafından hazırlanacak olan iletim tarifesi, üretilen, ithal veya ihraç edilen elektrik enerjisinin iletim sistemi üzerinden naklinden yararlanan tüm kullanıcılara eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin uygulanacak fiyatları, hükümleri ve şartları içerir. TEİAŞ'ın yapacağı şebeke yatırımları ve iletim ek ücretleri iletim tarifesinde yer alır.

c) Toptan satış tarifesi: Kurumun belirleyeceği usul ve esaslar kapsamında, elektrik toptan satış fiyatları eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin taraflarca serbestçe belirlenir. Dağıtım şirketlerinin teknik ve teknik olmayan kayıpları ile genel aydınlatma kapsamında temin edeceği elektrik enerjisi ile tarifesi düzenlemeye tabi tüketicilere yapılacak elektrik enerjisi satışı için TETAŞ'tan tedarik edilecek elektrik enerjisinin toptan satış tarifesi TETAŞ'ın mali yükümlülüklerini yerine getirebilme kapasitesi dikkate alınarak Kurul tarafından belirlenir.

ç) Dağıtım tarifeleri: Dağıtım şirketleri tarafından hazırlanacak olan dağıtım tarifeleri, elektrik enerjisinin dağıtım sistemi üzerinden naklinden yararlanan tüm gerçek ve tüzel kişilere eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin uygulanacak hizmetlere ilişkin fiyatları, hükümleri ve şartları içerir.

d) Perakende satış tarifeleri: Serbest tüketici niteliğini haiz olmayan tüketiciler için, eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin uygulanacak fiyatları, hükümleri ve şartları içerir. Serbest tüketici niteliğini haiz olmayan tüketicilere uygulanacak perakende satış tarifeleri, tedarik şirketi tarafından önerilir ve Kurul tarafından incelenerek onaylanır. Tedarik lisansı sahibi şirketin lisansında, elektrik enerjisi tüketim miktarlarına göre değişen tipte tarifelerin veya fiyat aralıklarının uygulanmasına ilişkin yükümlülükler yer alabilir ve buna dair ayrıntılar yönetmelikte belirlenerek lisansa dercedilir.

e) Piyasa işletim tarifesı: EPİAŞ'ın faaliyetlerini sürdürmesi için gereken gelir ihtiyacının karşılanabilmesi ve mali sürdürülebilirlik esasına göre hazırlanır.

f) Son kaynak tedarik tarifesı: Serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde elektrik enerjisini son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen tedarik lisansı sahibi şirket dışında bir tedarikçiden temin etmeyen tüketicilerin rekabetçi piyasaya geçmesini teşvik edecek ve son kaynak tedarikçisinin makul kâr etmesine imkân verecek düzeyde, yürürlükteki perakende satış tarifeleri ile piyasa fiyatları dikkate alınarak hazırlanır. Son kaynak tedarik yükümlülüğü kapsamında uygulanması öngörülen tarifeler tedarik lisansı sahiplerince ayrıca teklif edilir.

(7) Belirli bölgelere veya belirli amaçlara yönelik olarak tüketicilerin desteklenmesi amacıyla sübvansiyon yapılması gerektiğinde, sübvansiyon fiyatlara müdahale edilmeksizin yapılır. Sübvansiyonun tutarı ile usul ve esasları ilgili bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir ve ilgili kurumun bütçesinden ödenir.

(8) Elektrik enerjisinin kalitesizliğinden veya kesintilerinden kaynaklanan zarar ve hasarların ilgililerinden tazminine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(9) İletim ve dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından yapılacak altyapı çalışmaları, altyapı kazı ruhsat harcına tabi değildir. Ruhsat başvuruları dâhil olmak üzere altyapı çalışmalarında teminat sunulması koşulu aranmaz. Altyapı çalışmaları nedeniyle doğacak zemin tahrip bedellerinin belirlenmesine esas birim fiyatlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayımlanan birim fiyatları aşamaz. İletim ve dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerce yapılan altyapı kazı ruhsat başvuruları ilgili kamu tüzel kişilerinca ivedilikle sonuçlandırılır.

Özelleştirme

MADDE 18- (1) Bakanlık, TEDAŞ, EÜAŞ, bunların müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının özelleştirilmesine yönelik öneri ve görüşlerini Özelleştirme İdaresi Başkanlığına bildirir. Özelleştirme işlemleri, 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülür.

(2) TEDAŞ'ın faaliyet alanında yer alan ve dağıtım faaliyeti için gerekli olan işletme ve varlıklar üzerinde, mülkiyeti saklı kalmak kaydı ile TEDAŞ ile belirlenen dağıtım bölgelerinde faaliyet göstermek üzere kurulan elektrik dağıtım şirketleri arasında işletme hakkı devir sözleşmesi düzenlenebilir.

(3) Bu özelleştirme uygulamaları sırasında ve sonrasında, bu Kanunda belirtilen dağıtım faaliyetinde yer alan herhangi bir gerçek veya özel sektör tüzel kişinin, kontrol ettiği dağıtım şirketleri uhdesindeki bölgelerde dağıtılan toplam elektrik enerjisi miktarı, bir önceki yıl tüm dağıtım bölgelerinde dağıtılan elektrik enerjisi miktarının yüzde otuzundan fazla olamaz.

(4) EÜAŞ veya müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıkları özelleştirme programına alınsa bile bunların bağlı oldukları bakanlık veya kurumları ve hâlihazırda tabi oldukları mevzuat ile ilgileri ve mülkiyetinin bağlı bulundukları kurum veya kuruluşlara aidiyeti aynen devam eder. Ancak, bu kuruluşların özelleştirmeye hazırlanmalarına yönelik teknik, mali, idari ve hukuki işlemler, personele ilişkin işlemler ve özelleştirilmelerine ilişkin iş ve işlemler, 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilir. Ancak bu kuruluşların ve bu kapsamda oluşturulabilecek yeni anonim şirketlerin yönetim kurulu başkanlığı ve üyelikleri, tasfiye kurulu üyelikleri ve genel müdürlükleri ile ait oldukları kuruluşlardan ayrı olarak özelleştirme programına alınan ve anonim şirkete dönüştürülmelerine gerek görülmeyen müesseselerde, müessese müdürlükleri ve yönetim komitelerine, işletme ve işletme birimlerinde bunların müdürlüklerine yapılacak atamalar ve bu görevlerden alınma işlemlerine ilişkin olarak Başbakan teklifte bulunma yetkisi Bakan aittir. Başbakan bu maddeyle ilgili yetkisini Bakana devredebilir. Atama yetkileri de

dâhil olmak üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın bu fıkra kapsamına giren işlemlere ilişkin 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede yer alan yetkileri saklıdır.

(5) Bu Kanun uyarınca yapılacak özelleştirme, satış ve hisse devriyle ilgili işlemler aşamasında, Hazine Müsteşarlığının taraf olduğu veya garantör olduğu iç ve dış ikraz anlaşmaları çerçevesinde, ilgili elektrik üretim ve iletim tesislerinin finansmanı amacıyla gerçekleştirilen yatırımlardan doğan mali yükümlülükler, bu tesisleri devralan ilgili tüzel kişinin yükümlülükleri arasında yer almak üzere EÜAŞ, TEİAŞ, Hazine Müsteşarlığı ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı arasında yapılacak protokol ile tespit edilir.

Kamulaştırma

MADDE 19- (1) Elektrik piyasasında üretim veya dağıtım faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin, önlisans ve lisansa konu faaliyetleri için gerekli olan kişilerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin kamulaştırma talepleri Kurum tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi hâlinde Kurul tarafından kamulaştırılmasına karar verilir ve bu karar kamu yararı kararı yerine geçer. Kamulaştırma işlemleri 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda belirtilen esaslar dâhilinde Kurum veya Maliye Bakanlığı ya da TEDAŞ tarafından yapılır. Bu durumda kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderler kamulaştırma talebinde bulunan önlisans veya lisans sahibi tüzel kişi tarafından ödenir.

(2) Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti ve/veya üzerlerindeki sınırlı ayni hakları, üretim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluşuna, bunların bulunmaması hâlinde ise Hazineye ait olur. Kamulaştırma bedeli önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişisi tarafından ödenerek tapuda Hazine adına tescil edilen veya niteliği gereği tapudan terkin edilen taşınmazlar üzerinde Maliye Bakanlığınca kamulaştırma bedelini ödeyen önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilir ve/veya kullanma izni verilir. İrtifak hakkının ve/veya kullanma izninin süresi önlisans veya lisansın geçerlilik süresi ile sınırlıdır.

(3) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerce yeni dağıtım tesisleriyle ilgili yapılan kamulaştırmaların gerektirdiği kamulaştırma bedelleri ile diğer giderler tarifeler yoluyla geri ödenir.

(4) Önlisans sahibinin lisans alamaması ya da önlisans veya lisansın sona ermesi ya da iptali hâlinde, önlisans veya lisans sahibi tüzel kişiler tarafından ödenmiş bulunan kamulaştırma bedellerine ilişkin olarak aşağıdaki uygulamalar yapılır:

a) Dağıtım lisansının süresinin bitmesi nedeniyle sona ermesi hâlinde tarifeler yoluyla geri alınmayan kamulaştırma bedelleri kamulaştırılan taşınmazın mülkiyetine sahip olan kamu kurum veya kuruluşu tarafından ilgili şirkete iade edilir.

b) Kamulaştırılan taşınmazların üzerinde irtifak hakkı tesis edilmek ve/veya kullanma izni verilmek suretiyle başka bir önlisans sahibinin kullanımına bırakılması durumunda, kamulaştırma bedeli lehine irtifak hakkı tesis edilen ve/veya kullanma izni verilen önlisans sahibi tarafından kamulaştırma bedelini ödemiş olan tüzel kişiye ödenir.

c) 2942 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi uyarınca kamulaştırılan taşınmazın sahibi veya mirasçıları tarafından geri alınması durumunda, taşınmaz sahibi veya mirasçıları tarafından geri ödenecek bedel, kamulaştırma bedelini ödemiş olan tüzel kişiye ödenir.

(5) Kamu tüzel kişiliğini haiz önlisans veya lisans sahibi tüzel kişilerce yürütülen üretim, iletim veya dağıtım faaliyetleri için gerekli olan taşınmazlarla ilgili kamulaştırma işlemleri, bu tüzel kişiler tarafından yapılır ve kamulaştırılan taşınmazlar üretim, iletim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu tüzel kişileri adına tescil edilir.

(6) Özel hukuk tüzel kişileri tarafından faaliyette bulunma hakkı edinilen dağıtım bölgelerinde özelleştirme tarihi itibarıyla mevcut olan dağıtım tesislerinin bulunduğu ve bu tarih itibarıyla kamulaştırma kararları alınmamış veya kamulaştırma kararı alınmakla birlikte kamulaştırma işlemleri tamamlanmamış taşınmazların kamulaştırması TEDAŞ tarafından yapılır ve kamulaştırma bedelleri TEDAŞ tarafından ödenerek tapuda TEDAŞ adına tescil edilir.

(7) Özel hukuk tüzel kişilerin yürütülen üretim veya dağıtım faaliyetleri için gerekli olan Hazineye ait taşınmazlar dışındaki kamu kurum veya kuruluşlarına ait taşınmazlar, Kurul tarafından verilecek kamulaştırma kararı uyarınca Maliye Bakanlığınca 2942 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi uygulanarak temin edilir. Bu durumda kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderler kamulaştırma talebinde bulunan özel hukuk tüzel kişisi tarafından ödenir. Bu taşınmazların mülkiyeti üretim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluşuna, bunların bulunmaması hâlinde ise Hazineye ait olur.

(8) İrtifak hakkı, kullanma izni ve kiralamaya ilişkin olarak aşağıdaki uygulamalar yapılır.

a) Piyasada üretim veya dağıtım faaliyetinde bulunan lisans veya önlisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri, faaliyetleri ile ilgili olarak Hazinesinin mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar üzerinde irtifak hakkı tesisi, kullanma izni verilmesi veya kiralama yapılabilmesi için Kurumdan talepte bulunur. Bu talebin Kurulca uygun görülmesi hâlinde, Maliye Bakanlığı ile önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri arasında önlisans veya lisans süresi ile sınırlı olmak üzere irtifak hakkı tesisi, kullanma izni veya kiralama sözleşmesi düzenlenir. Bu sözleşmelerde, sözleşmenin geçerliliğinin önlisans veya lisansın geçerlilik süresi ile sınırlı olacağı hükmü yer alır. İrtifak hakkı, kullanma izni veya kiralama bedelin ödeme yükümlülüğü, önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişisine aittir.

b) Piyasada kamu tüzel kişiliğini haiz önlisans veya lisans sahibi tüzel kişilerce yürütülen üretim, dağıtım veya iletim faaliyetleri için gerekli olan, Hazinesinin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlarla ilgili olarak irtifak hakkı tesisinin veya kullanma izni verilmesinin talep edilmesi hâlinde, Maliye Bakanlığı tarafından ilgili kamu tüzel kişileri lehine lisans süresince bedelsiz irtifak hakkı tesis edilir veya kullanma izni verilir.

Arz güvenliği

MADDE 20- (1) Bakanlık, elektrik enerjisi arz güvenliğinin izlenmesinden ve arz güvenliğine ilişkin tedbirlerin alınmasından sorumludur. Arz güvenliğine ilişkin görev ve sorumluluklar şunlardır:

a) TEİAŞ, iletim kısıtlarını asgari seviyeye indirecek şekilde iletim şebekesinin planlanmasından, tesisinden, işletilmesinden, sistem güvenilirliğinin muhafaza edilmesinden ve üretim kapasite projeksiyonu ile yirmi yıllık Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planının hazırlanmasından sorumludur. TEİAŞ, sistem güvenilirliğinin muhafaza edilmesini teminen ve yeterli kapasite olmaması nedeniyle oluşabilecek bölgesel sistem ihtiyaçlarını karşılamak üzere, yan hizmetler anlaşmaları kapsamında yeni üretim tesisi yaptırmak veya mevcut üretim tesislerinin kapasitelerini kiralamak amacıyla ihale yapabilir. İhaleler çerçevesinde TEİAŞ tarafından ödenecek kapasite kiralama bedeli sistem işletim fiyatına yansıtılmak suretiyle, enerji bedeli ise kullanım amacına bağlı olarak dengeleme ve uzlaştırma yönetmeliği çerçevesinde piyasa katılımcıları tarafından veya ticari yan hizmetler anlaşmaları kapsamında sistem işletim fiyatına yansıtılmak suretiyle karşılanır. TEİAŞ tarafından yan hizmetler anlaşmaları kapsamında kapasite kiralınması amacıyla yapılacak ihaleye ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

b) Son kaynak tedarik şirketleri ve serbest olmayan tüketicilerin elektrik enerjisi ve kapasite talebini karşılamakla yükümlü olan tedarik lisansına sahip şirketler, her yıl Aralık ayı sonuna kadar gelecek beş yıl için, tahmin ettikleri elektrik enerjisi puant güç taleplerini, ihtiyaç duydukları elektrik enerjisi miktarını, bu miktarın temini için yaptıkları sözleşmeleri ve ilave enerji veya kapasite ihtiyaçlarını Kuruma bildirmek zorundadır. Söz konusu enerji ve kapasite ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla üretim şirketleri ile veya tedarik şirketleri ile imzalanacak sözleşmelere ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından yönetmelikle düzenlenir.

c) Serbest tüketicilerin elektrik enerjisi talebini karşılayan tedarikçiler her yıl, serbest tüketicilerle yaptıkları sözleşmeler kapsamında enerjiyi temin edecekleri kaynakları, bir önceki yılın Aralık ayı sonuna kadar tedarikçi bazında Kuruma bildirmek zorundadır.

ç) Kurum, lisans verilen, üretim tesislerinin gerçekleştirmelerinin izlenmesinden, ilgili mevzuat kapsamında bu tesislerin öngörülen zamanda devreye girmesi için gerekli önlemlerin alınmasından, TEİAŞ tarafından yapılacak arz-talep dengesi çalışmalarında kullanılmak üzere, beş yıl içerisinde işletmeye girecek ve arz hesabında dikkate alınacak lisanslı yeni üretim kapasite miktarlarının Bakanlığa düzenli aralıklarla bildirilmesinden sorumludur.

(2) Arz güvenliğinin temini için gerekli yedek kapasite de dâhil olmak üzere yeterli kurulu güç kapasitesinin oluşturulması amacıyla kapasite mekanizmaları oluşturulur. Kapasite mekanizmalarının oluşturulmasına ilişkin usul ve esaslar Kurumun görüşü alınarak Bakanlık tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

(3) Arz güvenliğinin izlenmesi ve değerlendirilmesi için aşağıda belirtilen işlemler yapılır:

a) Gelecek yirmi yılı kapsayan Türkiye Elektrik Enerjisi Talep Projeksiyonu Raporu, her iki yılda bir Kalkınma Bakanlığı ve Kurum görüşleri de alınmak suretiyle Bakanlık tarafından hazırlanır ve yayımlanır.

b) TEİAŞ, Türkiye Elektrik Enerjisi Talep Projeksiyonu Raporunun yayımlanmasını müteakiben, gelecek yirmi yılı kapsayacak şekilde yapılan talep tahminini, mevcut arz potansiyelini, potansiyel arz imkânlarını, yakıt kaynaklarını, iletim ve dağıtım sisteminin yapısı ve gelişme planlarını, ithalat veya ihracat imkânlarını ve kaynak çeşitliliği politikalarını dikkate alarak enerji politikalarının belirlenmesinde yararlanmak üzere Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planını hazırlayarak Bakanlığın onayına sunar. Bu plan onaylanmasını müteakip Bakanlık tarafından yayımlanır.

c) TEİAŞ, üretim kapasite projeksiyonu kapsamında her yıl gelecek beş yılı kapsayacak şekilde, Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planına göre gerçekleştirmeler ile kısa ve orta dönem arz-talep dengesini belirleyerek Bakanlığa ve Kuruma sunar.

ç) Bakanlık, her yıl 31 Aralık tarihine kadar, yukarıda belirtilen çalışmaların ve Kurum tarafından hazırlanan Elektrik Piyasası Gelişim Raporunun sonuçlarına göre arz-talep dengesini, kaynak çeşitliliğini, iletim ve dağıtım sistemi ile üretim tesislerinin durumunu dikkate alarak Elektrik Enerjisi Arz Güvenliği Raporunu hazırlar ve Bakanlar Kuruluna sunar. Rapor, elektrik piyasasının gelişimi ve işlemesi hakkında değerlendirmeleri ve arz güvenliği açısından tespitleri, sorunları ve çözüm önerilerini kapsar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Tebliğat

MADDE 21- (1) Kurumca bu Kanuna göre yapılacak her türlü tebligat hakkında 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır, ancak ilanen yapılacak tebligatlar Resmi Gazetede yayımlanır.

Hizmet alımı

MADDE 22- (1) Elektrik enerjisi üretim, iletim ve dağıtım faaliyeti gösteren tüzel kişiler, gerekli hallerde üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin işletilmesi ve bakım-onarım işlerini hizmet alımı yoluyla yaptırabilirler. Hangi faaliyetlerin hizmet alımı yoluyla yaptırılabilceği Kurul tarafından belirlenir.

Bağlantı görüşü

MADDE 23- (1) TEİAŞ ve dağıtım şirketleri, her yıl, takip eden beş yıl için kısa vadeli ve takip eden on yıl için uzun vadeli olmak üzere sistemlerine bağlanabilecek bölgesel üretim tesisi kapasitelerini yayımlar. Bu şekilde yayımlanan bölgesel kapasiteler dışında üretim tesislerine bağlantı görüşü verilmez. Arz güvenliğinin sağlanması amacıyla Bakanlık ve piyasada rekabetin geliştirilmesi amacıyla Kurum tarafından talep edilmesi hâlinde, TEİAŞ ve dağıtım şirketleri, belirledikleri kapasiteleri ve bağlantı noktalarının sayısını sistem koşullarını dikkate alarak artırır.

Rölekasyon

MADDE 24- (1) Mülga 4628 sayılı Kanun ve 5346 sayılı Kanun kapsamında gerçekleştirilecek hidroelektrik santral projeleri ile 4283 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında yerli kaynaklara dayalı elektrik üretimi amacıyla yapılacak yatırımlarda, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ancak yapımı henüz tamamlanmamış su kullanım anlaşmalarının ilişkin olduğu projeler de dâhil olmak üzere, demiryolu ulaşım güzergahının değiştirilmesinin zorunlu olduğu hâllerde, rölekasyon işi, su altında kalacak mevcut demiryolunun kamulaştırma bedeli alınarak demiryolunun bağlı olduğu idare tarafından yapılır.

Vergi ve harçlar

MADDE 25- (1) DSİ tarafından 26/6/2003 tarihinden itibaren yapılmış olan ve ortak tesis yatırım bedeli geri ödemesi ihtiva etmeyen su kullanım hakkı ve işletme esaslarına ilişkin anlaşmalar ile ilgili olarak düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden ve yapılan işlemler harçtan müstesnadır.

EÜAŞ'ın hak ve yükümlülükleri

MADDE 26- (1) EÜAŞ; DSİ bünyesindeki üretim tesislerini bu Kanun hükümlerine göre devralır; mülga TEAŞ'tan, devralınan ve özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilere devri yapılmamış üretim tesislerini kendisi ve/veya bağlı ortaklıkları ile diğer kamu üretim şirketleri vasıtasıyla işletir ya da gerektiğinde sistemden çıkarır.

(2) EÜAŞ, mevcut sözleşmeler kapsamında işletme hakkı devri yoluyla özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilere devri yapılmış veya yapılacak tesis ve işletmelerin ve bunlara yapılacak ilave, ikame ve idame yatırımlarının mülkiyetini muhafaza eder.

(3) EÜAŞ mevcut ve devralacağı tesislere ilişkin her türlü iyileştirme, kapasite artışı, yenileme, ikame ve idame yatırımlarını yapar.

(4) Bakanlığın uygun görüşü ile EÜAŞ, yeni yapılacak üretim tesisleri için özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişiler ile ortaklıklar kurabilir.

(5) Bakanlık ve Kurum, EÜAŞ'ın etkin bir üretim kompozisyonu oluşturmalarını sağlamak ve üretimden kaynaklanan bir mali yük ortaya çıkmamasını teminen, enerji piyasasında faaliyet gösteren diğer kamu iktisadi teşebbüslerinin mali yapılarını olumsuz etkilemeyecek şekilde, Kalkınma Bakanlığının ve Hazine Müsteşarlığının da görüşlerini almak suretiyle her türlü önlemi almakla yetkili ve yükümlüdür.

TETAŞ'ın hak ve yükümlülükleri

MADDE 27- (1) TETAŞ, mevcut sözleşmeler kapsamında imzalanmış olan enerji alışı ve satışı anlaşmalarını yürütür. Mevcut imtiyaz ve uygulama sözleşmeleri kapsamında enerji alışı ve satışı anlaşmaları imzalayabilir, Hükümetler arası anlaşmalar kapsamında elektrik enerjisi ithalat veya ihracat anlaşmaları imzalayabilir.

(2) TETAŞ, bu Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında elektrik enerjisi ve kapasitesi alımı ve satımına ilişkin ikili anlaşmalar yapar ve yürütür, organize toptan elektrik piyasalarında faaliyette bulunabilir.

(3) TETAŞ, dağıtım şirketlerine tarifesi düzenlemeye tabi olan tüketiciler için toptan satış tarifelerinden elektrik enerjisi satar.

(4) TETAŞ'ın tarifesi düzenlemeye tabi olmayan tüketiciler için dağıtım şirketlerine elektrik enerjisi satışına ilişkin fiyat, hüküm ve şartlar taraflar arasında serbestçe belirlenir.

(5) Kurul tarafından son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen tedarikçiler, son kaynak tedarikçisi kapsamındaki müşteriler için temin ettiği elektrik enerjisinin en az yarısını TETAŞ'tan temin etmekle yükümlüdür.

(6) Dağıtım şirketleri, genel aydınlatma ile teknik ve teknik olmayan kayıplarından dolayı enerji ihtiyaçlarını TETAŞ'tan temin ederler.

(7) Bakanlık ve Kurum, TETAŞ'ın alım yükümlülüklerini tam olarak karşılayabilmesi ve bu yükümlülüklerden kaynaklanan herhangi bir mali yükün ortaya çıkmamasını teminen, enerji piyasasında faaliyet gösteren diğer kamu iktisadi teşebbüslerinin mali yapılarını olumsuz etkilemeyecek şekilde, Kalkınma Bakanlığının ve Hazine Müsteşarlığının da görüşlerini almak suretiyle her türlü önlemi almaya yetkili ve yükümlüdür.

Yatırım bedellerinin güncellenmesi

MADDE 28- (1) Mevcut sözleşmeleri çerçevesinde faaliyet gösteren ve DSİ katılım payları tarife yoluyla TETAŞ tarafından ödenen işletmedeki yap-işlet-devret modeli hidroelektrik santrallerin sözleşmelerinde ABD Doları cinsinden yer alan DSİ enerji katılım payları, sözleşmede yer aldığı miktarda ödeme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz kuru üzerinden her işletme yılının sonunda DSİ'ye ödenir.

(2) Mülga 4628 sayılı Kanun kapsamında kurulmuş ve kurulacak olan hidroelektrik santraller için imzalanan su kullanım hakkı anlaşması hükümleri çerçevesinde DSİ'ye ödenecek olan enerji hissesi katılım payının hesabında esas alınacak tesis bedeli, tek veya çok maksatlı tesislerde tesisin ihaleye esas ilk keşif;

a) Enerji tesisini ihtiva ediyorsa, tesisin DSİ tarafından yapılan kısmın ilk keşif bedeli,

b) Enerji tesisini ihtiva etmiyorsa, ortak tesise ait ilk keşif bedeli,

TEFE/ÜFE ile su kullanım anlaşmasının yapıldığı tarihe getirilmiş olan bedelin yüzde otuzundan fazlasını geçemez ve (b) bendi kapsamına giren tesislerde, DSİ tarafından enerji tesisine harcanan miktar var ise TEFE/ÜFE ile hesaplanarak ayrıca enerji hissesi katılım payına ilave edilir. İlk keşif bedelinin güncellenmesinde, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa göre ihale edilen işlerde keşif yılının Ocak ayında, yayınlanan TEFE/ÜFE değeri, imzalanan su kullanım hakkı anlaşmalarında bedel belirlenmişse bu bedelin hesabında kullanılan TEFE/ÜFE değeri, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihale edilen işlerde teklifin yapıldığı tarihten bir ay önceki TEFE/ÜFE değerleri esas alınır. Proje ile ilgili kamulaştırmalar için yapılmış ve yapılacak olan ödemelerin TEFE ile su kullanım anlaşması tarihine getirilmiş bedelinin enerji hissesine düşen miktarının tamamı şirket tarafından ödenir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 29- (1) 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 6/C maddesinin dördüncü ve altıncı fıkraları ile geçici 4 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 12 nci maddesinin (d) fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

(4) 2/3/2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Atıflar

MADDE 30- Diğer mevzuatta, mülga 4628 sayılı Kanuna yapılan atıflar, bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

ALTINCI BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Ulusal tarife uygulaması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Düzenlemeye tâbi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş ve uygulamaya ilişkin hususları Kurum tarafından hazırlanan tebliğ ile düzenlenmiş fiyat eşitleme mekanizması 31/12/2015 tarihine kadar uygulanır. Tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri ile 10 uncu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca kurulan tedarik şirketleri fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer alır.

(2) 31/12/2015 tarihine kadar ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınır ve ulusal tarifede çapraz sübvansiyon uygulanır. Ulusal tarife Kurumca hazırlanır ve Kurul onayıyla yürürlüğe girer.

(3) 31/12/2015 tarihine kadar tüm hesaplar ilgili mevzuata göre ayrıştırılarak tutulur.

(4) Bu maddede yer alan sürelerin uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Yap-işlet-devret sözleşmesi

GEÇİCİ MADDE 2- (1) 3096 sayılı Kanun hükümlerine göre Bakanlık ile yap-işlet-devret sözleşmesi yapmış olan fakat işletmeye girmeden sözleşmelerini sonlandırmış veya sonlandıracak şirketlerin, bu Kanun kapsamında lisans alarak faaliyetlerini sürdürmelerini teminen sözleşme kapsamında yap-işlet-devret tesislerinin kurulması için lehlerine irtifak hakkı tesis edilmiş olan Hazine taşınmazları, üzerindeki tesislerin değeri dikkate alınmaksızın rayiç bedeli üzerinden Maliye Bakanlığınca bu şirketlere doğrudan satılabilir.

Özelleştirilen tesislere yönelik vergi teşvikleri

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Elektrik dağıtım şirketleri ile elektrik üretim tesis ve/veya şirketlerinin özelleştirilmesi çalışmaları kapsamında 31/12/2023 tarihine kadar yapılacak devir, birleşme, bölünme, kısmi bölünme işlemleriyle ilgili olarak ortaya çıkan kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu madde kapsamında yapılacak işlemler nedeniyle zarar oluşması hâlinde bu zarar kurum kazancının tespitinde dikkate alınmaz. Yapılan bu bölünme işlemleri 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamında yapılan bölünme işlemi olarak kabul edilir.

(2) Bu madde kapsamında yapılacak teslim ve hizmetler katma değer vergisinden müstesnadır. Söz konusu teslim ve hizmet ifalarıyla ilgili olarak yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler nedeniyle hesaplanan katma değer vergisinden indirilir. İndirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisi iade edilmez. Bu madde kapsamına giren işlemlerde 6102 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanmaz.

Arz güvenliğinin sağlanmasına yönelik teşvikler

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Kısa dönemde gerekli arz kapasitesinin yeterli bir yedekle oluşturulması amacıyla 31/12/2015 tarihine kadar ilk defa işletmeye girecek üretim lisansı sahibi tüzel kişilere aşağıdaki teşvikler sağlanır. Bu sürenin uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir.

a) Üretim tesislerinin, işletmeye giriş tarihlerinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistemi sistem kullanım bedellerinden yüzde elli indirim yapılır.

b) Üretim tesislerinin yatırım döneminde, üretim tesisleriyle ilgili yapılan işlemler ve düzenlenen kâğıtlar damga vergisi ve harçtan müstesnadır.

Elektrik Enerjisi Fonu

GEÇİCİ MADDE 5- (1) 3096 sayılı Kanun çerçevesinde gerçekleştirilmiş olan projeler kapsamında ilgili şirketlerle mülga Elektrik Enerjisi Fonu arasında imzalanan Fon Anlaşmaları gereğince, Fon tarafından sağlanan ve sağlanacak olan ve şirketlerin satış tarifelerine yansıtılmak suretiyle, şirketlere ilave kaynak sağlanarak Fona geri ödenmesi öngörülen kredilerin geri ödenmesinde faiz uygulanmaz.

Genel aydınlatma

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Genel aydınlatma kapsamında aydınlatılan yerlerde gerçekleşen aydınlatma giderlerinin yüzde sekseni Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten, geriye kalan yüzde yirmilik kısmı belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde ilgili belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından, bu sınırlar dışında ise ilgili il özel idaresi payından kesinti yapılmak üzere 31/12/2015 tarihine kadar karşılanır.

(2) Bakanlığın belirleyeceği temsilcinin başkanlığında dağıtım şirketi, ilgili belediye ve/veya il özel idaresi temsilcilerinden oluşan aydınlatma komisyonunun genel aydınlatma kararı vereceği bölgelere ilişkin gerekli yatırımlar dağıtım şirketince yapılır.

(3) Güvenlik amacıyla yapılan sınır aydınlatmalarına ait tüketim ve yatırım giderleri, İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten, toplumun ibadetine açılmış ve ücretsiz girilen ibadethanelere ilişkin aydınlatma giderleri ise Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesine, konulacak ödenekten karşılanır.

(4) TEDAŞ, belirli dönemler itibarıyla dağıtım şirketleri tarafından gönderilen faturalardaki tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine ilişkin olarak dağıtım şirketleri nezdinde gerekli denetimleri yapar. Yapılan denetimler sonucunda dağıtım şirketine fazla ödeme yapıldığının tespit edilmesi halinde, fazla yapılan ödeme tutarı, ödemenin yapıldığı tarih ile geri alındığı tarih arasında geçen süreye 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranı dikkate alınarak hesaplanan faiz ile birlikte bir ay içinde ödenmesi ilgili dağıtım şirketinden istenir. Bu süre içerisinde ödeme yapılmaması halinde söz konusu ödeme tutarı dağıtım şirketinin cari dönem alacaklarından mahsup edilir. Bu suretle de tahsil edilemeyen alacaklar Bakanlığın bildirimini üzerine vergi daireleri tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Fazla ödemeler nedeniyle yapılan tahsilatların yüzde sekseni genel bütçeye gelir kaydedilir, geriye kalan yüzde yirmilik kısmı ise ilgili mahalli idarelere aktarılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin tereddütleri gidermeye ve gerektiğinde usul ve esas belirlemeye Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlık yetkilidir.

(5) Bakanlık bu maddenin birinci fıkrası kapsamındaki ödemelere ilişkin gerekli düzenlemeleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde yapar. Bu süre zarfında, genel aydınlatma tüketim giderlerinin ödenmesine ilişkin iş ve işlemler, mülga 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 17 nci maddesine ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülür. Mülga 4628 sayılı Kanunun geçici 17 nci maddesi uyarınca Hazine Müsteşarlığı bütçesinden yapılan ödemelere ilişkin denetim, takip ve tahsilat işlemleri bu maddenin dördüncü fıkrası kapsamında yapılır.

(6) Aydınlatmayla ilgili ölçüme ilişkin teknik esaslar ile ödemeye, kesinti yapılmasına, uygulamaya ve denetime ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

Otoprodüktör lisansının üretim lisansına dönüştürülmesi

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere, mevcut lisanslarındaki hakları korunarak 31/12/2012 tarihine kadar resen ve lisans alma bedeli alınmaksızın üretim lisansı verilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra Kuruma otoprodüktör lisansı başvurusunda bulunulamaz; yapılmış başvurular üretim lisansı kapsamında değerlendirilir.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce özelleştirilen kuruluşlar tarafından işletilmekte olan tesisler için, mülga 4628 sayılı Kanun hükümlerine göre verilen otoprodüktör lisansları üretim lisansına dönüştürülür ve satış/işletme hakkı devir sözleşmelerinde belirlenen hususlar üretim lisansına dercedilir. Lisans sahipleri, bir takvim yılı içinde elektrik enerjisi üretim miktarının en fazla yüzde yirmisini piyasada satabilir. Arz güvenliği açısından ihtiyaç duyulacak hâllere münhasır olmak üzere, Kurul bu oranı artırabilir.

Üretim tesislerinin çevre mevzuatıyla uyumlu hâle getirilmesi

GEÇİCİ MADDE 8- (1) EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarına ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine, bunların özelleştirilmeleri halinde de geçerli olmak üzere, çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanması amacıyla 31/12/2018 tarihine kadar süre tanınır. Bu sürenin uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu süre zarfında ve önceki dönemlere ilişkin olarak bu gerekçeyle, EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarında ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerinde, bunların özelleştirilmeleri halinde de geçerli olmak üzere, elektrik üretim faaliyeti durdurulamaz, idari para cezası uygulanmaz.

İşletmeye geçmemiş ya da geçmemiş lisanslara yönelik işlemler

GEÇİCİ MADDE 9- (1) Kurumdan aldığı üretim lisansına derç edilen inşaat öncesi süresi henüz sona ermemiş veya bu süre sona erdiği hâlde bu süre içerisinde yerine getirmesi gereken yükümlülükleri ikmal edemeyen tüzel kişilerin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden bir ay içerisinde lisansları Kurum tarafından resen sona erdirilerek var ise kalan inşaat öncesi sürelerine altı ay eklenmek suretiyle bulunacak süre kadar süreli, yok ise altı ay süreli önlisans verilir.

(2) Lisans sahibi tüzel kişiler lisanslarına derç edilmiş inşaat öncesi süre içerisinde söz konusu lisansları kapsamında yapılması gereken kamulaştırma ve demiryolu röleasyon işlemlerinin bu süre içerisinde tamamlanamayacağını Kuruma gerekçeleriyle belgelendirmeleri ve bu gerekçelerin Kurul tarafından kabul edilmesi durumunda söz konusu lisanslar önlisansa dönüştürülmez.

(3) Mevcut üretim veya otoprodüktör lisanslarını ya da lisans başvurularını sonlandırmak isteyen tüzel kişilerin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden bir ay içerisinde Kuruma başvurmaları hâlinde lisansları veya başvuruları sonlandırılarak teminatları iade edilir.

Mevcut lisans başvurularının önlisansa dönüştürülmesi

GEÇİCİ MADDE 10- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kurumca henüz sonuçlandırılmamış üretim lisansı başvuruları, önlisans başvurusu olarak değerlendirilir ve sonuçlandırılır.

Tedarik lisansı verilmesi

GEÇİCİ MADDE 11- (1) Toptan satış ve perakende satış lisansı sahibi tüzel kişilere, mevcut lisanslarındaki hakları korunarak resen ve bedel alınmaksızın tedarik lisansı verilir.

Son kaynak tedariki

GEÇİCİ MADDE 12- (1) Dağıtım şirketleri, 31/12/2012 tarihine kadar geçerli olmak üzere, tedarik lisansı alarak bölgesindeki son kaynak tedarikçisi olarak faaliyet göstermekle yükümlüdür.

Hazine yatırım garantisi

GEÇİCİ MADDE 13- (1) 3096 sayılı Kanun, 3996 sayılı Kanun ve 4283 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilen yatırımlara Hazine yatırım garantisi verilmez.

Kamu yararı ve faaliyet durdurma

GEÇİCİ MADDE 14- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce geçerli bir üretim lisansına dayalı olarak santral inşaatına başlamış ancak lisansı herhangi bir sebeple iptal edilmiş veya durdurulmuş olan lisans sahiplerine; Bakanlıkça üretim tesisi yatırımının geri dönülemez bir noktaya geldiğinin tespit edilmesi ve kamu yararı görülmesi şartıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde Kuruma başvurulması halinde Kurum tarafından lisans verilir.

(2) Üretim faaliyeti için alınması gerekli diğer ruhsat, izin gibi işlemler, lisans alma tarihinden itibaren iki yıl içerisinde tamamlanıncaya kadar başvuru sahipleri faaliyetlerine devam ederler. Bu süre içerisinde gerekli izinleri alamayanların faaliyetleri, bu izinler tamamlanıncaya kadar durdurulur.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından düzenlenir.

Faaliyetlerin ayrıştırılması

GEÇİCİ MADDE 15- (1) Dağıtım şirketi tarafından yürütülmekte olan perakende satış faaliyeti, 1/1/2013 tarihinden itibaren, ilgili dağıtım şirketinin ortaklarınca aynı kontrol yapısıyla kurulan tedarik şirketi tarafından yerine getirilir.

Yürürlük

MADDE 31-(1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 32- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

B. Bozdağ

Avrupa Birliği Bakanı

E. Bağış

Çevre ve Şehircilik Bakanı

E. Bayraktar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

S. Ergin

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. Ergün

Dışişleri Bakanı V.

T. Yıldız

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Kılıç

İçişleri Bakanı

İ. N. Şahin

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. Şahin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

M. Z. Çağlayan

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

Ö. Dinçer

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
ELEKTRİK PİYASASI KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının sağlanmasıdır.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun; elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı, toptan veya perakende satışı, ithalat ve ihracatı, piyasa işletimi ile bu faaliyetlerle ilişkili tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini kapsar.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bağlantı anlaşması: Bir üretim şirketi, dağıtım şirketi ya da tüketicinin iletim sistemine ya da dağıtım sistemine bağlantı yapması için yapılan genel ve özel hükümleri içeren anlaşmayı,

b) Bakan: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanını,

c) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,

ç) Dağıtım: Elektrik enerjisinin 36 kV ve altındaki hatlar üzerinden naklini,

d) Dağıtım sistemi: Bir dağıtım şirketinin, lisansında belirlenmiş dağıtım bölgesinde işlettiği elektrik dağıtım tesisleri ve şebekesini,

e) Dağıtım şirketi: Belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımı ile iştigal eden tüzel kişiyi,

f) Dağıtım tesisi: İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğinden, alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktalarına kadar, bina giriş ve sayaç arası hariç, elektrik dağıtımı için teçhiz edilmiş tesis ve teçhizat ile dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da devralınan sayaçları,

g) DSİ: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünü,

ğ) EPIAŞ: Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketini,

h) EÜAŞ: Elektrik Üretim Anonim Şirketini,

ı) Genel aydınlatma: Otoyollar ve özelleştirilmiş erişme kontrollü karayolları hariç, kamunun genel kullanımına yönelik bulvar, cadde, sokak, alt-üst geçit, köprü, meydan ve yaya geçidi gibi yerler ile halkın ücretsiz kullanımına açık ve kamuya ait park, bahçe, tarihî ve ören yerlerinin aydınlatılması ile trafik sinyalizasyonunu,

i) Görevli tedarik şirketi: Dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin hukuki ayrıştırması kapsamında kurulan veya son kaynak tedariki yükümlüsü olarak Kurul tarafından yetkilendirilen tedarik şirketini,

j) İkili anlaşma: Gerçek ve tüzel kişiler arasında özel hukuk hükümlerine tabi olarak, elektrik enerjisi ve/veya kapasitenin alınıp satılmasına dair yapılan ve Kurul onayına tabi olmayan ticari anlaşmaları,

k) İletim: Elektrik enerjisinin gerilim seviyesi 36 kV üzerindeki hatlar üzerinden naklini,

l) İletim ek ücreti: İletim tarifi üzerinden Kurum adına tahsil edilebilecek ücreti,

m) İletim sistemi: Elektrik iletim tesisleri ve şebekesini,

n) İletim tesisi: Üretim veya tüketim tesislerinin 36 kV üstü gerilim seviyesinden bağlı olduğu üretim veya tüketim tesisi salt sahasından sonraki nihayet direğinden itibaren iletim salt sahalarının orta gerilim fiderleri de dâhil olmak üzere dağıtım tesislerinin bağlantı noktalarına kadar olan tesisleri,

o) İmdat grupları: Can ve mal kaybını önlemek amacıyla sadece elektrik enerjisi kesilmelerinde kullanılan elektrojen gruplarını,

ö) İştirak: Kamu iktisadi teşebbüsü olanlar hariç olmak üzere; doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya başka şirket ve şirketler veya gerçek kişi ve kişilerle birlikte piyasada faaliyet gösteren herhangi bir tüzel kişiyi kontrol eden şirket veya doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte, başka herhangi bir şirket ve şirketler veya gerçek kişi ve kişiler tarafından kontrol edilen, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişiyi ve bu şirketlerin ve/veya piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin birinin diğeriyle veya birbirleriyle olan doğrudan veya dolaylı ilişkisini,

p) Kojenerasyon: Isı ve elektrik ve/veya mekanik enerjinin aynı tesiste eş zamanlı olarak üretimini,

r) Kontrol: Bir tüzel kişi üzerinde ayrı ayrı ya da birlikte, fiilen ya da hukuken belirleyici etki uygulama olanağını sağlayan hakları, sözleşmeler veya başka araçlarla ve özellikle bir tüzel kişinin malvarlığının tamamı veya bir kısmı üzerinde mülkiyet veya işletilmeye müsait bir kullanma hakkıyla veya bir tüzel kişinin organlarının oluşumunda veya kararları üzerinde belirleyici etki sağlayan hakları veya sözleşmelerle meydana getirilen hakları,

s) Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu,

ş) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu,

t) Lisans: Tüzel kişilere piyasada faaliyet gösterebilmeleri için bu Kanun uyarınca verilen izni,

u) Merkezi uzlaştırma kuruluşu: Piyasa katılımcıları arasındaki ilgili yönetmelikle belirlenecek olan mali işlemleri yürütmek üzere kullanılan, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre merkezi takas kuruluşu olarak kurulan kuruluşu,

ü) Mevcut sözleşmeler: 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce, 4/12/1984 tarihli ve 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun, 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanun, 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 21/1/2000 tarihli ve 4501 sayılı Kamu Hizmetleri ile İlgili İmtiyaz Şartlaşma ve Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Tahkim Yoluna Başvurulması Halinde Uyulması Gereken İlkelere Dair Kanun hükümleri ve ilgili yönetmeliklere göre imzalanan sözleşmeleri, imtiyaz sözleşmelerini ve uygulama sözleşmelerini,

v) Mikrokojenerasyon tesisi: Elektrik enerjisine dayalı kurulu gücü 100 kilovat ve altında olan kojenerasyon tesisini,

y) Organize toptan elektrik piyasaları: Elektrik enerjisi, kapasitesi veya perakende alış satışının gerçekleştirildiği ve piyasa işletim lisansına sahip merkezi bir aracı tüzel kişilik tarafından organize edilip işletilen gün öncesi piyasası, gün içi piyasası ile sermaye piyasası aracı niteliğindeki standardize edilmiş elektrik sözleşmelerinin ve dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin işlem gördüğü ve Borsa İstanbul Anonim Şirketi tarafından işletilen piyasaları ve Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından organize edilip işletilen dengeleme güç piyasası ve yan hizmetler piyasası gibi elektrik piyasalarını,

z) Önlisans: Üretim faaliyetinde bulunmak isteyen tüzel kişilere, üretim tesisi yatırımlarına başlamaları için gerekli onay, izin, ruhsat ve benzerlerinin alınabilmesi için belirli süreli verilen izni,

aa) Perakende satış: Elektrikli tüketiciye satışını,

bb) Piyasa: Üretim, iletim, dağıtım, piyasa işletimi, toptan satış, perakende satış, ithalat ve ihracat faaliyetleri ile bu faaliyetlere ilişkin iş ve işlemlerden oluşan elektrik enerjisi piyasasını,

cc) Serbest tüketici: Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimi bulunduğu veya iletim sistemine doğrudan bağlı olduğu veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi,

çç) Sistem kontrol anlaşması: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi veya dağıtım şirketi ile özel direkt hattın mülkiyet sahibi veya işletmecisi olan özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişi arasında, iletim ve dağıtım sistemlerinin kararlılığının ve işletme bütünlüğünün korunmasını sağlayan hükümleri içeren ve özel hukuk hükümlerine göre yapılan anlaşmaları,

dd) Sistem kullanım anlaşması: Bir üretim şirketi, tedarik lisansı sahibi şirket veya tüketicinin iletim sistemini ya da dağıtım sistemini kullanımına ilişkin genel hükümleri ve ilgili kullanıcıya özgü koşul ve hükümleri içeren anlaşmayı,

ee) Son kaynak tedarigi: Serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde elektrik enerjisini, son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen tedarik lisansı sahibi şirket dışında bir tedarikçiden temin etmeyen tüketicilere elektrik enerjisi tedarigini,

ff) Tarife: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitenin iletimi, dağıtımı ve satışı ile bunlara dair hizmetlere ilişkin fiyat, hüküm ve şartları içeren düzenlemeleri,

gg) Tedarik: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitenin toptan veya perakende satışını,

ğğ) Tedarikçi: Elektrik enerjisi ve/veya kapasite sağlayan üretim şirketleri ile tedarik lisansına sahip şirketi,

hh) Tedarik şirketi: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin, toptan ve/veya perakende satılması, ithalatı, ihracatı ve ticareti faaliyetleri ile iştigal edebilen tüzel kişiyi,

ıı) TEDAŞ: Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketini,

ii) TEİAŞ: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketini,

jj) Tesis: Elektrik enerjisi üretimi, iletimi veya dağıtımı faaliyeti yürütülen veya yürütülmeye hazır tesis, şebeke veya teçhizatı,

kk) TETAŞ: Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketini,

ll) Toptan satış: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin tekrar satışı için satışını,

mm) Tüketici: Elektrik kendi kullanımı için alan kişiyi,

nn) Türev piyasalar: İleri bir tarihte teslimatı veya nakit uzlaşması yapılmak üzere elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin, bugünden alım satımının yapıldığı piyasaları,

oo) Uluslararası enterkonneksiyon: Ulusal elektrik sisteminin diğer ülkelere ait elektrik sistemi ile senkron paralel; asenkron paralel, ünite yönlendirmesi veya izole bölge yöntemlerinden birinin kullanılmasıyla işletilmesini esas alan enterkonneksiyonu,

öö) Üretim: Enerji kaynaklarının, elektrik üretim tesislerinde elektrik enerjisine dönüştürülmesini,

pp) Üretim şirketi: Sahip olduğu, kiraladığı, finansal kiralama yoluyla edindiği veya işletme hakkını devraldığı üretim tesisi ya da tesislerinde elektrik enerjisi üretimi ve ürettiği elektriğin satışıyla iştigal eden özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişiyi,

rr) Üretim tesisi: Elektrik enerjisinin üretildiği tesisleri,

ss) Yan hizmetler: İletim sistemine veya dağıtım sistemine bağlı ilgili tüzel kişilerce sağlanan, iletim veya dağıtım sisteminin güvenilir şekilde işletimini ve elektriğin gerekli kalite koşullarında hizmete sunulmasını sağlamak üzere ilgili yönetmelikte ayrıntılı olarak tanımlanan hizmetleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Elektrik Piyasası Faaliyetleri ve Lisanslar

Elektrik piyasası faaliyetleri

MADDE 4- (1) Piyasada, bu Kanun hükümleri uyarınca lisans almak koşuluyla yürütülebilecek faaliyetler şunlardır:

- a) Üretim faaliyeti
- b) İletim faaliyeti
- c) Dağıtım faaliyeti
- ç) Toptan satış faaliyeti
- d) Perakende satış faaliyeti
- e) Piyasa işletim faaliyeti
- f) İthalat faaliyeti
- g) İhracat faaliyeti

(2) Piyasada faaliyet gösterecek tüzel kişilerin faaliyetlerinde uymaları gereken usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(3) Piyasada faaliyet gösterecek özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilerin, ilgili mevzuat hükümlerine göre anonim şirket veya limited şirket olarak kurulması ve anonim şirketlerin sermaye piyasası mevzuatına göre borsada işlem görenler dışındaki paylarının nama yazılı olması şarttır. Bu şirketlerin ana sözleşmelerinde bulunması gereken hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Lisans esasları

MADDE 5- (1) Lisans, bu Kanun hükümleri uyarınca üzerinde kayıtlı piyasa faaliyetlerinin yapılabilmesi için tüzel kişilere verilen izin belgesidir. 11 inci maddenin onuncu fıkrasında belirtilen piyasalara ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, lisanslara ilişkin olarak aşağıdaki hususlar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir:

a) Başvuru ve değerlendirme usul ve esasları ile lisansların verilmesi, tadili, sona erdirilmesi, iptali, süreleri, süre uzatımı, yenilenmesi ve lisans kapsamındaki hak ve yükümlülüklerin belirli bir süre askıya alınmasına ilişkin usul ve esaslar

b) Faaliyetin türü ve işin niteliğine göre belirlenecek lisans bedelleri

c) Lisans sahibi tüzel kişilerin lisansları kapsamında sahip oldukları hakları, yükümlülükleri, görevleri, sermaye yeterlilikleri, istihdam edilmesi gereken nitelikli personele ilişkin hükümler ile tarifesi düzenlemeye tabi lisans sahiplerinin haklarının temlikine ilişkin usul ve esaslar

(2) Bu Kanun kapsamında verilecek lisansların tabi olacağı ve lisans sahiplerinin uymakla yükümlü olduğu esaslar şunlardır:

a) Bu Kanundaki istisnalar hariç piyasa faaliyetleri ile iştigal edecek tüzel kişiler, faaliyetlerine başlamadan önce, her faaliyet için ve söz konusu faaliyetlerin birden fazla tesiste yürütülecek olması hâlinde, her tesis için ayrı lisans almak zorundadır.

b) Tarifesi düzenlemeye tabi faaliyet gösteren tüzel kişiler, tarifesi düzenlemeye tabi her faaliyet ve bu faaliyetin lisansı kapsamında sınırlandığı her bölge için ayrı hesap ve kayıt tutmakla yükümlüdür.

c) Lisanslar, en çok kırk dokuz yıl için verilir. Üretim, iletim ve dağıtım lisansları için geçerli olan asgari süre on yıldır.

ç) Tüzel kişiler, Kurul tarafından belirlenen lisans alma, lisans yenileme, lisans tadili, lisans sureti çıkartma ve yıllık lisans bedellerini Kuruma ödemek zorundadır.

d) Lisans sahibi tüzel kişiler; tesislerini, yasal defter ve kayıtlarını Kurum denetimine hazır bulundurmak, Kurum tarafından talep edildiğinde denetime açmak ve Kurumun faaliyetlerini yerine getirebilmesi için ihtiyaç duyacağı her türlü bilgi ve belgeyi zamanında, tam ve doğru olarak Kuruma vermek zorundadır.

e) Tüzel kişiler lisans almanın yanı sıra faaliyet alanlarına göre mevzuatın gereklerini yerine getirmekle yükümlüdür.

f) Birden çok yapı veya müstemilatının yüzeylerinde tesis edilen aynı tür yenilenebilir enerji kaynağına dayalı üretim tesisleri sisteme aynı noktadan bağlanmak kaydıyla tek üretim lisansı kapsamında değerlendirilebilir. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.

(3) Piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin aşağıda belirtilen işlemleri Kurul iznine tabidir. Kurul izni alınmasına dair usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

a) Halka açık şirketlerde yüzde beş, diğerlerinde yüzde on ve üzerindeki sermaye payı değişiklikleri

b) Kontrol değişikliği sonucunu doğuracak her türlü işlem

c) Tesislerin mülkiyetinin veya kullanım hakkının değişmesi sonucunu doğuran iş ve işlemler

(4) Tarifesi düzenlemeye tabi lisans sahibi tüzel kişiler için aşağıda belirtilen hususlara ilişkin hükümler Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikte yer alır:

a) Lisans kapsamında hizmet verilecek gerçek ve tüzel kişiler ile yürütülecek faaliyet türlerini belirleyen hükümler

b) Bir dağıtım ya da iletim lisansı sahibinin, gerçek ve tüzel kişilere, eşitler arasında ayırım gözetmeksizin sisteme erişim ve sistemi kullanım imkânını sağlayacağına dair hükümler

c) Bu Kanunda yer alan fiyatlandırma esaslarını tespit etmeye, piyasa ihtiyaçlarını dikkate alarak son kaynak tedariği kapsamında ve/veya serbest olmayan tüketicilere yapılan elektrik satışında uygulanacak fiyatlandırma esaslarını tespit etmeye ve bu fiyatlarda enflasyon dâhil ihtiyaç duyulacak diğer ayarlamalara ilişkin formülleri uygulamaya dair yöntemler ve bunların denetlenmesine dair hükümler

ç) Lisans sahibinin Kuruma tam ve doğru bilgi vermesini ve tüketicilere yapılan satışlar açısından; elektrik enerjisi veya kapasite alımlarını basiretli bir tacir olarak yapmasını sağlayacak hükümler

d) Hizmet maliyetlerinin yansıtılmasına dair kurallar ile teknik ve teknik olmayan kayıpları asgariye indirecek önlemlerin uygulanmasına dair esasları içeren hükümler

e) Lisans sahibinin Kurum tarafından verilen tüm talimatlara uyma yükümlülüğüne ilişkin hükümler

f) Lisans kapsamında, Kuruldan izin alınmaksızın yapılabilecek faaliyetlere ilişkin hükümler

g) Hizmetin teknik gereklere göre yapılmasını sağlayacak hükümler

(5) Lisans başvurusu reddedilen tüzel kişilere ret gerekçesi tam ve açık biçimde bildirilir.

(6) Lisans, süresinin bitiminde kendiliğinden, lisans sahibi tüzel kişinin iflasının kesinleşmesi, lisans sahibinin talebi veya lisans verilmesine esas şartların kaybedilmesi hâllerinde ise Kurul kararıyla sona erer.

(7) Üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiden, önlisans yükümlülüklerinin yerine getirilmesini müteakiben üretim tesisinin lisansında belirlenen inşaat süresi içerisinde kurulmaması hâlinde irat kaydedilmek üzere, kurulmak istenen üretim tesisinin niteliğine ve büyüklüğüne göre yönetmelikle belirlenen miktarda teminat mektubu alınır. Mücbir sebep halleri dışında üretim tesisinin lisansında belirlenen inşaat süresi içerisinde kurulmaması veya kalan süre içerisinde kurulamayacağına tespit edilmesi hâllerinde lisans iptal edilir ve teminat mektubu irat kaydedilir.

(8) Lisansı iptal edilen tüzel kişi, bu tüzel kişilikte yüzde on veya daha fazla paya sahip ortaklar ile lisans iptal tarihinden önceki bir yıl içerisinde görevden ayrılmış olanlar dâhil, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, lisans iptalini takip eden üç yıl süreyle lisans alamaz, lisans başvurusunda bulunamaz, lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamaz, yönetim kurullarında görev alamaz.

(9) Dağıtım lisansı, başvuru sahibinin bu Kanun uyarınca öngörülen yükümlülükleri yerine getirmesi ve ilgili dağıtım sisteminin işletme hakkını tevsiki hâlinde verilebilir.

(10) Lisans sahibi tüzel kişilerden talep edilen bildirim, rapor ve diğer evrak, yönetmeliklerde düzenlenen usul ve esaslara uygun olarak Kuruma sunulur.

(11) Kurum tüketicilerin korunması ve piyasa faaliyetlerinin aksamaması için lisansların sona erdirilmesi veya iptali durumlarında gerekli tedbirleri alır.

Önlisans esasları

MADDE 6- (1) Üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiye öncelikle, üretim tesisi yatırıma başlaması için mevzuattan kaynaklanan izin, onay, ruhsat ve benzeri belgeleri edinebilmesi ve üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde edebilmesi için Kurum tarafından belirli süreli önlisans verilir. Önlisansa ilişkin aşağıda belirtilen hususlar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir:

a) Başvuru, değerlendirme ve teminat mektubu usul ve esasları ile önlisansın verilmesi, tadili, sona ermesi, iptali, süresi ve süre uzatımı hâllerinde uygulanacak usul ve esaslar

b) Önlisansın iptali ve sona ermesinin hüküm ve sonuçları

c) Önlisans sahibi tüzel kişilerin önlisans kapsamında sahip oldukları haklarına, yükümlülüklerine, sermaye yeterliliklerine ilişkin usul ve esaslar

(2) Önlisans süresinde; gerekli izin, onay, ruhsat veya benzeri belgeleri alamayan, üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde ettiğini tevsik edemeyen, Kurum tarafından belirlenen yükümlülükleri yerine getirmeyen tüzel kişiye lisans verilmez.

(3) Lisans alınıncaya kadar veraset ve iflas nedenleri dışında önlisans sahibi tüzel kişinin ortaklık yapısının doğrudan veya dolaylı olarak değişmesi, hisselerinin devri veya hisselerin devri sonucunu doğuracak iş ve işlemlerin yapılması veya Kurum tarafından belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda önlisans iptal edilir.

(4) Bu Kanun kapsamında Kurul tarafından verilecek önlisansların tabi olacağı ve önlisans sahiplerinin uymakla yükümlü olduğu esaslar şunlardır:

a) Bu Kanundaki istisnalar hariç üretim faaliyetiyle iştigal edecek tüzel kişi, faaliyeti birden fazla tesiste yürütecek olması hâlinde, her tesis için ayrı önlisans almak zorundadır.

b) Tüzel kişiler, Kurul tarafından belirlenen önlisans alma, tadili, suret çıkartma ve diğer bedelleri Kuruma ödemek zorundadır.

c) Önlisans sahibi tüzel kişi; Kurumun faaliyetlerini yerine getirebilmesi için ihtiyaç duyacağı her türlü bilgi ve belgeyi istenilen zamanda Kuruma vermek zorundadır.

(5) Önlisansın süresi mücbir sebep hâlleri hariç yirmi dört ayı geçemez. Kurul, kaynak türüne ve kurulu güce bağlı olarak bu süreyi yarısı oranında uzatabilir.

(6) Önlisansın, önlisans sahibi tüzel kişiden kaynaklanmayan bir nedenle iptal edilmesi veya sona ermesi hâlinde, ilgisinin teminatı iade edilir.

(7) Önlisans, süresi uzatılmadığı takdirde süresinin bitiminde, önlisans sahibi tüzel kişinin talebi veya iflası hâlinde kendiliğinden sona erer.

(8) Önlisans için başvuran tüzel kişiden, önlisans süresinde yerine getirmesi gereken yükümlülükleri ikmal etmemesi hâlinde irat kaydedilmek üzere, kurulmak istenen üretim tesisinin niteliği ve büyüklüğüne göre yönetmelikle belirlenecek miktarda teminat mektubu alınır.

(9) Lisans başvurusuna konu üretim tesisinin tesis edileceği yerde faaliyet göstermek üzere petrol veya doğal gaz piyasası faaliyetleri için ayrıca lisans başvurusunun yapılması durumunda öncelik verilecek lisans başvurusuna Bakanlık görüşü alınarak Kurul tarafından karar verilir.

Üretim faaliyeti

MADDE 7- (1) Üretim faaliyeti, lisansları kapsamında kamu ve özel sektör üretim şirketleri ile organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği tarafından yürütülebilir.

(2) Üretim şirketi, lisansı kapsamında aşağıda belirtilen faaliyetleri yapabilir:

a) Tedarik şirketlerine, serbest tüketicilere ve özel direkt hat tesis ettiği kişilere elektrik enerjisi veya kapasitesi satışı

b) Organize toptan elektrik piyasalarında elektrik enerjisi veya kapasite ticareti

c) Tedarik etmekle yükümlendiği elektrik enerjisi veya kapasiteyi teminen, bir takvim yılı için lisansına dercedilen yıllık elektrik enerjisi üretim miktarının, Kurul tarafından belirlenen oranını aşmamak kaydıyla organize toptan elektrik piyasalarından elektrik enerjisi veya kapasitesi alımı

(3) Üretim lisansı sahibi tüzel kişilerin tesislerinde ürettiği enerjiyi iletim veya dağıtım sistemine çıkmadan kullanması kaydıyla sahip olduğu, kiraladığı, finansal kiralama yoluyla edindiği veya işletme hakkını devraldığı tüketim tesislerinin ihtiyacını karşılamak için gerçekleştirdiği üretim, nihai tüketiciye satış olarak değerlendirilmez. Söz konusu tüketim tesislerinde tüketilmek üzere yapılan elektrik enerjisi alımı, ikinci fıkranın (c) bendinde belirtilen oran hesabında dikkate alınmaz.

(4) Rüzgâr veya güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi kurulması için yapılan önlisans başvurularının değerlendirilmesi aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:

a) Üretim tesisinin kurulacağı sahanın maliki tarafından başvuru yapılması durumunda, aynı saha için yapılan diğer başvurular dikkate alınmaz.

b) Başvurularda, tesisin kurulacağı saha üzerinde son üç yıl içinde elde edilmiş en az bir yıl süreli standardına uygun rüzgâr veya güneş ölçümü bulunması zorunludur. Bu konuya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

c) TEİAŞ veya ilgili dağıtım şirketi tarafından, kullanılacak teknolojilerin şebeke bakımından etkileri de dikkate alınarak uygun bağlantı görüşü verilen başvurular değerlendirmeye alınır.

ç) Değerlendirmede aynı bağlantı noktasına ve/veya aynı bağlantı bölgesine bağlanmak için birden fazla başvurunun bulunması hâlinde başvurular arasından ilan edilen kapasite kadar sisteme bağlanacak olanları belirlemek için TEİAŞ tarafından, işletmeye girdikten sonra en fazla üç yıl içerisinde ödenmek üzere birim megavat başına en yüksek toplam katkı payını ödemeyi teklif ve taahhüt edenlerin seçilmesi esasına dayanan yarışma yapılır. Yarışmaya ve yarışma sonunda belirlenen katkı payının ödenmesine ilişkin usul ve esaslar TEİAŞ tarafından teklif edilen ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Rüzgâr ve güneş enerjisi lisans başvurularının teknik değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(5) Herhangi bir gerçek veya özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği üretim şirketleri aracılığıyla üretebileceği toplam elektrik enerjisi üretim miktarı, bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi üretim miktarının yüzde yirmisini geçemez.

(6) Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı olarak elektrik enerjisi üretimi yapan tüzel kişiler, ürettikleri elektrik enerjisinin kaynağının yenilenebilir kaynak olduğuna dair Bakanlıktan Yenilenebilir Kaynaktan Elektrik Üretim Belgesi alabilir. Söz konusu belgenin verilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(7) Rüzgar enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak amacıyla alınan lisanslar kapsamındaki tesisler için, TEİAŞ ve/veya ilgili dağıtım şirketinden alınan tadil kapsamındaki bağlantı görüşünün olumlu olması halinde, öncelikle lisansındaki kurulu gücün tamamını işletmeye almış olmak ve üretim lisansındaki koordinatları dercedilmiş olan saha içerisinde kalmak kaydıyla kapasite artışı sonunda oluşacak yeni güç için mevcut iletim/dağıtım hattı ile mevcut bağlantı noktası ve gerilim seviyesinin kullanılması koşullarıyla kapasite artışı, modernizasyon, yenileme yatırımları ve tadilatları izin verilir. Kapasite artışına ilişkin başvuru bilgileri otuz gün süre ile Kurum internet sitesinde ilan edilir ve bu süre içerisinde yeni kapasite artışı başvurusu olmaması halinde katkı payı anlaşmasındaki şartlarla izin verilir. Aynı bağlantı noktası için birden fazla başvuru olması halinde dördüncü fıkranın (ç) bendine göre işlem yapılır.

İletim faaliyeti

MADDE 8- (1) Elektrik enerjisi iletim faaliyeti, lisansı kapsamında münhasıran TEİAŞ tarafından yürütülür. TEİAŞ, bu Kanunda belirlenen faaliyetler dışında bir faaliyetle iştigal edemez. İletim faaliyetiyle birlikte yürütülmesi verimlilik artışı sağlayacak nitelikteki piyasa dışı bir faaliyetin yürütülmesi Kurumun iznine tabidir. İletim sistemi teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak amacıyla ve yan hizmetler piyasası kapsamında elektrik enerjisi veya kapasitesi satın alınması veya kiralanması ile iletim sistemi teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak için sözleşmeye bağlanan enerjinin, gerçekleştirmeler nedeniyle fazlasının satışı bu hükmün istisnasıdır.

(2) TEİAŞ'ın görev ve yükümlülükleri şunlardır:

a) Kurulması öngörülen yeni iletim tesisleri için iletim yatırım planı yapmak, yeni iletim tesislerini kurmak ve iletim sistemini elektrik enerjisi üretimi ve tedarikinde rekabet ortamına uygun şekilde işletmek ve gerektiğinde iletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yatırımı yapmak.

b) Bu Kanun kapsamında yürüttüğü faaliyetlere ilişkin tarife tekliflerini Kurumun belirlediği ilke ve standartlar çerçevesinde hazırlamak ve Kurumun onayına sunmak.

ç) Şebeke, dengeleme ve uzlaştırma ve yan hizmetler hakkındaki yönetmeliklerin uygulanmasını gözetmek, bu amaçla gerekli incelemeleri yapmak, sonuçları hakkında Kuruma rapor sunmak ve gerekli tedbirlerin alınmasını talep etmek.

ç) Yük dağıtımı ve frekans kontrolünü gerçekleştirmek, piyasa işletim lisansı kapsamında yan hizmetler piyasasını ve dengeleme güç piyasasını işletmek, gerçek zamanlı sistem güvenilirliğini izlemek, sistem güvenilirliğini ve elektrik enerjisinin öngörülen kalite koşullarında sunulmasını sağlamak üzere gerekli yan hizmetleri belirlemek ve bu hizmetleri ilgili yönetmelik hükümleri doğrultusunda sağlamak.

d) İletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yapmak.

e) Bakanlığın kararı doğrultusunda uluslararası enterkonneksiyon çalışmalarını yapmak, iletim sistemine bağlı veya bağlanacak olan serbest tüketiciler dâhil tüm sistem kullanıcılarına şebeke işleyişine ilişkin mevzuat hükümleri doğrultusunda eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin iletim ve bağlantı hizmeti sunmak.

(3) TEİAŞ'ın mülkiyet ve işletme sınırı, iletim sistemine yapılan bağlantı noktasında başlar. Üretim veya tüketim tesisinin iletim sistemine bağlantısının, bir başka üretim veya tüketim tesisine ait şalt sahası üzerinden yapılması hâlinde bağlantı yapılan fiderin kullanım hakkı, işletme ve bakımı TEİAŞ'a aittir. Ancak, TEİAŞ bu tür teçhizatların işletme ve bakımını ilgili üretim veya tüketim sahibi kişilere bedeli karşılığında gördürebilir.

(4) TEİAŞ, Bakanlığın uygun görüşü alınarak uluslararası enterkonneksiyon hatlarının ulusal sınırlar dışında kalan kısmının tesisi ve işletilmesini yapabilir ve/veya bu amaçla uluslararası şirket kurabilir ve/veya kurulmuş uluslararası şirketlere ortak olabilir ve bölgesel piyasaların işletilmesine ilişkin organizasyonlara katılabilir.

(5) Üretim ve tüketim tesislerinin sisteme bağlantısı için yeni iletim tesisi ve bu tesisin sisteme bağlanabilmesi için yeni iletim hatlarının yapılmasının gerekli olduğu hâllerde; bu tesislerin yapımı için TEİAŞ'ın yeterli finansmanının olmaması veya zamanında yatırım planlaması yapılamaması durumlarında, söz konusu yatırımlar, bu tesise bağlantı talebinde bulunan tüzel kişi veya kişilerce müştereken yapılabilir veya finanse edilebilir. Yapılan yatırımın tutarı ilgili tüzel kişi veya kişiler ile TEİAŞ arasında yapılacak bir tesis sözleşmesi ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmaları çerçevesinde geri ödenir. Geri ödeme süresi üretim ve tüketim tesisleri için en fazla on yıldır. Bu konuya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(6) TEİAŞ elektrik sistemi işletimine yönelik Kurulca düzenlenen usul ve esaslara uygun olarak bilgileri toplar, raporlar ve 10/11/2005 tarihli ve 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu hükümleri çerçevesinde yayımlar.

(7) TEİAŞ iletim sisteminin işletilmesi için ihtiyaç duyulan telsiz sistemi de dâhil her türlü iletişim ve bilgi sistemleri altyapısını kurar ve işletir. Fiber optik kablo altyapısının bir kısmını, kendi faaliyetlerini aksatmayacak şekilde ilgili mevzuat çerçevesinde Kurum görüşleri doğrultusunda üçüncü kişilere kullandırabilir.

Dağıtım faaliyeti

MADDE 9- (1) Dağıtım faaliyeti, lisansı kapsamında, dağıtım şirketi tarafından lisansında belirlenen bölgede yürütülür. Dağıtım şirketi, lisansında belirlenen bölgede sayaçların okunması, bakımı ve işletilmesi hizmetlerinin yerine getirilmesinden sorumludur. Piyasa faaliyeti gösteren tüzel kişiler bir dağıtım şirketine ve dağıtım şirketi piyasa faaliyeti gösteren tüzel kişilere doğrudan ortak olamaz. Dağıtım şirketi, dağıtım faaliyeti dışında bir faaliyetle iştigal edemez. Dağıtım faaliyetiyle birlikte yürütülmesi verimlilik artışı sağlayacak nitelikteki piyasa dışı bir faaliyetin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Genel aydınlatma, dağıtım sistemi teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak amacıyla kullanılmak üzere elektrik enerjisi satın alınması ile sistem teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak için sözleşmeye bağlanan enerjinin gerçekleşmeler nedeniyle fazlasının satışı bu hükmün istisnasıdır.

(2) Dağıtım şirketi, lisansında belirtilen bölgedeki dağıtım sistemini elektrik enerjisi üretimi ve satışında rekabet ortamına uygun şekilde işletmek, bu tesisleri yenilemek, kapasite ikame ve artırım yatırımlarını yapmak, dağıtım sistemine bağlı ve/veya bağlanacak olan tüm dağıtım sistemi kullanıcılarına ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin hizmet sunmakla yükümlüdür.

(3) Dağıtım şirketi, ilgili yönetmelik hükümleri doğrultusunda yan hizmetleri sağlamakla yükümlüdür.

(4) Dağıtım lisansında belirlenen bölgelerde talep tahminlerinin hazırlanması ve TEİAŞ'a bildirilmesi görevi dağıtım şirketine aittir. Kurul bu talep tahminlerini onaylar ve tahminler TEİAŞ tarafından yayımlanır.

(5) Kurul tarafından onaylanan talep tahminleri doğrultusunda yatırım planlarının hazırlanması ve Kurul onayına sunulması, onaylanan yatırım planı uyarınca yatırım programına alınan dağıtım tesislerinin projelerinin hazırlanması ile gerekli iyileştirme ve kapasite artırımı yatırımlarının yapılması ve/veya yeni dağıtım tesislerinin inşa edilmesi görevi ilgili dağıtım sistemini işleten dağıtım şirketine aittir.

(6) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde yapılan özelleştirme sonrası elektrik dağıtım tesislerinin iyileştirilmesi, güçlendirilmesi ve genişletilmesi için yapılan yatırımların mülkiyeti kamuya aittir. Özelleştirilen elektrik dağıtım tesis ve varlıklarına ilişkin her türlü işletme ile yatırım planlaması ve uygulamasında onay ve değişiklik yetkisi Kurula aittir. Dağıtım hizmetinin bu Kanunda öngörülen nitelikte verilmesini sağlayacak yatırımların yapılması esastır. Kurum dağıtım faaliyetlerini yönlendirir, izler ve denetler. Kurul tarafından onaylanmış yatırımlar, belirlenen sürede ve nitelikte gerçekleştirilmediği takdirde 16 ncı madde hükümleri uygulanır.

(7) Dağıtım sistemi kullanıcılarının elektrik enerjisi ölçümlerine ilişkin tesis edilen sayaçların mülkiyeti dağıtım şirketine aittir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut kullanıcıların mülkiyetinde olan sayaçlar, işletme ve bakım hizmetleri karşılığı kullanıcılardan iz bedelle devralınır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(8) Üretim veya tüketim tesisinin dağıtım sistemine bağlantısının; bir başka üretim veya tüketim tesisine ait şalt sahası üzerinden veya bir dağıtım hattına girdi-çıkıtı şeklinde yapılması hâlinde, müştereken kullanılan veya girdi-çıkıtı yapılan şalt sahası veya iki ayrı dağıtım tesisine iki ayrı hat ile bağlanan üretim veya tüketim tesisine ait şalt sahası dağıtım sisteminin bir parçasıdır. Ancak, bu fıkra kapsamındaki dağıtım tesislerinin işletme ve bakımı, ilgili üretim veya tüketim tesisi sahibi kişilere gördürülebilir. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(9) Dağıtım gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin sayaçlarının kurulumu, işletilmesi ve bakımı ile mevcut sayaçların bir program dâhilinde mülkiyetinin devralınması dağıtım şirketi tarafından yapılır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(10) Dağıtım şebekesi dışında, dağıtım sistemi için geçerli standartlara uygun olan ve üretim faaliyeti gösteren tüzel kişinin lisansı kapsamındaki üretim tesisi ile müşterileri veya iştirakleri veya serbest tüketiciler arasında, direkt hat tesis edecek tarafların mülkiyetindeki saha üzerinde özel direkt hat tesisi, dağıtım şirketi ile üretim şirketi arasında yapılacak sistem kontrol anlaşması ile mümkündür. Özel direkt hat tesis edilmesi, serbest tüketicilerin tedarikçilerini seçebilmelerine engel teşkil etmez. Bu fıkra bahsedilen üretim tesisinin iletim sistemine bağlı olması durumunda, sistem kontrol anlaşması yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(11) Dağıtım şirketi, dağıtım bölgesinde, genel aydınlatmadan ve bunlara ait gerekli ölçüm sistemlerinin tesis edilmesi ve işletilmesinden sorumludur.

(12) Dağıtım şirketi, dağıtım faaliyetlerinde kullanılmak üzere, sorumlu olduğu dağıtım bölgesinde, Kurulca onaylanan yatırım planında ayrıca belirtilmesi ve TEİAŞ'ın uygun görüşünün alınması kaydıyla 154 kV gerilim seviyesinde tesis kurabilir.

(13) Bir dağıtım bölgesinin onaylı sınırları içerisinde yapılan bağlantı taleplerinin karşılanmasının teknik ve/veya ekonomik olmaması durumunda, söz konusu bağlantı taleplerinin başka bir dağıtım bölgesince karşılanması hususu Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Toptan ve perakende satış faaliyetleri

MADDE 10- (1) Toptan ve perakende satış faaliyetleri, üretim şirketleri ile tedarik lisansı kapsamında kamu ve özel sektör tedarik şirketleri tarafından, bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmelikler uyarınca yürütülür.

(2) Tedarik şirketleri, herhangi bir bölge sınırlaması olmaksızın serbest tüketicilere toptan veya perakende satış faaliyetlerinde bulunabilir.

(3) Tedarik şirketleri, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelerden veya ülkelere, Kurul onayı ile elektrik enerjisi ithalatı ve ihracatı faaliyetlerini yapabilir. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(4) Dağıtım şirketi tarafından yürütülmekte olan perakende satış faaliyeti, görevli tedarik şirketi tarafından yerine getirilir. Görevli tedarik şirketi, ilgili dağıtım bölgesinde bulunan serbest tüketici olmayan tüketicilere Kurul tarafından onaylanan perakende satış tarifeleri üzerinden elektrik enerjisi satışı yapar.

(5) Görevli tedarik şirketi, serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde, başka bir tedarikçiden elektrik enerjisi temin etmeyen tüketicilere, son kaynak tedarikçisi sıfatıyla elektrik enerjisi sağlamakla yükümlüdür. Bu şirketin son kaynak tedarikçisi sıfatıyla faaliyet göstereceği bölge, ilgili dağıtım bölgesidir ve bu husus tedarik lisansına dercedilir. Son kaynak tedarikçisi sıfatıyla sağlanacak elektrik enerjisi tarifeleri, Kurul tarafından belirlenir. Son kaynak tedarik yükümlülüğü bulunan tedarik şirketinin lisansının sona ermesi veya iptali hâlinde, ilgili bölge için son kaynak tedarik yükümlüsü tedarik şirketi Kurul tarafından yetkilendirilir. Son kaynak yükümlülüklerine, son kaynak tedarik tarifelerine, tedarik süre, sınır ve şartlarının belirlenmesine ve son kaynak tedarigi uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(6) Tedarik lisansı sahibi özel sektör tüzel kişilerinin üretim ve ithalat şirketlerinden satın alacağı elektrik enerjisi miktarı, bir önceki yıl ülke içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisini geçemez. Ayrıca, söz konusu özel sektör tüzel kişilerinin nihai tüketiciye satışını gerçekleştireceği elektrik enerjisi miktarı da bir önceki yıl ülke içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisini geçemez.

(7) Görevli tedarik şirketinin piyasada rekabeti kısıtlayıcı veya engelleyici etki doğuran davranış veya ilişkilerinin tespiti hâlinde ilgili tedarik şirketi, Kurulca öngörülecek tedbirlere uymakla yükümlüdür. Kurul, bu tedarik şirketinin yönetiminin yeniden yapılandırılması veya dağıtım şirketiyle sahiplik ya da kontrol ilişkisinin belli bir program dâhilinde kısıtlandırılmasını ya da sonlandırılmasını da içeren tedbirleri alır.

Piyasa işletim faaliyeti ve EPİAŞ'ın kuruluşu

MADDE 11- (1) Piyasa işletim faaliyeti, organize toptan elektrik piyasalarının işletilmesi ve bu piyasalarda gerçekleştirilen faaliyetlerin mali uzlaştırma işlemleri ile söz konusu faaliyetlere ilişkin diğer mali işlemlerdir.

(2) Bu Kanun ile kuruluş ve tescile ilişkin hükümleri hariç olmak üzere 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi, Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi ticaret unvanı altında bir anonim şirket kurulur. EPİAŞ, bu Kanun ve 6102 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olmayacak şekilde Kurum tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde hazırlanacak ana sözleşmenin ticaret siciline tescil ve ilanı ile faaliyete geçer.

(3) EPİAŞ'ın teşkilat yapısı ile çalışma esasları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Borsa İstanbul Anonim Şirketi tarafından işletilecek piyasaları ilgilendiren hususlarda Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınır.

(4) EPİAŞ'taki kamu kuruluşlarının ve kamu sermayeli şirketlerin doğrudan ve dolaylı toplam sermaye payı, Borsa İstanbul Anonim Şirketi hariç yüzde on beşi aşamaz. Bakanlar Kurulu bu oranı iki katına kadar artırmaya yetkilidir. EPİAŞ'a hissedar olan kuruluşlar, kamu sermayeli şirketler ve Borsa İstanbul Anonim Şirketi, EPİAŞ'ın yönetiminde temsil edilir.

(5) EPİAŞ, piyasa işletim lisansı kapsamında, Borsa İstanbul Anonim Şirketi ile TEİAŞ tarafından bu Kanun kapsamında işletilen piyasalar dışındaki organize toptan elektrik piyasalarının işletim faaliyetini yürütür. EPİAŞ, TEİAŞ tarafından piyasa işletim lisansı kapsamında işletilen organize toptan elektrik piyasalarının mali uzlaştırma işlemleri ile birlikte gerekli diğer mali işlemleri de yürütür. Kurum ve Sermaye Piyasası Kurulunun görüşleri doğrultusunda EPİAŞ, 6362 sayılı Kanunun 65 inci maddesi kapsamındaki anlaşmaların tarafı olabilir.

(6) EPİAŞ tarafından lisansı kapsamında işletilmekte olan veya piyasa faaliyetlerine ilişkin mali uzlaştırma ile mali işlemleri yürütülmekte olan organize toptan elektrik piyasalarında faaliyet gösteren tüzel kişiler, ilgili yönetmelik hükümlerine göre mali uzlaştırma işlemlerinin yürütülebilmesi için gerekli verileri TEİAŞ'a ve EPİAŞ'a vermekle yükümlüdür. Sağlanan verilerin gizli tutulması ve kamuoyu ile paylaşılmasıyla ilgili usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(7) EPİAŞ'ın hak ve yükümlülükleri şunlardır:

a) Piyasanın gelişimi doğrultusunda görev alanına giren organize toptan elektrik piyasalarında yeni piyasalar kurulmasına yönelik çalışmaları yapmak ve Kuruma sunmak.

b) Bakanlıkça uygun görülmesi hâlinde; görev alanına giren organize toptan elektrik piyasalarının işletilmesi amacıyla oluşturulan veya ileride oluşturulabilecek uluslararası elektrik piyasalarına taraf olarak katılmak, bu amaçla kurulan uluslararası elektrik piyasası işletmecisi kuruluşlara ortak veya üye olmak.

c) Kurumun belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde piyasa işletim tarifelerini belirleyerek Kuruma sunmak.

(8) EPİAŞ'ın piyasa işletim lisansı kapsamı dışında yapacağı diğer enerji piyasası faaliyetlerine ve emisyon ticaretine ilişkin hususlar Bakanlık ve Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

(9) EPİAŞ tarafından işletilen veya mali uzlaştırma ile diğer mali işlemleri yürütülen organize toptan elektrik piyasalarında faaliyet gösteren tüzel kişiler, ilgili yönetmelik uyarınca merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından verileceği belirlenen hizmetlerin yerine getirilmesi karşılığında, EPİAŞ tarafından belirlenecek bedelleri merkezi uzlaştırma kuruluşuna öder.

(10) Sermaye piyasası aracı niteliğindeki standardize edilmiş elektrik sözleşmelerinin ve dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin işlem gördüğü piyasaların işleticisi Borsa İstanbul Anonim Şirkettir. Bu piyasalara ilişkin lisanslama ile piyasaların çalışma esaslarının tespiti, bu piyasalarda işlem görecektir sermaye piyasası aracı niteliğindeki elektrik sözleşmeleri ile dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin standartlarının belirlenmesi, bu piyasalardaki uzlaştırma işlemleri, işletim tarifeleri, ilgili kişi ve kuruluşların yükümlülükleri, gözetim ve denetime ilişkin usul ve esaslar Kurum ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından müştereken çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

(11) Bu Kanun kapsamında organize toptan elektrik piyasalarında yapılan işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.

(12) EPİAŞ kurulmasından itibaren altı ay içerisinde Kurumdan gerekli piyasa işletim lisansını alarak piyasa işletim faaliyetlerini yürütmeye başlar.

(13) EPİAŞ piyasa işletim lisansı alana kadar, ilgili piyasa işletim faaliyetinin TEİAŞ tarafından piyasa işletim lisansı alınmaksızın yürütülmesine devam edilir.

İthalat ve ihracat faaliyetleri

MADDE 12- (1) Elektrik enerjisi ve/veya kapasitenin uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelere ihracatı, tedarik lisansı sahibi şirketler ve üretim şirketleri tarafından, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda, bu Kanun ve ikincil mevzuatı uyarınca Kurul onayıyla yapılabilir.

(2) Elektrik enerjisi ve/veya kapasitesinin uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelerden ithalatı, tedarik lisansı sahibi şirketler tarafından, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda, bu Kanun ve ikincil mevzuatı uyarınca Kurul onayıyla yapılabilir.

(3) Sınırdaki yer alan illerde kurduğu üretim tesisinde ürettiği elektriği iletim veya dağıtım sistemine bağlantı tesis etmeden kuracağı özel direkt hat ile ihraç etmek isteyen tüzel kişilere, üretim lisansı almak kaydıyla Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda Kurulca izin verilebilir.

(4) Sınır bölgelerinde elektrik enerjisinin temini amacıyla, teknik gereklilik doğması hâlinde geçici olarak izole bölge yöntemiyle elektrik ithalatına Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda Kurulca izin verilebilir.

(5) İthalat ve ihracat faaliyetlerine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Organize sanayi bölgelerince yürütülebilecek faaliyetler

MADDE 13- (1) 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa göre kurulan organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerinden Kurumun yönetmelikle belirleyeceği şartları sağlayanlar 6102 sayılı Kanun hükümlerine göre şirket kurma şartı aranmaksızın, onaylı sınırları içerisinde, Kurumdan üretim ve/veya dağıtım lisansı alarak üretim ve/veya dağıtım faaliyetlerinde bulunabilir.

(2) Dağıtım lisansı sahibi olmayan organize sanayi bölgesinin onaylı sınırları içindeki dağıtım faaliyeti, ilgili dağıtım şirketi tarafından yürütülür. Bu durumdaki organize sanayi bölgeleri, katılımcılarından dağıtım bedeli talep etmez, katılımcılarının serbest tüketici olmaktan kaynaklanan haklarını kullanmalarına ve elektrik piyasalarında faaliyet göstermelerine engel olamaz.

(3) Dağıtım lisansı sahibi organize sanayi bölgesi katılımcılarından serbest tüketici sınırını aşan tüketiciler, tedarikçilerini seçme hakkını, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğine dağıtım bedeli ödemek kaydıyla kullanabilir.

(4) Organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğinin üretim veya dağıtım lisansı alması için sağlaması gereken özel şartlar, lisans alınmasına ilişkin usul ve esaslar, ürettiği veya serbest tüketici sıfatıyla temin ettiği elektrik enerjisinin; katılımcılarının kullanımına sunulmasına, dağıtım bedellerinin belirlenmesine, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğinin bu madde kapsamında gerçekleştirebileceği faaliyetlere ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(5) Dağıtım lisansı sahibi organize sanayi bölgesinin onaylı sınırları içerisinde olup, bedelsiz olarak veya sembolik bedelle TEDAŞ’a devredilen dağıtım tesislerinin mülkiyeti ve işletme hakları Kurul tarafından belirlenecek süre içerisinde devir tarihinden itibaren yapılan yatırım tutarlarının finansal maliyetlerinin eklenmesiyle bulunacak olan bedelle ilgili organize sanayi bölgesine devredilir.

(6) Organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği, katılımcılarının elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla tüketim miktarına bakılmaksızın serbest tüketici sayılır.

Lisanssız yürütülebilecek faaliyetler

MADDE 14- (1) Lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaf faaliyetler şunlardır:

- a) İmdat grupları ve iletim ya da dağıtım sistemiyle bağlantı tesis etmeyen üretim tesisi
- b) Kurulu gücü azami bir megavatlık yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi
- c) Belediyelerin katı atık tesisleri ile arıtma tesisi çamurlarının bertarafında kullanılmak üzere kurulan elektrik üretim tesisi
- ç) Mikrokojenerasyon tesisleri ile Bakanlıkça belirlenecek verimlilik değerini sağlayan kojenerasyon tesislerinden Kurulca belirlenecek olan kategoride olanları
- d) Ürettiği enerjinin tamamını iletim veya dağıtım sistemine vermeden kullanan, üretimi ve tüketimi aynı ölçüm noktasında olan, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi

(2) Bakanlar Kurulu, rekabetin gelişmesi, iletim ve dağıtım sistemlerinin teknik yeterliliği ve arz güvenliğinin temini ilkeleri çerçevesinde, lisanssız faaliyet yapabilecek yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinin kurulu güç üst sınırını kaynak bazında beş katına kadar artırmaya yetkilidir.

(3) Lisans alma yükümlülüğünden muaf olan yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten kişilerin ihtiyacının üzerinde ürettiği elektrik enerjisinin sisteme verilmesi hâlinde elektrik enerjisi son kaynak tedarik şirketince, 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda kaynak türü bazında belirlenen fiyatlardan alınır.

(4) Bu kişilerin sisteme bağlanmasına ilişkin teknik usul ve esaslar ile satışa, başvuru yapılmasına ve denetim yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(5) Sermayesinin yarısından fazlası belediyeye ait olan tüzel kişilerce, belediyeler tarafından işletilen su isale hatları ile atık su isale hatları üzerinde teknik imkânın olması ve DSİ tarafından uygun bulunması hâlinde enerji üretim tesisi kurulabilir. Su isale hattı üzerinde birden fazla belediyenin tahsis hakkı bulunması durumunda, hidroelektrik enerji tesisi ilgili belediyeler arasında yapılacak protokole göre kurulur ve işletilir. Bu fıkra kapsamındaki tesisler için DSİ ile imzalanması gereken su kullanım hakkı anlaşmalarına ilişkin düzenlemeler ve değişiklikler, Elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte üç ay içerisinde yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denetim ve Yaptırımlar

Denetim

MADDE 15- (1) 11 inci maddenin onuncu fıkrası uyarınca ilgili piyasaların işleticisi olan Borsa İstanbul Anonim Şirketine ilişkin düzenlemeler saklı olmak üzere, dağıtım şirketleri hariç elektrik piyasası faaliyetleri ile lisanssız faaliyet gösteren kişilerin bu Kanun kapsamındaki inceleme ve denetimi Kurum tarafından yapılır. Bu Kanun kapsamında tanımlanan elektrik dağıtım şirketlerinin denetimi ise Bakanlık tarafından yapılır. Bakanlık elektrik dağıtım şirketlerinin denetimini, bu konuda ihtisas sahibi olan kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yapabilir veya bu kuruluşlara yetki devretmek suretiyle yaptırabilir. Bakanlığın ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarından bu konuya ilişkin olarak yapacağı talepler süresinde karşılanır. Bakanlık tarafından düzenlenen veya karara bağlanan denetim raporları Kuruma bildirilir. Denetim raporu sonucuna göre gerekli yaptırım ve işlemler Kurul tarafından karara bağlanır.

(2) Bu Kanun ve su kullanım hakkı anlaşması çerçevesinde elektrik enerjisi üretmek maksadıyla yapılacak olan üretim tesislerinin su yapısıyla ilgili kısımları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılacak baraj, gölet ve regülatör gibi su yapılarının inşasının inceleme ve denetimi DSİ tarafından yapılır.

(3) Bakanlık, Kurum ve DSİ bu Kanun kapsamındaki denetim yükümlülükleri ile ilgili olarak, sonuçları itibarıyla Bakanlık, Kurum ve DSİ açısından bağlayıcı olmayacak ve yaptırım içermeyecek şekilde inceleme, tespit ve raporlama yapmak üzere yetkilendirecekleri şirketlerden ilgili mevzuatına uygun bir şekilde hizmet satın alabilir. Bu şirketlerin nitelikleri, yetkilendirilmesi ve yetkili şirketlerle denetlenecek şirketlerin hak ve yükümlülükleri ile diğer usul ve esaslar ilgisine göre Bakanlık, Kurum ve DSİ tarafından çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

Yaptırımlar ve yaptırımların uygulanmasında usul

MADDE 16- (1) Kurul, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilere aşağıdaki yaptırım ve cezaları uygular:

a) Kurul tarafından bilgi isteme veya yerinde inceleme hâllerinde; istenen bilgilerin yanlış, eksik veya yanıltıcı olarak verildiğinin saptanması veya hiç bilgi verilmemesi ya da yerinde inceleme imkânının verilmemesi hâllerinde, on beş gün içinde bilgilerin doğru olarak verilmesi veya inceleme imkânının sağlanması ihtar edilir. Yapılan yazılı ihtara rağmen aykırı durumlarını devam ettirenlere, beş yüz bin Türk Lirası idari para cezası verilir.

b) Bu Kanun, ikincil mevzuat veya lisans hükümlerine, Kurul kararlarına ve talimatlara aykırı hareket edildiğinin saptanması hâlinde, aykırılığın niteliğine göre aykırılığın otuz gün içinde giderilmesi veya tekrarlanmaması ihtar edilir ve yapılan yazılı ihtara rağmen aykırı durumlarını devam ettiren veya tekrar edenlere beş yüz bin Türk Lirası idari para cezası verilir.

c) Bu Kanun, ikincil mevzuat veya lisans hükümlerine aykırılık yapılmış olduktan sonra niteliği itibarıyla düzeltme imkânı olmayacak şekilde aykırı davranılması durumunda ihtara gerek kalmaksızın beş yüz bin Türk Lirası idari para cezası verilir.

ç) Lisans müracaatında veya lisans yürürlüğü sırasında, lisans verilmesinde aranan şartlar konusunda, gerçek dışı belge sunulması veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya lisans verilmesini etkileyecek lisans şartlarındaki değişikliklerin Kurula bildirilmemesi hâlinde; sekiz yüz bin Türk

Lirası idari para cezası verilir. Anılan gerçek dışı belge veya yanıltıcı bilgi veya lisans şartlarındaki değişikliğin düzeltilmesinin mümkün olmaması veya otuz gün içinde düzeltilmesi için yapılacak yazılı ihtarla rağmen aykırı durumlarını devam ettirenlerin, lisansı iptal edilir.

d) Lisans süresi boyunca iştirak ilişkisi yasağına aykırı davranışta bulunulması hâlinde, otuz gün içinde iştirak ilişkisinin düzeltilmesi ihtar edilir. Yazılı ihtarla rağmen aykırı durumlarını devam ettirenlere, dokuz yüz bin Türk Lirası idari para cezası verilir.

e) Piyasada lisans kapsamı dışında faaliyet gösterildiğinin saptanması hâlinde, on beş gün içinde kapsam dışı faaliyetin veya aleyhte faaliyetin durdurulması ihtar edilir. Yapılan yazılı ihtarla rağmen aykırı durumlarını devam ettirenlere, bir milyon Türk Lirası idari para cezası verilir.

f) Lisans verilmesine esas olan şartların lisansın yürürlüğü sırasında ortadan kalktığı veya bu şartların baştan mevcut olmadığının saptanması hâlinde lisans iptal edilir.

g) Bu Kanuna göre yapılan talep ve işlemlerde kanuna karşı hile veya gerçek dışı beyanda bulunulduğunun tespiti hâlinde lisans iptal edilir.

(2) Yukarıdaki para cezalarını gerektiren fiiller için Kurul, fiilin niteliğine göre ihtar sürelerini farklı uygulayabilir. Söz konusu para cezalarının uygulanmasını takiben para cezasına konu fiilin; verilen ihtar süresi içerisinde giderilmemesi veya tekrarlanması hâllerinde para cezaları, her defasında bir önceki cezanın iki katı oranında artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idari para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz. Ancak, aynı fiilin iki yıl içinde tekrar işlenmesi hâlinde artırılarak uygulanacak para cezasının tutarı, cezaya muhatap tüzel kişinin bir önceki mali yılına ilişkin bilançosundaki gayrisafi gelirinin yüzde onunu aşamaz. Cezaların bu düzeye ulaşması hâlinde Kurul, lisansı iptal edebilir.

(3) Bir dağıtım bölgesinde lisansı kapsamında faaliyet gösteren dağıtım şirketinin, mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetini Kurum tarafından hazırlanan yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uygun biçimde yerine getirmesini kabul edilemeyecek düzeyde aksattığının veya mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetinin niteliğini ya da kalitesini kabul edilemeyecek düzeyde düşürdüğünün veya mevzuata aykırılıkları itiyat edindiğinin veya aceze düşmesi ya da aceze düşeceğinin Kurul kararıyla belirlenmesi durumunda aşağıdaki yaptırımlar ayrı ayrı veya birlikte uygulanabilir:

a) Lisans sahibi tüzel kişinin yönetim kurulu üyelerinin bir kısmına veya tamamına görevden el çektilerilerek yerlerine Kurul tarafından atama yapılır.

b) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından tarife kapsamında yerine getirilmesi gerekirken getirilmeyen hizmetlerin ve yatırımların mali karşılıkları öncelikle şirketin diğer faaliyetlerinden elde ettiği gelirlerden, yetmemesi hâlinde mevcut ortakların temettü gelirlerinden ve nihayet hisseleri nama yazılı ortakların malvarlıklarından temin edilir.

c) Dağıtım sistemini işletme hakkına sahip tüzel kişinin tespiti için gereken iş ve işlemler 18 inci maddenin birinci fıkrası çerçevesinde gerçekleştirilir.

ç) İlgili dağıtım sistemini işletme hakkını elde ettiğini tevsik eden ve bu Kanun uyarınca öngörülen yükümlülükleri yerine getiren tüzel kişiye yeni lisans verilir.

d) Kurum tarafından tüketicilerin korunması ve hizmetlerin aksamaması için, lisansı sona erdirilen dağıtım bölgesi için başka bir tüzel kişiye dağıtım lisansı verilene kadar her türlü önlem alınır.

(4) Bir görevli tedarik şirketinin, mevzuat ihlallerinin düzenlemeye tabi faaliyetlerini Kurum tarafından hazırlanan yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uygun biçimde yerine getirmesini kabul edilemeyecek düzeyde aksattığının veya mevzuat ihlallerinin düzenlemeye tabi faaliyetlerin niteliğini ya da kalitesini kabul edilemeyecek düzeyde düşürdüğünün veya mevzuata aykırılıkları itiyat edindiğinin veya acze düşmesi ya da acze düşeceğinin Kurul kararıyla belirlenmesi durumunda aşağıdaki yaptırımlar ayrı ayrı veya birlikte uygulanabilir:

a) Lisans sahibi tüzel kişinin yönetim kurulu üyelerinin bir kısmına veya tamamına görevden el çektilerilerek yerlerine Kurul tarafından atama yapılır.

b) Kurum tarafından tüketicilerin korunması ve hizmetlerin aksamaması için, lisansı sona erdirilen görevli tedarik şirketinin yerine, son kaynak tedarikçisi olarak başka bir tüzel kişinin belirlenmesine kadar, her türlü önlem alınır.

c) Kurul tarafından son kaynak tedarikçisi olarak belirlenen tüzel kişiye yeni tedarik lisansı verilir.

(5) Dağıtım lisansı sahibi organize sanayi bölgesinin mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetini öngörülen usul ve esaslara uygun biçimde yerine getirmesini kabul edilemeyecek düzeyde aksattığının, mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetinin niteliğini ya da kalitesini kabul edilemeyecek düzeyde düşürdüğünün, mevzuata aykırılıkları itiyat edindiğinin, acze düşmesi ya da acze düşeceğinin Kurul kararıyla belirlenmesi durumunda lisansı iptal edilir ve dağıtım faaliyeti ilgili dağıtım şirketince yürütülür.

(6) Kurum dördüncü fıkra kapsamındaki iş ve işlemlerin yapılması hususunda diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir veya gerçek ya da özel hukuk tüzel kişilerinden ilgili mevzuat hükümlerine göre hizmet satın alabilir. Bu hükümlerin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(7) Kurulca dağıtım şirketlerinin yönetim kurullarına atanan üyeler aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılan davalar, atamayı yapan ilgili merci olan Kurum aleyhine açılmış sayılır ve bu davalarda husumet Kuruma yöneltilir. Yargılama sonucunda Kurum aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi sebebiyle Kurumun ödeme yapması hâlinde bu meblağ ilgililerinden, kusurlu olduklarına dair mahkeme kararının kesinleşmesi hâlinde, kusurları oranında rücu edilir. Dördüncü fıkra kapsamındaki iş ve işlemlerin yapılmasında görev alan Kurum personeli 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna tabidir.

(8) Bu maddede düzenlenen tüm idari para cezaları hiçbir şekilde ilgili cezayı ödeyen tüzel kişi tarafından hazırlanacak tarifelerde maliyet unsuru olarak yer almaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tarifeler, Tüketicilerin Desteklenmesi, Özelleştirme, Kamulaştırma ve Arz Güvenliği

Tarifeler ve tüketicilerin desteklenmesi

MADDE 17- (1) Bu Kanun kapsamında düzenlenen ve bir sonraki dönem uygulanması önerilen tarifeler, ilgili tüzel kişi tarafından Kurul tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre hazırlanır ve onaylanmak üzere Kuruma sunulur. Kurul, mevzuat çerçevesinde uygun bulmadığı tarife tekliflerinin revize edilmesini ister veya gerekmesi hâlinde resen revize ederek onaylar. İlgili tüzel kişiler Kurul tarafından onaylanan tarifeleri uygulamakla yükümlüdür.

(2) Lisans sahibinin, her yıl uygulayacağı tarifelerde yapacağı aylık enflasyon değişimi ve lisansında belirtilen diğer hususlarla ilgili ayarlamalar Kurul tarafından onaylanır. Onaylanan tarifeler kapsamında belirlenen fiyat formülleri mevzuatta belirtilen koşullarda tadil edilebilir.

(3) Onaylanan tarifeler içinde, söz konusu tüzel kişinin piyasa faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan hiçbir unsur yer alamaz. İletim ek ücreti bu hükmün istisnasını oluşturur.

(4) Kurul onaylı tarifelerin hüküm ve şartları, bu tarifelere tabi olan tüm gerçek ve tüzel kişileri bağlar. Bir gerçek veya tüzel kişinin tabi olduğu tarifiede öngörülen ödemelerden herhangi birisini yapmaması hâlinde, söz konusu hizmetin durdurulabilmesini de içeren usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(5) Tarife onayı gerektiren bir lisansın verilmesi ile birlikte, içinde bulunulan yıla ait tarife de Kurulca incelenerek onaylanır.

(6) Kurulca düzenlemeye tabi tarife türleri şunlardır:

a) Bağlantı tarifeleri: Bağlantı tarifeleri, ilgili bağlantı anlaşmasına dâhil edilecek olan bir dağıtım sistemine bağlantı için eşit taraflar arasında ayırım yapılmaması esasına dayalı fiyatları, hükümleri ve şartları içerir. Bağlantı tarifeleri, şebeke yatırım maliyetlerini kapsamaz; bağlantı yapan kişinin namına oluşan masraflar ile sınırlıdır.

b) İletim tarifi: TEİAŞ tarafından hazırlanacak olan iletim tarifi; üretilen, ithal veya ihraç edilen elektrik enerjisinin iletim sistemi üzerinden naklinden yararlanan tüm kullanıcılara eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin uygulanacak fiyatları, hükümleri ve şartları içerir. TEİAŞ'ın yapacağı şebeke yatırımları ve iletim ek ücretleri iletim tarifesinde yer alır.

c) Toptan satış tarifi: Kurumun belirleyeceği usul ve esaslar kapsamında, elektrik toptan satış fiyatları taraflarca serbestçe belirlenir. Dağıtım şirketlerinin teknik ve teknik olmayan kayıpları ile genel aydınlatma kapsamında temin edeceği elektrik enerjisi ile tarifi düzenlemeye tabi tüketicilere yapılacak elektrik enerjisi satışı için TETAŞ'tan tedarik edilecek elektrik enerjisinin toptan satış tarifi TETAŞ'ın mali yükümlülüklerini yerine getirebilme kapasitesi dikkate alınarak Kurul tarafından belirlenir.

ç) Dağıtım tarifeleri: Dağıtım şirketleri tarafından hazırlanacak olan dağıtım tarifeleri, elektrik enerjisinin dağıtım sistemi üzerinden naklinden yararlanan tüm gerçek ve tüzel kişilere eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin uygulanacak hizmetlere ilişkin fiyatları, hükümleri ve şartları içerir.

d) Perakende satış tarifeleri: Serbest tüketici niteliğini haiz olmayan tüketiciler için, eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin uygulanacak fiyatları, hükümleri ve şartları içerir. Serbest tüketici niteliğini haiz olmayan tüketicilere uygulanacak perakende satış tarifeleri, görevli tedarik şirketi tarafından önerilir ve Kurul tarafından incelenerek onaylanır. Tedarik lisansı sahibi şirketin lisansında, elektrik enerjisi tüketim miktarlarına göre değişen tipte tarifelerin veya fiyat aralıklarının uygulanmasına ilişkin yükümlülükler yer alabilir ve buna dair ayrıntılar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikte belirlenerek lisansa dercedilir.

e) Piyasa işletim tarifi: EPIAŞ'ın faaliyetlerini sürdürmesi için gereken gelir ihtiyacının karşılanabilmesi ve mali sürdürülebilirlik esasına göre hazırlanır.

f) Son kaynak tedarik tarifi: Serbest tüketici niteliğini haiz olduğu hâlde elektrik enerjisini, son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen tedarik lisansı sahibi şirket dışında bir tedarikçiden temin etmeyen tüketicilerin rekabetçi piyasaya geçmesini teşvik edecek ve son kaynak tedarikçisinin makul kâr etmesine imkân verecek düzeyde, yürürlükteki perakende satış tarifeleri ile piyasa fiyatları dikkate alınarak hazırlanır. Son kaynak tedarik yükümlülüğü kapsamında uygulanması öngörülen tarifeler tedarik lisansı sahiplerince ayrıca teklif edilir.

(7) Belirli bölgelere veya belirli amaçlara yönelik olarak tüketicilerin desteklenmesi amacıyla sübvansiyon yapılması gerektiğinde, sübvansiyon fiyatlara müdahale edilmeksizin yapılır. Sübvansiyonun tutarı ile usul ve esasları ilgili bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir ve ilgili kurumun bütçesinden ödenir.

(8) Elektrik enerjisinin kalitesizliğinden veya kesintilerinden kaynaklanan zarar ve hasarların ilgililerinden tazminine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(9) İletim veya dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından yapılacak altyapı çalışmaları, altyapı kazı ruhsat harcına tabi değildir. Ruhsat başvuruları dâhil olmak üzere altyapı çalışmalarında teminat sunulması koşulu aranmaz. Altyapı çalışmaları nedeniyle doğacak zemin tahrip bedellerinin belirlenmesine esas birim fiyatlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayımlanan birim fiyatları aşamaz. İletim ve dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerce yapılan altyapı kazı ruhsat başvuruları ilgili kamu tüzel kişilerinince ivedilikle sonuçlandırılır.

Özelleştirme

MADDE 18- (1) Bakanlık; TEDAŞ, EÜAŞ ve bunların müessesesi, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının özelleştirilmesine yönelik öneri ve görüşlerini Özelleştirme İdaresi Başkanlığına bildirir. Özelleştirme işlemleri, 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülür.

(2) TEDAŞ'ın faaliyet alanında yer alan ve dağıtım faaliyeti için gerekli olan işletme ve varlıklar üzerinde, mülkiyeti saklı kalmak kaydı ile TEDAŞ ile belirlenen dağıtım bölgelerinde faaliyet göstermek üzere kurulan elektrik dağıtım şirketleri arasında işletme hakkı devir sözleşmesi düzenlenebilir.

(3) EÜAŞ veya müessesesi, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıkları özelleştirme programına alınsa bile bunların bağlı oldukları bakanlık veya kurumları ve hâlihazırda tabi oldukları mevzuat ile ilgileri ve mülkiyetinin bağlı bulundukları kurum veya kuruluşlara aidiyeti aynen devam eder. Ancak, bu kuruluşların özelleştirmeye hazırlanmalarına yönelik teknik, mali, idari ve hukuki işlemler, personele ilişkin işlemler ve özelleştirilmelerine ilişkin iş ve işlemler, 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilir. Ancak bu kuruluşların ve bu kapsamda oluşturulabilecek yeni anonim şirketlerin yönetim kurulu başkanlığı ve üyelikleri, tasfiye kurulu üyelikleri ve genel müdürlükleri ile ait oldukları kuruluşlardan ayrı olarak özelleştirme programına alınan ve anonim şirkete dönüştürülmelerine gerek görülmeyen müesseselerde, müessesesi müdürlükleri ve yönetim komitelerine, işletme ve işletme birimlerinde bunların müdürlüklerine yapılacak atamalar ve bu görevlerden alınma işlemlerine ilişkin olarak Başbakan teklifte bulunma yetkisi Bakana aittir. Başbakan bu maddeyle ilgili yetkisini Bakana devredebilir. Atama yetkileri de dâhil olmak üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın bu fıkra kapsamına giren işlemlere ilişkin 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede yer alan yetkileri saklıdır.

(4) Bu Kanun uyarınca yapılacak özelleştirme, satış ve hisse devriyle ilgili işlemler aşamasında, Hazine Müsteşarlığının taraf olduğu veya garantör olduğu iç ve dış ikraz anlaşmaları çerçevesinde, ilgili elektrik üretim ve iletim tesislerinin finansmanı amacıyla gerçekleştirilen yatırımlardan doğan mali yükümlülükler, bu tesisleri devralan ilgili tüzel kişinin yükümlülükleri arasında yer almak üzere EÜAŞ, TEİAŞ, Hazine Müsteşarlığı ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı arasında yapılacak protokol ile tespit edilir.

Kamulaştırma

MADDE 19- (1) Elektrik piyasasında üretim veya dağıtım faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin, önlisans ve lisans konu faaliyetleri için gerekli olan kişilerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin kamulaştırma talepleri Kurum tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi hâlinde Kurul tarafından kamu yararı kararı verilir. Söz konusu karar çerçevesinde gerekli kamulaştırma işlemleri 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda belirtilen esaslar dâhilinde üretim faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri için Maliye Bakanlığı, dağıtım faaliyetlerinde bulunan lisans sahipleri için TEDAŞ tarafından yapılır. Bu durumda kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderler kamulaştırma talebinde bulunan önlisans veya lisans sahibi tüzel kişi tarafından ödenir.

(2) Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti ve/veya üzerlerindeki sınırlı ayni hakları, üretim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluşuna, bunların bulunmaması hâlinde ise Hazineye ait olur. Kamulaştırma bedeli önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişisi tarafından ödenerek tapuda Hazine adına tescil edilen veya niteliği gereği tapudan terkin edilen taşınmazlar üzerinde Maliye Bakanlığınca kamulaştırma bedelini ödeyen önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilir ve/veya kullanma izni verilir. İrtifak hakkının ve/veya kullanma izninin süresi önlisans veya lisansın geçerlilik süresi ile sınırlıdır.

(3) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerce yeni dağıtım tesisleriyle ilgili yapılan kamulaştırmaların gerektirdiği kamulaştırma bedelleri ile diğer giderler tarifeler yoluyla geri ödenir.

(4) Önlisans sahibinin lisans alamaması ya da önlisans veya lisansın sona ermesi ya da iptali hâlinde, önlisans veya lisans sahibi tüzel kişiler tarafından ödenmiş bulunan kamulaştırma bedellerine ilişkin olarak aşağıdaki uygulamalar yapılır:

a) Dağıtım lisansının süresinin bitmesi nedeniyle sona ermesi hâlinde tarifeler yoluyla geri alınmayan kamulaştırma bedelleri kamulaştırılan taşınmazın mülkiyetine sahip olan kamu kurum veya kuruluşu tarafından ilgili şirkete iade edilir.

b) Kamulaştırılan taşınmazların üzerinde irtifak hakkı tesis edilmek ve/veya kullanma izni verilmek suretiyle başka bir önlisans sahibinin kullanımına bırakılması durumunda, kamulaştırma bedeli lehine irtifak hakkı tesis edilen ve/veya kullanma izni verilen önlisans sahibi tarafından kamulaştırma bedelini ödemiş olan tüzel kişiye ödenir.

c) 2942 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi uyarınca kamulaştırılan taşınmazın sahibi veya mirasçıları tarafından geri alınması durumunda, taşınmaz sahibi veya mirasçıları tarafından geri ödenecek bedel, kamulaştırma bedelini ödemiş olan tüzel kişiye ödenir.

(5) Kamu tüzel kişiliğini haiz önlisans veya lisans sahibi tüzel kişilerce yürütülen üretim, iletim veya dağıtım faaliyetleri için gerekli olan taşınmazlarla ilgili kamulaştırma işlemleri, bu tüzel kişiler tarafından yapılır ve kamulaştırılan taşınmazlar üretim, iletim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu tüzel kişileri adına tescil edilir.

(6) Özel hukuk tüzel kişileri tarafından faaliyette bulunma hakkı edinilen dağıtım bölgelerinde özelleştirme tarihi itibarıyla mevcut olan dağıtım tesislerinin bulunduğu ve bu tarih itibarıyla kamulaştırma kararları alınmamış veya kamulaştırma kararı alınmakla birlikte kamulaştırma işlemleri tamamlanmamış taşınmazların kamulaştırması TEDAŞ tarafından yapılır ve kamulaştırma bedelleri TEDAŞ tarafından ödenerek tapuda TEDAŞ adına tescil edilir.

(7) Özel hukuk tüzel kişilerince yürütülen üretim veya dağıtım faaliyetleri için gerekli olan Hazineye ait taşınmazlar dışındaki kamu kurum veya kuruluşlarına ait taşınmazlar, Kurul tarafından verilecek kamulaştırma kararı uyarınca üretim faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri için Maliye Bakanlığınca, dağıtım faaliyetlerinde bulunan lisans sahipleri için TEDAŞ tarafından, 2942 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi uygulanarak temin edilir. Bu durumda kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderler kamulaştırma talebinde bulunan özel hukuk tüzel kişisi tarafından ödenir. Bu taşınmazların mülkiyeti üretim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluşuna, bunların bulunmaması halinde ise Hazineye ait olur.

(8) İrtifak hakkı, kullanma izni ve kiralamaya ilişkin olarak aşağıdaki uygulamalar yapılır:

a) Piyasada üretim veya dağıtım faaliyetinde bulunan lisans veya önlisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri, faaliyetleri ile ilgili olarak Hazinesinin mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar üzerinde irtifak hakkı tesisi, kullanma izni verilmesi veya kiralama yapılabilmesi için Kurumdan talepte bulunur. Bu talebin Kurulca uygun görülmesi hâlinde, Maliye Bakanlığı ile önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri arasında önlisans veya lisans süresi ile sınırlı olmak üzere irtifak hakkı tesisi, kullanma izni veya kiralama sözleşmesi düzenlenir. Bu sözleşmelerde, sözleşmenin geçerliliğinin önlisans veya lisansın geçerlilik süresi ile sınırlı olacağı hükmü yer alır. İrtifak hakkı, kullanma izni veya kiralama bedelini ödeme yükümlülüğü, önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişisine aittir.

b) Piyasada kamu tüzel kişiliğini haiz önlisans veya lisans sahibi tüzel kişilerce yürütülen üretim, dağıtım veya iletim faaliyetleri için gerekli olan, Hazinesinin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlarla ilgili olarak irtifak hakkı tesisinin veya kullanma izni verilmesinin talep edilmesi hâlinde, Maliye Bakanlığı tarafından ilgili kamu tüzel kişileri lehine lisans süresince bedelsiz irtifak hakkı tesis edilir veya kullanma izni verilir.

Arz güvenliği

MADDE 20- (1) Bakanlık, elektrik enerjisi arz güvenliğinin izlenmesinden ve arz güvenliğine ilişkin tedbirlerin alınmasından sorumludur. Arz güvenliğine ilişkin görev ve sorumluluklar şunlardır:

a) TEİAŞ, iletim kısıtlarını asgari seviyeye indirecek şekilde iletim şebekesinin planlanmasından, tesisinden, işletilmesinden, sistem güvenilirliğinin muhafaza edilmesinden ve üretim kapasite projeksiyonu ile yirmi yıllık Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planının hazırlanmasından sorumludur. TEİAŞ, sistem güvenilirliğinin muhafaza edilmesini teminen ve yeterli kapasite olmaması nedeniyle oluşabilecek bölgesel sistem ihtiyaçlarını karşılamak üzere, yan hizmetler anlaşmaları kapsamında yeni üretim tesisi yaptırmak veya mevcut üretim tesislerinin kapasitelerini kiralamak amacıyla ihale yapabilir. İhaleler çerçevesinde TEİAŞ tarafından ödenecek kapasite kiralama bedeli sistem işletim fiyatına yansıtılmak suretiyle, enerji bedeli ise kullanım amacına bağlı olarak dengeleme ve uzlaştırma yönetmeliği çerçevesinde piyasa katılımcıları tarafından veya ticari yan hizmetler anlaşmaları kapsamında sistem işletim fiyatına yansıtılmak suretiyle karşılanır. TEİAŞ tarafından yan hizmetler anlaşmaları kapsamında kapasite kiralınması amacıyla yapılacak ihaleye ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

b) Görevli tedarik şirketleri, her yıl Aralık ayı sonuna kadar gelecek beş yıl için, tahmin ettikleri elektrik enerjisi puant güç taleplerini, ihtiyaç duydukları elektrik enerjisi miktarını, bu miktarın temini için yaptıkları sözleşmeleri ve ilave enerji veya kapasite ihtiyaçlarını Kuruma bildirmek zorundadır. Söz konusu enerji ve kapasite ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla üretim şirketleri veya tedarik şirketleri ile imzalanacak sözleşmelere ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından yönetmelikle düzenlenir.

c) Kurum, lisans verilen üretim tesislerinin gerçekleştirmelerinin izlenmesinden, ilgili mevzuat kapsamında bu tesislerin öngörülen zamanda devreye girmesi için gerekli önlemlerin alınmasından, TEİAŞ tarafından yapılacak arz talep dengesi çalışmalarında kullanılmak üzere, beş yıl içerisinde işletmeye girecek ve arz hesabında dikkate alınacak lisanslı yeni üretim kapasite miktarlarının Bakanlığa düzenli aralıklarla bildirilmesinden sorumludur.

(2) Arz güvenliğinin temini için gerekli yedek kapasite de dâhil olmak üzere yeterli kurulu güç kapasitesinin oluşturulması amacıyla kapasite mekanizmaları oluşturulur. Kapasite mekanizmalarının oluşturulmasına ilişkin usul ve esaslar Kurumun görüşü alınarak Bakanlık tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

(3) Arz güvenliğinin izlenmesi ve değerlendirilmesi için aşağıda belirtilen işlemler yapılır:

a) Gelecek yirmi yılı kapsayan Türkiye Elektrik Enerjisi Talep Projeksiyonu Raporu, her iki yılda bir Kalkınma Bakanlığı ve Kurum görüşleri de alınmak suretiyle Bakanlık tarafından hazırlanır ve yayımlanır.

b) TEİAŞ, Türkiye Elektrik Enerjisi Talep Projeksiyonu Raporunun yayımlanmasını müteakiben, gelecek yirmi yılı kapsayacak şekilde yapılan talep tahminini, mevcut arz potansiyelini, potansiyel arz imkânlarını, yakıt kaynaklarını, iletim ve dağıtım sisteminin yapısı ve gelişme planlarını, ithalat veya ihracat imkânlarını ve kaynak çeşitliliği politikalarını dikkate alarak enerji politikalarının belirlenmesinde yararlanmak üzere Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planını hazırlayarak Bakanlığın onayına sunar. Bu plan onaylanmasını müteakip Bakanlık tarafından yayımlanır.

c) TEİAŞ, üretim kapasite projeksiyonu kapsamında her yıl gelecek beş yılı kapsayacak şekilde, Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planına göre gerçekleştirmeler ile kısa ve orta dönem arz-talep dengesini belirleyerek Bakanlığa ve Kuruma sunar.

ç) Bakanlık, her yıl 31 Aralık tarihine kadar, yukarıda belirtilen çalışmaların ve Kurum tarafından hazırlanan Elektrik Piyasası Gelişim Raporunun sonuçlarına göre arz-talep dengesini, kaynak çeşitliliğini, iletim ve dağıtım sistemi ile üretim tesislerinin durumunu dikkate alarak Elektrik Enerjisi Arz Güvenliği Raporunu hazırlar ve Bakanlar Kuruluna sunar. Rapor, elektrik piyasasının gelişimi ve işlemesi hakkında değerlendirmeleri ve arz güvenliği açısından tespitleri, sorunları ve çözüm önerilerini kapsar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Tebliğat

MADDE 21- (1) Kurumca bu Kanuna göre yapılacak her türlü tebligat hakkında 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır, ancak ilanen yapılacak tebligatlar Resmi Gazete’de yayımlanır.

Hizmet alımı

MADDE 22- (1) Lisans sahibi tüzel kişiler, lisansları kapsamındaki faaliyetlerle ilgili olarak hizmet alımı yapabilirler. Ancak bu durum ilgili lisans sahibi tüzel kişinin lisanstan kaynaklanan yükümlülüklerinin devri anlamına gelmez. Hangi faaliyetlerin hizmet alımı yoluyla yaptırılabilceği Kurul tarafından belirlenir.

Bağlantı görüşü

MADDE 23- (1) TEİAŞ ve dağıtım şirketleri, her yıl, takip eden beş yıl için ve takip eden on yıl için olmak üzere sistemlerine bağlanabilecek bölgesel üretim tesisi kapasitelerini yayımlar. Bu şekilde yayımlanan bölgesel kapasiteler dışında üretim tesislerine bağlantı görüşü verilmez. Arz güvenliğinin sağlanması amacıyla Bakanlık ve piyasada rekabetin geliştirilmesi amacıyla Kurum tarafından talep edilmesi hâlinde, TEİAŞ ve dağıtım şirketleri, belirledikleri kapasiteleri ve bağlantı noktalarının sayısını sistem koşullarını dikkate alarak artırır.

Röleasyon

MADDE 24- (1) Bu Kanun ve 5346 sayılı Kanun kapsamında gerçekleştirilecek hidroelektrik santral projeleri ile 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında yerli kaynaklara dayalı elektrik üretimi amacıyla yapılacak yatırımlarda, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ancak yapımı henüz tamamlanmamış su kullanım anlaşmalarının ilişkin olduğu projeler de dâhil olmak üzere, demiryolu ulaşım güzergâhının değiştirilmesinin zorunlu olduğu hallerde, röleasyon işi, su altında kalacak mevcut demiryolunun kamulaştırma bedeli alınarak demiryolunun bağlı olduğu idare tarafından yapılır.

Vergi ve harçlar

MADDE 25- (1) DSİ tarafından, 26/6/2003 tarihinden itibaren yapılmış olan ve ortak tesis yatırım bedeli geri ödemesi ihtiva etmeyen su kullanım hakkı ve işletme esaslarına ilişkin anlaşmalar ile ilgili olarak düzenlenen kağıtlar damga vergisinden ve yapılan işlemler harçtan müstesnadır.

EÜAŞ'ın hak ve yükümlülükleri

MADDE 26- (1) EÜAŞ, DSİ bünyesindeki üretim tesislerini bu Kanun hükümlerine göre devralır, mülga Türkiye Elektrik Üretim İletim Anonim Şirketine devralınan ve özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilere devri yapılmamış üretim tesislerini kendisi ve/veya bağlı ortaklıkları ile diğer kamu üretim şirketleri vasıtasıyla işletir ya da gerektiğinde sistemden çıkarır.

(2) EÜAŞ, mevcut sözleşmeler kapsamında işletme hakkı devri yoluyla özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilere devri yapılmış veya yapılacak tesis ve işletmelerin ve bunlara yapılacak ilave, ikame ve idame yatırımlarının mülkiyetini muhafaza eder.

(3) EÜAŞ mevcut ve devralacağı tesislere ilişkin her türlü iyileştirme, kapasite artışı, yenileme, ikame ve idame yatırımlarını yapar.

(4) Bakanlığın uygun görüşü ile EÜAŞ, yeni yapılacak üretim tesisleri için özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişiler ile ortaklıklar kurabilir.

(5) Bakanlık ve Kurum, EÜAŞ'ın etkin bir üretim kompozisyonu oluşturmasını sağlamak ve üretimden kaynaklanan bir mali yük ortaya çıkmamasını teminen, enerji piyasasında faaliyet gösteren diğer kamu iktisadi teşebbüslerinin mali yapılarını olumsuz etkilemeyecek şekilde, Kalkınma Bakanlığının ve Hazine Müsteşarlığının da görüşlerini almak suretiyle her türlü önlemi almakla yetkili ve yükümlüdür.

TETAŞ'ın hak ve yükümlülükleri

MADDE 27- (1) TETAŞ, mevcut sözleşmeler kapsamında imzalanmış olan enerji alışı ve satışı anlaşmalarını yürütür. Mevcut imtiyaz ve uygulama sözleşmeleri kapsamında enerji alışı ve satışı anlaşmaları imzalayabilir, Hükümetler arası anlaşmalar kapsamında elektrik enerjisi ithalat veya ihracat anlaşmaları imzalayabilir.

(2) TETAŞ, bu Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında elektrik enerjisi ve kapasitesi alım ve satımına ilişkin ikili anlaşmalar yapar ve yürütür, organize toptan elektrik piyasalarında faaliyette bulunabilir.

(3) TETAŞ, görevli tedarik şirketlerine tarifesi düzenlemeye tabi olan tüketiciler için toptan satış tarifesinden elektrik enerjisi satar.

(4) TETAŞ'ın tarifesi düzenlemeye tabi olmayan tüketiciler için görevli tedarik şirketlerine elektrik enerjisi satışına ilişkin fiyat, hüküm ve şartlar taraflar arasında serbestçe belirlenir.

(5) Kurul tarafından son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen tedarikçiler, son kaynak tedarikçisi kapsamındaki müşteriler için temin ettiği elektrik enerjisinin Kurul tarafından her yıl belirlenecek oranı kadarını, TETAŞ'tan temin etmekle yükümlüdür.

(6) Dağıtım şirketleri, genel aydınlatma ile teknik ve teknik olmayan kayıplarından dolayı enerji ihtiyaçlarını TETAŞ'tan temin ederler.

(7) Bakanlık ve Kurum, TETAŞ'ın alım yükümlölüklerini tam olarak karşılayabilmesi ve bu yükümlölüklerden kaynaklanan herhangi bir mali yükün ortaya çıkmamasını teminen, enerji piyasasında faaliyet gösteren diğer kamu iktisadi teşebbüslerinin mali yapılarını olumsuz etkilemeyecek şekilde, Kalkınma Bakanlığının ve Hazine Müsteşarlığının da görüşlerini almak suretiyle her türlü önlemi almaya yetkili ve yükümlüdür.

Yatırım bedellerinin güncellenmesi

MADDE 28- (1) Mevcut sözleşmeleri çerçevesinde faaliyet gösteren ve DSİ katılım payları tarife yoluyla TETAŞ tarafından ödenen işletmedeki yap-işlet-devret modeli hidroelektrik santrallerin sözleşmelerinde ABD Doları cinsinden yer alan DSİ enerji katılım payları, sözleşmede yer aldığı miktarda ödeme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz kuru üzerinden her işletme yılının sonunda DSİ'ye ödenir.

(2) 4628 sayılı Kanun kapsamında kurulmuş ve kurulacak olan hidroelektrik santraller için imzalanan su kullanım hakkı anlaşması hükümleri çerçevesinde DSİ'ye ödenecek olan enerji hissesi katılım payının hesabında esas alınacak tesis bedeli, tek veya çok maksatlı tesislerde tesisin ihaleye esas ilk keşfi;

a) Enerji tesisini ihtiva ediyorsa, tesisin DSİ tarafından yapılan kısmın ilk keşif bedeli,

b) Enerji tesisini ihtiva etmiyorsa, ortak tesise ait ilk keşif bedeli,

TEFE/ÜFE ile su kullanım anlaşmasının yapıldığı tarihe getirilmiş olan bedelin yüzde otuzundan fazlasını geçemez ve (b) bendi kapsamına giren tesislerde, DSİ tarafından enerji tesisine harcanan miktar var ise TEFE/ÜFE ile hesaplanarak ayrıca enerji hissesi katılım payına ilave edilir. İlk keşif bedelinin güncellenmesinde, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa göre ihale edilen işlerde keşif yılının ocak ayında yayınlanan TEFE/ÜFE değeri, imzalanan su kullanım hakkı anlaşmalarında bedel belirlenmişse bu bedelin hesabında kullanılan TEFE/ÜFE değeri, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihale edilen işlerde teklifin yapıldığı tarihten bir ay önceki TEFE/ÜFE değerleri esas alınır. Proje ile ilgili kamulaştırmalar için yapılmış ve yapılacak olan ödemelerin TEFE ile su kullanım anlaşması tarihine getirilmiş bedelinin enerji hissesine düşen miktarının tamamı şirket tarafından ödenir.

Hidrolik kaynaklara başvuruların değerlendirilmesi

MADDE 29- (1) Hidrolik kaynaklar için üretim lisansı almak maksadı ile su kullanım hakkı anlaşması imzalamak üzere yapılan başvurularda, su kullanım hakkı anlaşması imzalanacak tüzel kişiyi belirlemeye DSİ yetkilidir. Aynı kaynak için DSİ'ye birden fazla başvuru yapılmış olması halinde; fizibilitesi kabul edilebilir bulunanlar arasından birim elektrik başına en yüksek oranda hidroelektrik kaynak katkı payı vermeyi teklif eden tüzel kişi anlaşma imzalanmak üzere belirlenir ve Kuruma bildirilir.

(2) Bu bedel üzerinden her yıl üretilen elektrik enerjisi miktarına karşı gelen tutar, takip eden yılın Ocak ayı sonuna kadar DSİ bütçesine gelir kaydedilmek üzere ödenir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar DSİ'nin bağlı olduğu bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 30- (1) 4628 sayılı Kanunun başlığı “Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 4628 sayılı Kanunun 1 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Amaç ve tanımlar

MADDE 1- Bu Kanunun amacı; Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun teşkilat, görev, yetki ve sorumluluğu ile personelinin özlük işlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakan: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanını,

b) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,

c) Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,

ç) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,

ifade eder.”

(3) 4628 sayılı Kanunun 2 nci, 3 üncü, 11 inci, 13 üncü, 14 üncü, 15 inci, , ek 1 inci, ek 2 nci, ek 3 üncü, geçici 1 inci, geçici 2 nci, geçici 3 üncü, geçici 4 üncü, geçici 5 inci, geçici 6 ncı, geçici 7 nci, geçici 8 inci, geçici 9 uncu, geçici 10 uncu, geçici 11 inci, geçici 12 nci, geçici 13 üncü, geçici 14 üncü, geçici 15 inci, geçici 16 ncı, geçici 17 nci ve geçici 18 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(4) 5346 sayılı Kanunun 6/C maddesinin dördüncü ve altıncı fıkraları ile geçici 4 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(5) 2/3/2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Atıflar

MADDE 31- Diğer mevzuatta, 4628 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan maddelerine yapılan atıflar, bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

ALTINCI BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Ulusal tarife uygulaması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Düzenlemeye tabi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş ve uygulamaya ilişkin hususları Kurum tarafından hazırlanan tebliğ ile düzenlenmiş fiyat eşitleme mekanizması, 31/12/2015 tarihine kadar uygulanır. Tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri ile görevli tedarik şirketleri fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer alır.

(2) 31/12/2015 tarihine kadar ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınır ve ulusal tarifede capraz sübvansiyon uygulanır. Ulusal tarife, Kurumca hazırlanır ve Kurul onayıyla yürürlüğe girer.

(3) 31/12/2015 tarihine kadar tüm hesaplar ilgili mevzuata göre ayrıştırılarak tutulur.

(4) Bu madde kapsamındaki sürelerin beş yıla kadar uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Yap-işlet-devret sözleşmesi

GEÇİCİ MADDE 2- (1) 4/12/1984 tarihli ve 3096 sayılı Kanun hükümlerine göre Bakanlık ile yap-işlet-devret sözleşmesi yapmış olan fakat işletmeye girmeden sözleşmelerini sonlandırmış veya sonlandıracak şirketlerin, bu Kanun kapsamında lisans alarak faaliyetlerini sürdürmelerini teminen, sözleşme kapsamında yap-işlet-devret tesislerinin kurulması için lehlerine irtifak hakkı tesis edilmiş olan Hazine taşınmazları, üzerindeki tesislerin değeri dikkate alınmaksızın, rayiç bedeli üzerinden Maliye Bakanlığınca bu şirketlere doğrudan satılabilir.

Vergi düzenlemeleri

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Elektrik dağıtım şirketleri ile elektrik üretim tesis ve/veya şirketlerinin özelleştirilmesi çalışmaları kapsamında; 31/12/2023 tarihine kadar yapılacak devir, birleşme, bölünme, kısmî bölünme işlemleriyle ilgili olarak ortaya çıkan kazançlar, kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu madde kapsamında yapılacak işlemler nedeniyle zarar oluşması hâlinde, bu zarar kurum kazancının tespitinde dikkate alınmaz. Yapılan bu bölünme işlemleri 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamında yapılan bölünme işlemi olarak kabul edilir.

(2) Bu madde kapsamında yapılacak teslim ve hizmetler katma değer vergisinden müstesnadır. Söz konusu teslim ve hizmet ifalarıyla ilgili olarak yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler nedeniyle hesaplanan katma değer vergisinden indirilir. İndirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisi iade edilmez. Bu madde kapsamına giren işlemlerde, 6102 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanmaz.

(3) Dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin ayrıştırılması işlemleri, bu Kanuna istinaden belirlenen usul ve esaslar dahilinde, kayıtlı değerler üzerinden yapılması şartıyla, 5520 sayılı Kanun kapsamında yapılan bölünme işlemi sayılır.

Arz güvenliğinin sağlanmasına yönelik düzenlemeler

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Kısa dönemde gerekli arz kapasitesinin yeterli bir yedekle oluşturulması amacıyla, 31/12/2015 tarihine kadar ilk defa işletmeye girecek üretim lisansı sahibi tüzel kişilere, aşağıdaki teşvikler sağlanır. Bu sürenin beş yıla kadar uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir.

a) Üretim tesislerinin, işletmeye giriş tarihlerinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistemi sistem kullanım bedellerinden yüzde elli indirim yapılır.

b) Üretim tesislerinin yatırım döneminde, üretim tesisleriyle ilgili yapılan işlemler harçtan ve düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.

(2) Orman vasıflı olan veya Hazinesinin özel mülkiyetinde ya da Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlardan; 5346 sayılı Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesisleri ile Bakanlık tarafından düzenlenen bir maden işletme ruhsatı ve izni kapsamında, 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 2 nci maddesinin IV. Grup (b) bendinde yer alan madenlerin girdi olarak kullanıldığı elektrik üretim tesislerinde; tesis, ulaşım yolları ve şebeke bağlantı noktasına kadar ki enerji nakil hattı için kullanılacak olanlar hakkında Orman ve Su İşleri Bakanlığı veya Maliye Bakanlığı tarafından bedeli karşılığında izin verilir, kiralama yapılır, irtifak hakkı tesis edilir veya kullanma izni verilir.

(3) İkinci fıkrada belirtilen amaçlarda kullanılacak olan taşınmazların 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında bulunan mera, yaylak, kışlak ile kamuya ait otlak ve çayır olması halinde, 4342 sayılı Kanun hükümleri uyarınca bu taşınmazlar, tahsis amacı değiştirilerek Hazine adına tescil edilir. Bu taşınmazlara ilişkin olarak, Maliye Bakanlığı tarafından bedeli karşılığında kiralama yapılır veya irtifak hakkı tesis edilir.

(4) Bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla işletmede olanlar dahil 31/12/2020 tarihine kadar işletmeye girecek olan 5346 sayılı Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesisleri ile bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 31/12/2020 tarihine kadar işletmeye girecek olan Bakanlık tarafından düzenlenen bir maden işletme ruhsatı ve izni kapsamında 3213 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin IV. Grup (b) bendinde yer alan madenlerin girdi olarak kullanıldığı elektrik üretim tesislerinden, ulaşım yollarından ve lisanslarında belirtilen sisteme bağlantı noktasına kadarki TEİAŞ ve dağıtım şirketlerine devredilecek olanlar da dahil enerji nakil hatlarından, ilgili kurum tarafından verilmiş izin tarihinden itibaren yatırım ve işletme dönemlerinin ilk on yılında izin, kira, irtifak hakkı ve kullanma izni bedellerine yüzde seksen beş indirim uygulanır. Bunlardan Orman Köylüleri Kalkındırma Geliri ile Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Geliri alınmaz. Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kamu kurum veya kuruluşları tarafından elektrik üretim tesisi yapılmak amacıyla ihalesi yapılan ya da sözleşmeye bağlanan maden sahalarında kurulacak tesisler bu fıkrada yer alan indirim ve istisnalardan faydalanamaz. Bu fıkra kapsamındaki sürenin beş yıla kadar uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Elektrik Enerjisi Fonu

GEÇİCİ MADDE 5- (1) 3096 sayılı Kanun çerçevesinde gerçekleştirilmiş olan projeler kapsamında ilgili şirketlerle mülga Elektrik Enerjisi Fonu arasında imzalanan Fon Anlaşmaları gereğince, Fon tarafından sağlanan ve sağlanacak olan ve şirketlerin satış tarifelerine yansıtılmak suretiyle, şirketlere ilave kaynak sağlanarak, Fona geri ödenmesi öngörülen kredilerin geri ödenmesinde faiz uygulanmaz.

Genel aydınlatma

GEÇİCİ MADDE 6- (1) 31/12/2015 tarihine kadar olan, genel aydınlatma kapsamında aydınlatılan yerlerde gerçekleşen aydınlatma giderlerinin yüzde sekseni Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten, geriye kalan yüzde yirmilik kısmı belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde ilgili belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından, bu sınırlar dışında ise ilgili il özel idaresi payından kesinti yapılmak üzere karşılanır.

(2) Bakanlığın belirleyeceği temsilcinin başkanlığında dağıtım şirketi, ilgili belediye ve/veya il özel idaresi temsilcilerinden oluşan aydınlatma komisyonunun genel aydınlatma kararı vereceği bölgelere ilişkin gerekli yatırımlar, dağıtım şirketince yapılır.

(3) Güvenlik amacıyla yapılan sınır aydınlatmalarına ait tüketim ve yatırım giderleri, İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten, toplumun ibadetine açılmış ve ücretsiz girilen ibadethanelere ilişkin aydınlatma giderleri ise Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

(4) TEDAŞ, belirli dönemler itibarıyla dağıtım şirketleri tarafından gönderilen faturalardaki tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine ilişkin olarak dağıtım şirketleri nezdinde gerekli denetimleri yapar. Yapılan denetimler sonucunda dağıtım şirketine fazla ödeme yapıldığının tespit edilmesi halinde, fazla yapılan ödeme tutarı, ödemenin yapıldığı tarih ile geri alındığı tarih arasında geçen süreye 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranı dikkate alınarak hesaplanan faiz ile birlikte bir ay içinde ödenmesi ilgili dağıtım şirketinden istenir. Bu süre içerisinde ödeme yapılmaması halinde söz konusu ödeme tutarı dağıtım şirketinin cari dönem alacaklarından mahsup edilir. Bu suretle de tahsil edilemeyen alacaklar Bakanlığın bildirimi üzerine vergi daireleri tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Fazla ödemeler nedeniyle yapılan tahsilatların yüzde sekseni genel bütçeye gelir kaydedilir, geriye kalan yüzde yirmilik kısmı ise ilgili mahalli idarelere aktarılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin tereddütleri gidermeye ve gerektiğinde usul ve esas belirlemeye Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlık yetkilidir.

(5) Bakanlık birinci fıkra kapsamındaki ödemelere ilişkin gerekli düzenlemeleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde yapar. Bu süre zarfında, genel aydınlatma tüketim giderlerinin ödenmesine ilişkin iş ve işlemler, 4628 sayılı Kanunun bu Kanunla mülga geçici 17 nci

maddesine ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülür. 4628 sayılı Kanunun bu Kanunla mülga geçici 17 nci maddesi uyarınca Hazine Müsteşarlığı bütçesinden yapılan ödemelere ilişkin denetim, takip ve tahsilat işlemleri dördüncü fıkra kapsamında yapılır.

(6) Aydınlatmayla ilgili ölçüme ilişkin teknik esaslar ile ödemeye, kesinti yapılmasına, uygulamaya ve denetime ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

Otoprodüktör lisansının üretim lisansına dönüştürülmesi

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere, mevcut lisanslarındaki hakları korunarak bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde resen ve lisans alma bedeli alınmaksızın üretim lisansı verilir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Kuruma otoprodüktör lisansı başvurusunda bulunulamaz; yapılmış başvurular üretim lisansı kapsamında değerlendirilir.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce özelleştirilen kuruluşlar tarafından işletilmekte olan tesisler için, 4628 sayılı Kanun hükümlerine göre verilen otoprodüktör lisansları üretim lisansına dönüştürülür ve satış/işletme hakkı devir sözleşmelerinde belirlenen hususlar üretim lisansına dercedilir. Bu kapsamdaki lisans sahipleri, bir takvim yılı içinde elektrik enerjisi üretim miktarının en fazla yüzde yirmisini piyasada satabilir. Arz güvenliği açısından ihtiyaç duyulacak hâllere münhasır olmak üzere, Kurul bu oranı artırabilir.

Üretim tesislerinin çevre mevzuatıyla uyumlu hâle getirilmesi

GEÇİCİ MADDE 8- (1) EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarına ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine, bunların özelleştirilmeleri halinde de geçerli olmak üzere, çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanması amacıyla 31/12/2018 tarihine kadar süre tanınır. Bu sürenin üç yıla kadar uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu süre zarfında ve önceki dönemlere ilişkin olarak bu gerekçeyle, EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarında ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerinde, bunların özelleştirilmeleri halinde de geçerli olmak üzere, elektrik üretim faaliyeti durdurulamaz, idari para cezası uygulanmaz.

İşletmeye geçmemiş ya da geçmemiş lisanslara yönelik işlemler

GEÇİCİ MADDE 9- (1) Kurumdan aldığı üretim lisansına dercedilen inşaat öncesi süresi henüz sona ermemiş veya bu süre sona erdiği hâlde bu süre içerisinde yerine getirmesi gereken yükümlülükleri ikmal edemeyen tüzel kişilerin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden üç ay içerisinde lisansları Kurum tarafından resen sona erdirilerek var ise kalan inşaat öncesi sürelerine altı ay eklenmek suretiyle bulunacak süre kadar süreli, yok ise altı ay süreli önlisans verilir.

(2) Lisans sahibi tüzel kişiler lisanslarına dercedilmiş inşaat öncesi süre içerisinde söz konusu lisansları kapsamında yapılması gereken kamulaştırma ve demiryolu rölekasyon işlemlerinin bu süre içerisinde tamamlanamayacağını Kuruma gerekçeleriyle belgelendirmeleri ve bu gerekçelerin Kurul tarafından kabul edilmesi durumunda söz konusu lisanslar önlisansa dönüştürülmez.

(3) Mevcut üretim veya otoprodüktör lisanslarını ya da lisans başvurularını sonlandırmak isteyen tüzel kişilerin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden bir ay içerisinde Kuruma başvurmaları hâlinde lisansları veya başvuruları sonlandırılarak teminatları iade edilir.

Mevcut lisans başvurularının önlisansa dönüştürülmesi

GEÇİCİ MADDE 10- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kurumca henüz sonuçlandırılmamış üretim lisansı başvuruları, önlisans başvurusu olarak değerlendirilir ve sonuçlandırılır.

Tedarik lisansı verilmesi

GEÇİCİ MADDE 11- (1) Toptan satış ve perakende satış lisansı sahibi tüzel kişilere, mevcut lisanslarındaki hakları korunarak resen ve bedel alınmaksızın tedarik lisansı verilir.

Mevcut sözleşmeler kapsamındaki üretim tesisleri ile projelere lisans verilmesi

GEÇİCİ MADDE 12- (1) Mevcut sözleşmeler kapsamındaki üretim tesisleri ile projelere, mevcut sözleşmelerindeki hak ve yükümlülüklerle ve sözleşme süresi ile sınırlı olmak kaydıyla, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içerisinde ilgili mevzuat kapsamında resen lisans verilir.

Hazine yatırım garantisi

GEÇİCİ MADDE 13- (1) 3096 sayılı Kanun, 3996 sayılı Kanun ve 4283 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı ve ticareti amacıyla gerçekleştirilen yatırımlara Hazine yatırım garantisi verilmez.

İnşaatına başlanmış olan tesislere yeni lisans verilmesi

GEÇİCİ MADDE 14- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce geçerli bir üretim lisansına dayalı olarak santral inşaatına başlamış ancak lisansı herhangi bir sebeple iptal edilmiş veya durdurulmuş olan lisans sahiplerine; Bakanlıkça üretim tesisi yatırımının geri dönülemez bir noktaya geldiğinin tespit edilmesi ve kamu yararı görülmesi şartıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde Kuruma başvurulması halinde Kurum tarafından lisans verilir.

(2) Başvuru sahipleri, birinci fıkrada kapsamında üretim faaliyeti için alınması gerekli ruhsat ve izin gibi diğer işlemler, lisans alma tarihinden itibaren iki yıl içerisinde tamamlanıncaya kadar, faaliyetlerine devam ederler. Bu süre içerisinde gerekli izinleri alamayanların faaliyetleri, bu izinler tamamlanıncaya kadar durdurulur.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir.

GEÇİCİ MADDE 15- 4628 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce elektrik üretim faaliyetinde bulunmuş, ancak anılan Kanunun yürürlük tarihinden sonra çeşitli sebeplerle üretim faaliyetinde bulunamamış veya dağıtım sistemine bağlanamamış hidroelektrik santrallerinin hak sahipleriyle, bu Kanunun yürürlük tarihini takip eden altı ay içerisinde başvurmaları ve mevcut projelerle çakışmaması halinde, DSİ tarafından ilana çıkılmaksızın 1 kuruş/kilovatsaat bedelle ilgili yönetmelik çerçevesinde su kullanım hakkı anlaşması imzalanır.

GEÇİCİ MADDE 16- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Kurul tarafından kamulaştırma kararı veya 2942 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine göre devir kararı alınmış olan elektrik üretim ve dağıtım tesisleri için gerekli olan taşınmazların kamulaştırılması ve devir işlemleri Kurum tarafından sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 32- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 33- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

